

1837
2017
ΧΡΟΝΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών

Φιλοσοφική Σχολή
Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας

Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης

Ακαδημαϊκά έτη: 2009-2010 - 2015-2016

Τόπος: Αθήνα

Ημερομηνία: 30 Νοεμβρίου 2017

1837
2017
ΧΡΟΝΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών

Φιλοσοφική Σχολή

Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας

Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης

Ακαδημαϊκά έτη: 2009-2010 - 2015-2016

Τόπος: Αθήνα

Ημερομηνία: 30 Νοεμβρίου 2017

Πίνακας περιεχομένων

Πρόλογος.....	1
1. Η διαδικασία της εσωτερικής αξιολόγησης.....	3
2. Παρουσίαση του Τμήματος.....	9
3. Προγράμματα Σπουδών.....	15
4. Διδακτικό έργο.....	73
5. Ερευνητικό έργο.....	116
6. Σχέσεις με κοινωνικούς / πολιτιστικούς / παραγωγικούς (ΚΠΠ) φορείς.....	131
7. Στρατηγική ακαδημαϊκής ανάπτυξης.....	139
8. Διοικητικές υπηρεσίες και υποδομές.....	143
9. Συμπεράσματα.....	151
10. Σχέδια βελτίωσης.....	155
11. Πίνακες.....	166
12. Παραρτήματα.....	227

Πρόλογος

Η διαδικασία της προβλεπόμενης από την ισχύουσα πανεπιστημιακή νομοθεσία αποτίμησης του έργου των πανεπιστημιακών μονάδων περιλαμβάνει ως πρώτη φάση της την «εσωτερική αξιολόγηση», δηλαδή ένα εσωτερικό, συστηματικό και βάσει υποδειχθέντος ερωτηματολογίου περιοδικό απολογισμό του όλου διδακτικού, ερευνητικού και διοικητικού έργου, το οποίο επιτελέσθηκε στον εκάστοτε πανεπιστημιακό χώρο και σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα.

Εδώ παρουσιάζεται η δράση του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών κυρίως κατά την τελευταία εξαετία (2009/10-2015/6).

Όπως διαπιστώνεται από την ανάγνωση του κειμένου, το Τμήμα με φιλοτιμία και αυτοπεποίθηση ανέλαβε και ολοκλήρωσε τη διεξοδική αυτή εργασία, η οποία αποτυπώνεται ευκρινώς στην ακολουθούσα έκθεση, που προέκυψε από την πολύμηνη καταγραφή και επεξεργασία στοιχείων μιας ειδικής Ομάδας Εργασίας (βλ. παρακάτω), σε επαφή και διάλογο με τα λοιπά μέλη του Τμήματος.

Οι επιστημονικοί κλάδοι που υπηρετεί το Τμήμα εντάσσονται ήδη στο ιδρυτικό περιεχόμενο του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και της Φιλοσοφικής Σχολής, που εφέτος εόρτασαν τα 180 χρόνια από την ίδρυσή τους. Ο προσεκτικός αναγνώστης της έκθεσης θα διακρίνει στο ύψος και τα στοιχεία της τον αγώνα του Τμήματος να σταθεί στο ύψος της αποστολής του, παρά τις οικονομικές και διοικητικές δυσχέρειες, που εξακολουθούν να ταλανίζουν τη χώρα.

Η επιμονή στην ανανέωση διδακτικών μεθόδων και εργαλείων, η ανάπτυξη ποικίλων ερευνητικών πρωτοβουλιών, η επιζήτηση μιας πάντα ποιοτικής συμπλήρωσης και ανανέωσης του στελεχικού δυναμικού του Τμήματος και η βασική του σύμπνοια στις ποικίλες προβλεπτές και απρόβλεπτες δυσχέρειες απέφεραν ένα συνολικό έργο που μας κάνει υπερήφανους, παρόλο που αντιμετωπίζεται από μας τους ίδιους και ως πρόσφορη βάση περαιτέρω βελτίωσης.

Είθε οι καταγραφές και οι διαπιστώσεις που ακολουθούν να εκτιμηθούν δεόντως από την Πανεπιστημιακή και τη Διοικητική ιεραρχία και να ενισχυθεί η αξιοποίησή τους με πνεύμα πραγματικής συναντίληψης, που θα βοηθήσει ουσιαστικά τους συντελεστές του παρουσιαζόμενου έργου.

Πανεπιστημιούπολη Ζωγράφου, 30. 11. 2017

Καθ. Πάνος Βαλαβάνης

Πρόεδρος του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του ΕΚΠΑ

1. Η διαδικασία της εσωτερικής αξιολόγησης

1.1. Περιγραφή και ανάλυση της διαδικασίας εσωτερικής αξιολόγησης στο Τμήμα.

1.1.1. Ποια ήταν η σύνθεση της ΟΜΕΑ;

Η ΟΜΕΑ κατά τον χρόνο σύνταξης της παρούσας Έκθεσης Εσωτερικής Αξιολόγησης απαρτίζεται από τα ακόλουθα μέλη:

1. Αναστασία Παπαδία-Λάλα, Καθηγήτρια
2. Κωνσταντίνο Γαγανάκη, Αναπληρωτή Καθηγητή
3. Σοφία Ανεζίρη, Επίκουρη Καθηγήτρια
4. Κωνσταντίνο Κοπανιά, Επίκουρο Καθηγητή
5. Ιωάννη Παπαδάτο, Επίκουρο Καθηγητή
6. Αγγελική Μπερερή, Διοικητικό Π.Ε.
7. Νικόλαο Θεοδωρόπουλο, Μεταπτυχιακό Φοιτητή

Εκπρόσωποι των προπτυχιακών φοιτητών δεν μετέχουν στην ΟΜΕΑ, καθώς δεν έχουν αποστείλει εκπροσώπους στα όργανα του Τμήματος.

Σημειώνεται ότι συμμετοχή στη διαδικασία της Εσωτερικής Αξιολόγησης του Τμήματος, κατά το χρονικό διάστημα από την υποβολή της προηγούμενης Έκθεσης Εσωτερικής Αξιολόγησης, στις 10 Δεκεμβρίου 2009, έως και το έτος 2016, είχαν επίσης τα μέλη της ΟΜΕΑ του χρονικού αυτού διαστήματος, και συγκεκριμένα:

2009-2013: Ευαγγελία Σημαντώνη-Μπουρνιά και Αναστασία Παπαδία-Λάλα, καθηγήτριες, Αικατερίνη Νικολάου, (νυν) αναπληρώτρια καθηγήτρια, Ιωάννης Παπαδάτος, (νυν) επίκουρος καθηγητής, Άννα Τσοκανή, μεταπτυχιακή φοιτήτρια.

2013-2015: Αναστασία Παπαδία-Λάλα και Ειρήνη Πέπλα-Παπαϊωάννου, καθηγήτριες, Αικατερίνη Νικολάου, (νυν) αναπληρώτρια καθηγήτρια, Ιωάννης Παπαδάτος, (νυν) επίκουρος καθηγητής, Άννα Τσοκανή, μεταπτυχιακή φοιτήτρια.

2015, 10 Ιουλίου - 2017: Όλγα Κατσιαρδή-Hering, καθηγήτρια, Κωνσταντίνος Γαγανάκης, αναπληρωτής καθηγητής, Σοφία Ανεζίρη, Κωνσταντίνος Κοπανιάς, Ιωάννης Παπαδάτος, επίκουροι καθηγήτρια/καθηγητές. Επιπλέον, από τις 10 Ιουλίου έως και την αφυπηρέτησή της, τον Αύγουστο του 2015, μέλος της ΟΜΕΑ εξακολουθούσε να αποτελεί η καθηγήτρια Ειρήνη Πέπλα-Παπαϊωάννου. Υπεύθυνος διοικητικός υπάλληλος ήταν ο κ. Απόστολος Ζαφειρόπουλος.

Στις 29 Ιουνίου 2017, η καθηγήτρια Αναστασία Παπαδία-Λάλα αντικατέστησε την αφυπηρετήσασα τον Αύγουστο του 2017 καθηγήτρια Όλγα Κατσιαρδή-Hering. Επίσης στις 26 Οκτωβρίου 2017 ως μέλος της ΟΜΕΑ ορίστηκε και ο μεταπτυχιακός φοιτητής Νικόλαος Θεοδωρόπουλος. Τα υπόλοιπα μέλη της ΟΜΕΑ διατήρησαν τη θέση τους, ενώ ο κ. Απόστολος Ζαφειρόπουλος αντικαταστάθηκε στη θέση του υπευθύνου διοικητικού υπαλλήλου από την κ. Αγγελική Μπερερή.

1.1.2. Με ποιους και πώς συνεργάστηκε η ΟΜΕΑ για τη διαμόρφωση της έκθεσης;

- Με τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος, προκειμένου να συμπληρώσουν το ειδικά διαμορφωμένο Απογραφικό Δελτίο Εξαμηνιαίου Μαθήματος και το ειδικά διαμορφωμένο Ατομικό Απογραφικό Δελτίο Μέλλους Εκπαιδευτικού Προσωπικού (από το ακαδημαϊκό έτος 2011-2012 συμπληρώνεται μόνο το δεύτερο, καθώς τα στοιχεία των μαθημάτων λαμβάνονται απευθείας από τη Γραμματεία του Τμήματος).
- Με τους, κατά σειρά, Προέδρους του Τμήματος, καθηγητή Κωνσταντίνο Μπουραζέλη (2009-2011), καθηγήτρια Ελένη Μαντζουράνη (2011-2013), καθηγήτρια Αναστασία Παπαδία-Λάλα (2013-2015), καθηγητή Παναγιώτη Βαλαβάνη (2015-2017), καθώς και με τη Γραμματέα του Τμήματος, κ. Ειρήνη Κατσικαρέλη, και με τους υπολοίπους διοικητικούς υπαλλήλους της Γραμματείας.
- Με τις, κατά σειρά, Διευθύντριες των δύο Τομέων του Τμήματος (2009-2017)· του μεν Τομέα Ιστορίας, καθηγήτρια Αναστασία Παπαδία-Λάλα, αναπληρώτρια καθηγήτρια Μαρία Ευθυμίου, καθηγήτρια Μαρία Ντούρου-Ηλιοπούλου, καθηγήτρια Αναστασία Παπαδία-Λάλα εκ νέου· του δε Τομέα Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης, καθηγήτρια Άννα Λαιμού, καθηγήτρια Παναγιώτα Σγουρίτσα-Πολυχρονάκου, καθηγητή Παναγιώτη Βαλαβάνη, καθηγήτρια Παναγιώτα Σγουρίτσα-Πολυχρονάκου εκ νέου, καθηγήτρια Ελένη Μαντζουράνη.
- Με τις/τον, κατά σειρά, Διευθύντριες/Διευθυντή του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος, Ιστορίας και Αρχαιολογίας (2009-2017), καθηγήτρια Ελένη Μαντζουράνη, καθηγήτρια Όλγα Κατσαρδή-Hering, (νυν) καθηγητή Ευάνθη Χατζηβασιλείου, αναπληρώτρια καθηγήτρια Γεωργία Κουρτέση-Φιλιππάκη.
- Με τους/τη, κατά σειρά, Διευθυντές/Διευθύντρια του Διατμηματικού ΠΜΣ «Μουσειακές Σπουδές» (2009-2017), καθηγητή Μιχάλη Δερμιτζάκη, αναπληρώτρια καθηγήτρια Νικολέττα Γιαντσή, καθηγητή Γεώργιο Παναγιάρη και με τη Διευθύντρια/τον Διευθυντή του Διατμηματικού-Διαπανεπιστημιακού ΠΜΣ «Διαχείριση Μνημείων: Αρχαιολογία, Πόλη και Αρχιτεκτονική» (2009-2017), καθηγήτρια Παναγιώτα Πολυχρονάκου-Σγουρίτσα και αναπληρωτή καθηγητή Δημήτριο Πλάντζο, καθώς και με τις Γραμματείες των ανωτέρω Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων.
- Με τις/τους, κατά σειρά, Διευθύντριες/Διευθυντές των Σπουδαστηρίων του Τμήματος (2009-2017), αφενός Ιστορίας, καθηγήτρια Πολύμνια Αθανασιάδη και καθηγητή Κωνσταντίνο Μπουραζέλη, καθώς και με τις αναπληρώτριες διευθύντριες, αναπληρώτριες καθηγήτριες Αικατερίνη Γαρδίκια και Σοφία Μεργιαλή-Σαχά, και αφετέρου Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης, καθηγήτρια Ευαγγελία Σημαντώνη-Μπουρνιά, καθηγήτρια Ειρήνη Πέππα-Παπαϊωάννου, καθηγητή Παναγιώτη Βαλαβάνη, καθηγήτρια Ιουλία Καραλή-Γιαννακοπούλου, καθηγήτρια Ελένη Μαντζουράνη, καθώς και με το προσωπικό (μέλη ΕΤΕΠ, βιβλιοθηκονόμους, διοικητικούς υπαλλήλους) των δύο Σπουδαστηρίων.
- Με τις/τους, κατά σειρά, Διευθύντριες/Διευθυντές των Εργαστηρίων του Τμήματος (2009-2017), καθηγήτρια Όλγα Κατσαρδή-Hering, καθηγητή Αντώνη Λιάκο, καθηγήτρια Όλγα Κατσαρδή-Hering εκ νέου (Εργαστήριο-Μονάδα Πληροφορικής) / καθηγήτρια Ιουλία Καραλή-Γιαννακοπούλου (Περιβαλλοντικό Εργαστήριο) / καθηγήτρια Μαρία Ντούρου-Ηλιοπούλου και αναπληρωτές υπευθύνους, αναπληρώτρια καθηγήτρια Αικατερίνη Γαρδίκια και αναπληρωτή καθηγητή Πλάτωνα Πετρίδη (Ψηφιακό Εργαστήριο Διδασκαλίας) / καθηγήτρια Αθηνά Κόλια-Δερμιτζάκη (Εργαστήριο Ψηφιακής Αποτύπωσης του Δημόσιου και Ιδιωτικού Βίου των Βυζαντινών, 4ος-15ος αι.), καθώς και με το διοικητικό προσωπικό των παραπάνω Εργαστηρίων.
- Με τις/τον, κατά σειρά, Διευθύντριες/Διευθυντή του Μουσείου Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης και του Αρχαιολογικού Πάρκου του Τμήματος (2009-2017), καθηγήτριες Σοφία Καλοπίση-Βέρτη, Παναγιώτα Πολυχρονάκου-Σγουρίτσα, Μαρία Κωνσταντουδάκη-Κιτρομηλίδου τον

αναπληρωτή καθηγητή Πλάτωνα Πετρίδη, καθώς και με τα μέλη ΕΔΙΠ και ΕΤΕΠ, όπως και με τους υπαλλήλους, που απασχολούνται στο Μουσείο.

- Με τις, κατά σειρά, Υπευθύνους της (αμειβόμενης, προαιρετικής) Πρακτικής Άσκησης του Τμήματος καθηγήτρια Γεωργία Κοκκορού-Αλευρά, αναπληρώτριες καθηγήτριες Νικολέττα Γιαντσή και Γεωργία Κουρτέση-Φιλιππάκη, καθώς και με την εξωτερική συνεργάτιδα της παραπάνω Πρακτικής Άσκησης.
- Με μέλη ΔΕΠ του Τμήματος, που υπέβαλαν στοιχεία και παρατηρήσεις επί του κειμένου. Ιδιαίτερος αναφέρεται η συνεισφορά της αναπληρώτριας καθηγήτριας Αικατερίνης Νικολάου, παλαιού μέλους της ΟΜΕΑ, η οποία οικειοθελώς συνέβαλε στην επιμέλεια του κειμένου.
- Με τη ΜΟΔΙΠ και με κεντρικές υπηρεσίες του ΕΚΠΑ (Τμήμα Ευρωπαϊκών και Διεθνών Σχέσεων, ΕΛΚΕ, Οικονομικές Υπηρεσίες).

Οι παραπάνω χορήγησαν συγκεκριμένα στοιχεία για τους τομείς της αρμοδιότητάς τους, που αξιοποιήθηκαν για τη σύνταξη, παλαιότερα μεν, των Ετήσιων Απογραφικών Εκθέσεων των ετών 2009-2016 και, προσφάτως, της παρούσας Έκθεσης Εσωτερικής Αξιολόγησης, η οποία εν πολλοίς στηρίχθηκε στις Ετήσιες Απογραφικές Εκθέσεις.

1.1.3. Ποιες πηγές και διαδικασίες χρησιμοποιήθηκαν για την άντληση πληροφοριών;

Οι ετήσιοι Οδηγοί Σπουδών του Τμήματος, προπτυχιακού προγράμματος και μεταπτυχιακών προγραμμάτων τα συλλεγμένα από τους διδάσκοντες Απογραφικά Δελτία Διδασκόντων και τα ειδικά διαμορφωμένα Ατομικά Απογραφικά Δελτία Μέλους Εκπαιδευτικού Προσωπικού (για το 2015-2016 συνολικά υπέβαλαν δελτία 40 από τους 47 διδάσκοντες, δηλαδή ποσοστό 85%) στοιχεία που παρείχαν η Γραμματεία του Τμήματος, οι Γραμματείες των Τομέων Ιστορίας και Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης, οι Γραμματείες των Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών, οι υπεύθυνοι των Σπουδαστηρίων Ιστορίας και Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης, των Εργαστηρίων και του Μουσείου του Τμήματος, της Πρακτικής Άσκησης, καθώς και η ΜΟΔΙΠ και κεντρικές υπηρεσίες του ΕΚΠΑ (Τμήμα Ευρωπαϊκών και Διεθνών Σχέσεων, ΕΛΚΕ, Οικονομικές Υπηρεσίες). Τέλος, στοιχεία αντλήθηκαν από τις Ετήσιες Εκθέσεις Δραστηριοτήτων του Τμήματος των ακαδημαϊκών ετών 2013-2014, 2014-2015, που υποβλήθηκαν από την πρόεδρο των ανωτέρων ακαδημαϊκών ετών καθηγήτρια Αναστασία Παπαδιαλά, μετά τη λήξη της προεδρίας της.

1.1.4. Πώς και σε ποια έκταση συζητήθηκε η έκθεση στο εσωτερικό του Τμήματος;

Τα θέματα της παρούσας Έκθεσης Εσωτερικής Αξιολόγησης έχουν συζητηθεί σε Συνελεύσεις του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας, κατά τις οποίες επίσης ορίστηκε η σύνθεση της νυν ΟΜΕΑ αλλά και έγινε ενημέρωση για τα διάφορα στάδια της διαδικασίας. Τέλος, η παρούσα Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης απεστάλη ηλεκτρονικά σε όλα τα μέλη του Τμήματος στις 28 Νοεμβρίου 2017, συζητήθηκε δε και εγκρίθηκε ομόφωνα στη Συνέλευση του Τμήματος στις 30 Νοεμβρίου 2017.

1.2. **Ανάλυση των θετικών στοιχείων και των δυσκολιών που παρουσιάστηκαν κατά τη διαδικασία της εσωτερικής αξιολόγησης.**

ΙΣΤΟΡΙΚΟ: Το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας είναι ένα από τα πρώτα Τμήματα του ΕΚΠΑ, και γενικότερα των ΑΕΙ της χώρας, που προχώρησε στη διαδικασία της αξιολόγησης, σύμφωνα με τον Ν. 3374/2005.

Στις 10 Δεκεμβρίου 2009, υποβλήθηκε μέσω της ΜΟΔΙΠ του ΕΚΠΑ στην ΑΔΙΠ η εκτενής, τετραετής Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης του Τμήματος (Πρόεδρος: Κ. Μπουραζέλης / μέλη της ΟΜΕΑ: Ευ. Σημαντώνη-Μπουρνιά, Καθηγήτρια, Αν. Παπαδία-Λάλα, Καθηγήτρια, Αικ. Νικολάου, Επίκουρη Καθηγήτρια, Ι. Παπαδάτος, Λέκτορας, Αν. Τσοκανή, Μεταπτυχιακή Φοιτήτρια).

Τον Νοέμβριο του 2010, η ορισθείσα από την ΑΔΙΠ Επιτροπή Εξωτερικής Αξιολόγησης, με μέλη τους Professor Karl Reber, president (University of Lausanne, Switzerland), Professor Angelos Chaniotis (Institute for Advanced Study, Princeton N.J., U.S.A.), Professor emeritus John Iatrides (South Connecticut State University, U.S.A.), Professor Paul Magdalino (Koç University, Turkey), Professor Diamantis Panagiotopoulos (University of Heidelberg, Germany), υπέβαλε στην ΑΔΙΠ την Έκθεση Εξωτερικής Αξιολόγησης (External Evaluation Report) για το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του ΕΚΠΑ.

Οι εξωτερικοί αξιολογητές εξαίρουν το ερευνητικό έργο και το υψηλό επίπεδο των μελών του Τμήματος. Παράλληλα, επισημαίνουν ορισμένους αρνητικούς παράγοντες, που δεν επιτρέπουν στο Τμήμα να αξιοποιήσει πλήρως τις δυνατότητες και τα πλεονεκτήματά του, έτσι ώστε να αποκτήσει ηγετικό ρόλο στα ακαδημαϊκά πράγματα. Ωστόσο, πάντοτε κατά τη γνώμη τους, οι αρνητικοί αυτοί παράγοντες δεν οφείλονται στο ίδιο το Τμήμα, αλλά σε κρατικές πολιτικές, σε θεσμικές πραγματικότητες και σε κοινωνικούς λόγους.

Οι δυο Εκθέσεις Αξιολόγησης (Εσωτερικής και Εξωτερικής) βρίσκονται στον ιστότοπο: http://www.arch.uoa.gr/fileadmin/arch.uoa.gr/uploads/ekthesi_esoterikis_aksiologisis.pdf και http://www.arch.uoa.gr/fileadmin/arch.uoa.gr/uploads/external_evaluation_report.pdf.

Τα ακαδημαϊκά έτη 2009-2010 και 2010-2011 το Τμήμα υπέβαλε στη ΜΟΔΙΠ του ΕΚΠΑ την προβλεπόμενη Ετήσια Εσωτερική Έκθεση (Απογραφική). Κατά τα ακαδημαϊκά έτη 2011-2012 έως και 2015-2016 υποβάλλονται μόνο ηλεκτρονικές εκθέσεις μέσω της σχετικής ιστοσελίδας της ΜΟΔΙΠ του ΕΚΠΑ.

Τα μέλη ΔΕΠ, από την πλευρά τους, είχαν καταθέσει στην ΟΜΕΑ το προβλεπόμενο Απογραφικό Δελτίο Διδάσκοντος. Το 2015-2016, απογραφικά δελτία κατέθεσαν οι διδάσκοντες σε ποσοστό 85% του συνόλου τους (40 από τους 47 διδάσκοντες), ενώ σε όλα τα υπόλοιπα ακαδημαϊκά έτη που αναφέρονται στην παρούσα έκθεση (2009-2016) το ποσοστό των υποβληθέντων δελτίων υπερέβαινε το 80% του συνόλου των διδασκόντων. Για τα διδασκόμενα μαθήματα, έως και το 2010-2011 τα στοιχεία προέκυπταν από το Απογραφικό Δελτίο Εξαμηνιαίου Μαθήματος που υπέβαλαν οι διδάσκοντες στην ΟΜΕΑ, ενώ από το 2011-2012 και μετά τα στοιχεία λαμβάνονται από τον Οδηγό Σπουδών και από το διαδικτυακό σύστημα αξιολόγησης των μαθημάτων από τους φοιτητές με ψηφιακά ερωτηματολόγια που έχει αναπτύξει η ΜΟΔΙΠ του ΕΚΠΑ. Το 2015-2016 τα Ηλεκτρονικά Ερωτηματολόγια αξιοποιήθηκαν από 40 μέλη ΔΕΠ, ποσοστό 85% του συνόλου.

Το έτος 2015, το Τμήμα συμμετείχε ενεργά στο έργο της Αυτοαξιολόγησης του ΕΚΠΑ, με την έγκαιρη υποβολή προς τη ΜΟΔΙΠ του Ιδρύματος φακέλου με όλα τα ζητηθέντα στοιχεία για τη

λειτουργία του. Αρκετά από τα στοιχεία αυτά έχουν συμπεριληφθεί –και με ρητές αναφορές στο Τμήμα– στην ογκώδη Ιδρυματική Έκθεση Αυτοαξιολόγησης Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, ΜΟΔΙΠ / ΕΚΠΑ, Δεύτερη, αναθεωρημένη έκδοση, Ιούνιος 2015, η οποία με τη σειρά της χρησίμευσε τα μέγιστα για τη σύνταξη από τους εξωτερικούς αξιολογητές της Έκθεσης Εξωτερικής Αξιολόγησης του ΕΚΠΑ (7/11/2015). Το Τμήμα, επιπλέον, είχε ενεργό συμμετοχή στην προφορική παρουσίαση του έργου των Τμημάτων της Φιλοσοφικής Σχολής στους εξωτερικούς αξιολογητές του ΕΚΠΑ, που είχε οργανωθεί από την Κοσμητεία της Σχολής.

Τα παραπάνω αποδεικνύουν τη θετική στάση και τη συνέπεια του Τμήματος έναντι του θεσμού της Αξιολόγησης. Κοινά αποδεκτή είναι η σημασία της για τη δυνατότητα των ίδιων των μελών του Τμήματος να έχουν πλήρη γνώση αυτού, για τη διαφάνεια της λειτουργίας του αλλά και για την προβολή του έργου τους.

Από την άλλη, ισχύουν ακόμη επιφυλάξεις που είχαν διατυπωθεί και σε παλαιότερες φάσεις των αξιολογικών διαδικασιών.

- Συγκεκριμένα, ανησυχίες εξακολουθεί να προκαλεί ο τρόπος χρήσης των πορισμάτων της Αξιολόγησης και η ενδεχόμενη σύνδεσή τους μελλοντικά με τη χρηματοδότηση, τον τρόπο λειτουργίας, ακόμη και τη διατήρηση Πανεπιστημιακών Τμημάτων. Οι ανησυχίες συνδέονται εν πολλοίς με την ισοπεδωτική εξομοίωση των ανθρωπιστικών επιστημονικών κλάδων, όπως αυτών της Ιστορίας και της Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης, με τους κλάδους των θετικών επιστημών, συνακολουθώντας δε με την υπαγωγή τους σε μια *τεχνοκρατική-ποσοτική λογική αποτίμησης* του επιστημονικού έργου τους.
- Επιπλέον, παρατηρείται ότι, παρά τη συνεπή και πρωτοπόρο συμμετοχή του Τμήματος στις διάφορες φάσεις Αξιολόγησης, έως τώρα δεν έχει υπάρξει από την πλευρά της Πολιτείας έμπρακτη αναγνώριση των θετικών στοιχείων της λειτουργίας του και ενίσχυση τομέων του, που κατ' εξοχήν έχουν πληγεί τα τελευταία χρόνια (συνεχώς μειούμενο και μη αντικαθιστάμενο διδακτικό προσωπικό, πενιχρά κονδύλια για έρευνα και για την αγορά βιβλίων ή για συνδρομές σε βάσεις δεδομένων), έτσι ώστε το Τμήμα να συνεχίσει και να βελτιώσει το έργο του. Το γεγονός αυτό γεννά προβληματισμούς για την ουσία και τη στόχευση του όλου θεσμού.
- Αναγνωρίζεται ότι το ηλεκτρονικό σύστημα της ΜΟΔΙΠ του ΕΚΠΑ για την υποβολή των στοιχείων της ετήσιας αξιολόγησης έχει διευκολύνει σημαντικά το έργο των καταγραφών. Από την άλλη, θεωρούμε ότι η μορφή της παρούσας Έκθεσης Εσωτερικής Αξιολόγησης παραμένει περίπλοκη, με επαναλαμβανόμενα, λεπτομερή ερωτήματα.
- Τα μέλη της ΟΜΕΑ επωμίζονται ένα βαρύ και απαιτητικό έργο, με συνεχείς νέες και διογκούμενες γραφειοκρατικές απαιτήσεις αλλά και, όχι σπάνια, μη σαφείς οδηγίες από την πλευρά της ΑΔΙΠ και των αρμόδιων πολιτικών Αρχών. Η έλλειψη ειδικού χρηματικού κονδυλίου για εξειδικευμένη γραμματειακή και τεχνική υποστήριξη έχει υποχρεώσει τα εκάστοτε μέλη της ΟΜΕΑ να αναλαμβάνουν εξ ολοκλήρου την κοπιώδη εργασία της παραλαβής, κατάταξης και επεξεργασίας των στοιχείων που έχουν καταγραφεί στα δελτία, καθώς και τόσο της τελικής σύνθεσης των Ετήσιων Απογραφικών Εκθέσεων όσο και των Εκθέσεων Εσωτερικής Αξιολόγησης, όπως η παρούσα. Συνακολούθως, οι χρονοβόρες και επίπονες εργασίες των Αξιολογήσεων διεκπεραιώνονται σε μεγάλο βαθμό κατ' οίκον, σε βάρος του επιστημονικού χρόνου και της επιστημονικής δραστηριότητας των μελών ΔΕΠ της ΟΜΕΑ.

1.3. Προτάσεις για τη βελτίωση της διαδικασίας.

- Αναγνωρίζεται ότι η σύσταση της ΜΟΔΙΠ του ΕΚΠΑ ως κεντρικής μονάδας, που συντονίζει τις επιμέρους δράσεις των Τμημάτων, έχει συνεισφέρει σημαντικά στο έργο των ΟΜΕΑ. Η ΜΟΔΙΠ αποτελείται από καταρτισμένα στελέχη, με τα οποία έχει αναπτυχθεί άριστη συνεργασία, ωστόσο, ο αριθμός τους είναι εξαιρετικά περιορισμένος, σε σχέση με τις ανάγκες ενός μεγάλου οργανισμού όπως το ΕΚΠΑ. Θεωρούμε αναγκαία την ενίσχυση της ΜΟΔΙΠ του ΕΚΠΑ με επιπλέον στελέχη, σταθερής και όχι περιστασιακής εργασιακής σχέσης με την υπηρεσία, που θα έχουν τη δυνατότητα για μια ακόμη πιο ενεργό υποστήριξη των διαδικασιών αξιολόγησης των Τμημάτων.
- Επιπλέον, αναγκαία είναι
 - η απόσπαση στις Σχολές ή και στα Τμήματα ειδικών υπαλλήλων με εμπειρία στην τεχνική ανάλυση των στοιχείων και στη σύνταξη ανάλογων εκθέσεων.
 - η απλοποίηση των περίπλοκων και λεπτομερών ερωτημάτων της παρούσας Έκθεσης Εσωτερικής Αξιολόγησης
 - η έγκαιρη αποστολή από την ΑΔΙΠ στο Τμήμα σαφών οδηγιών για τις εκάστοτε μορφές και τα στάδια των διαδικασιών της Αξιολόγησης.

2. Παρουσίαση του Τμήματος

2.1. Γεωγραφική θέση του Τμήματος.

Το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του ΕΚΠΑ βρίσκεται στην Αθήνα και από το έτος 1987 όλες του οι υπηρεσίες είναι συγκεντρωμένες στο Κτήριο της Φιλοσοφικής Σχολής, Πανεπιστημιόπολη Ζωγράφου / Αθήνα 157 84. Εκτός του κτηρίου και σε παρακείμενο χώρο υπάρχει το υπαγόμενο στο Τμήμα Αρχαιολογικό Πάρκο.

2.2. Ιστορικό της εξέλιξης του Τμήματος.

Το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του ΕΚΠΑ προέκυψε ως ξεχωριστός οργανισμός στο πλαίσιο της όλης Φιλοσοφικής μετά την κατάτμησή της σε επιμέρους Τμήματα (1984/5).

Συνιστά ακαδημαϊκή μονάδα της Φιλοσοφικής Σχολής, μιας από τις τέσσερις πρώτες Σχολές που συναπάρτισαν το Πανεπιστήμιο Αθηνών –αρχαιότερο πανεπιστήμιο της χώρας– από την ίδρυση αυτού, το έτος 1837.

2.2.1. Στελέχωση του Τμήματος σε διδακτικό, διοικητικό και εργαστηριακό προσωπικό, κατά την τελευταία πενταετία (ποσοτικά στοιχεία).

Η στελέχωση του Τμήματος σε διδακτικό, διοικητικό και εργαστηριακό προσωπικό κατά την τελευταία επταετία καταγράφεται στην Ενότητα 11, στον πίνακα 11-1.

2.2.2. Αριθμός και κατανομή των φοιτητών ανά επίπεδο σπουδών (προπτυχιακοί, μεταπτυχιακοί, διδακτορικοί) κατά την τελευταία πενταετία.

Ο αριθμός και η κατανομή των φοιτητών ανά επίπεδο σπουδών (προπτυχιακοί, μεταπτυχιακοί, διδακτορικοί) κατά την τελευταία επταετία καταγράφεται στην Ενότητα 11, στους πίνακες 11-2.1 και 11-2.2 αντίστοιχα.

2.3. Σκοπός και στόχοι του Τμήματος.

2.3.1. Ποιοι είναι οι στόχοι και οι σκοποί του Τμήματος σύμφωνα με το ΦΕΚ ίδρυσής του;

Το ΦΕΚ ίδρυσης του Τμήματος ρυθμίζει ζητήματα οργάνωσης και λειτουργίας αυτού, δεν αναφέρεται όμως στους στόχους και τους σκοπούς του. Ωστόσο, οι στόχοι και σκοποί του Τμήματος, όπως έχουν συζητηθεί και εγκριθεί από τις Συνελεύσεις αυτού, εμπεριέχονται στον Οδηγό Σπουδών του Τμήματος, οποίος εκδίδεται κάθε έτος, είναι δε αναρτημένος στην ιστοσελίδα του Τμήματος.

Το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας καλλιεργεί τις αδελφές επιστήμες της Ιστορίας και της Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης και είναι οργανωμένο σε δυο αντίστοιχες, αλληλοσυμπληρούμενες ειδικεύσεις/κατευθύνσεις σπουδών: α) Ιστορίας, β) Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης.

Ιστορία. Αντικείμενο της επιστήμης της Ιστορίας αποτελεί η μελέτη του παρελθόντος, σε κάθε τομέα της ανθρώπινης δράσης –πολιτική, κοινωνική ζωή, οικονομία, πολιτισμό, καθημερινότητα, σχέση με το φυσικό περιβάλλον–, σε οποιαδήποτε στιγμή του παρελθόντα χρόνου. Ο στόχος είναι η κριτική εξέταση, η σφαιρική και πολυεπίπεδη κατανόηση των όσων έχουν συμβεί στο παρελθόν με βάση τα ερωτήματα και τους προβληματισμούς που γεννά η εκάστοτε συγκυρία. Ο Τομέας Ιστορίας του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του ΕΚΠΑ αποσκοπεί στην κατάρτιση ιστορικών σε όλο το χρονικό και θεματικό φάσμα της ελληνικής και παγκόσμιας ιστορίας, από την αρχαιότητα στη συγχρονία. Στο επίκεντρο των παρεχόμενων σπουδών έχει τεθεί καταρχάς η μελέτη διαφορετικών περιόδων καθώς και η εξοικείωση των φοιτητών/φοιτητριών με τη σύγχρονη ιστορική θεωρητική σκέψη και την επιστημονική έρευνα. Τα τελευταία χρόνια έχει σημειωθεί στον Τομέα Ιστορίας εντυπωσιακή ανάπτυξη του προγράμματος ιστορικών μαθημάτων, το οποίο καλύπτει με σημαντική επάρκεια μια σειρά από περιόδους και γνωστικά αντικείμενα και παρέχει στους φοιτητές και τις φοιτήτριες στέρεα μεθοδολογικά εργαλεία και ουσιαστική γνώση της ελληνικής και παγκόσμιας ιστορίας. Πιο συγκεκριμένα, τα ιστορικά μαθήματα εκτείνονται στα παρακάτω πεδία: Θεωρία και Μεθοδολογία της Ιστορίας: Εισαγωγή στις Ιστορικές Σπουδές, Μεθοδολογικά προβλήματα της Ιστορίας / Εισαγωγή στην Παγκόσμια Ιστορία / Αρχαία Ιστορία: Ιστορία του Αρχαίου Ελληνικού Κόσμου, Ρωμαϊκή Ιστορία / Μεσαιωνική Ιστορία της Δύσεως / Ιστορία του Βυζαντινού Κράτους / Ιστορία Πρώιμων Νεότερων Χρόνων: Ιστορία Νέου Ελληνισμού (από τον 13ο αι. έως την Ελληνική Επανάσταση), Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία (16ος-18ος αι.), Ιστορία της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας / Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία, 19ος-21ος αι. (Ελλάδα, Ευρώπη, Κόσμος): Νεότερη και Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία (από την Ελληνική Επανάσταση έως σήμερα), Νεότερη και Σύγχρονη Ευρωπαϊκή Ιστορία (1789-1939), Ιστορία του Μεταπολεμικού Κόσμου.

Οι πτυχιούχοι με ιστορική ειδίκευση έχουν καταρχάς τη δυνατότητα να εργαστούν στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, όπου διδάσκουν την Ιστορία και τα άλλα φιλολογικά μαθήματα. Απόφοιτοι της κατεύθυνσης Ιστορίας έχουν στραφεί με επιτυχία σε άλλες επαγγελματικές επιλογές (διαχείριση πολιτιστικών αγαθών, δημοσιογραφία, επιμέλεια εκδόσεων) στον δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, με βάση τα εφόδια που έχουν αποκτήσει στη διάρκεια των σπουδών τους, τη συνθετική και κριτική σκέψη, τη γλωσσική επάρκεια, την πολύπλευρη και πολυπρισματική μελέτη των πολιτικών και κοινωνικών φαινομένων. Επιπλέον, απόφοιτοι της κατεύθυνσης Ιστορίας, μετά από μεταπτυχιακές σπουδές, διδάσκουν σε ελληνικά και ξένα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα, ενώ παράλληλα υπάρχει η δυνατότητα να εργαστούν σε εξειδικευμένα κέντρα ιστορικής έρευνας και παραγωγής γνώσης (αρχαία, ερευνητικά κέντρα, βιβλιοθήκες, μουσεία κ.ά.).

Αρχαιολογία. Αντικείμενο της επιστήμης της Αρχαιολογίας είναι η μελέτη του υλικού πολιτισμού του παρελθόντος, με σκοπό την κατανόηση και την ερμηνεία της οικονομικής, κοινωνικής, πολιτικής και πολιτισμικής δομής των κοινωνικών συνόλων. Μέσα από τη μελέτη της αρχαίας τεχνολογίας, χειροτεχνίας και τέχνης και των ιδεολογικών παραμέτρων που τις καθορίζουν, αλλά και των πάσης φύσεως οργανικών και ανόργανων καταλοίπων που σχετίζονται με τη ζωή του ανθρώπου, ο αρχαιολόγος επιχειρεί να ανασυνθέσει τον τρόπο ζωής, όσο και σκέψης, των αρχαίων κοινωνιών. Η αρχαιολογική έρευνα περιστρέφεται συνήθως γύρω από κεντρικούς θεματικούς άξονες της ανθρώπινης δραστηριότητας, όπως: φυσικό και πολιτισμικό περιβάλλον, κοινωνική και πολιτική οργάνωση, θρησκεία και λατρεία, δημόσιος και ιδιωτικός χώρος, τέχνη, τεχνολογία και αισθητική, οικονομία και εμπόριο, πολεμικές πρακτικές, ταφικά έθιμα, αθλητισμός, κόσμηση και ένδυση κ.ο.κ.

Η διδασκαλία της Αρχαιολογίας στο ΕΚΠΑ επικεντρώνεται στη μελέτη της μεθοδολογίας και της ιστορίας της αρχαιολογικής έρευνας, στην ανασκαφική μέθοδο, στη μελέτη των απαρχών του

πολιτισμού στον ελληνικό χώρο και στις γύρω περιοχές, στη μελέτη του κλασικού πολιτισμού και των νεωτερικών του προσλήψεων, καθώς και στη μελέτη των ποικίλων εκφάνσεων της Βυζαντινής Τέχνης. Συγκεκριμένα, εξειδικεύεται στα παρακάτω γνωστικά αντικείμενα: Προϊστορική Αρχαιολογία: Παλαιολιθική και Μεσολιθική Εποχή, Νεολιθική Εποχή, Πρώιμη, Μέση και Ύστερη Εποχή του Χαλκού (Ελλαδικός-Κυκλαδικός-Μινωικός-Μυκηναϊκός-Κυπριακός πολιτισμός και νησιωτικός πολιτισμός του ΒΑ Αιγαίου) / Κλασική Αρχαιολογία: Πρώιμοι Χρόνοι (Πρωτογεωμετρική και Γεωμετρική εποχή), Αρχαίοι Χρόνοι, Κλασικοί Χρόνοι, Ελληνιστικοί Χρόνοι, Ρωμαϊκοί Χρόνοι / Βυζαντινή Αρχαιολογία και Αρχαιολογία της Μεταβυζαντινής περιόδου: Παλαιοχριστιανική περίοδος, Βυζαντινή περίοδος (Πρωτοβυζαντινή-Μεσοβυζαντινή-Ύστεροβυζαντινή), Μεταβυζαντινή περίοδος.

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις γενικές αρχές, μεθόδους και τεχνικές της αρχαιολογικής έρευνας πεδίου. Στο Τμήμα προσφέρονται επίσης μαθήματα Αρχαιολογίας της Ανατολικής Μεσογείου και της ευρύτερης Εγγύς Ανατολής από την Εποχή του Χαλκού έως και το τέλος της Νεοασσυριακής Περιόδου (609 π.Χ.). Επιπλέον, προσφέρονται μαθήματα Μουσειολογίας, ενταγμένα στην κατεύθυνση της Αρχαιολογίας και προσαρμοσμένα ώστε να καλύπτουν τις ανάγκες όλου του Τμήματος.

Ιστορία της Τέχνης. Η Ιστορία της Τέχνης ως γνωστικό αντικείμενο εξετάζει την Τέχνη (Ζωγραφική, Γλυπτική, Αρχιτεκτονική, Χαρακτική, Διακοσμητική) της Μεσαιωνικής Δύσης και των Νεότερων Χρόνων, καθώς και εκφάνσεις της Σύγχρονης Τέχνης, σε όλον τον κόσμο. Στο Τμήμα η διδασκαλία της Ιστορίας της Τέχνης εξειδικεύεται στις παρακάτω τεχνοϊστορικές ενότητες: Τέχνη της Αναγέννησης, Τέχνη του Μπαρόκ και του Ροκοκό, Νεότερη Ευρωπαϊκή Τέχνη - Νεοελληνική Τέχνη, Σύγχρονη Τέχνη.

Η αρχαιολογική παιδεία και η γνώση της ιστορίας της τέχνης αποτελούν τη βάση της αισθητικής και πνευματικής καλλιέργειας και κυρίως στηρίζουν και ολοκληρώνουν την ιστορική αντίληψη.

Η κύρια επαγγελματική κατεύθυνση του αρχαιολόγου και του ιστορικού της τέχνης είναι η απορρόφησή του στην Αρχαιολογική Υπηρεσία του Κράτους, στόχο της οποίας αποτελεί η αρχαιολογική έρευνα και η προστασία των μνημείων (εντοπισμός, αποκάλυψη, μελέτη, συντήρηση, ανάδειξη και νομική προστασία), καθώς και η οργάνωση μουσείων και εκθέσεων. Αρχαιολόγοι και ιστορικοί της τέχνης απασχολούνται επίσης σε Ανώτατα Εκπαιδευτικά και σε Ερευνητικά Ιδρύματα, καθώς και σε ιδιωτικά Μουσεία και Συλλογές. Τέλος, οι απόφοιτοι της κατεύθυνσης Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης απασχολούνται στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση για τη διδασκαλία της Ιστορίας και των άλλων φιλολογικών μαθημάτων.

2.3.2. *Πώς αντιλαμβάνεται η ακαδημαϊκή κοινότητα του Τμήματος τους στόχους και τους σκοπούς του Τμήματος;*

Η ακαδημαϊκή κοινότητα του Τμήματος ενστερνίζεται απόλυτα και προωθεί παντοιοτρόπως τους στόχους και τους σκοπούς του Τμήματος. Πάγια επιδίωξη είναι η διαμόρφωση ικανών ιστορικών και αρχαιολόγων, με επιστημονική κατάρτιση, εύρος γνώσεων, στέρεο μεθοδολογικό εξοπλισμό και πρακτικές δεξιότητες, που συντελούν στην επαγγελματική τους αποκατάσταση. Για τον λόγο αυτό, εκτός από τη διδακτική διαδικασία, η ακαδημαϊκή κοινότητα του Τμήματος μετέχει σε πολύπλευρες επιστημονικές δράσεις, επιχειρεί συστηματικά τη σύνδεση του Πανεπιστημίου με την κοινωνία και αναλαμβάνει δημόσιες πρωτοβουλίες προς επίλυση ζητημάτων που δυσχεραίνουν την επίτευξη των στόχων και σκοπών του Τμήματος.

2.3.3. *Υπάρχει απόκλιση των επίσημα διατυπωμένων (στο ΦΕΚ ίδρυσης) στόχων του Τμήματος από εκείνους που σήμερα το Τμήμα θεωρεί ότι πρέπει να επιδιώκει;*

Όπως προαναφέρθηκε, το ΦΕΚ ίδρυσης του Τμήματος δεν αναφέρεται στους στόχους του, ωστόσο μπορεί να υποστηριχθεί ότι οι στόχοι τους οποίους το Τμήμα θεωρεί ότι πρέπει σήμερα να υπηρετεί δεν αποκλίνουν από εκείνους οι οποίοι ετέθησαν από την έναρξη της λειτουργίας του, σύμφωνα και με τους πρώτους Οδηγούς Σπουδών του.

2.3.4. *Επιτυγχάνονται οι στόχοι που σήμερα το Τμήμα θεωρεί ότι πρέπει να επιδιώκει; Αν όχι, ποιοι παράγοντες δρουν αποτρεπτικά ή ανασταλτικά στην προσπάθεια αυτή;*

Οι στόχοι που σήμερα το Τμήμα θεωρεί ότι πρέπει να επιδιώκει επιτυγχάνονται σε μεγάλο βαθμό στο διδακτικό-ερευνητικό πεδίο. Ωστόσο, πολλοί και αλληλοσυνδεόμενοι είναι οι παράγοντες που δυσχεραίνουν την προσπάθεια των διδασκόντων. Ενδεικτικά, ο αρχικός αριθμός των φοιτητών του, οι οποίοι εισάγονται μέσω του συστήματος των Πανελληνίων Εξετάσεων, αυξάνεται σε μεγάλο βαθμό λόγω των πολυάριθμων εκ του νόμου μετεγγραφομένων και άλλων συμπληρωματικώς εισαγομένων φοιτητών, με βάσεις εισαγωγής κατά τεκμήριο πολύ χαμηλότερες από αυτές του Τμήματος (βλ. κεφάλαιο 4.2). Σε άμεση συνάρτηση με τα παραπάνω, οι μέσοι όροι τόσο των επιδόσεων όσο και του χρόνου περάτωσης των σπουδών των φοιτητών εμφανίζονται κάτω του μετρίου (βλ. κεφάλαιο 4.2).

Εξάλλου, ως επισημανθεί ότι οι διαρκώς συρρικνούμενες δυνατότητες επαγγελματικής απασχόλησης των πτυχιούχων μας, Ιστορικών και Αρχαιολόγων, ιδιαίτερα στα τελευταία χρόνια της κρίσης, δεν συντελούν στην προσέλκυση υψηλού επιπέδου φοιτητών στο σύνολό τους. Επιπλέον, πρέπει να τονιστεί ότι η επίτευξη των στόχων του Τμήματος συχνά προσκρούει στην υποχρηματοδότηση, στις γραφειοκρατικές αγκυλώσεις, στις ελλείψεις σε διοικητικό προσωπικό, και μάλιστα εξειδικευμένο στις νέες τεχνολογίες, στη διαχείριση των οικονομικών και στη διαχείριση ευρωπαϊκών προγραμμάτων.

Σημειώνεται ότι το Τμήμα, χωρίς να απεμπολήσει τον αρχικό χαρακτήρα του, ήδη από τη δεκαετία του '90, παράλληλα με την καλλιέργεια των παλαιών γνωστικών αντικειμένων του, προχώρησε σε ουσιαστική ανανέωση, με την προκήρυξη ή διδασκαλία περαιτέρω νέων ειδικοτήσεων (π.χ. Παγκόσμια Ιστορία, Αρχαία Ιστορία: Επιγραφική, Αρχαία Ιστορία: Νομισματική, Ευρωπαϊκή Ιστορία, Ιστορία της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία: Ιστορία της Θεωρίας της Ιστοριογραφίας / Αρχαίοι Πολιτισμοί της Ανατολικής Μεσογείου, Κλασική Αρχαιολογία: Αρχιτεκτονική, Ρωμαϊκή Αρχαιολογία, Θεωρητική Αρχαιολογία, Ιστορία της Ευρωπαϊκής Τέχνης, Μουσειολογία).

Επιπλέον, το Τμήμα έχει προχωρήσει σε εκτεταμένη εφαρμογή νέων τεχνολογιών σε όλα τα μαθήματα, τα οποία υποστηρίζονται από ιστοσελίδα με αναλυτικό διάγραμμα και βιβλιογραφία ή/και εμπλουτίζονται με τις δυνατότητες που παρέχουν οι νέες τεχνολογίες. Παράλληλα στα σεμιναριακά μαθήματα προβλέπεται η εκπαίδευση στη χρήση εργαλείων βιβλιογραφικής αναζήτησης.

Στόχος του Τμήματος είναι η εισαγωγή στο Πρόγραμμα Σπουδών και ευρύτερων γνωστικών αντικειμένων από τα επιστημονικά πεδία της Ιστορίας και Αρχαιολογίας αλλά και των Κοινωνικών και Οικονομικών Επιστημών, των Νέων Τεχνολογιών, των Θετικών Επιστημών κ.ά., που θα διευρύνουν τόσο τους ερευνητικούς όσο και τους επαγγελματικούς ορίζοντες των φοιτητών μας.

Σημειώνεται ότι οι Εξωτερικοί Αξιολογητές είχαν θεωρήσει ότι, παρά την πρόοδο κατά τα τελευταία έτη, το Τμήμα παραμένει «ελληνοκεντρικό».

Το Τμήμα όντως καλλιεργεί –και επιτυχώς– την έρευνα και τη διδασκαλία της ελληνικής Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης. Ωστόσο, δεν συμμαρμίζεται την άποψη για τον ελληνοκεντρισμό του προγράμματός του, στην περιορισμένη έννοια του όρου. Ο ελληνικός κόσμος στα περισσότερα σχετικά μαθήματα και στο ερευνητικό έργο των μελών του προσεγγίζεται σφαιρικά, με επιστημονική εμβάθυνση, αλλά και με πλήρη ένταξη του σε ευρύτερα ιστορικά-αρχαιολογικά συμφραζόμενα, ενώ τα γνωστικά αντικείμενα αρκετών μελών του Τμήματος, ιδίως των τελευταίων δεκαετιών, έχουν διαφορετικό περιεχόμενο. Ενδεικτικά αναφέρονται: Ρωμαϊκή Ιστορία, Μεσαιωνική Ιστορία της Δύσης, Πρώιμη Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία, Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία, Ιστορία της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, Ιστορία του Μεταπολεμικού Κόσμου, Αρχαίοι Πολιτισμοί της Ανατολικής Μεσογείου, Ρωμαϊκή Αρχαιολογία, Ευρωπαϊκή Τέχνη, Ιστορία και Θεωρία της Ιστοριογραφίας, Θεωρητική Αρχαιολογία, Μουσειολογία.

Σε κάθε περίπτωση, το Τμήμα έχει καταβάλει μεγάλες προσπάθειες για την ενίσχυση και ανανέωση του Προγράμματος Σπουδών, οι οποίες, ωστόσο, έχουν προσκρούσει στον ελάχιστο αριθμό νέων θέσεων που διατίθενται για τα κεντρικά πανεπιστήμια και στις γενικότερες οικονομικές ανεπάρκειες. Ήδη, από το 2000 στο Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας δεν είχε δοθεί ούτε μία τακτική νέα θέση μέλους ΔΕΠ και όλες οι θέσεις που προκηρύχθηκαν προέρχονται από αποχωρήσεις και συνταξιοδοτήσεις μελών ΔΕΠ.

Η κατάσταση αυτή επιδεινώθηκε δραματικά μετά το 2010. Με βάση τις μνημονιακές υποχρεώσεις της χώρας, οι αφυπηρετούντες καθηγητές δεν αντικαθίστανται, ενώ έως και το 2016 ουδεμία νέα εκλογή μελών ΔΕΠ έχει συμβεί. Ως αποτέλεσμα αυτού, κατά το ακαδημαϊκό έτος 2010-2011 το Τμήμα διέθετε 54 μέλη ΔΕΠ, ενώ, κατά τη λήξη του ακαδημαϊκού έτους 2015-2016, τα μέλη ΔΕΠ ήταν πλέον μόνο 41 (λόγω συνταξιοδοτήσεων, αποχωρήσεων και θανάτων).

Το Τμήμα ανταποκρίνεται πλήρως στο εκπαιδευτικό έργο του χάρη στην αφοσίωση και την προσφορά των μελών του. Επίσης, συνδρομή στις εκπαιδευτικές υποχρεώσεις του παρέχουν τα μέλη ΕΔΙΠ του Τμήματος και έχουν προσφέρει ευάριθμοι έκτακτοι διδάσκοντες, αποσπασμένοι καθηγητές (όχι πλέον του ενός ατόμου κατ' έτος) ή με συμβάσεις περιορισμένου χρόνου διαφόρων κατηγοριών. Παρά ταύτα, η συνεχιζόμενη συρρίκνωση του διδακτικού προσωπικού του προκαλεί σοβαρές ανησυχίες για το μέλλον του Τμήματος και των επιστημών που αυτό θεραπεύει.

Η διεκδίκηση νέων θέσεων μελών ΔΕΠ υψηλού επιπέδου, όπως αυτό συνέβαινε έως τώρα, συνιστά άμεση και επιτακτική προτεραιότητα του Τμήματος, με στόχο την περαιτέρω επίτευξη των εκπαιδευτικών στόχων του και την ανταπόκρισή του στις απαιτήσεις της κοινωνίας.

2.3.5. *Θεωρείτε ότι συντρέχει λόγος αναθεώρησης των επίσημα διατυπωμένων (στο ΦΕΚ ίδρυσης) στόχων του Τμήματος;*

Οι στόχοι που αρχικά ετέθησαν υπηρετούνται και σήμερα από το Τμήμα και δεν συντρέχει λόγος αναθεώρησης.

2.4. Διοίκηση του Τμήματος.

2.4.1. Ποιες επιτροπές είναι θεσμοθετημένες και λειτουργούν στο Τμήμα;

Θεσμοθετημένες επιτροπές οι οποίες εκλέγονται ανά τακτά διαστήματα είναι οι ακόλουθες:

- Συντονιστική Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας
- Διοικούσα Επιτροπή του Διατμηματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Μουσειακές Σπουδές»
- Διοικούσα Επιτροπή του Διατμηματικού-Διαπανεπιστημιακού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Διαχείριση Μνημείων: Αρχαιολογία, Πόλη και Αρχιτεκτονική»
- Ομάδα Εσωτερικής Αξιολόγησης (ΟΜΕΑ)
- Στο Τμήμα λειτουργούν επίσης Επιτροπές Προπτυχιακού και Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών, με έργο την κατ' έτος σύνταξη των αντίστοιχων Οδηγών Σπουδών, Επιτροπή Μητρώων Εκλεκτόρων, Επιτροπές των επιμορφωτικών προγραμμάτων «Ιστορίας Επίσκεψις» και «ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ στην Ιστορία, την Αρχαιολογία την Ιστορία της Τέχνης», Επιτροπές οργάνωσης συνεδρίων και άλλων επιστημονικών εκδηλώσεων, καθώς και άλλες.

2.4.2. Ποιοι εσωτερικοί κανονισμοί (π.χ. εσωτερικός κανονισμός λειτουργίας Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών) υπάρχουν στο Τμήμα;

Λειτουργούν εσωτερικοί κανονισμοί λειτουργίας του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας, του Διατμηματικού ΠΜΣ «Μουσειακές Σπουδές» και του Διατμηματικού-Διαπανεπιστημιακού ΠΜΣ «Διαχείριση Μνημείων: Αρχαιολογία, Πόλη και Αρχιτεκτονική».

Επιπλέον, το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών λειτουργεί με βάση τον εκδιδόμενο κάθε έτος Οδηγό Σπουδών του Τμήματος, όπου αναλυτικά αναγράφονται οι κανόνες εσωτερικής λειτουργίας του.

Επίσης, κανόνες εσωτερικής λειτουργίας διέπουν τη λειτουργία των Σπουδαστηρίων Ιστορίας και Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης, των Εργαστηρίων και του Μουσείου του Τμήματος.

2.4.3. Είναι διαρθρωμένο το Τμήμα σε Τομείς; Σε ποιους; Ανταποκρίνεται η διάρθρωση αυτή στη σημερινή αντίληψη του Τμήματος για την αποστολή του;

Το Τμήμα αποτελείται από δύο Τομείς:

- α. Τομέα Ιστορίας
- β. Τομέα Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης.

Η διάρθρωση αυτή ανταποκρίνεται στη σημερινή αντίληψη του Τμήματος για την αποστολή του, δηλαδή τη διδασκαλία και έρευνα της Ιστορίας και της Αρχαιολογίας-Ιστορίας της Τέχνης.

3. Προγράμματα Σπουδών

3.1. Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών.

3.1.1. *Πώς κρίνετε τη δομή, τη συνεκτικότητα και τη λειτουργικότητα του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών;*

3.1.1.1 *Ανταπόκριση του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών στους στόχους του Τμήματος και τις ανάγκες της κοινωνίας.*

Ο βαθμός ανταπόκρισης του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών στους στόχους του Τμήματος και τις ανάγκες της κοινωνίας είναι ικανοποιητικός. Μέσα από τον συνδυασμό μαθημάτων Ιστορίας και Αρχαιολογίας-Ιστορίας της Τέχνης (υποχρεωτικών και για τις δύο κατευθύνσεις, υποχρεωτικών κατεύθυνσης και επιλεγόμενων κατεύθυνσης –σεμιναριακών και μη–), προσφέρονται στους φοιτητές, σε διαβαθμισμένες κλίμακες, γνώσεις γενικές και γνώσεις εξειδικευμένες καθώς και τα μεθοδολογικά εργαλεία για την επιστημονική εμβάθυνση στους δύο επιστημονικούς κλάδους. Παράλληλα, και σε συνδυασμό με τη διδασκαλία φιλολογικών και παιδαγωγικών μαθημάτων, ειδικά δε με την από το πτυχίο του Τμήματος παρεχόμενη Παιδαγωγική και Διδακτική Επάρκεια, οι φοιτητές του Τμήματος λαμβάνουν γνώσεις στενά συνδεδεμένες με τις σπουδές τους αλλά και τα ουσιαστικά και τυπικά προσόντα για την πρόσβαση στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση με την ιδιότητα του καθηγητή (κλάδου ΠΕ02 Φιλολόγων).

3.1.1.2 *Υπάρχουν διαδικασίες ελέγχου της ανταπόκρισης αυτής; Πόσο αποτελεσματικά εφαρμόζονται;*

Ο τακτικός έλεγχος διενεργείται από τις (Γενικές) Συνελεύσεις των Τομέων και του Τμήματος. Με βάση τα συμπεράσματα που συνάγονται και στον βαθμό που το επιτρέπουν οι περιορισμένες διαθέσιμες θέσεις διδακτικού προσωπικού, το Τμήμα έχει προβεί σε εσωτερικές τροποποιήσεις του περιεχομένου μαθημάτων και έχει προκηρύξει νέα γνωστικά αντικείμενα.

Τέλος, τα πορίσματα των διαφόρων αξιολογήσεων (Εσωτερική, Εξωτερική, Ιδρυματική, Ετήσιες Απογραφικές) συνιστούν ένα ακόμα εργαλείο ιδιαίτερα πρόσφορο για τον έλεγχο της ανταπόκρισης του προγράμματος σπουδών στους στόχους του Τμήματος και τις ανάγκες της κοινωνίας.

3.1.1.3 *Υπάρχουν διαδικασίες αξιολόγησης και αναθεώρησης του Προγράμματος Σπουδών; Πόσο αποτελεσματικά εφαρμόζονται;*

Το Πρόγραμμα Σπουδών συζητείται και αξιολογείται κάθε έτος στις (Γενικές) Συνελεύσεις των Τομέων και του Τμήματος, τόσο κατά τη συγκρότηση του προγράμματος του επόμενου ακαδημαϊκού έτους όσο και με αφορμή ποικίλα θέματα τα οποία τίθενται από τα μέλη τους. Με βάση τα πορίσματα που συνάγονται επιφέρονται βελτιώσεις στο τρέχον πρόγραμμα και ζητείται η προκήρυξη θέσεων σε αναπλήρωση των αποχωρησάντων μελών ΔΕΠ, αιτήματα τα οποία όμως, κατά την τελευταία επταετία, κατά κανόνα δεν ικανοποιούνται.

Η διαδικασία ακολουθεί την εξής πορεία:

- ✓ Συζητείται το πρόγραμμα σε συναντήσεις των μελών ΔΕΠ των γνωστικών αντικειμένων και διαμορφώνονται προτάσεις.
- ✓ Οι προτάσεις αυτές υποβάλλονται στην Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών εκάστου Τομέα και προωθούνται για συζήτηση στη Γενική Συνέλευση των δυο Τομέων, η οποία αποφασίζει την υποβολή τους στη Συνέλευση Τμήματος.
- ✓ Οι προτάσεις των Τομέων συζητούνται στη Συνέλευση του Τμήματος όπου και λαμβάνονται οι τελικές αποφάσεις.

3.1.1.4 Πώς δημοσιοποιείται το Πρόγραμμα Σπουδών;

Μέσω των ετήσιων Οδηγών Σπουδών, οι οποίοι αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Τμήματος, στην ελληνική και αγγλική (www.arch.uoa.gr). Επιπλέον, παρουσίαση του Προγράμματος Σπουδών γίνεται στους πρωτοετείς φοιτητές σε ειδική ημέρα υποδοχής τους από τις Αρχές και μέλη ΔΕΠ του Τμήματος.

3.1.1.5 Υπάρχει αποτελεσματική διαδικασία παρακολούθησης της επαγγελματικής εξέλιξης των αποφοίτων; Πώς χρησιμοποιούνται τα αποτελέσματά της;

Δεν υπάρχει αποτελεσματική διαδικασία παρακολούθησης της επαγγελματικής εξέλιξης των αποφοίτων. Η παρακολούθηση, όταν συμβαίνει, είναι επιλεκτική και γίνεται σε προσωπικό επίπεδο από τους ίδιους τους διδάσκοντες για φοιτητές τους που είχαν εκδηλώσει ειδικό ενδιαφέρον για το αντικείμενο διδασκαλίας τους. Προς αυτή την κατεύθυνση θετικά ελπίζεται ότι θα λειτουργήσει το δίκτυο αποφοίτων *Alumni*, που δημιούργησε το ΕΚΠΑ, όπου και το δίκτυο αποφοίτων του Τμήματός μας.

3.1.2. Πώς κρίνετε τη δομή, τη συνεκτικότητα και τη λειτουργικότητα του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών;

- Δομή, συνεκτικότητα και λειτουργικότητα του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών

3.1.2.1 Ποιο είναι το ποσοστό των μαθημάτων κορμού / ειδίκευσης / κατευθύνσεων στο σύνολο των μαθημάτων;

Επί συνόλου 52 μαθημάτων που απαιτούνται για τη λήψη πτυχίου τα ποσοστά είναι τα εξής:

Μαθήματα Βάσης: 25% (13 μαθήματα)

Μαθήματα Κορμού: 40% (21 μαθήματα)

Μαθήματα Υποχρεωτικά Ειδίκευσης: 15% (8 μαθήματα στην Κατεύθυνση Ιστορίας, 9 μαθήματα στην Κατεύθυνση Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης)

Μαθήματα Επιλεγόμενα Ειδίκευσης: 15% (8 μαθήματα στην Κατεύθυνση Ιστορίας, 7 μαθήματα στην Κατεύθυνση Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης)

Μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής: 5% (2 μαθήματα)

3.1.2.2 Πόσα μαθήματα ελεύθερης επιλογής προσφέρονται;

Προσφέρονται 87 μαθήματα από 10 διαφορετικά τμήματα του ΕΚΠΑ

3.1.2.2 Ποιο είναι το ποσοστό των υποχρεωτικών μαθημάτων / μαθημάτων υποχρεωτικής επιλογής / μαθημάτων ελεύθερης επιλογής στο σύνολο των μαθημάτων;

Επί συνόλου 52 μαθημάτων που απαιτούνται για τη λήψη πτυχίου τα ποσοστά είναι τα εξής

Μαθήματα Υποχρεωτικά: 80% (42 μαθήματα)
 Μαθήματα Υποχρεωτικής Επιλογής: 15% (8 μαθήματα)
 Μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής: 5% (2 μαθήματα)

3.1.2.4 Ποια είναι η ποσοστιαία σχέση μεταξύ μαθημάτων υποβάθρου, μαθημάτων επιστημονικής περιοχής, μαθημάτων γενικών γνώσεων και μαθημάτων ανάπτυξης δεξιοτήτων στο σύνολο των μαθημάτων;

Η παρακάτω απάντηση καλύπτει την απάντηση γενικά, καθώς το πρόγραμμα Σπουδών δεν περιλαμβάνει μαθήματα των κατηγοριών υποβάθρου, επιστημονικής περιοχής, γενικών γνώσεων και ανάπτυξης δεξιοτήτων. Περιλαμβάνει επίσης αναλυτικά στοιχεία και για τις ερωτήσεις 3.1.2.1-3.1.2.4

Το Τμήμα παρέχει κοινό πτυχίο Ιστορίας και Αρχαιολογίας, με αναγραφή της ειδίκευσης/κατεύθυνσης που έχει λάβει ο φοιτητής, Ιστορίας ή Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης. Ακολουθεί η παρουσίαση του προγράμματος σπουδών του.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΕΙΣ (2009-2016)

I. Κατά τα ακαδημαϊκά έτη 2009-2010 και 2010-2011 το Τμήμα εξακολούθησε να λειτουργεί με βάση το αξιολογηθέν κατά την Εσωτερική και Εξωτερική Αξιολόγηση των ετών 2009 και 2010, αντίστοιχως, πρόγραμμα σπουδών, 42 μαθημάτων (Βάσης, Κορμού, Ειδίκευσης, Ελεύθερης Επιλογής), τετράωρης ανά εβδομάδα διδασκαλίας.

II. Το 2010, το Τμήμα προέβη σε ευρεία αναμόρφωση του προγράμματος σπουδών του. Ειδικότερα, τα έως τότε αναγκαία για τη λήψη του πτυχίου 42 μαθήματα τετράωρης ανά εβδομάδα διδασκαλίας, αυξήθηκαν σε 52 μαθήματα, τρίωρης, όμως, ανά εβδομάδα διδασκαλίας (δηλαδή, οι συνολικά 168 διδακτικές ώρες μειώθηκαν σε 156 διδακτικές ώρες). Παράλληλα, το πρόγραμμα σπουδών οργανώθηκε αναλυτικώς με βάση το σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων ECTS (240 τουλάχιστον).

Η ανωτέρω αναμόρφωση ήταν το αποτέλεσμα μακρών συζητήσεων μεταξύ των μελών του Τμήματος, με στόχο την πιο οργανική ένταξη νέων γνωστικών αντικειμένων και μαθημάτων στο πρόγραμμα σπουδών και την αύξηση των επιλεγόμενων μαθημάτων κατεύθυνσης, που θα επέτρεπε στους φοιτητές να εμβαθύνουν περαιτέρω στα γνωστικά πεδία που τους ενδιαφέρουν. Η μετατροπή των τετραώρων μαθημάτων σε τρίωρα και η αύξηση μεν των μαθημάτων του προγράμματος, ιδίως των επιλεγόμενων, με παράλληλη όμως μείωση των αναγκαίων για τη λήψη του πτυχίου διδακτικών ωρών, θεωρήθηκε ότι μπορεί να συμβάλει στην αντιμετώπιση των νέων πραγματικοτήτων. Επιπλέον, η τρίωρη διδασκαλία την καθιστά πιο ευέλικτη, ενώ εναρμονίζεται με το σύστημα διδασκαλίας των περισσότερων πανεπιστημιακών Τμημάτων της χώρας

Πρέπει να τονισθεί ότι οι Εξωτερικοί Αξιολογητές είχαν αντιμετωπίσει θετικά το ενδεχόμενο της αναμόρφωσης του προγράμματος σπουδών και τη συνακόλουθη αύξηση των επιλεγόμενων μαθημάτων, που αυτή θα επέφερε.

Οι διορθωτικές, εσωτερικού χαρακτήρα αυτές αλλαγές δεν διασαλεύουν την αρχική φιλοσοφία του Προγράμματος ούτε αλλοιώνουν τους εμπεδωμένους στόχους και σκοπούς του Τμήματος.

Κατά το αναμορφωμένο πρόγραμμα σπουδών και των δυο ειδικεύσεων/κατευθύνσεων, τα 52 μαθήματα εξακολούθησαν να διακρίνονται σε Βάσης, Κορμού, Ειδίκευσης, Ελεύθερης Επιλογής. Τα μαθήματα Βάσης περιλαμβάνουν μαθήματα Φιλολογίας και Παιδαγωγικής, τα οποία οι φοιτητές του Τμήματος υποχρεούνται να παρακολουθήσουν, προκειμένου να διαμορφώσουν τη βάση εκείνη των γνώσεων που θα τους επιτρέψει να προσεγγίσουν, με την απαραίτητη ευρύτερη εποπτεία, τον επιστημονικό κλάδο που θα επιλέξουν, αλλά και να ανταποκριθούν επιτυχέστερα στις απαιτήσεις της πιθανής μελλοντικής τους απορρόφησης στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Τα μαθήματα Κορμού περιλαμβάνουν μαθήματα Ιστορίας / Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης και είναι υποχρεωτικά για τους φοιτητές των δύο κατευθύνσεων, οι οποίοι με τα μαθήματα αυτά αποκτούν έναν κοινό κορμό γνώσεων προς εμβάθυνσή τους, στη συνέχεια, σε ειδικότερους κλάδους της επιστήμης τους μέσω των μαθημάτων Ειδίκευσης. Η κατηγορία των μαθημάτων Ειδίκευσης περιλαμβάνει Υποχρεωτικά και Επιλεγόμενα. Από τα προσφερόμενα Επιλεγόμενα μαθήματα Ειδίκευσης ο φοιτητής υποχρεούται να επιλέξει μέχρι το πέρας των σπουδών του τουλάχιστον δύο σεμιναριακά μαθήματα, στα οποία αξιολογείται με βάση την όλη συμμετοχή του, την προφορική παρουσίαση σεμιναριακής εργασίας και την τελική γραπτή μορφή της εργασίας αυτής, που θα αποδεικνύει την ικανότητά του στον χειρισμό της επιστημονικής μεθόδου, στον εντοπισμό ζητημάτων που ενδιαφέρουν ερευνητικά και στην κριτική τοποθέτηση απέναντι στο εξεταζόμενο θέμα.

Προσφέρονται επίσης μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής, τα οποία ο φοιτητής μπορεί να επιλέξει από ευρύ κατάλογο μαθημάτων (από την άλλη Κατεύθυνση Σπουδών του Τμήματος, από άλλο Τμήμα ή άλλη Σχολή).

Μαθήματα του Τμήματος διδάσκονται στα υπόλοιπα Τμήματα της Σχολής είτε ως υποχρεωτικά είτε ως επιλεγόμενα (σε συνδιδασκαλία).

III. Τέλος, το 2014, το Τμήμα προέβη σε νέα, μερική αναμόρφωση του ανωτέρω αναμορφωμένου προγράμματος σπουδών, που υπαγορεύθηκε από την προσαρμογή του στη νομοθεσία για την παροχή της Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας, δηλαδή τον Ν. 3848/2010, άρθρο 2, παράγραφος 3, περίπτωση β' (ΦΕΚ Α' / 71/ 19.05.2010), σε συνδυασμό με τον Ν. 4186/2013, άρθρο 36, παράγραφος 22, περίπτωση β' και ε' (ΦΕΚ Α' 193/ 17.09.2013). Η τελευταία αυτή αναμόρφωση αφορά τους εισαχθέντες από το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014 κ.ε. φοιτητές του. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τον ανωτέρω Ν. 4186/2013, άρθρο 36, παράγραφος 22, περίπτωση β και ε, για την εξασφάλιση της παιδαγωγικής και διδακτικής κατάρτισης:

προϋπόθεση αποτελεί η ύπαρξη μέσα στο πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος διδακτικών αντικειμένων που εμπίπτουν στις ακόλουθες θεματικές περιοχές: 1. Θέματα εκπαίδευσης και αγωγής, 2. Θέματα μάθησης και διδασκαλίας, 3. Ειδική διδακτική και πρακτική άσκηση.

Με βάση τα παραπάνω, το Τμήμα διατήρησε στο πρόγραμμα σπουδών του –διάρκειας 4 ετών/8 εξαμήνων– τον αριθμό των 52 μαθημάτων που απαιτούνταν έως τότε για την απόδοση του πτυχίου του, ωστόσο ενσωμάτωσε στο ανωτέρω πρόγραμμα σπουδών τον ακόλουθο κύκλο μαθημάτων (εκ των οποίων ορισμένα νέα, ενώ άλλα αποτελούσαν από προηγούμενα έτη μαθήματα προσφερόμενα από το Τμήμα).

		ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ECTS
		1η ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ: Θέματα εκπαίδευσης και αγωγής	
1		Οι φοιτητές παρακολουθούν ως Μάθημα Υποχρεωτικό, με ελεύθερη εσωτερική επιλογή, ένα (1) από τα τέσσερα μαθήματα που ακολουθούν (1Α, 1Β, 1Γ, 1Δ)	
	Α	Μουσειοπαιδαγωγική: το μουσείο ως χώρος μάθησης και δημιουργικότητας (Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας)	5,5
Ή	Β	Ιστορία της Εκπαίδευσης (Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας)	5,5
Ή	Γ	Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης (Τμήμα Φιλοσοφίας - Παιδαγωγικής - Ψυχολογίας)	5,5
Ή	Δ	Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης (Τμήμα Φιλοσοφίας - Παιδαγωγικής - Ψυχολογίας)	5,5
2		Εισαγωγή στις Ιστορικές Σπουδές (Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας)	5
		2η ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ: Θέματα μάθησης και διδασκαλίας	
3		Παιδαγωγική Ψυχολογία (Τμήμα Φιλοσοφίας - Παιδαγωγικής - Ψυχολογίας)	3
4		Αναλυτικό Πρόγραμμα. Διδασκαλία και Μάθηση (Τμήμα Φιλοσοφίας - Παιδαγωγικής - Ψυχολογίας)	3
		3η ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ: Ειδική διδακτική και πρακτική άσκηση	
5		Σεμιναριακό μάθημα (Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας)	6
6		Σεμιναριακό μάθημα (Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας)	6
7		Θεωρία και Πράξη της Διδασκαλίας των Φιλολογικών Μαθημάτων (Τμήμα Φιλοσοφίας - Παιδαγωγικής - Ψυχολογίας)	4
8		Διδακτική της Ιστορίας. Θεωρία και πράξη. (Τμήμα Φιλοσοφίας - Παιδαγωγικής - Ψυχολογίας) Το μάθημα συνοδεύεται από Πρακτική Άσκηση σε σχολεία	4,5
		Πρακτική Άσκηση των φοιτητών του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας σε σχολεία (Τμήμα Φιλοσοφίας - Παιδαγωγικής - Ψυχολογίας)	
ΣΥΝΟΛΟ			ΣΥΝΟΛΟ
8			37

Με βάση τα ανωτέρω, το έτος 2014, το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του ΕΚΠΑ, με διαπιστωτική απόφαση του Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων (ΦΕΚ Β' /2433 /12.09.2014), εξασφάλισε την Παιδαγωγική και Διδακτική Επάρκεια από το πτυχίο του Τμήματος για τους αποφοίτους του, οι οποίοι έχουν εισαχθεί από το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014 και στο εξής,

Η κατοχή της Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας εξασφαλίζει στους ανωτέρω αποφοίτους του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας τη δυνατότητα: α) να γίνονται δεκτοί στον διαγωνισμό μέσω ΑΣΕΠ για την κατάρτιση πίνακα κατάταξης εκπαιδευτικών κατά κλάδο και ειδικότητα (ειδικότερα, ως

εκπαιδευτικών του κλάδου «ΠΕ02 Φιλολόγων»), με σκοπό τον διορισμό τους ή την πρόσληψή τους στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, β) να προσλαμβάνονται στην ιδιωτική εκπαίδευση (Ν. 3848/2010, άρθρο 8).

Σημειώνεται ότι οι προ του 2013-2014 εισαχθέντες φοιτητές του Τμήματος, καθώς και οι πτυχιούχοι αυτού, δεν υπάγονται στις σχετικές με την υποχρέωση πιστοποιημένης Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας διατάξεις και το πτυχίο του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του ΕΚΠΑ τους διασφαλίζει αυτομάτως τη δυνατότητα συμμετοχής σε μελλοντικούς διαγωνισμούς ΑΣΕΠ για τον κλάδο «ΠΕ02 Φιλολόγων», όπως αυτό ίσχυε και πριν από την ψήφιση του Ν. 3848/2010.

Με δεδομένο ότι μια από τις κύριες επαγγελματικές κατευθύνσεις των αποφοίτων του Τμήματος είναι η απασχόλησή τους ως καθηγητών του κλάδου «ΠΕ02 Φιλολόγων», η εξασφάλιση της Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας από το πτυχίο του, σε συνδυασμό με τις γενικές ευνοϊκές ρυθμίσεις για τους προ του ακαδημαϊκού έτους 2013-2014 εισαχθέντες, συνιστά σημαντική επιστημονική και επαγγελματική αναγνώριση και ενισχύει έτι περαιτέρω το κύρος του Τμήματος.

Σημειώνεται ότι οι Εξωτερικοί Αξιολογητές είχαν διατυπώσει τον προβληματισμό τους για τη συμπερίληψη στο πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος μαθημάτων Φιλολογίας καθώς και Παιδαγωγικών. Το Τμήμα είχε εξηγήσει ότι τα μαθήματα Φιλολογίας έχουν άμεση επιστημονική σχέση με τους κλάδους της Ιστορίας και της Αρχαιολογίας, αλλά και συνδέονται, όπως και τα μαθήματα των Παιδαγωγικών, με την κύρια επαγγελματική απασχόληση των αποφοίτων του ως εκπαιδευτικών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση του κλάδου «ΠΕ Φιλολόγων». Η επιλογή του Τμήματος, και μάλιστα ως προς τα παιδαγωγικά μαθήματα, δικαιώθηκε και έγινε απολύτως αναγκαία, μετά την πρόσφατη νομοθετική ρύθμιση, σύμφωνα με την οποία προϋπόθεση για τον διορισμό εκπαιδευτικών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση είναι η κατοχή Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας, δηλαδή η πιστοποιημένη παρακολούθηση κύκλου μαθημάτων Παιδαγωγικής.

Επιπροσθέτως, το Τμήμα, μετά από πρόταση του Τμήματος Φιλοσοφίας - Παιδαγωγικής - Ψυχολογίας (ΦΠΨ) συμμετέχει στο ειδικό Πρόγραμμα «Πιστοποιητικό Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας» για αποφοίτους Τμημάτων που έχουν τα ειδικά τυπικά προσόντα διορισμού στην Πρωτοβάθμια ή Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, ετήσιας διάρκειας (δύο διδακτικών εξαμήνων), σύμφωνα με τη διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 2 του Ν. 3848/2010 (ΦΕΚ Α' 71), σε συνεργασία με το Τμήμα ΦΠΨ, το οποίο είχε και την όλη πρωτοβουλία, και το Τμήμα Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του ΕΚΠΑ.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

Με βάση τα παραπάνω, από το ακαδημαϊκό έτος 2014-2015 στο Τμήμα λειτουργούν τρία προγράμματα σπουδών, Α', Β', Γ' (αναλυτικά, βλ. τον Οδηγό Προπτυχιακών Σπουδών, 2014-2015, 2015-2016, <http://www.arch.uoa.gr>).

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ Α΄**Για τους από το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014 και στο εξής εισαχθέντες φοιτητές**

Πρόκειται για το σήμερα ισχύον, νέο αναμορφωμένο και παρέχον την Παιδαγωγική και Διδακτική Επάρκεια, κύριο πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος (52 μαθημάτων / 240 τουλάχιστον ECTS), οργανωμένο ως εξής:

I. Μαθήματα Υποχρεωτικά και για τις δύο Κατευθύνσεις**α) Μαθήματα Βάσης:** 13 μαθήματα, και συγκεκριμένα:

9 μαθήματα από το Τμήμα Φιλολογίας (Αρχαία Ελληνική Φιλολογία I, Αρχαία Ελληνική Φιλολογία II Αρχαία Ελληνική Φιλολογία III, Αρχαία Ελληνική Φιλολογία IV ή Γλωσσολογία, Λατινική Φιλολογία I, Λατινική Φιλολογία II, Βυζαντινή Φιλολογία, Νεοελληνική Φιλολογία I, Νεοελληνική Φιλολογία II),

4 μαθήματα από το Τμήμα ΦΠΨ (Παιδαγωγικά I, Παιδαγωγικά II, Παιδαγωγικά III, Παιδαγωγικά IV).

β) Μαθήματα Κορμού: 21 μαθήματα, και συγκεκριμένα:

10 Μαθήματα Ιστορίας: (II 03 Εισαγωγή στην Παγκόσμια Ιστορία, II 04 Εισαγωγή στις Ιστορικές Σπουδές, II 10 Αρχαία Ιστορία Α΄, II 11 Αρχαία Ιστορία Β΄, II 12 Μεσαιωνική Ιστορία της Δύσεως Α΄, II 13 Βυζαντινή Ιστορία Α΄, II 21 Βυζαντινή Ιστορία Β΄, II 14 Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία Α΄, II 17 Ιστορία Νέου Ελληνισμού Α΄, II 18 Νεότερη Ελληνική Ιστορία Α΄).

10 Μαθήματα Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης (IA 04 Εισαγωγή στην Επιστήμη της Αρχαιολογίας, IA 02 Προϊστορική Αρχαιολογία Α΄, IA 10 Προϊστορική Αρχαιολογία Β΄, IA 11 Κλασική Αρχαιολογία Α΄, IA 12 Κλασική Αρχαιολογία Β΄, IA 13 Βυζαντινή Αρχαιολογία Α΄, IA 14 Βυζαντινή Αρχαιολογία Β΄, IA 17 Εισαγωγή στην Επιστήμη της Ιστορίας της Τέχνης, IA 15 Ιστορία της Τέχνης Α΄, IA 16 Ιστορία της Τέχνης Β΄).

1 Μάθημα Εσωτερικής Επιλογής, παιδαγωγικού χαρακτήρα, το οποίο ο φοιτητής επιλέγει μεταξύ 4 μαθημάτων (IA 190 Μουσειοπαιδαγωγική: το μουσείο ως χώρος μάθησης και δημιουργικότητας ή II 126 Ιστορία της Εκπαίδευσης ή ΠΔ 162 Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης ή ΠΔ 119 Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης).

II. Μαθήματα Κατεύθυνσης**α) Μαθήματα Ειδίκευσης:** 16 μαθήματα, που οργανώνονται ως ακολούθως:**Κατεύθυνση Ιστορίας:**

8 Μαθήματα Υποχρεωτικά Ειδίκευσης (II 25 Αρχαία Ιστορία Γ΄, II 22 Μεσαιωνική Ιστορία της Δύσεως Β΄, II 29 Μεθοδολογικά προβλήματα της Ιστορίας, II 30 Ιστορία Νέου Ελληνισμού Β΄, II 31 Νεότερη Ελληνική Ιστορία Β΄, II 19 Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία Β΄, II 24 Ιστορία Οθωμανικής Αυτοκρατορίας II, II 84 Ιστορία Μεταπολεμικού Κόσμου I).

8 Μαθήματα Επιλεγόμενα Ειδίκευσης, είτε επιλεγόμενα σεμιναριακά είτε επιλεγόμενα μη σεμιναριακά, τα οποία ο φοιτητής μπορεί να επιλέξει από μεγάλο αριθμό προσφερόμενων μαθημάτων των δυο ανωτέρω κατηγοριών, διαφόρων γνωστικών αντικειμένων (εξ αυτών δύο τουλάχιστον πρέπει να είναι σεμιναριακά της Κατεύθυνσης Σπουδών του).

Κατεύθυνση Αρχαιολογίας:

9 Μαθήματα Υποχρεωτικά Ειδίκευσης (ΙΑ 21 Τοπογραφία – Αρχιτεκτονική – Πολεοδομία, ΙΑ 26 Προϊστορική Αρχαιολογία Γ', ΙΑ 42 Αρχαιολογία των Ανατολικών Πολιτισμών, ΙΑ 31 Κλασική Αρχαιολογία Γ', ΙΑ 108 Αρχαιολογία Ρωμαϊκών Χρόνων, ΙΑ 43 Εμβάθυνση στην Αρχαιολογία, ΙΑ 44 Μεταβυζαντινή Αρχαιολογία, ΙΑ 29 Ιστορία της Τέχνης Γ', ΙΑ 103 Ανασκαφική και Επεξεργασία Αρχαιολογικού Υλικού – Μουσειολογία).

7 Μαθήματα Επιλεγόμενα Ειδίκευσης, είτε επιλεγόμενα σεμιναριακά είτε επιλεγόμενα μη σεμιναριακά, τα οποία ο φοιτητής μπορεί να επιλέξει από μεγάλο αριθμό προσφερόμενων μαθημάτων των δυο ανωτέρω κατηγοριών, διαφόρων γνωστικών αντικειμένων (εξ αυτών δύο τουλάχιστον πρέπει να είναι σεμιναριακά της Κατεύθυνσης Σπουδών του).

III. 2 Μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής. Ο φοιτητής μπορεί να επιλέξει τα δύο (2) μαθήματα ελεύθερης επιλογής από:

- μαθήματα του Τμήματος της ίδιας ή της άλλης κατεύθυνσης,
- μαθήματα άλλων Τμημάτων της Φιλοσοφικής Σχολής και άλλων Πανεπιστημιακών Σχολών της Αθήνας σύμφωνα με τις διαθεσιμότητες. (Σχετικός κατάλογος αναρτάται στη Γραμματεία του Τμήματος).

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ Β'

Για τους εισαχθέντες κατά τα ακαδημαϊκά έτη 2011-2012 και 2012-2013 φοιτητές

Αναμορφωμένο πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος (52 μαθημάτων / 240 τουλάχιστον ECTS), οργανωμένο ως εξής:

I. Μαθήματα Υποχρεωτικά και για τις δύο Κατευθύνσεις

α) Μαθήματα Βάσης: 11 μαθήματα, και συγκεκριμένα:

9 μαθήματα από το Τμήμα Φιλολογίας (Αρχαία Ελληνική Φιλολογία I, Αρχαία Ελληνική Φιλολογία II Αρχαία Ελληνική Φιλολογία III Αρχαία Ελληνική Φιλολογία IV ή Γλωσσολογία, Λατινική Φιλολογία I, Λατινική Φιλολογία II, Βυζαντινή Φιλολογία, Νεοελληνική Φιλολογία I, Νεοελληνική Φιλολογία II),

2 μαθήματα από το Τμήμα ΦΠΨ (Παιδαγωγικά I, Παιδαγωγικά II).

β) Μαθήματα Κορμού: 20 μαθήματα, και συγκεκριμένα:

10 Μαθήματα Ιστορίας: (II 03 Εισαγωγή στην Παγκόσμια Ιστορία, II 04 Εισαγωγή στις Ιστορικές Σπουδές, II 10 Αρχαία Ιστορία Α', II 11 Αρχαία Ιστορία Β', II 12 Μεσαιωνική Ιστορία της Δύσεως Α', II 13 Βυζαντινή Ιστορία Α', II 21 Βυζαντινή Ιστορία Β', II 14 Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία Α', II 17 Ιστορία Νέου Ελληνισμού Α', II 18 Νεότερη Ελληνική Ιστορία Α').

10 Μαθήματα Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης (ΙΑ 04 Εισαγωγή στην Επιστήμη της Αρχαιολογίας, ΙΑ 02 Προϊστορική Αρχαιολογία Α', ΙΑ 10 Προϊστορική Αρχαιολογία Β', ΙΑ 11 Κλασική Αρχαιολογία Α', ΙΑ 12 Κλασική Αρχαιολογία Β', ΙΑ 13 Βυζαντινή Αρχαιολογία Α', ΙΑ 14 Βυζαντινή Αρχαιολογία Β', ΙΑ 17 Εισαγωγή στην Επιστήμη της Ιστορίας της Τέχνης, ΙΑ 15 Ιστορία της Τέχνης Α', ΙΑ 16 Ιστορία της Τέχνης Β').

II. Μαθήματα Κατεύθυνσης

α) Μαθήματα Ειδίκευσης: 17 μαθήματα, που οργανώνονται ως ακολούθως:

Κατεύθυνση Ιστορίας:

8 Μαθήματα Υποχρεωτικά Ειδίκευσης (II 25 Αρχαία Ιστορία Γ', II 22 Μεσαιωνική Ιστορία της Δύσεως Β', II 29 Μεθοδολογικά προβλήματα της Ιστορίας, II 30 Ιστορία Νέου Ελληνισμού Β', II 31 Νεότερη Ελληνική Ιστορία Β', II 19 Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία Β', II 24 Ιστορία Οθωμανικής Αυτοκρατορίας II, II 84 Ιστορία Μεταπολεμικού Κόσμου I),

9 Μαθήματα Επιλεγόμενα Ειδίκευσης, είτε επιλεγόμενα σεμιναριακά είτε επιλεγόμενα μη σεμιναριακά, τα οποία ο φοιτητής μπορεί να επιλέξει από μεγάλο αριθμό προσφερόμενων μαθημάτων των δυο ανωτέρω κατηγοριών, διαφόρων γνωστικών αντικειμένων (εξ αυτών δύο τουλάχιστον πρέπει να είναι σεμιναριακά της Κατεύθυνσης Σπουδών του).

Κατεύθυνση Αρχαιολογίας:

9 Μαθήματα Υποχρεωτικά Ειδίκευσης (IA 21 Τοπογραφία – Αρχιτεκτονική – Πολεοδομία, IA 26 Προϊστορική Αρχαιολογία Γ', IA 42 Αρχαιολογία των Ανατολικών Πολιτισμών, IA 31 Κλασική Αρχαιολογία Γ', IA 108 Αρχαιολογία Ρωμαϊκών Χρόνων, IA 43 Εμβάθυνση στην Αρχαιολογία, IA 44 Μεταβυζαντινή Αρχαιολογία, IA 29 Ιστορία της Τέχνης Γ', IA 103 Ανασκαφική και Επεξεργασία Αρχαιολογικού Υλικού – Μουσειολογία).

8 Μαθήματα Επιλεγόμενα Ειδίκευσης, είτε επιλεγόμενα σεμιναριακά είτε επιλεγόμενα μη σεμιναριακά, τα οποία ο φοιτητής μπορεί να επιλέξει από μεγάλο αριθμό προσφερόμενων μαθημάτων των δυο ανωτέρω κατηγοριών, διαφόρων γνωστικών αντικειμένων (εξ αυτών δύο τουλάχιστον πρέπει να είναι σεμιναριακά της Κατεύθυνσης Σπουδών του)

III. 4 Μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής. Ο φοιτητής μπορεί να επιλέξει τα τέσσερα (4) μαθήματα ελεύθερης επιλογής από:

- μαθήματα του Τμήματος της ίδιας ή της άλλης κατεύθυνσης,
- μαθήματα άλλων Τμημάτων της Φιλοσοφικής Σχολής και άλλων Πανεπιστημιακών Σχολών της Αθήνας σύμφωνα με τις διαθεσιμότητες. (Σχετικός κατάλογος αναρτάται στη Γραμματεία του Τμήματος).

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ Γ'

Για τους έως το ακαδημαϊκό έτος 2010-2011 εισαχθέντες φοιτητές του Τμήματος.

Παλαιό πρόγραμμα σπουδών (42 μαθημάτων / 168 τουλάχιστον δ.μ.), οργανωμένο ως εξής:

- ❖ Μαθήματα Βάσης (12 μαθήματα × 4 δ.μ. = 48 δ.μ.)
 - ❖ Μαθήματα Κορμού (16 μαθήματα × 4 δ.μ. = 64 δ.μ.)
 - ❖ Μαθήματα Ειδίκευσης. Η κατηγορία αυτή μαθημάτων περιλαμβάνει:
 - Μαθήματα Υποχρεωτικά Κατεύθυνσης (6 μαθήματα × 4 δ.μ. = 24 δ.μ. για την Κατεύθυνση Ιστορίας / 8 μαθήματα × 4 δ.μ. = 32 δ.μ. για την Κατεύθυνση Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης).
 - Μαθήματα Επιλεγόμενα Κατεύθυνσης (4 μαθήματα × 4 δ.μ. = 16 δ.μ. για την Κατεύθυνση Ιστορίας / 2 μαθήματα × 4 δ.μ. = 8 δ.μ. για την Κατεύθυνση Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης).
- Από τα προσφερόμενα Επιλεγόμενα μαθήματα Ειδίκευσης ο φοιτητής υποχρεούται να επιλέξει μέχρι το πέρας των σπουδών του τουλάχιστον δύο σεμιναριακά μαθήματα.
- Μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής (4 μαθήματα × 4 δ.μ. = 16 δ.μ.), τα οποία ο φοιτητής μπορεί να επιλέξει από μαθήματα, υποχρεωτικά ή επιλεγόμενα, που προσφέρονται από την ίδια ή την άλλη κατεύθυνση, από άλλα Τμήματα της Φιλοσοφικής Σχολής και από άλλες Πανεπιστημιακές Σχολές της

Αθήνας, σύμφωνα με κατάλογο που αναρτάται στη Γραμματεία του Τμήματος. Ιδιαίτερως οι φοιτητές κατεύθυνσης Αρχαιολογίας θα πρέπει να επιλέξουν από τα τέσσερα μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής οπωσδήποτε δύο από τα προσφερόμενα μαθήματα του Τομέα Αρχαιολογίας της κατηγορίας *Επιλεγόμενα Κατεύθυνσης*.

3.1.2.5 *Πώς κατανέμεται ο χρόνος μεταξύ θεωρητικής διδασκαλίας, ασκήσεων, εργαστηρίων, άλλων δραστηριοτήτων;*

Λόγω της φύσης του γνωστικού μας αντικειμένου δεν υπάρχουν πολλά μαθήματα με τη μορφή εργαστηρίου. Τα μαθήματα Βάσης, Κορμού και τα Υποχρεωτικά Κατεύθυνσης παρουσιάζονται κυρίως με τη μορφή της θεωρητικής διδασκαλίας, ωστόσο τα περισσότερα εμπλουτίζονται με φροντιστηριακά μαθήματα και ασκήσεις επί των πηγών και της βιβλιογραφίας, επιτόπιες ασκήσεις στα Σπουδαστήρια και στα Εργαστήρια του Τμήματος, επισκέψεις σε αρχεία, μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους. Όλες αυτές οι δραστηριότητες, ανάλογα με το μάθημα, μπορεί να καλύπτουν από 20-30% του συνολικού διδακτικού χρόνου. Στα σεμιναριακά μαθήματα ο χαρακτήρας είναι ερευνητικός και οι παρουσιάσεις των εργασιών από τους φοιτητές καλύπτουν έως και το 80% του συνολικού διδακτικού χρόνου. Τέλος, υπάρχουν μαθήματα πρακτικής άσκησης (Ανασκαφική και Μεθοδολογικά Προβλήματα της Ιστορίας) υποχρεωτικά για τους φοιτητές ανάλογα με την κατεύθυνση σπουδών τους, στο οποίο η άσκηση καλύπτει ποσοστό μεταξύ του 35% και του 80% του διδακτικού χρόνου.

3.1.2.6 *Πώς οργανώνεται και συντονίζεται η ύλη μεταξύ των μαθημάτων; Παρατηρείται επικάλυψη ύλης μεταξύ των μαθημάτων; Υπάρχουν κενά ύλης; Είναι ορθολογική η έκταση της ύλης των μαθημάτων; Υπάρχει διαδικασία επανεκτίμησης, αναπροσαρμογής και επικαιροποίησης της ύλης των μαθημάτων;*

Στόχος του Τμήματος είναι η διδασκαλία της Ιστορίας και Αρχαιολογίας του ελληνικού χώρου και ευρύτερα της Ανατολικής Μεσογείου και της Βαλκανικής, καθώς και της Ευρωπαϊκής Ιστορίας όπως και της Ιστορίας της Τέχνης των Νεότερων Χρόνων.

- Η οργάνωση και ο συντονισμός της ύλης κατ' αρχάς αποφασίζονται από τα μέλη των οικείων γνωστικών αντικειμένων και στη συνέχεια συζητούνται και εγκρίνονται από τις (Γενικές) Συνελεύσεις των Τομέων και του Τμήματος.
- Τα μαθήματα Κορμού και τα μαθήματα Υποχρεωτικά Κατεύθυνσης παρέχουν γενική γνώση, που εξειδικεύεται στα Επιλεγόμενα μαθήματα Κατεύθυνσης. Επομένως, τα μαθήματα των διαφορετικών αυτών κατηγοριών στο πλαίσιο του ίδιου γνωστικού αντικειμένου μπορεί να εμφανίσουν συνάφεια θεματικών, ωστόσο οι μεθοδολογικές προσεγγίσεις είναι διαφορετικές και δεν παρατηρείται μεταξύ τους ουσιαστική επικάλυψη της ύλης.
- Η ύλη της Ιστορίας και της Αρχαιολογίας σε όλο το χωροχρονικό εύρος της ανθρώπινης εξέλιξης δεν είναι δυνατόν να καλυφθεί από οποιοδήποτε πρόγραμμα σπουδών. Με αυτό το σκεπτικό, το Τμήμα προσπαθεί συνεχώς να διευρύνει τα διδακτικά του πεδία, κυρίως όμως να παρέχει τα μεθοδολογικά εργαλεία που συμβάλλουν στη συγκρότηση καταρτισμένων επιστημόνων, Ιστορικών και Αρχαιολόγων.
- Η έκταση της ύλης των περισσότερων μαθημάτων είναι ορθολογική. Ενστάσεις, που κατά καιρούς υποβλήθηκαν για την ύλη ορισμένων μαθημάτων από την πλευρά μελών ΔΕΠ ή φοιτητών, έχουν συζητηθεί στα γνωστικά αντικείμενα και στα όργανα του Τμήματος και έχουν ληφθεί υπόψη από τους οικείους διδάσκοντες.

- Η επανεκτίμηση, αναπροσαρμογή και επικαιροποίηση της ύλης των μαθημάτων συμβαίνει σε μόνιμη βάση εντός του Τμήματος, στο πλαίσιο μιας συνεχούς διαδικασίας προβληματισμού και γόνιμων διαλόγων.

3.1.2.7 *Εφαρμόζεται σύστημα προαπαιτούμενων μαθημάτων; Πόσο λειτουργικό είναι; Ποιο είναι το ποσοστό των μαθημάτων που εντάσσονται στο σύστημα;*

Επίσημη εφαρμογή συστήματος προαπαιτούμενων μαθημάτων δεν υφίσταται, εφόσον το πρόγραμμα σπουδών είναι ενδεικτικό για τους φοιτητές.

Ωστόσο, στον επίσημο Οδηγό Σπουδών του Τμήματος συνιστάται στους φοιτητές τα γενικά μαθήματα να προηγούνται των ειδικών. Επιπλέον, στο ενδεικτικό πρόγραμμα σπουδών, το οποίο ακολουθεί η πλειονότητα των φοιτητών, στα πρώτα εξάμηνα σπουδών έχουν τεθεί τα υποχρεωτικά μαθήματα Κορμού και έπονται τα Υποχρεωτικά μαθήματα Κατεύθυνσης και τα Επιλεγόμενα μαθήματα Κατεύθυνσης.

Ειδικά στα σεμιναριακά μαθήματα οι περισσότεροι διδάσκοντες θέτουν στους φοιτητές ως εύλογη προϋπόθεση για την παρακολούθησή τους την προηγούμενη επιτυχή εξέτασή τους στα υποχρεωτικά μαθήματα του ίδιου γνωστικού αντικειμένου.

3.1.2.8 *Πόσα μαθήματα προσφέρονται από άλλα και πόσα σε άλλα προγράμματα σπουδών; Ποια είναι αυτά;*

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΠΡΟΣΦΕΡΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΑΛΛΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

Για τους από το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014 και στο εξής εισαχθέντες φοιτητές

Επί 52 μαθημάτων, προσφέρονται 13 μαθήματα από άλλα προγράμματα σπουδών (**μαθήματα Βάσης**) και συγκεκριμένα: 9 μαθήματα από το Τμήμα Φιλολογίας, 4 μαθήματα από το Τμήμα ΦΠΨ .

Επίσης οι φοιτητές του Τμήματος μπορούν να επιλέξουν τα 2 μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής από εκτός του Τμήματος προγράμματα σπουδών.

Για τους εισαχθέντες κατά τα ακαδημαϊκά έτη 2011-2012 και 2012-2013 φοιτητές

Επί 52 μαθημάτων, προσφέρονται 11 μαθήματα από άλλα προγράμματα σπουδών (**μαθήματα Βάσης**) και συγκεκριμένα: 9 μαθήματα από το Τμήμα Φιλολογίας, 2 μαθήματα από το Τμήμα ΦΠΨ .

Επίσης οι φοιτητές του Τμήματος μπορούν να επιλέξουν τα 4 μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής από εκτός του Τμήματος προγράμματα σπουδών.

Για τους έως το ακαδημαϊκό έτος 2010-2011 εισαχθέντες φοιτητές

Επί 42 μαθημάτων, προσφέρονται 12 μαθήματα από άλλα προγράμματα σπουδών (**μαθήματα Βάσης**) και συγκεκριμένα: 10 μαθήματα από το Τμήμα Φιλολογίας, 2 μαθήματα από το Τμήμα ΦΠΨ .

Επίσης οι φοιτητές του Τμήματος μπορούν να επιλέξουν τα 4 μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής από εκτός του Τμήματος προγράμματα σπουδών.

Τα μαθήματα περιγράφονται αναλυτικά, ανά πρόγραμμα, παραπάνω, στις ενότητες 3.1.2.1 – 3.1.2.4.

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΠΡΟΣΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΕ ΆΛΛΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

Το Τμήμα μας προσφέρει σειρά μαθημάτων, υποχρεωτικών και επιλεγόμενων, σε άλλα Τμήματα τόσο της Φιλοσοφικής Σχολής όσο και άλλων Σχολών του ΕΚΠΑ, είτε σε ιδιαίτερες ώρες είτε σε συνδιδασκαλία με τους φοιτητές του. Παρακάτω παρατίθενται τα προσφερόμενα μαθήματα κατά τα ακαδημαϊκά έτη από 2009-2010 έως και 2015-2016. Ειδικότερα:

**ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ / ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ
ΠΟΥ ΠΡΟΣΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΕ ΆΛΛΑ ΤΜΗΜΑΤΑ**

Τα μαθήματα που σημειώνονται με αστερίσκο (*) προσφέρονται από τους διδάσκοντες σε ιδιαίτερες ώρες (διαφορετικές από αυτές του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας).

Ακαδημαϊκό έτος 2009-2010**ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ****Για τα Τμήματα Φιλολογίας, ΦΠΨ, Θεατρολογίας, Αγγλικής, Γαλλικής και Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας**

ΙΑ 01 Εισαγωγή στην Αρχαιολογία ή στην Ιστορία της Τέχνης.

ΙΑ 15 Ιστορία της Τέχνης Α'.

ΙΑ 16 Ιστορία της Τέχνης Β'.

ΙΑ 122 Ορισμοί και τάσεις στη Νεότερη Τέχνη

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ**Για το Τμήμα Φιλολογίας**

ΙΙ 25 Αρχαία Ιστορία ΙΙΙ.

ΙΙ 13 Βυζαντινή Ιστορία*.

ΙΙ 14 Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία*.

ΙΙ 10 Αρχαία Ιστορία*.

ΙΙ 20 Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας, 15ος-20ός αι.*.

ΙΙ 12 Μεσαιωνική Ιστορία της Δύσεως.

ΙΙ 26 Βυζαντινή Ιστορία.

ΙΙ 84 Ιστορία του Μεταπολεμικού Κόσμου.

Για το Τμήμα Φιλοσοφίας - Παιδαγωγικής - Ψυχολογίας

ΙΙ 10 Αρχαία Ιστορία*.

ΙΙ 14 Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία*.

ΙΙ 13 Βυζαντινή Ιστορία Α' *.

ΙΙ 14 Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία*.

ΙΥ 20 Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας, 15ος-20ός αι.*.

Π 12 Μεσαιωνική Ιστορία της Δύσεως.
 Π 26 Βυζαντινή Ιστορία.
 Π 84 Ιστορία του Μεταπολεμικού Κόσμου.

Για το Πρόγραμμα Ψυχολογίας

Π 10 Αρχαία Ιστορία*.
 Π 14 Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία*.
 Π 13 Βυζαντινή Ιστορία Α' *.
 Π 14 Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία*.
 ΙΥ 20 Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας, 15ος-20ός αι.*.

Για το Τμήμα Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας

ΕΙ 01 Όψεις της Νεότερης Ελληνικής Ιστορίας*.
 Π 14 Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία*.

Για το Τμήμα Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας

64679 Ιστορία Νεότερης Ελλάδας*.

Για το Τμήμα Τουρκικών και Σύγχρονων Ασιατικών Σπουδών

7001 Ιστορία του Νέου Ελληνισμού (15ος- 20ός αι.)*.

Για το Τμήμα Πληροφορικής

ΓΠ 02 Σύγχρονη Ευρωπαϊκή Ιστορία.

Ακαδημαϊκό έτος 2010-2011

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Για τα Τμήματα Φιλολογίας, ΦΠΨ, Θεατρολογίας, Αγγλικής, Γαλλικής και Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας

ΙΑ 01 Εισαγωγή στην Αρχαιολογία ή στην Ιστορία της Τέχνης.
 ΙΑ 15 Ιστορία της Τέχνης Α' .
 ΙΑ 16 Ιστορία της Τέχνης Β' .
 ΙΑ 122 Ορισμοί και τάσεις στη Νεότερη Τέχνη.

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Για το Τμήμα Φιλολογίας

Π 10Φ (ΚΙΙ01/ ΜΙΙ01 / ΓΠ01) Αρχαία Ιστορία Α*.
 Π 11ΑΤ (ΚΙΙ02/ ΜΙΙ02/ ΓΠ02) Αρχαία Ιστορία Β*
 Π 13ΑΤ (ΚΙΙ03 / ΜΙΙ03/ ΓΠ03/ ΜΙΙ03) Βυζαντινή Ιστορία*.
 Π 20 (ΚΙΙ04/ ΜΙΙ04/ ΓΠ04) Νεότερη Ελληνική Ιστορία / Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας, 15ος-20ός αι.*.

Για το Τμήμα Φιλοσοφίας - Παιδαγωγικής - Ψυχολογίας

- Π 10ΑΤ Αρχαία Ιστορία*.
- Π 14 Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία*.
- Π 13 Βυζαντινή Ιστορία Α' *.
- ΙΥ 20 Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας, 15ος-20ός αι. *.
- Π 12 Μεσαιωνική Ιστορία της Δύσεως.
- Π 84 Ιστορία του Μεταπολεμικού Κόσμου.

Για το Πρόγραμμα Ψυχολογίας

- Π 10 Αρχαία Ιστορία*.
- Π 12 Μεσαιωνική Ιστορία της Δύσεως.
- Π 14 Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία*.
- Π 13ΑΤ Βυζαντινή Ιστορία Α' *.
- ΙΥ 20 Νεότερη Ελληνική Ιστορία / Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας, 15ος-20ός αι. *.
- Π 84 Ιστορία του Μεταπολεμικού Κόσμου.

Για το Τμήμα Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας

- ΕΙ 01 Όψεις της Νεότερης Ελληνικής Ιστορίας / Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας*.
- ΕΙ 10 Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία*.

Για το Τμήμα Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας

- 64679 Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας, 15ος-20ός αι. *.

Για το Τμήμα Τουρκικών και Σύγχρονων Ασιατικών Σπουδών

- 70012 Ο Νέος Ελληνισμός υπό την Οθωμανική κυριαρχία*.

Για το Τμήμα Σλαβικών Σπουδών

- 711102 Βυζαντινή Λογοτεχνία και Σλάβοι: Βυζαντινά κείμενα για τους Σλάβους*.

Για το Τμήμα Πληροφορικής

- ΓΠ 02 Σύγχρονη Ευρωπαϊκή Ιστορία.

Ακαδημαϊκό έτος 2011-2012**ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ, ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ****Για το Τμήμα Φιλολογίας (σε παρένθεση ο κωδικός του μαθήματος στο Τμήμα Φιλολογίας)**

- ΙΑ 01 (ΚΙΑ 01 / ΜΙΑ 01 / ΓΙΑ 01) Κλασική Αρχαιολογία*.
- ΙΑ02 (ΚΙΑ 02 / ΜΙΑ 02) Προϊστορική – Πρωτοϊστορική Αρχαιολογία.
- ΙΑ14 (ΚΙΑ 14/ ΜΙΑ 14) Επισκόπηση της αρχιτεκτονικής και μνημειακής ζωγραφικής της βυζαντινής περιόδου (περίπου 641-1453 μ.Χ.).
- Π 10Φ (ΚΠ 01/ ΜΠ 01 / ΓΠ 01) Αρχαία Ιστορία Α*.
- Π 11ΑΤ (ΚΠ 02/ ΜΠ 02/ ΓΠ 02) Αρχαία Ιστορία Β*.

Π 13ΑΤ (ΚΙΙ 03 / ΜΙΙ 03 / ΓΙΙ 03) Βυζαντινή Ιστορία*.

Π 20 (ΚΙΙ 04 / ΜΙΙ 04 / ΓΙΙ 04) Νεότερη Ελληνική Ιστορία / Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας, 15ος-20ός αι.*.

Για το Τμήμα Φιλοσοφίας - Παιδαγωγικής - Ψυχολογίας

ΙΑ 15 Ιστορία της Τέχνης Α.

ΙΑ 16 Ιστορία της Τέχνης Β.

ΙΑ 01 Α Κλασική Αρχαιολογία.

ΙΑ01.Β Ερμηνείες και θεωρίες προσέγγισης των έργων της Τέχνης.

ΙΑ122 Όροι και τάσεις στη Νεότερη Τέχνη.

ΙΑ204 Ευρωπαϊκή Χαρακτική, 15ος-18ος αιώνας. Τάσεις, δημιουργοί, τεχνικές/μέθοδοι.

ΙΑ205 Ευρωπαϊκή Χαρακτική, 19ος-20ός αιώνας. Τάσεις, δημιουργοί, τεχνικές/μέθοδοι.

Π 10ΑΤ Αρχαία Ιστορία*.

Π 213 Βυζαντινή Ιστορία και Ιστορία Μεσαιωνικής Δύσεως*.

Π 14 Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία*.

ΙΥ 20 Νεότερη Ελληνική Ιστορία / Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας, 15ος-20ός αι.*.

Π 12 Μεσαιωνική Ιστορία της Δύσεως.

Π 84 Ιστορία του Μεταπολεμικού Κόσμου.

Για το Πρόγραμμα Ψυχολογίας

Π 10ΑΤ Αρχαία Ιστορία*.

Π 12 Μεσαιωνική Ιστορία της Δύσεως.

Π 13ΑΤ Βυζαντινή Ιστορία*.

Π 14 Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία*.

ΙΥ 20 Νεότερη Ελληνική Ιστορία / Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας, 15ος-20ός αι.*.

Π 84 Ιστορία του Μεταπολεμικού Κόσμου.

Για τα Τμήματα Θεατρικών Σπουδών, Μουσικών Σπουδών, Γερμανικής, Αγγλικής και Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας

ΙΑ01.Α Κλασική Αρχαιολογία.

ΙΑ01.Β (64861) Ερμηνείες και θεωρίες προσέγγισης των έργων της Τέχνης. Οι συγγραφείς και η φιλοσοφία τους από το 15ο μέχρι τον 20ό αι.*.

ΙΑ 122 Όροι και τάσεις στη Νεότερη Τέχνη.

ΙΑ 204 Ευρωπαϊκή Χαρακτική, 15ος-18ος αιώνας. Τάσεις, δημιουργοί, τεχνικές/μέθοδοι.

ΙΑ 205 Ευρωπαϊκή Χαρακτική, 19ος-20ός αιώνας. Τάσεις, δημιουργοί, τεχνικές/μέθοδοι.

Επιπλέον:

Για το Τμήμα Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας

ΕΙ 0193 Όψεις Νεότερης Ελληνικής Ιστορίας / Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας*.

ΕΙ 10 Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία*.

Για το Τμήμα Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας

64679 Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας, 15ο-20ός αι.*.

Για το Τμήμα Τουρκικών και Σύγχρονων Ασιατικών Σπουδών

70012 Ο Νέος Ελληνισμός υπό την Οθωμανική κυριαρχία*.

Για το Τμήμα Πληροφορικής

ΓΠ 02 Σύγχρονη Ευρωπαϊκή Ιστορία.

Ακαδημαϊκό έτος 2012-2013**Για το Τμήμα Φιλολογίας (σε παρένθεση ο κωδικός του μαθήματος στο Τμήμα Φιλολογίας):**

ΙΑ 01 (ΚΙΑ 01 / ΜΙΑ 01 / ΓΙΑ 01) Κλασική Αρχαιολογία*.

ΙΑ02 (ΚΙΑ 02 / ΜΙΑ 02) Προϊστορική – Πρωτοϊστορική Αρχαιολογία.

ΙΑ14 (ΚΙΑ 14/ ΜΙΑ 14) Βυζαντινή Αρχαιολογία Β'.

Π 10Φ (ΚΠ01/ ΜΠ01 / ΓΠ01) Αρχαία Ιστορία Α*.

Π 11ΑΤ (ΚΠ02/ ΜΠ02/ ΓΠ02) Αρχαία Ιστορία Β*.

Π 13ΑΤ (ΚΠ03 / ΜΠ03/ ΓΠ03) Βυζαντινή Ιστορία*.

Π 20 (ΚΠ04/ ΜΠ04/ ΓΠ04) Νεότερη Ελληνική Ιστορία / Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας, 15ος-20ός αι.*.

Για το Τμήμα Φιλοσοφίας - Παιδαγωγικής - Ψυχολογίας

ΙΑ 15 Ιστορία της Τέχνης Α.

ΙΑ 16 Ιστορία της Τέχνης Β.

ΙΑ01.Α Κλασική Αρχαιολογία.

ΙΑ01.Β (64861) Εισαγωγή στην Ιστορία της Τέχνης.

ΙΑ 130 Ιστορία της Χαρακτικής και των Γραφικών Τεχνών, 15ος- 20ός αι.

ΙΑ 131. Ιστορία της Ελληνικής Χαρακτικής, 19ος-20ός αι.

ΙΑ 132 Ιστορία της Νεοελληνικής Γλυπτικής, 19ος-20ός αι.

Π 10ΑΤ Αρχαία Ιστορία*.

Π 213 Βυζαντινή Ιστορία και Ιστορία Μεσαιωνικής Δύσεως*.

Π 14 Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία*.

ΙΥ 20 Νεότερη Ελληνική Ιστορία / Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας, 15ος-20ός αι.*.

Π 30 Ιστορία Νέου Ελληνισμού Β'.

Π 88 Σύγχρονη ελληνική πολιτική ιστορία.

Π 84 Ιστορία του Μεταπολεμικού Κόσμου.

Για το Πρόγραμμα Ψυχολογίας

Π 10ΑΤ Αρχαία Ιστορία*.

Π 13ΑΤ Βυζαντινή Ιστορία*.

Π 30 Ιστορία Νέου Ελληνισμού Β'.

Π 14 Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία*.

ΙΥ 20 Νεότερη Ελληνική Ιστορία / Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας, 15ος-20ός αι.*.

Π 88 Σύγχρονη ελληνική πολιτική ιστορία.

Π 84 Ιστορία του Μεταπολεμικού Κόσμου.

Για τα Τμήματα: Θεατρικών Σπουδών, Μουσικών Σπουδών, Σλαβικών Σπουδών, Γερμανικής, Αγγλικής και Γαλλικής, Ιταλικής, Ισπανικής Γλώσσας και Φιλολογίας, Τουρκικών και Σύγχρονων Ασιατικών Σπουδών

ΙΑ01.Α Κλασική Αρχαιολογία.

ΙΑ01.Β (64861) Εισαγωγή στην Ιστορία της Τέχνης.

ΙΑ 130 Ιστορία της Χαρακτικής και των Γραφικών Τεχνών, 15ος-20ός αι.

ΙΑ 131. Ιστορία της Ελληνικής Χαρακτικής, 19ος-20ός αι.

ΙΑ 132 Ιστορία της Νεοελληνικής Γλυπτικής, 19ος-20ός αι.

Επιπλέον:

Για το Τμήμα Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας

ΕΕ 101 Νεότερη Ελληνική Ιστορία / Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας, 15ος-20ός αι.*.

ΕΙ 10 Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία.

Για το Τμήμα Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας

64679 Νεότερη Ελληνική Ιστορία / Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας, 15ος-20ός αι.*.

Για το Τμήμα Ισπανικής Γλώσσας και Φιλολογίας

72Κο1 009 Νεότερη Ελληνική Ιστορία / Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας, 15ος-20ός αι.*.

Για το Τμήμα Τουρκικών και Σύγχρονων Ασιατικών Σπουδών

70012 Ο Νέος Ελληνισμός υπό την Οθωμανική κυριαρχία

Για το Τμήμα Πληροφορικής

ΓΠ 02 Σύγχρονη Ευρωπαϊκή Ιστορία.

Ακαδημαϊκό έτος 2013-2014**Για το Τμήμα Φιλολογίας (σε παρένθεση ο κωδικός του μαθήματος στο Τμήμα Φιλολογίας):**

ΙΑ 01 (ΚΙΑ 01 / ΜΙΑ 01 / ΓΙΑ 01) Κλασική Αρχαιολογία*.

ΙΑ02 (ΚΙΑ 02 / ΜΙΑ 02) Προϊστορική – Πρωτοϊστορική Αρχαιολογία.

ΙΑ 14 (ΚΙΑ 14) Βυζαντινή Αρχαιολογία Β'.

Π 10Φ (ΚΠ01/ ΜΠ01 / ΓΠ01) Αρχαία Ιστορία Α*.

Π 11ΑΤ (ΚΠ02/ ΜΠ02/ ΓΠ02) Αρχαία Ιστορία Β*.

Π 13ΑΤ (ΚΠ03 / ΜΠ03/ ΓΠ03) Βυζαντινή Ιστορία*.

Π 20 (ΚΠ04/ ΜΠ04/ ΓΠ04) Νεότερη Ελληνική Ιστορία / Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας, 15ος-20ός αι.*.

Για το Τμήμα Φιλοσοφίας - Παιδαγωγικής - Ψυχολογίας

ΙΑ 15 Ιστορία της Τέχνης Α.

ΙΑ 16 Ιστορία της Τέχνης Β.

ΙΑ01.Α Κλασική Αρχαιολογία.

ΙΑ01.Β (64861) Εισαγωγή στην Ιστορία της Τέχνης.

ΙΑ 131. Ιστορία της Ελληνικής Χαρακτικής, 19ος-20ός αι.

Π 10ΑΤ Αρχαία Ιστορία*.
 Π 213 Βυζαντινή Ιστορία*.
 ΙΥ 20 Νεότερη Ελληνική Ιστορία / Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας, 15ος-20ός αι.*.
 Π 30 Ιστορία Νέου Ελληνισμού Β' .
 Π 88 Σύγχρονη ελληνική πολιτική ιστορία.
 Π 84 Ιστορία του Μεταπολεμικού Κόσμου.

Για το Πρόγραμμα Ψυχολογίας

Π 10ΑΤ Αρχαία Ιστορία*.
 Π 13ΑΤ Βυζαντινή Ιστορία*.
 Π 30 Ιστορία Νέου Ελληνισμού Β' .
 ΙΥ 20 Νεότερη Ελληνική Ιστορία / Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας, 15ος-20ός αι.*.
 Π 88 Σύγχρονη ελληνική πολιτική ιστορία.
 Π 84 Ιστορία του Μεταπολεμικού Κόσμου.

Για τα Τμήματα: Θεατρικών Σπουδών, Μουσικών Σπουδών, Σλαβικών Σπουδών, Γερμανικής, Αγγλικής, Γαλλικής, Ιταλικής και Ισπανικής Γλώσσας και Φιλολογίας

ΙΑ 01.Α Κλασική Αρχαιολογία.
 ΙΑ 01.Β (64861) Εισαγωγή στην Ιστορία της Τέχνης.
 ΙΑ 131. Ιστορία της Ελληνικής Χαρακτικής, 19ος-20ός αι.

Επιπλέον:

Για το Τμήμα Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας

ΕΕ 101 Νεότερη Ελληνική Ιστορία / Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας, 15ος-20ός αι.*.
 ΕΙ 10 Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία.

Για το Τμήμα Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας

64679 Νεότερη Ελληνική Ιστορία / Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας, 15ος-20ός αι.*.

Για το Τμήμα Ισπανικής Γλώσσας και Φιλολογίας

72Κο1 009 Νεότερη Ελληνική Ιστορία / Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας, 15ος-20ός αι.*.

Για το Τμήμα Πληροφορικής

ΓΠ 02 Σύγχρονη Ευρωπαϊκή Ιστορία.

Ακαδημαϊκό έτος 2014-2015

Για το Τμήμα Φιλολογίας (σε παρένθεση ο κωδικός του μαθήματος στο Τμήμα Φιλολογίας)

ΙΑ 01 (ΚΙΑ 01 / ΜΙΑ 01 / ΓΙΑ 01) Κλασική Αρχαιολογία*.
 ΙΑ02 (ΚΙΑ 02 / ΜΙΑ 02) Προϊστορική – Πρωτοϊστορική Αρχαιολογία.
 ΙΑ 14 (ΚΙΑ 14) Βυζαντινή Αρχαιολογία Β' .
 Π 10Φ (ΚΠ01/ ΜΠ01 / ΓΠ01) Αρχαία Ιστορία Α*.
 Π 11ΑΤ (ΚΠ02/ ΜΠ02/ ΓΠ02) Αρχαία Ιστορία Β*.

Π 13ΑΤ (ΚΙΙ03 / ΜΠΙ03/ ΓΠΙ03) Βυζαντινή Ιστορία *.

Π 20 (ΚΙΙ04/ ΜΠΙ04/ ΓΠΙ04) Νεότερη Ελληνική Ιστορία / Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας, 15ος-20ός αι.*.

Για το Τμήμα Φιλοσοφίας - Παιδαγωγικής - Ψυχολογίας

ΙΑ 15 Ιστορία της Τέχνης Α.

ΙΑ 16 Ιστορία της Τέχνης Β.

Π 10ΑΤ Αρχαία Ιστορία*.

Π 213 Βυζαντινή Ιστορία*.

ΙΥ 20 Νεότερη Ελληνική Ιστορία / Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας, 15ος-20ός αι.*.

Π 30 Ιστορία Νέου Ελληνισμού Β'.

Π 88 Σύγχρονη ελληνική πολιτική ιστορία.

Π 84 Ιστορία του Μεταπολεμικού Κόσμου.

Για το Πρόγραμμα Ψυχολογίας

Π 10ΑΤ Αρχαία Ιστορία*.

Π 13ΑΤ Βυζαντινή Ιστορία*.

Π 30 Ιστορία Νέου Ελληνισμού Β'.

ΙΥ 20 Νεότερη Ελληνική Ιστορία / Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας, 15ος-20ός αι.*.

Π 88 Σύγχρονη ελληνική πολιτική ιστορία.

Π 84 Ιστορία του Μεταπολεμικού Κόσμου.

Για τα Τμήματα: Θεατρικών Σπουδών, Μουσικών Σπουδών, Σλαβικών Σπουδών, Γερμανικής, Αγγλικής, Γαλλικής, Ιταλικής και Ισπανικής Γλώσσας και Φιλολογίας

ΙΑ 01.Α Κλασική Αρχαιολογία.

ΙΑ 01.Β (64861) Εισαγωγή στην Ιστορία της Τέχνης.

ΙΑ 131. Ιστορία της Ελληνικής Χαρακτικής, 19ος-20ός αι.

Επιπλέον:

Για το Τμήμα Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας

ΕΕ 101 Νεότερη Ελληνική Ιστορία / Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας, 15ος-20ός αι.*.

ΕΙ 10 Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία.

Για το Τμήμα Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας

64679 Νεότερη Ελληνική Ιστορία / Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας, 15ος-20ός αι.*.

Για το Τμήμα Ισπανικής Γλώσσας και Φιλολογίας

72Κο1 009 Νεότερη Ελληνική Ιστορία / Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας, 15ος-20ός αι.*.

Για το Τμήμα Πληροφορικής

ΓΠ 02 Σύγχρονη Ευρωπαϊκή Ιστορία.

Ακαδημαϊκό έτος 2015-2016

Για το Τμήμα Φιλολογίας (σε παρένθεση ο κωδικός του μαθήματος στο Τμήμα Φιλολογίας)

ΙΑ 01 (ΚΙΑ 01 / ΜΙΑ 01 / ΓΙΑ 01) Κλασική Αρχαιολογία*.

ΙΑ02 (ΚΙΑ 02 / ΜΙΑ 02) Προϊστορική – Πρωτοϊστορική Αρχαιολογία.
ΙΑ14 (ΚΙΑ 14 / ΜΙΑ 14) Βυζαντινή Αρχαιολογία Β' .
Π 10Φ (ΚΠ01/ ΜΠ01 / ΓΠ01) Αρχαία Ιστορία Α*.
Π 11ΑΤ (ΚΠ02/ ΜΠ02 / ΓΠ02) Αρχαία Ιστορία Β.
Π 13ΑΤ (ΚΠ03 / ΜΠ03 / ΓΠ03) Βυζαντινή Ιστορία*.
Π 20 (ΚΠ04, ΜΠ04, ΓΠ04) Νεότερη Ελληνική Ιστορία / Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας, 15ος-20ός αι.*.

Για το Τμήμα Φιλοσοφίας - Παιδαγωγικής - Ψυχολογίας

ΙΑ 15 Ιστορία της Τέχνης Α.
ΙΑ 16 Ιστορία της Τέχνης Β.
ΙΑ 01.Α Κλασική Αρχαιολογία.
Π 10ΑΤ Αρχαία Ιστορία*.
Π 213 Βυζαντινή Ιστορία*.
ΙΥ 20 Νεότερη Ελληνική Ιστορία / Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας, 15ος-20ός αι.*.
Π 30 Ιστορία Νέου Ελληνισμού Β' .
Π 88 Σύγχρονη ελληνική πολιτική ιστορία.
Π 84 Ιστορία του Μεταπολεμικού Κόσμου.

Για το Πρόγραμμα Ψυχολογίας

Π 10ΑΤ Αρχαία Ιστορία*.
Π 13ΑΤ Βυζαντινή Ιστορία*.
Π 30 Ιστορία Νέου Ελληνισμού Β' .
ΙΥ 20 Νεότερη Ελληνική Ιστορία / Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας, 15ος-20ός αι.*.
Π 88 Σύγχρονη ελληνική πολιτική ιστορία.
Π 84 Ιστορία του Μεταπολεμικού Κόσμου

Για τα Τμήματα: Θεατρικών Σπουδών, Μουσικών Σπουδών, Σλαβικών Σπουδών, Γερμανικής, Αγγλικής, Γαλλικής, Ιταλικής και Ισπανικής Γλώσσας και Φιλολογίας

ΙΑ 01.Α Κλασική Αρχαιολογία.

Επιπλέον:

Για το Τμήμα Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας

ΕΕΙ 01 Νεότερη Ελληνική Ιστορία / Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας, 15ος-20ός αι.*.

Για το Τμήμα Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας

64679 Νεότερη Ελληνική Ιστορία / Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας, 15ος-20ός αι.*.

Για το Τμήμα Ισπανικής Γλώσσας και Φιλολογίας

72ΚΟΙ 009 Νεότερη Ελληνική Ιστορία / Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας, 15ος-20ός αι.*.

3.1.2.9 Ποιες ξένες γλώσσες διδάσκονται στο Τμήμα; Είναι υποχρεωτικά τα σχετικά μαθήματα;

Ξένες γλώσσες δεν διδάσκονται στο Τμήμα και δεν είναι υποχρεωτικές για τα προπτυχιακά μαθήματα. Ωστόσο, οι φοιτητές του Τμήματος έχουν τη δυνατότητα εκμάθησης ξένων γλωσσών στο Διαδασκαλείο Ξένων Γλωσσών του ΕΚΠΑ, με ευνοϊκούς, μάλιστα, οικονομικούς όρους.

3.1.3. Πώς κρίνετε το εξεταστικό σύστημα;

3.1.3. Το εξεταστικό σύστημα.

Το εξεταστικό σύστημα εμφανίζει προβλήματα, τα οποία οφείλονται εν πολλοίς:

- α. Στον μεγάλο αριθμό εγγεγραμμένων φοιτητών (κανονικών και κυρίως εκ μετεγγραφών και ειδικών κατηγοριών, καθώς και των πολυάριθμων φοιτητών παλαιών ετών.

Ειδικά στα υποχρεωτικά μαθήματα Κορμού και Κατεύθυνσης οι εξεταζόμενοι κυμαίνονται μεταξύ 650-800 και 250-350 αντίστοιχα, με αποτέλεσμα στις γραπτές εξετάσεις να απαιτείται μεγάλος αριθμός αμφιθεάτρων, αιθουσών και επιτηρητών, οι δε συνθήκες εξέτασης να μην είναι ικανοποιητικές. Δυστυχώς, η ανάπτυξη σύγχρονων ψηφιακών και τηλεπικοινωνιακών μέσων έχει αυξήσει το φαινόμενο αντιγραφής ακόμα και με πρόσβαση στο διαδίκτυο. Στις δε προφορικές εξετάσεις η διαδικασία διαρκεί πολλές εβδομάδες, επί πολύωρης καθημερινής βάσης. Τα τελευταία χρόνια οι επιτηρήσεις καλύπτονται από μέλη ΕΔΙΠ και ΕΤΕΠ, καθώς και, εθελοντικά, από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές του Τμήματος.

- β. Στη μη υποχρεωτική παρακολούθηση των μαθημάτων από την πλευρά των φοιτητών (εκτός από τα σεμιναριακά μαθήματα και τις πρακτικές ασκήσεις στο πλαίσιο μαθημάτων του Τμήματος).

Κατόπιν αυτού, κατά την εξεταστική διαδικασία στα γενικά μαθήματα εκ των πραγμάτων λαμβάνεται υπόψη, ως προς την εξεταστέα ύλη και τη δομή των υπό εξέταση θεμάτων, ο μεγάλος αριθμός των φοιτητών, οι οποίοι περιορισμένη επαφή διατηρούν με τον πανεπιστημιακό χώρο. Εξαιρέση αποτελούν τα σεμιναριακά μαθήματα, με τη συμμετοχή μικρού αριθμού φοιτητών (23), οι οποίοι υποχρεούνται να τα παρακολουθούν συστηματικά και αξιολογούνται με βάση γραπτή συνθετική εργασία και την ενεργό συμμετοχή τους στο μάθημα.

3.1.3.1.1 Εφαρμόζονται, και σε ποια έκταση, πολλαπλοί (σε είδος και χρόνο) τρόποι αξιολόγησης των φοιτητών; Ποιοι συγκεκριμένα;

Η αξιολόγηση των φοιτητών γίνεται στους προκαθορισμένους από τον νόμο χρόνους, δηλαδή στο τέλος του χειμερινού εξαμήνου (εξεταστική Ιανουαρίου - Φεβρουαρίου) και εαρινού εξαμήνου (εξεταστική Ιουνίου) και κατά την επαναληπτική εξεταστική περίοδο του Σεπτεμβρίου.

Δεν εφαρμόζονται πολλαπλοί τρόποι αξιολόγησης στο ίδιο μάθημα. Η αξιολόγηση των φοιτητών στηρίζεται κυρίως σε γραπτή εξέταση. Ωστόσο, αρκετοί διδάσκοντες προκρίνουν την προφορική εξέταση. Τέλος, στα σεμιναριακά μαθήματα οι φοιτητές αξιολογούνται με βάση τη γραπτή εργασία τους και την προφορική της αρχική παρουσίαση, καθώς και την ενεργό συμμετοχή τους στο μάθημα.

3.1.3.1.2 Πώς διασφαλίζεται η διαφάνεια της διαδικασίας αξιολόγησης των φοιτητών;

Ως προς τις γραπτές εξετάσεις, οι διδάσκοντες στο μεγαλύτερο μέρος τους μετά τη λήξη των εξετάσεων συναντούν όσους φοιτητές το επιθυμούν, συζητούν μαζί τους για το γραπτό τους και εξηγούν τον τρόπο βαθμολόγησης.

Οι προφορικές εξετάσεις διεξάγονται με την υποχρεωτική παρουσία περισσοτέρων του ενός φοιτητών, οι οποίοι διαμορφώνουν άποψη για τη σχετική επίδοση των συμφοιτητών τους αλλά και για την αξιολόγησή τους από τους διδάσκοντες.

Στα σεμιναριακά μαθήματα η γραπτή εργασία των φοιτητών στο τέλος του εξαμήνου επιδεικνύεται και σχολιάζεται από τους διδάσκοντες σε ειδικές συναντήσεις. Επιπλέον, η προφορική παρουσίαση της εργασίας τους και η γενικότερη ενεργός συμμετοχή των φοιτητών στο μάθημα, με βάση τις οποίες αξιολογούνται, αποτελούν ανοικτή διαδικασία. Επομένως, οι υπόλοιποι φοιτητές που παρακολουθούν το μάθημα έχουν άποψη για τη σχετική επίδοση των συμφοιτητών τους αλλά και για την αξιολόγησή τους από τον διδάσκοντα.

3.1.3.1.2 *Υπάρχει διαδικασία αξιολόγησης της εξεταστικής διαδικασίας και ποια είναι αυτή;*

Δεν υπάρχει επίσημη διαδικασία αξιολόγησης της εξεταστικής διαδικασίας. Παρά ταύτα, όψεις του εξεταστικού ζητήματος έχουν τεθεί επανειλημμένα στα όργανα (Συνελεύσεις Τομέων και Τμήματος), με στόχο την επίλυση σοβαρών πρακτικών προβλημάτων αλλά και την επί της ουσίας συζήτηση για τον χαρακτήρα και τους στόχους της εξεταστικής διαδικασίας.

3.1.3.1.3 *Πόσο διαφανής είναι η διαδικασία ανάθεσης και εξέτασης της πτυχιακής/ διπλωματικής εργασίας;*

Το Τμήμα δεν έχει υιοθετήσει το θεσμό της πτυχιακής / διπλωματικής εργασίας. Από την άλλη, οι φοιτητές κατά τη διάρκεια της φοίτησής τους υποχρεούνται να εκπονήσουν δύο τουλάχιστον σεμιναριακές εργασίες, οι οποίες τους ανατίθενται κατά τη διάρκεια των σεμιναριακών μαθημάτων, ενώπιον των υπόλοιπων φοιτητών που συμμετέχουν σε αυτά. Για τη διαφάνεια της αξιολόγησης βλ. παραπάνω στην παράγραφο 3.1.3.2.

3.1.3.1.4 *Υπάρχουν συγκεκριμένες προδιαγραφές ποιότητας για την πτυχιακή/ διπλωματική εργασία; Ποιες;*

Όπως προαναφέρθηκε, το Τμήμα δεν έχει υιοθετήσει τον θεσμό της πτυχιακής / διπλωματικής εργασίας. Οι δύο τουλάχιστον σεμιναριακές εργασίες, που υποχρεούνται να εκπονήσουν οι φοιτητές κατά τη διάρκεια της φοίτησής τους, πρέπει να αποδεικνύουν την ικανότητά τους στον χειρισμό της επιστημονικής μεθόδου, στον εντοπισμό θεμάτων με ερευνητικό ενδιαφέρον και στην κριτική τοποθέτηση απέναντι στο θέμα που εξετάζεται.

Η έκταση κάθε εργασίας πρέπει να κυμαίνεται μεταξύ 5.500 και 7.000 λέξεων, συμπεριλαμβανομένων των παραπομπών.

3.1.4. *Πώς κρίνετε τη διεθνή διάσταση του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών;*

Το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας υπήρξε πρωτοπόρο στην ανάπτυξη του προγράμματος ανταλλαγών διδασκόντων και φοιτητών με ευρωπαϊκά πανεπιστήμια (ERASMUS, CLIONET, EUROPEAN DOCTORATE, EUROPEAN MASTER OF CLASSICAL CULTURES) και εξακολουθεί να αποδίδει μεγάλη σημασία στην καλλιέργεια των επιστημονικών συνεργασιών. Στο πλαίσιο αυτό αρκετοί διδάσκοντες του Τμήματός μας (35) έχουν διδάξει σε ευρωπαϊκά πανεπιστήμια, ενώ αντίστοιχα πολλοί συνάδελφοι συνεργαζόμενων πανεπιστημίων του εξωτερικού έχουν διδάξει και δώσει διαλέξεις στο Τμήμα μας.

Οι φοιτητές έχουν δυνατότητα υποτροφιών, διάρκειας 1-2 εξαμήνων (τα τελευταία χρόνια λόγω κρίσης οι υποτροφίες δίνονται για ένα μόνο εξάμηνο). Σύμφωνα με το πρόγραμμα, οι διδακτικές μονάδες και οι βαθμοί που αποκτώνται στο ξένο πανεπιστήμιο μεταφέρονται στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και,

κατόπιν συνεννοήσεως με τους υπευθύνους συντονιστές, αναγνωρίζονται και ενσωματώνονται στο πρόγραμμα σπουδών του φοιτητή του Τμήματός μας. Την τελευταία επταετία μεγάλος αριθμός φοιτητών (171) έχουν κατευθυνθεί προς διάφορα ευρωπαϊκά Πανεπιστήμια. Σημειώνεται, ωστόσο, ότι η άκρως περιορισμένη οικονομική ενίσχυση που τους παρέχει το πρόγραμμα λειτουργεί ως ανασταλτικός παράγοντας για την ευρύτερη συμμετοχή φοιτητών στο πρόγραμμα.

Από την άλλη, στο Τμήμα κάθε έτος προσέρχεται μεγάλος αριθμός φοιτητών από ευρωπαϊκά πανεπιστήμια. Την τελευταία επταετία ήρθαν στο Τμήμα 147 φοιτητές από άλλα ιδρύματα. Το επιστημονικό τους ενδιαφέρον είναι μεγάλο και η απόδοσή τους κρίνεται ικανοποιητική, παρά την περιορισμένη διάδοση της ελληνικής γλώσσας στον υπόλοιπο ευρωπαϊκό κόσμο. Τα μέλη ΔΕΠ, εφαρμόζοντας μια κεντρική εκπαιδευτική πολιτική του Τμήματος, ενθαρρύνουν την έλευση των ξένων φοιτητών και προσπαθούν με κάθε τρόπο να διευκολύνουν τις σπουδές και τη διαμονή τους στην Ελλάδα. Στο πλαίσιο αυτό οι διδάσκοντες του Τμήματος οργανώνουν για τους εισερχόμενους φοιτητές συμβουλευτικές συναντήσεις, στην αγγλική ή σε άλλες γλώσσες, με προσωπική επιβάρυνση του χρόνου τους. Στις συναντήσεις αυτές οι ξένοι φοιτητές καθοδηγούνται πάνω σε θέματα που αφορούν τα γνωστικά αντικείμενα, τις εξετάσεις και τη συγγραφή των εργασιών τους.

3.1.4.1 Υπάρχει συμμετοχή διδασκόντων από το εξωτερικό; Σε ποιο ποσοστό;

Ο αριθμός των διδασκόντων από το εξωτερικό είναι μεγάλος. Από μια πολύ αποσπασματική καταγραφή των διδασκόντων που φιλοξένησαν όσοι συνάδελφοι ανταποκρίθηκαν στην πρόσκληση να δώσουν στοιχεία (συνολικά 9 μέλη ΔΕΠ) προέκυψε ο αριθμός των 45 διδασκόντων. Αξίζει μάλιστα να σημειωθεί ότι στο πλαίσιο αυτών των μετακινήσεων διδάσκοντες από το εξωτερικό έχουν συμμετάσχει, παράπλευρα προς τις διδακτικές τους δραστηριότητες, σε συνέδρια και άλλες εκδηλώσεις που έχει διοργανώσει το Τμήμα μας.

3.1.4.2 Υπάρχει συμμετοχή αλλοδαπών φοιτητών (απόλυτος αριθμός και ποσοστό);

Ο αριθμός των αλλοδαπών φοιτητών που συμμετείχαν στα προγράμματα ανταλλαγών ανέρχεται στους 171.

3.1.4.3 Πόσα και ποια μαθήματα διδάσκονται (και) σε ξένη γλώσσα;

Με βάση την κεντρική πολιτική του Τμήματος μαθήματα σε ξένη γλώσσα δεν προσφέρονται. Για την κάλυψη των δυσκολιών που δημιουργούνται οι διδάσκοντες του Τμήματος προσφέρουν, όπως προαναφέρθηκε, συμβουλευτικές συναντήσεις σε αγγλική ή άλλη γλώσσα, με τις οποίες οι ξένοι φοιτητές καθοδηγούνται σε θέματα σχετικά με το περιεχόμενο των μαθημάτων, τις εξετάσεις και την εκπόνηση των εργασιών τους. Σε ορισμένα σεμινάρια επιτρέπεται η διεξαγωγή μέρους της συζήτησης στα αγγλικά ή άλλη διεθνή γλώσσα, αν η σύνθεση των φοιτητών το επιτρέπει.

3.1.4.4 Σε πόσα (και ποια) προγράμματα διεθνούς εκπαιδευτικής συνεργασίας (π.χ. ERASMUS, LEONARDO, TEMPUS, ALPHA) σε επίπεδο προπτυχιακών σπουδών συμμετέχει το Τμήμα;

Στο πλαίσιο του ERASMUS το Τμήμα έχει ενεργές συνεργασίες με 71 Ευρωπαϊκά Πανεπιστήμια, από τις παρακάτω χώρες: 1) Αυστρία: 4, 2) Βέλγιο: 1, 3) Βουλγαρία: 2, 4) Γαλλία: 14, 5) Γερμανία: 18, 6) Δανία: 1, 7) Ηνωμένο Βασίλειο: 2, 8) Ιρλανδία: 1, 9) Ισλανδία: 1, 10) Ισπανία: 4, 11) Ιταλία: 13, 12) Κύπρος: 1, 13) Ολλανδία: 3, 14) Πολωνία: 1, 15) Πορτογαλία: 1, 16) Τουρκία: 3, 19) Φινλανδία: 1. Ο πλήρης κατάλογος των Πανεπιστημίων υπάρχει στους ετήσιους Οδηγούς Σπουδών και είναι επίσης

αναρτημένος στην ιστοσελίδα του Τμήματος (www.arch.uoa.gr). Λόγω του μεγάλου αριθμού συνεργασιών, ο συντονισμός είναι εξαιρετικά δυσχερής και χρονοβόρος. Αναγκαία είναι η θέσπιση μίας διοικητικής θέσης συντονιστή των διεθνών προγραμμάτων εντός του Τμήματός μας.

3.1.4.5 Υπάρχουν συμφωνίες διμερούς συνεργασίας με ιδρύματα και φορείς του εξωτερικού; Ποιες;

Το Τμήμα δραστηριοποιείται στο πλαίσιο των πολυάριθμων διεθνών διμερών συμφωνιών που έχει συνάψει κεντρικά το ΕΚΠΑ. Το Τμήμα μας έχει διμερείς συμφωνίες με τα Πανεπιστήμια της Perugia και της Ρώμης (Roma III) στο πλαίσιο του European Master of Classical Master. Κατά το μεγαλύτερο μέρος της αξιολογούμενης επταετίας είχε επίσης διμερείς συμφωνίες με τα Πανεπιστήμια της Minnesota και του MacQuarie του Σύδνεϋ.

3.1.4.6 Υπάρχουν διεθνείς διακρίσεις του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών; Ποιες;

Δεν υπάρχουν διεθνείς διακρίσεις του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών. Η αναγνώρισή του όμως αποδεικνύεται εμπράκτως:

(α) από τον μεγάλο αριθμό ξένων πανεπιστημίων, που συνεργάζονται ή επιδιώκουν να συνεργαστούν στο πλαίσιο των προγραμμάτων αυτών με το Τμήμα μας,

(β) από τις επιδόσεις που επιτυγχάνουν σε ξένα Πανεπιστήμια οι εξερχόμενοι φοιτητές του Τμήματός μας (ERASMUS),

(γ) από τον μεγάλο αριθμό φοιτητών μας που γίνονται δεκτοί από ξένα πανεπιστήμια για την παρακολούθηση μεταπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών

3.1.4.7 Εφαρμόζεται το σύστημα μεταφοράς διδακτικών μονάδων (ECTS);

Ναι, εφαρμόζεται.

Διευκρινιστικά, οι βαθμοί ECTS των μαθημάτων που προσφέρει το Τμήμα σε ξένους φοιτητές έχουν διαμορφωθεί ως ακολούθως:

- Απλό μάθημα (διδασκαλία) κορμού ή υποχρεωτικό κατεύθυνσης: 5 μονάδες
- Απλό μάθημα (διδασκαλία) επιλεγόμενο κατεύθυνσης: 5,5 μονάδες
- Σεμιναριακό μάθημα: 6 μονάδες
- Μεταπτυχιακό σεμινάριο: 15 μονάδες.

3.1.4.8 Υπάρχουν και διανέμονται ενημερωτικά έντυπα εφαρμογής του ECTS;

Δεν διανέμονται ενημερωτικά έντυπα εφαρμογής ECTS. Η ενημέρωση γίνεται δικτυακά, μέσω της σχετικής ιστοσελίδας του Τμήματος. Σχετικές πληροφορίες παρέχονται και από τους αρμόδιους συντονιστές.

3.1.5. Πώς κρίνετε την πρακτική άσκηση των φοιτητών;

Το βασικό θεσμοθετημένο πρόγραμμα πρακτικής άσκησης φοιτητών (ΕΠΕΑΕΚ II/ ΕΣΠΑ 2007-2013 και ΕΣΠΑ 2014-2020) κρίνεται ωφέλιμο για τους φοιτητές που το παρακολούθησαν. Όσοι πήραν μέρος ανέφεραν γενικά θετικές έως πολύ θετικές εντυπώσεις, ενώ μεγάλο μέρος τους επιθυμεί να συμμετάσχει και πάλι στο πρόγραμμα.

Παράλληλα όμως στην εφαρμογή του εμφάνισε και αρκετές δυσλειτουργίες, με κυριότερη τη μη κάλυψη από την πλευρά των φοιτητών μεγάλου αριθμού από τις προσφερόμενες θέσεις, λόγω της

χαμηλής αμοιβής, της χρονικής σύμπτωσης της πρακτικής άσκησης με τη διδασκαλία των πανεπιστημιακών μαθημάτων αλλά και οργανωτικών προβλημάτων (κατά την πρώτη φάση εφαρμογής του, έως τον Απρίλιο 2008).

Είναι θετικό ότι το συγκεκριμένο πρόγραμμα επαναπροκηρύχθηκε και ότι το Τμήμα συμμετέχει και πάλι σε αυτό. Ελπίζεται ότι, χάρη στην εμπειρία που ήδη έχει αποκομισθεί, το νέο πρόγραμμα θα αποβεί πολύ πιο αποδοτικό για τους φοιτητές που θα συμμετάσχουν και γενικότερα για το Τμήμα.

3.1.5.1 Υπάρχει ο θεσμός της πρακτικής άσκησης των φοιτητών; Είναι υποχρεωτική η πρακτική άσκηση για όλους τους φοιτητές;

Το Τμήμα κατά το χρονικό διάστημα 2009-2016 παρείχε τις εξής μορφές πρακτικής άσκησης.

- α. Μη υποχρεωτική για τους φοιτητές του Τμήματος, αμειβόμενη.
- β. Υποχρεωτική για τους φοιτητές του Τμήματος, μη αμειβόμενη.
- γ. Μη υποχρεωτική για τους φοιτητές του Τμήματος, μη αμειβόμενη (εθελοντική).

α. Μη υποχρεωτική για τους φοιτητές του Τμήματος, αμειβόμενη

Κατά το χρονικό διάστημα 2007-2013, το Τμήμα εντάχθηκε στο νέο (αμειβόμενο) Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης (ΠΠΑ) Φοιτητών, στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος Εκπαίδευσης και Δια Βίου Μάθησης (ΕΠΕΔΒΜ) του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο-ΕΚΤ) και από Εθνικούς Πόρους. Το ΠΠΑ έλαβε παράταση έως τον Οκτώβριο του έτους 2018. Στόχος του ΠΠΑ του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας είναι η ερευνητική και επαγγελματική εξοικείωση φοιτητών του Τμήματος με τους φυσικούς χώρους επαγγελματικής τους δραστηριότητας, προκειμένου να επιτευχθεί η δημιουργία διαύλου αμφίδρομης μετάδοσης πληροφοριών μεταξύ πανεπιστημιακής εκπαίδευσης και συναφών προς αυτήν υπηρεσιών, με σκοπό την αμοιβαία συνεργασία. Το ΠΠΑ πραγματοποιείται σε Εφορείες Αρχαιοτήτων, Ιστορικά Αρχεία, Μουσεία, Βιβλιοθήκες, Υπηρεσίες Υπουργείων, καθώς και σε σχετικά με την Ιστορία της Τέχνης ερευνητικά ιδρύματα. Κριτήρια επιλογής των υποψηφίων φοιτητών για τη συμμετοχή τους στο πρόγραμμα αυτό, σύμφωνα με απόφαση του Τμήματος, είναι: α) Τα ακαδημαϊκά κριτήρια, δηλαδή, το εξάμηνο φοίτησης (8ο εξάμηνο και εξής), επιδόσεις μαθημάτων (βαθμός), διακρίσεις σπουδών και υποτροφίες, β) Κοινωνικά κριτήρια, άποροι γονείς και μέλη, ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, ΑμεΑ, μονοπρόσωπη οικογένεια (φοιτητές και γονείς)

Επιστημονική Υπεύθυνη: Καθηγήτρια Γεωργία Κοκκορού-Αλευρά (2010-2013), Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Νικολέττα Γιαντοή (2013-2014), Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Γεωργία Κουρτέση-Φιλίππικη (2014-2017).

Εξωτερική Συνεργάτις: Μ. Χαρίση 2008, 6 μήνες και 2010-2017.

β. Υποχρεωτική για τους φοιτητές του Τμήματος, μη αμειβόμενη

Οι φοιτητές του Τμήματος είναι υποχρεωμένοι για τη λήψη του πτυχίου τους να μετάσχουν, συνολικά και ανά Κατεύθυνση, στις ακόλουθες πρακτικές ασκήσεις:

♦ Οι φοιτητές και των δυο Κατευθύνσεων του Τμήματος, Ιστορίας και Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης, στο πλαίσιο του υποχρεωτικού μαθήματος «ΠΔ301: Διδακτική της Ιστορίας. Θεωρία και

πράξη», χειμερινού εξαμήνου, που προσφέρει ο Τομέας Παιδαγωγικής του Τμήματος Φιλοσοφίας - Παιδαγωγικής - Ψυχολογίας (ΦΠΨ), λαμβάνουν μέρος σε υποχρεωτική πρακτική άσκηση, διάρκειας 9 ωρών (3 τρίωρα επί 3 ημέρες). Στο πλαίσιο της άσκησης οι φοιτητές διακρίνονται σε μικρές ευέλικτες ομάδες των 20 ατόμων, οι οποίες και παρακολουθούν σε πρώτη φάση διδασκαλία φιλολογικών μαθημάτων σε σχολεία της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, με τη συνοδεία συνεργατών του Τομέα Παιδαγωγικής, διδακτόρων ή υποψηφίων διδακτόρων της Παιδαγωγικής. Σε δεύτερο επίπεδο γίνεται ενδελεχής συζήτηση των φοιτητών με τους επόπτες-συνοδούς ώστε να φωτίσουν πεδία των διδασκαλιών που προηγήθηκαν, να ερμηνευθούν τεχνικές και δράσεις και να διατυπωθούν προτάσεις πιθανών παρεμβάσεων βελτιωτικού χαρακτήρα της διδακτικής και μαθησιακής διαδικασίας. Σημειώνεται ότι η πρακτική αυτή άσκηση είναι βασικός συντελεστής για την απόδοση στο πτυχίο του Τμήματός μας της Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας.

Ενδεικτικά: Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014, ασκήθηκαν σε σχολεία 355 φοιτητές. Παρά τις σχεδόν ανυπέρβλητες δυσκολίες της περιόδου, λόγω της μεταφοράς του χειμερινού εξαμήνου στους πρώτους μήνες του 2014, το Τμήμα ΦΠΨ κατόρθωσε να οργανώσει επιστημονικά και να καταναείμει σε σχολεία τους φοιτητές του Τμήματός μας.

Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2014-2015, ασκήθηκαν σε σχολεία 302 φοιτητές του Τμήματός μας, ως ανωτέρω.

♦ Οι φοιτητές της Κατεύθυνσης Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης λαμβάνουν μέρος σε υποχρεωτική πρακτική άσκηση, διάρκειας οκτώ ημερών συνολικά (κατά προτίμηση δύο ημέρες ανά εβδομάδα), στην πανεπιστημιακή ανασκαφή.

Έως το ακαδημαϊκό έτος 2012-2013, η πανεπιστημιακή ανασκαφή πραγματοποιούνταν στο Διογέ-ναιο Γυμνάσιο στην Πλάκα

Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014, η πρακτική άσκηση των φοιτητών της Κατεύθυνσης Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης, στο πλαίσιο του υποχρεωτικού μαθήματος «ΙΑ 103: Ανασκαφική και Επεξεργασία Αρχαιολογικού Υλικού – Μουσειολογία», πραγματοποιήθηκε για πρώτη φορά στη νέα ανασκαφή του Τμήματος, στο Πλάσι Μαραθώνα, υπό την ευθύνη της καθηγήτριας Π. Πολυχρονάκου-Σγουρίτσα και των επίκουρων καθηγητών Γ. Παπαδάτου και Γ. Βαβουρανάκη. Οι φοιτητές ασκούνται στη μέθοδο και την πρακτική της ανασκαφής (ορισμός ανασκαφικών τομών, στρωματογραφική διερεύνηση επιχώσεων, καθαρισμός ευρημάτων, αρχαιολογικό σχέδιο, αρχές συντήρησης στο πεδίο).

Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014, η πρακτική άσκηση διεξήχθη από 19 Μαΐου έως 13 Ιουνίου 2014. Ασκήθηκαν 120 φοιτητές της Κατεύθυνσης Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης.

Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2014-2015, η πρακτική άσκηση διεξήχθη από 27 Απριλίου έως 22 Μαΐου 2015. Ασκήθηκαν 104 φοιτητές της Κατεύθυνσης Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης.

Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016, η πρακτική άσκηση διεξήχθη από 25 Απριλίου έως 3 Ιουνίου 2016. Ασκήθηκαν 113 φοιτητές της Κατεύθυνσης Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης.

♦ Οι φοιτητές της Κατεύθυνσης Ιστορίας, στο πλαίσιο του υποχρεωτικού μαθήματος «II 29: Μεθοδολογικά Προβλήματα Ιστορίας», από το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014 λαμβάνουν μέρος σε σχετική με τη μεθοδολογία και τις τεχνικές της επιστήμης της Ιστορίας πρακτική άσκηση, η οποία διενεργείται σε χώρους του Πανεπιστημίου και άλλων επιστημονικών ιδρυμάτων, διάρκειας τεσσάρων ημερών συνολικά.

Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014, η πρακτική άσκηση για τους φοιτητές της Κατεύθυνσης Ιστορίας διεξήχθη υπό την ευθύνη της αναπληρώτριας καθηγήτριας Μ. Ευθυμίου και με τη συνδρομή της κ. Άννας Ραμού-Χαψιάδη, ομότιμης καθηγήτριας. Μέλη ΔΕΠ και η κ. Μαρίνα Κουμανούδη, Ιστορικός, Εντεταλμένη Ερευνήτρια στο Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, ανέλαβαν την άσκηση των φοιτητών σε διάφορες θεματικές διαφόρων ιστορικών περιόδων. Ασκήθηκαν συνολικά 131 φοιτητές. Η πρώτη εφαρμογή της πρακτικής άσκησης κρίθηκε αναγκαία και επωφελής, συνέπεσε ωστόσο με περίοδο μη ομαλότητας λόγω της μεταφοράς του χειμερινού εξαμήνου στους πρώτους μήνες του 2014 και με γενικότερο κλίμα εντάσεων, ενώ επισημάνθηκαν και ειδικότερες προβληματικές πτυχές της (π.χ. δυσλειτουργίες λόγω του πλήθους των ασκούμενων φοιτητών).

Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2014-2015, επαναλήφθηκε η σχετική με τη μεθοδολογία και τις τεχνικές της επιστήμης της Ιστορίας πρακτική άσκηση των φοιτητών της Κατεύθυνσης Ιστορίας, στο πλαίσιο του υποχρεωτικού μαθήματος «Π 29 Μεθοδολογικά Προβλήματα Ιστορίας», υπό την ευθύνη της αναπληρώτριας καθηγήτριας Μ. Ευθυμίου και με τη συνδρομή τόσο των μελών ΕΔΙΠ Χ. Μπαλή και Α. Αντωνόπουλου όσο και της κ. Μαρίνας Κουμανούδη, Ιστορικού, Εντεταλμένης Ερευνήτριας στο Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών. Οι ανωτέρω ανέλαβαν την άσκηση των φοιτητών σε διάφορες θεματικές διαφόρων ιστορικών περιόδων. Ασκήθηκαν συνολικά 118 φοιτητές. Η δεύτερη εφαρμογή του θεσμού της πρακτικής άσκησης υπήρξε ιδιαίτερος επιτυχής. Σκόπιμη θεωρήθηκε η μείωση των ωρών θεωρητικής διδασκαλίας και η αντίστοιχη ενίσχυση των ωρών άσκησης των φοιτητών επί ιστορικού υλικού.

Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016 η πρακτική άσκηση συνεχίστηκε, όπως παραπάνω και με τους ίδιους διδάσκοντες-συντελεστές (Μ. Ευθυμίου, Χ. Μπαλή και Α. Αντωνόπουλο, Μαρίνα Κουμανούδη). Καινοτομία, με μεγάλη απήχηση στους φοιτητές, αποτέλεσε η για πρώτη φορά επιτόπια άσκηση επί πρωτότυπου αρχαιολογικού υλικού στο Ιστορικό Αρχείο του Πολιτιστικού Ιδρύματος του Ομίλου Πειραιώς, με τη συνδρομή της Διευθύντριας του, Ιστορικού κ. Ελένης Μπενέκη. Συνολικά ασκήθηκαν 104 φοιτητές.

γ. Μη υποχρεωτική για τους φοιτητές του Τμήματος, μη αμειβόμενη (εθελοντική)

Κατά το χρονικό διάστημα 2010-2016, i) στον Τομέα Ιστορίας λειτούργησε Πρόγραμμα Εθελοντικής Πρακτικής Άσκησης Φοιτητών σε αρχεία και ερευνητικά κέντρα, ii) ειδικά για την Κατεύθυνση Αρχαιολογίας, μεγάλος αριθμός φοιτητών της έλαβε μέρος εθελοντικά στις έρευνες επιφανείας και ανασκαφές που διενεργούνται από μέλη ΔΕΠ του Τμήματος, στο πλαίσιο της προσωπικής τους ερευνητικής δραστηριότητας.

3.1.5.2 *Αν η πρακτική άσκηση δεν είναι υποχρεωτική, ποιο ποσοστό των φοιτητών την επιλέγει; Πώς κινητοποιείται το ενδιαφέρον των φοιτητών;*

Από το θεσμοθετημένο πρόγραμμα πρακτικής άσκησης φοιτητών, επωφελήθηκαν:

Κατά τα έτη 2010-2013, 48 φοιτητές (κατά την τριετία αυτή το πρόγραμμα δεν διαχωριζόταν σε ακαδημαϊκά έτη).

Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014, 150 φοιτητές. Οι προσφερόμενες 150 θέσεις υπερκαλύφθηκαν, καθώς αίτηση συμμετοχής υπέβαλαν περισσότεροι από 300 φοιτητές.

Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2014-2015, 66 φοιτητές, σύνολο 85 προσφερόμενων θέσεων. Οι προσφερόμενες 85 θέσεις δεν καλύφθηκαν στο σύνολό τους, παρά το ενδιαφέρον των φοιτητών, λόγω

προβλήματος που ανέκυψε μετά την απόφαση του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, από τον Μάιο του 2014, για τη διακοπή της χρηματοδότησης. Η συνεργάτις του Προγράμματος κ. Μ. Χαρίση εξακολούθησε να προσφέρει οικειοθελώς τις υπηρεσίες της. Λόγω αδυναμίας απόδοσης της οφειλόμενης αμοιβής της από το ΠΠΑ, το Τμήμα κατέβαλε μέρος της εξ ιδίων πόρων

Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016, 50 φοιτητές.

3.1.5.3 *Πώς καλλιεργείται το ενδιαφέρον των φοιτητών σε περίπτωση που η πρακτική άσκηση είναι υποχρεωτική;*

Στα μαθήματα, μέρος των οποίων είναι η πρακτική άσκηση, προβάλλεται η σημασία που έχει για τους φοιτητές η εξοικείωσή τους με το γνωστικό τους αντικείμενο σε πραγματικούς χώρους εργασίας, όπως η ανασκαφή, τα αρχαία και τα σχολεία, και η απόκτηση πρακτικών δεξιοτήτων, που θα τους διευκολύνουν μετά την αποφοίτησή τους να ενταχθούν ομαλότερα στην αγορά εργασίας.

3.1.5.4 *Πώς έχει οργανωθεί η πρακτική άσκηση των φοιτητών του Τμήματος; Ποια είναι η διάρκειά της; Υπάρχει σχετικός εσωτερικός κανονισμός;*

Ως προς την προαιρετική, μη αμειβόμενη πρακτική άσκηση των φοιτητών: προηγείται επικοινωνία (γραφτή ή τηλεφωνική) με πιθανώς ενδιαφερόμενους φορείς. Ακολουθεί υπογραφή σύμβασης εργασίας (με ασφάλιση) μεταξύ του Τμήματος, την οποία υπογράφει ο Επιστημονικός Υπεύθυνος, και του φορέα εκτέλεσης της πρακτικής άσκησης. Η πρακτική άσκηση έχει διάρκεια ενός μήνα. Δεν υπάρχει Εσωτερικός Κανονισμός, όμως εφαρμόστηκε διαδικασία αξιολόγησης, με την υποβολή συμπληρωμένων ερωτηματολογίων τόσο από τους φοιτητές όσο και από τους φορείς εκτέλεσης της πρακτικής άσκησης.

3.1.5.5 *Ποιες είναι οι κυριότερες δυσκολίες που αντιμετωπίζει το Τμήμα στην οργάνωση της πρακτικής άσκησης των φοιτητών;*

Κατά την πρώτη φάση (μέχρι τον Απρίλιο του 2008) οι κυριότερες δυσκολίες που αντιμετωπίστηκαν ήταν η απουσία σωστής ενημέρωσης όλων των φοιτητών για τις προσφερόμενες θέσεις, και η μη αποτελεσματική συνεργασία ή και άρνηση ορισμένων φορέων για συμμετοχή στο Πρόγραμμα. Μετά τον Απρίλιο του 2008 και έως και το 2016 η κατάσταση εξομαλύνθηκε.

3.1.5.6 *Σε ποιες ικανότητες εφαρμογής γνώσεων στοχεύει η πρακτική άσκηση; Πόσο ικανοποιητικά κρίνετε τα αποτελέσματα; Πόσο επιτυχής είναι η εξοικείωση των ασκουμένων με το περιβάλλον του φορέα εκτέλεσης της πρακτικής άσκησης;*

Η πρακτική άσκηση στοχεύει στην ιστορική και αρχαιολογική έρευνα καθώς και στην εξοικείωση με τις μουσειολογικές πρακτικές (μουσειακές εκθέσεις, συλλογές και εκπαιδευτικά προγράμματα). Απώτερος στόχος είναι η επαφή των φοιτητών με, και η προσαρμογή τους σε, πραγματικές συνθήκες εργασίας πέρα από το στενά θεωρητικό χαρακτήρα των σπουδών μας.

Τα αποτελέσματα της συμμετοχής των φοιτητών στο πρόγραμμα της πρακτικής άσκησης κρίνονται ιδιαίτερα ικανοποιητικά σε τρία κυρίως επίπεδα: α) στο επίπεδο της εξοικείωσης των φοιτητών με το γνωστικό τους αντικείμενο β) στο επίπεδο ενός προσπορισμού χρημάτων, μικρής μεν κλίμακας, αλλά που προέρχονται από την αξιοποίηση των εξειδικευμένων δεξιοτήτων τους στις οποίες εκπαιδεύονται, πράγμα που λειτούργησε πολύ ενθαρρυντικά, μια και οι περισσότεροι από τους φοιτητές μας παρέχουν συνήθως ιδιαίτερα μαθήματα πολύ χαμηλά αμειβόμενα. Χάρη στη συμμετοχή τους απέκτησαν και μια

άλλη επαγγελματική προοπτική` και γ) στο επίπεδο της εξόδου προς την αγορά εργασίας και της εμπειρίας που απέκτησαν πριν ακόμη από την απόκτηση του πτυχίου.

Σε γενικές γραμμές είναι επιτυχής. Έχουν, ωστόσο, αναφερθεί και ορισμένες περιπτώσεις αποτυχιών που σχετίζονται κυρίως με απαιτήσεις εκ μέρους των φορέων περισσότερες από τις προβλεπόμενες ή και διαφορετικές από τις προβλεπόμενες. Στις περιπτώσεις αυτές η εξοικείωση είναι ανέφικτη.

3.1.5.7 *Συνδέεται το αντικείμενο απασχόλησης κατά την πρακτική άσκηση με την εκπόνηση πτυχιακής / διπλωματικής εργασίας;*

Δεν συνδέεται γιατί το Τμήμα δεν προβλέπει πτυχιακή / διπλωματική εργασία. Ωστόσο πολλές φορές υπάρχει σύνδεση με τις δύο υποχρεωτικές σεμιναριακές εργασίες που εκπονούν οι φοιτητές για τη λήψη του πτυχίου τους.

3.1.5.8 *Δημιουργούνται με την πρακτική άσκηση ευκαιρίες για μελλοντική απασχόληση των πτυχιούχων;*

Ναι. Σύμφωνα με μαρτυρίες των ίδιων των φοιτητών οι υπεύθυνοι των διάφορων φορέων εκτίμησαν τις ικανότητές τους και τους προέκριναν σε θέσεις που προκήρυξαν στη συνέχεια

3.1.5.9 *Έχει αναπτυχθεί δίκτυο διασύνδεσης του Τμήματος με κοινωνικούς, πολιτιστικούς ή παραγωγικούς φορείς με σκοπό την πρακτική άσκηση των φοιτητών;*

Οι φοιτητές μπορούν πλέον να αναζητούν τις προσφερόμενες θέσεις στον ιστότοπο <https://atlas.grnet.gr/>.

3.1.5.10 *Ποιες πρωτοβουλίες αναλαμβάνει το Τμήμα προκειμένου να δημιουργηθούν θέσεις απασχόλησης φοιτητών (σε τοπικό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο);*

Το Τμήμα δεν έχει αναλάβει σχετικές πρωτοβουλίες για τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης των φοιτητών του. Ωστόσο, φοιτητές του απασχολούνται σε ερευνητικά έργα που έχουν οργανώσει μέλη ΔΕΠ, δημιουργώντας παράλληλα και θέσεις ερευνητικής εργασίας.

3.1.5.11 *Υπάρχει στενή συνεργασία και επαφή μεταξύ των εκπαιδευτικών / εποπτών του Τμήματος και των εκπροσώπων του φορέα εκτέλεσης της πρακτικής άσκησης;*

Κατά την τελευταία περίοδο υπάρχει στενή επαφή και έλεγχος.

3.1.5.12 *Υπάρχουν συγκεκριμένες προϋποθέσεις και απαιτήσεις για τη συνεργασία του Τμήματος με τους φορείς εκτέλεσης της πρακτικής άσκησης; Ποιες;*

Προϋπόθεση είναι ο επιστημονικός χαρακτήρας των φορέων και η θεματική τους σχέση με τα επιστημονικά πεδία που καλλιεργεί το Τμήμα.

3.1.5.13 *Πώς παρακολουθούνται και υποστηρίζονται οι ασκούμενοι φοιτητές;*

Η παρακολούθηση και ο έλεγχος γίνεται μέσω της υποβολής εντύπων τόσο από τους φορείς όσο και τους φοιτητές. Οι φοιτητές υποστηρίζονται με πολλούς τρόπους, έχουν ασφαλιστική κάλυψη και μπορούν να απευθύνονται στον υπεύθυνο του προγράμματος σε περίπτωση αθέτησης των όρων της σύμβασης.

3.2. Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών.

Το Τμήμα διαθέτει τρία ΠΜΣ, ένα μονομηματικό (ΠΜΣ Ι), ένα διατμηματικό για τις Μουσειακές Σπουδές (ΠΜΣ ΙΙ) και ένα διατμηματικό-διαπανεπιστημιακό για τη Διαχείριση Μνημείων: Αρχαιολογία, Πόλη και Αρχιτεκτονική (ΠΜΣ ΙΙΙ). Από αυτά μόνο το πρώτο (ΠΜΣ Ι) έχει Β' κύκλο σπουδών και απονέμει δίπλωμα διδακτορικών σπουδών.

❖ ΠΜΣ Ι: Στοιχεία για την Αξιολόγηση του Μονομηματικού ΠΜΣ του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας.

3.2.1. Τίτλος του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών.

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

3.2.2. Τμήματα και Ιδρύματα που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών.

Το ΠΜΣ είναι μονομηματικό και δεν συμμετέχουν άλλα Τμήματα και Ιδρύματα. Ωστόσο, οι φοιτητές, στο πλαίσιο της δυνατότητάς τους, να έχουν και ελεύθερες επιλογές στο πρόγραμμα σπουδών τους, παρακολουθούν και μαθήματα από άλλα Τμήματα του ΕΚΠΑ και άλλων πανεπιστημίων και ερευνητικών κέντρων.

3.2.3. Ανταπόκριση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στους στόχους του Τμήματος και τις ανάγκες της κοινωνίας.

3.2.3.1 Υπάρχουν διαδικασίες ελέγχου της ανταπόκρισης αυτής; Πόσο αποτελεσματικές είναι;

Σκοπός του ΠΜΣ είναι:

- η προσφορά σε επιλεγμένο μικρό αριθμό σπουδαστών μιας δέσμης προγραμμάτων που αποβλέπουν στην ειδίκευση (ανάπτυξη γνώσεων και εμπάθυνση στην έρευνα και τις μεθόδους της) σε συγκεκριμένους τομείς των αντικειμένων που διδάσκονται στο Τμήμα, και
- η οργάνωση, καθοδήγηση και υποστήριξη πρωτότυπης επιστημονικής έρευνας στους ανωτέρω τομείς για τη σύνταξη διδακτορικής διατριβής.

Η δέσμη προγραμμάτων είναι αντίστοιχη με τα γνωστικά αντικείμενα των προπτυχιακών σπουδών του Τμήματος και περιλαμβάνει:

1. Προϊστορική Αρχαιολογία
2. Κλασική Αρχαιολογία
3. Βυζαντινή Αρχαιολογία
4. Ιστορία της Νεότερης Τέχνης
5. Ιστορία της Ελληνικής και Ρωμαϊκής Αρχαιότητας
6. Βυζαντινή Ιστορία
7. Νεότερη και Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία
8. Ευρωπαϊκή Ιστορία

Παρόλο που δεν υπάρχουν αντικειμενικές διαδικασίες ελέγχου της ανταπόκρισης του ΠΜΣ στους στόχους του Τμήματος, η αντιστοιχία ανάμεσα στα γνωστικά αντικείμενα και στους στόχους εξασφαλίζει αυτή την ανταπόκριση.

Σχετικά με την ανταπόκριση του ΠΜΣ στις ανάγκες της κοινωνίας, επίσης δεν υπάρχουν αντικειμενικές διαδικασίες ελέγχου.

3.2.3.2 *Υπάρχουν διαδικασίες αξιολόγησης και αναθεώρησης του Προγράμματος Σπουδών; Πόσο αποτελεσματικές είναι;*

Γίνεται αποτίμηση των επιμέρους μαθημάτων από κάθε διδάσκοντα και εν συνεχεία έλεγχος από τη Μεταπτυχιακή Επιτροπή και το Τμήμα. Η όποια αναθεώρηση έχει κατά καιρούς προταθεί συζητείται εκτενώς τόσο στη Μεταπτυχιακή Επιτροπή όσο και στη Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύθεσης (ΓΣΕΣ) για την τελική έγκρισή της.

Σημειώνεται ότι το 2010 πραγματοποιήθηκε εσωτερική και εξωτερική αξιολόγηση του ΠΜΣ για τα έτη 2004-2008. Και οι δύο αξιολογήσεις ήταν ιδιαίτερα θετικές.

Από το ακαδημαϊκό έτος 2008-2009 υπήρξε προτροπή της ΟΜΕΑ προς τους διδάσκοντες να διανείμουν ερωτηματολόγια αξιολόγησης στους φοιτητές του ΠΜΣ. Με βάση την απογραφή όλων των προσφερόμενων μαθημάτων, η ανταπόκριση ήταν περιορισμένη. Ο βασικός λόγος είναι ο εξής: Λόγω του σχετικά μικρού αριθμού των συμμετεχόντων φοιτητών ανά μάθημα τα ερωτηματολόγια αξιολόγησης χάνουν ουσιαστικά τον χαρακτήρα της ανωνυμίας. Σε αυτές τις περιπτώσεις υπήρχε η αίσθηση ότι ο φοιτητής δεν θα μπορούσε να εκφράσει ελεύθερα την άποψή του για το μάθημα ή/και τον διδάσκοντα, και επομένως τα αποτελέσματα της αξιολόγησης δεν θα ήταν πραγματικά αντιπροσωπευτικά. Επιπρόσθετα, δεν φάνηκε εξαιρετική η προθυμία των φοιτητών να ανταποκριθούν στη συμπλήρωση των σχετικών ερωτηματολογίων.

Σε όλες περιπτώσεις εφαρμόσθηκε η διαδικασία αξιολόγησης, αυτή γινόταν στο τέλος του εξαμήνου. Το αντικείμενο της αξιολόγησης περιλάμβανε: το περιεχόμενο του μαθήματος, τις μεθόδους διδασκαλίας, το εκπαιδευτικό υλικό και τις διδακτικές και άλλες ικανότητες των διδασκόντων. Η μεθοδολογία της αξιολόγησης περιλάμβανε σε όλες τις περιπτώσεις τη συμπλήρωση από τους φοιτητές ανώνυμων γραπτών ερωτηματολογίων (κατά το πρότυπο των προτεινομένων από την ΑΔΙΠ). Στις περιπτώσεις εφαρμογής, τα αποτελέσματα της αξιολόγησης αξιοποιούνται από τους διδάσκοντες για τη βελτίωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας του μαθήματός τους. Σε μερικές περιπτώσεις οι γνώμες των φοιτητών αξιοποιήθηκαν από τους διδάσκοντες για την υποβολή νέων ιδεών/προτάσεων στην Επιτροπή του ΠΜΣ.

Το ΠΜΣ του Τμήματός μας εγκρίθηκε με το ΦΕΚ 300/τ.Β/ 21.4.1994 και έκτοτε λειτουργεί χωρίς διδάκτρα, βάσει του Νόμου 2083/92, προσαρμοζόμενο στις ισχύουσες διατάξεις του Νόμου Μεταπτυχιακών Σπουδών 4485/2017. Το Πρόγραμμα λειτουργεί με την επιφύλαξη των διατάξεων της παρ. 11α του άρθ. 80 του Ν. 4009/2011 (ΦΕΚ 195/Α') όπως τροποποιήθηκε και ισχύει (ΦΕΚ 2310/Β', 17-9-2013 και ΦΕΚ 1870/Β', 30-5-2017). Τόσο τα μαθήματα όσο και το συνολικό πρόγραμμα σπουδών έχει υποστεί τις εξής επικαιροποιήσεις: 1) ΦΕΚ 388/τ.Β/ 14.5.1997, 2) ΦΕΚ 672/τ.Β/ 30.5.2003, 3) ΦΕΚ 2310/τ.Β/17.9.2013, 4) ΦΕΚ 1870/τ. Β'/30.5.2017. Για την όποια αναθεώρηση του Προγράμματος Σπουδών οι διδάσκοντες καταθέτουν προτάσεις για αλλαγές και τροποποιήσεις στην Επιτροπή του ΠΜΣ, οι οποίες, μετά από συζήτηση, προωθούνται στη Συνέλευση του Τμήματος για περαιτέρω συζήτηση και τελική έγκριση.

3.2.3.3 *Πώς δημοσιοποιείται το Πρόγραμμα Σπουδών;*

Το Πρόγραμμα Σπουδών δημοσιοποιείται μέσω του Οδηγού Σπουδών του ΠΜΣ, που αναρτάται στην αντίστοιχη ιστοσελίδα του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας (<http://www.arch.uoa.gr>).

3.2.3.4 *Υπάρχει διαδικασία παρακολούθησης της επαγγελματικής πορείας όσων απέκτησαν τίτλο Μεταπτυχιακών Σπουδών από το Τμήμα;*

Δεν υπάρχει συγκεκριμένη διαδικασία παρακολούθησης της επαγγελματικής πορείας όσων απέκτησαν τίτλο Μεταπτυχιακών Σπουδών από το Τμήμα. Ωστόσο, γνωρίζουμε ότι οι περισσότεροι απόφοιτοι του ΠΜΣ συνήθως απασχολούνται επαγγελματικά στην Αρχαιολογική Υπηρεσία, στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, δημόσια και ιδιωτική, καθώς και σε άλλους τομείς της τέχνης, της ιστορίας και του πολιτισμού. Είναι εύλογο ότι αναλογικά με τις προκηρυσσόμενες θέσεις ΔΕΠ στα ΑΕΙ της χώρας σημαντικός αριθμός διδασκόντων του Τμήματός μας απορροφάται από τα αντίστοιχα Τμήματα. Επιπρόσθετα, ένας όχι αμελητέος αριθμός διδασκόντων μας απορροφάται και σε ερευνητικά κέντρα στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, αλλά και σε ΑΕΙ του εξωτερικού.

3.2.4. *Δομή, συνεκτικότητα και λειτουργικότητα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών*

Για την απόκτηση του μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών ο φοιτητής πρέπει να συμμετάσχει με επιτυχία σε 6 σεμιναριακά μαθήματα και να εκπονήσει μια Μεταπτυχιακή / Διπλωματική Εργασία. Κάθε σεμιναριακό μάθημα αντιστοιχεί σε 15 μονάδες ECTS ενώ η Μεταπτυχιακή / Διπλωματική σε 30. Το σύνολο πιστωτικών μονάδων ECTS που απαιτείται είναι 120.

3.2.4.1 *Ποιο είναι το ποσοστό των μαθημάτων κορμού / ειδίκευσης / κατευθύνσεων στο σύνολο των μαθημάτων;*

Όλα τα μαθήματα του ΠΜΣ είναι μαθήματα ειδίκευσης.

3.2.4.2 *Ποιο είναι το ποσοστό των υποχρεωτικών μαθημάτων / μαθημάτων υποχρεωτικής επιλογής / μαθημάτων ελεύθερης επιλογής στο σύνολο των μαθημάτων;*

Όλα τα μαθήματα του ΠΜΣ είναι ελεύθερης επιλογής, αλλά η επιλογή τους καθορίζεται ύστερα από συνεργασία του επιβλέποντα καθηγητή με τον φοιτητή.

3.2.4.3 *Ποια είναι η ποσοστιαία σχέση μεταξύ μαθημάτων υποβάθρου, μαθημάτων επιστημονικής περιοχής, μαθημάτων γενικών γνώσεων και μαθημάτων ανάπτυξης δεξιοτήτων στο σύνολο των μαθημάτων;*

Όλα τα μαθήματα του ΠΜΣ είναι μαθήματα επιστημονικής περιοχής και αποσκοπούν στη μεθοδολογική οικείωση των φοιτητών και στην ανάπτυξη της κριτικής, ερευνητικής τους δυνατότητας.

3.2.4.4 *Πώς κατανέμεται ο χρόνος μεταξύ θεωρητικής διδασκαλίας, ασκήσεων, εργαστηρίων, άλλων δραστηριοτήτων;*

Λόγω της φύσης των σπουδών που παρέχει το ΠΜΣ οι ασκήσεις και τα εργαστήρια είναι περιορισμένα. Βεβαίως, εν μέρει αυτά αντικαθίστανται από επισκέψεις σε αρχαιολογικούς χώρους, μουσεία, ασκήσεις σε ιστορικά αρχεία και συναφή ερευνητικά ιδρύματα, καθώς και με την προσφορά ελεύθερων εξειδικευμένων φροντιστηρίων, η παρακολούθηση των οποίων είναι προαιρετική, όπως π.χ. πληροφορικής, αρχαιολογικού σχεδίου, εφαρμοσμένων τεχνολογιών στα επιμέρους γνωστικά αντικείμενα της ειδίκευσης.

Ως εκ τούτου η κατανομή του χρόνου μεταξύ θεωρητικής διδασκαλίας και πρακτικών εφαρμογών υπολογίζεται περίπου σε 70% προς 30%.

3.2.4.5 *Πώς οργανώνεται και συντονίζεται η ύλη μεταξύ των μαθημάτων; Υπάρχει επικάλυψη ύλης μεταξύ των μαθημάτων; Υπάρχουν κενά ύλης; Είναι ορθολογική η έκταση της ύλης των μαθημάτων; Υπάρχει διαδικασία επανεκτίμησης, αναπροσαρμογής και επικαιροποίησης της ύλης των μαθημάτων;*

Έχει καταβληθεί προσπάθεια έτσι ώστε να μην υπάρχει επικάλυψη ύλης ή κενά και σε μεγάλο βαθμό αυτό έχει επιτευχθεί. Τα μέλη ΔΕΠ του γνωστικού αντικείμενου συζητούν, καθορίζουν και ελέγχουν το περιεχόμενο του προσφερόμενου μαθήματος. Επίσης, ανά νέο ακαδημαϊκό έτος ή ανά δύο ακαδημαϊκά έτη επιδιώκεται η ανανέωση του μαθήματος σε επίπεδο διδασκόμενου αντικειμένου και οπωσδήποτε η αναπροσαρμογή και κατά το δυνατόν η επικαιροποίησή του ανάλογα με τις ανάγκες και την πρόοδο της σύγχρονης έρευνας. Η έκταση της ύλης κρίνεται ορθολογική. Μοναδικός υπεύθυνος για την επανεκτίμηση, αναπροσαρμογή και επικαιροποίηση των μαθημάτων είναι ο διδάσκων, πάντοτε όμως σε συνεργασία με τα υπόλοιπα μέλη ΔΕΠ του ίδιου γνωστικού αντικείμενου, ενώ οι αλλαγές και οι επικαιροποιήσεις πρέπει να λάβουν την έγκριση από την Επιτροπή του ΠΜΣ και τη Συνέλευση του Τμήματος.

3.2.4.6 *Εφαρμόζεται σύστημα προαπαιτούμενων μαθημάτων; Πόσο λειτουργικό είναι;*

Όχι, δεν εφαρμόζεται.

3.2.5. *Το εξεταστικό σύστημα.*

3.2.5.1 *Εφαρμόζονται, και σε ποια έκταση, πολλαπλοί (σε είδος και χρόνο) τρόποι αξιολόγησης των φοιτητών; Ποιοι συγκεκριμένα;*

Οι φοιτητές αξιολογούνται επί τη βάσει της βαθμολογίας που επιτυγχάνουν στα σεμιναριακά μαθήματα, των οποίων η παρακολούθηση είναι υποχρεωτική. Στη διάρκεια κάθε εξαμηνιαίου σεμιναριακού μαθήματος ο φοιτητής παρουσιάζει την εργασία του σε προφορική μορφή και με τη λήξη του μαθήματος την παραδίδει σε γραπτή, η οποία και βαθμολογείται. Το κάθε μέλος ΔΕΠ έχει τη δυνατότητα ωστόσο να αξιολογεί τη συνολική παρουσία και συμμετοχή του φοιτητή στο μάθημα ως προς την τελική βαθμολογία.

3.2.5.2 *Πώς διασφαλίζεται η διαφάνεια της διαδικασίας αξιολόγησης των φοιτητών;*

Η διαφάνεια εξασφαλίζεται με την προφορική παρουσίαση της εργασίας στο κοινό των φοιτητών που συμμετέχουν στο κάθε σεμιναριακό μάθημα και με τη γραπτή εργασία. Εάν ο φοιτητής θεωρεί ότι έχει αδικηθεί μπορεί να απευθύνεται στα αρμόδια όργανα, τον επιβλέποντα των σπουδών του, τη Μεταπτυχιακή Επιτροπή και τη ΓΣΕΣ του Τμήματος. Τα όργανα αυτά επιλαμβάνονται του θέματος.

3.2.5.3 *Υπάρχει διαδικασία αξιολόγησης της εξεταστικής διαδικασίας και ποια είναι αυτή;*

Η εξεταστική διαδικασία που ακολουθείται είναι διεθνώς αποδεκτή σε πλείστα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών της ημεδαπής και αλλοδαπής. Επιπλέον δίνεται η δυνατότητα στους φοιτητές να κρίνουν και να αξιολογήσουν την εξεταστική διαδικασία και να εκφράσουν την άποψή τους είτε στα ερωτηματολόγια της εσωτερικής αξιολόγησης είτε στη Συνέλευση του ΠΜΣ και του Τμήματος μέσω των εκπροσώπων τους και του επίσημου οργάνου τους (Σύλλογος Μεταπτυχιακών Φοιτητών).

3.2.5.4 *Πόσο διαφανής είναι η διαδικασία ανάθεσης και εξέτασης της μεταπτυχιακής εργασίας;*

Η διαδικασία που ακολουθείται για την ανάθεση και την εξέταση της μεταπτυχιακής εργασίας έχει ως στόχο την ύπαρξη διαφάνειας και στη διαδικασία της ανάθεσης αλλά και στην εξέταση αυτής.

Δικαίωμα εκπόνησης Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας ειδίκευσης έχουν οι φοιτητές οι οποίοι έχουν καλύψει τους προβλεπόμενους όρους φοίτησης και έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς τις διαδικασίες αξιολόγησης στα μαθήματα που προβλέπονται στο πρόγραμμα σπουδών. Στη συνέχεια οι φοιτητές, οι οποίοι πληρούν τις παραπάνω προϋποθέσεις, συναποφασίζουν με τον επιβλέποντα τις σπουδές τους το θέμα της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας. Το θέμα μπορεί να είναι της προσωπικής τους επιλογής, αλλά πάντοτε με τη σύμφωνη γνώμη του επιβλέποντα. Η εκπόνηση της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας ειδίκευσης είναι προσωπική και δεν επιτρέπεται η συνεργασία μεταξύ των φοιτητών όσον αφορά στο ίδιο θέμα. Επιβλέποντες σε Μεταπτυχιακές Διπλωματικές Εργασίες ειδίκευσης έχουν το δικαίωμα να είναι μόνο μέλη ΔΕΠ/ΕΠ. Ο επιβλέπων οφείλει να είναι στη διάθεση του μεταπτυχιακού φοιτητή για οποιαδήποτε συμβουλή ή καθοδήγηση του, όσον αφορά στο θέμα πραγμάτευσης της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας ειδίκευσης.

Η Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία ειδίκευσης κατατίθεται στο τέλος του Δ' εξαμήνου στην τριμελή επιτροπή εξέτασης, την οποία έχει ορίσει με απόφασή της η Μεταπτυχιακή Επιτροπή, η οποία συντάσσει την εισηγητική έκθεση και την βαθμολογεί. Σε περίπτωση που η Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία ειδίκευσης θεωρηθεί από την τριμελή επιτροπή ως μη ικανοποιητική, τότε η επιτροπή μπορεί να ζητήσει τη βελτίωσή της, την τροποποίηση ορισμένων τμημάτων ή τη ριζική αναμόρφωσή της, μέσα σε ένα συγκεκριμένο χρονικό πλαίσιο. Η βαθμολογία της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας ειδίκευσης προκύπτει από τον μέσο όρο των βαθμολογιών των τριών μελών της εξεταστικής επιτροπής.

3.2.5.5 *Υπάρχουν συγκεκριμένες προδιαγραφές ποιότητας για τη μεταπτυχιακή εργασία;*

Η εργασία πρέπει να είναι της έκτασης των 25-35.000 λέξεων, περιλαμβανομένων των σημειώσεων, όχι όμως της βιβλιογραφίας, λοιπών πινάκων και εικονογράφησης. Το αντικείμενό της πρέπει να είναι συνθετικό, να ακολουθεί σύγχρονη μεθοδολογία, με επιμέρους πρωτότυπες συμβολές στην ανάλυσή του και πλήρη βιβλιογραφική ενημέρωση. Κατά τον τρόπο αυτό είναι δυνατόν να αξιολογηθεί η αναλυτική και συνθετική ικανότητα του σπουδαστή στην πραγμάτευση του θέματος.

3.2.6. *Επιλογή των μεταπτυχιακών φοιτητών.*

3.2.6.1 *Ποια είναι η συγκεκριμένη διαδικασία επιλογής μεταπτυχιακών φοιτητών;*

Γραπτή εξέταση και προφορική συνέντευξη σε μαθήματα που σχετίζονται με τη δέσμη προγραμμάτων την οποία επιθυμεί να ακολουθήσει ο υποψήφιος.

3.2.6.2 *Με ποια συγκεκριμένα κριτήρια επιλέγονται οι μεταπτυχιακοί φοιτητές;*

Με βάση την επιτυχία τους, σε επίπεδο μέσου όρου βαθμολογίας, τόσο στη γραπτή εξέταση όσο και στην προφορική συνέντευξη. Για να θεωρηθεί επιτυχών ή επιτυχούσα ο φοιτητής ή η φοιτήτρια θα πρέπει να έχουν μέσο όρο 7 και να μην έχουν βαθμολογηθεί κάτω από 7 στα δύο είδη εξετάσεων.

3.2.6.3 Ποιο είναι το ποσοστό αποδοχής υποψηφίων μεταπτυχιακών φοιτητών;

	2015-16	2014-15	2013-14	2012-13	2011-12	2010-11	2009-10
Αιτήσεις	141	161	146	119	104	126	140
Θέσεις	56	75	48	37	37	42	48
Επιτυχόντες	56 (39,7%)	70 (43,5%)	48 (32,9%)	35 (29,4%)	28 (26,9%)	42 (33,3%)	48 (34,3%)

Πρέπει να υπογραμμισθεί ότι το ΠΜΣ, εκτός από τους αποφοίτους των Τμημάτων Ιστορίας και Αρχαιολογίας των ΑΕΙ της χώρας, είναι δυνατόν να παρακολουθήσουν και φοιτητές επιτυχόντες στις εξετάσεις του ΙΚΥ, υπότροφοι του Ελληνικού Ινστιτούτου Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών Βενετίας, ερευνητές της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας, καθώς και φοιτητές πανεπιστημίων της αλλοδαπής που διαθέτουν υποτροφία από το ΙΚΥ ή μέσω του ευρωπαϊκού προγράμματος ανταλλαγών Σωκράτης-Έρασμος.

Όπως προκύπτει από τον παραπάνω πίνακα, οι αιτήσεις για το ΠΜΣ την τελευταία επταετία είναι από διπλάσιες έως τριπλάσιες του αριθμού των προσφερόμενων θέσεων. Το ποσοστό επιτυχίας στις εξετάσεις κυμαίνεται μεταξύ 27-43,5%.

Ως εκ τούτου η αποδοχή του ΠΜΣ από τους υποψηφίους μεταπτυχιακούς φοιτητές κρίνεται πολύ ικανοποιητική.

3.2.6.4 Πώς δημοσιοποιείται η διαδικασία, τα κριτήρια και τα αποτελέσματα της επιλογής φοιτητών;

Μέσω γραπτής ανακοίνωσης στη Γραμματεία της Επιτροπής Μεταπτυχιακών Σπουδών αλλά και με πλήρη ενημέρωση στη σχετική ιστοσελίδα του Τμήματος (www.arch.uoa.gr).

3.2.6.5 Πώς διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα και διαφάνεια της διαδικασίας επιλογής φοιτητών;

Η αποτελεσματικότητα της γραπτής εξέτασης εξασφαλίζεται με την κατάλληλη επιλογή των θεμάτων. Τα θέματα καλύπτουν μεγάλο μέρος της εξεταζόμενης ύλης, προκειμένου να κριθεί η συνολική γνώση του υποψηφίου, και επιπλέον είναι κατά το δυνατόν συνθετικά, ώστε να μπορεί να κριθεί η συνθετική ικανότητα του υποψηφίου. Η διαφάνεια της διαδικασίας γραπτής εξέτασης εξασφαλίζεται πολλαπλώς. Τα θέματα παραδίδονται σε κλειστούς φακέλους στην Επιτροπή Εξετάσεων και επιλέγονται κατόπιν κλήρωσης. Το όνομα του υποψηφίου καλύπτεται με αδιαφανές χαρτί, έτσι ώστε ο βαθμολογητής του γραπτού να μην γνωρίζει το όνομα του εξεταζόμενου. Το όνομα του υποψηφίου αποκαλύπτεται μόνο μετά το πέρας της διαδικασίας, κατά τη διάρκεια της προφορικής εξέτασης. Επίσης, κάθε γραπτό βαθμολογείται από δύο εξεταστές, και σε περίπτωση διαφοράς πλέον των 2 βαθμών, αναλαμβάνει και τρίτος βαθμολογητής. Τέλος, ο φοιτητής έχει δικαίωμα να δει το γραπτό του.

Η αποτελεσματικότητα και η διαφάνεια της προφορικής συνέντευξης διασφαλίζονται με την εξέταση ενώπιον πολυμελούς επιτροπής.

3.2.7. Χρηματοδότηση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών.

3.2.7.1 Ποιες είναι οι πηγές χρηματοδότησης του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;

Η Τακτική Πίστωση του ΕΚΠΑ. Δεν καταβάλλονται διδάκτρα.

3.2.7.2 Πώς εξασφαλίζεται η βιωσιμότητα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;

Η βιωσιμότητα του ΠΜΣ εξασφαλίζεται αποκλειστικά και μόνο με την Τακτική Πίστωση του ΕΚΠΑ καθώς και με την καθημερινή προσωπική εργασία των μελών ΔΕΠ, πολλές φορές εις βάρος του ελεύθερου χρόνου τους και χωρίς σε καμία περίπτωση αυτό να αντικατοπτρίζεται στους μισθούς τους, δηλαδή χωρίς επιπλέον επιμίσθιο.

3.2.7.3 Πώς χρησιμοποιούνται οι πόροι που διατίθενται στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών;

Για την αγορά βιβλίων, ηλεκτρονικού και άλλου εξοπλισμού, που έχουν ως στόχο την καλύτερη διεξαγωγή των σεμιναριακών μαθημάτων, για τη μερική συμμετοχή στην αρτιότερη οργάνωση εξειδικευμένων σεμιναρίων/φροντιστηρίων ή ασκήσεων, ημερίδων, συνεδρίων και συναφών επιστημονικών εκδηλώσεων καθώς και τη γραμματειακή υποστήριξη.

3.2.8. Διεθνής διάσταση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών.

3.2.8.1 Υπάρχει συμμετοχή διδασκόντων από το εξωτερικό; Σε ποιο ποσοστό;

Και επιδιώκεται και υπάρχει. Το ποσοστό της όμως δεν είναι πολύ υψηλό, λόγω οικονομικών δυσχερειών στην κάλυψη των εξόδων τους.

Αξίζει μάλιστα να σημειωθεί ότι στο πλαίσιο των διεθνών συνεργασιών (π.χ. πρόγραμμα ERASMUS, European Doctorate) διδάσκοντες από το εξωτερικό έχουν συμμετάσχει, παράπλευρα προς τις διδακτικές τους δραστηριότητες, σε συνέδρια και άλλες εκδηλώσεις που έχει διοργανώσει το Τμήμα μας.

3.2.8.2 Υπάρχει συμμετοχή αλλοδαπών φοιτητών (απόλυτος αριθμός και ποσοστό);

Και επιδιώκεται και υπάρχει είτε μέσω ευρωπαϊκών προγραμμάτων είτε μέσω υποτρόφων εξωτερικού με τη διαδικασία επιλογής τους από το ΙΚΥ.

3.2.8.3 Πόσα και ποια μαθήματα διδάσκονται (και) σε ξένη γλώσσα;

Με βάση την κεντρική πολιτική του Τμήματος μαθήματα σε ξένη γλώσσα δεν προσφέρονται. Για την κάλυψη των δυσκολιών που δημιουργούνται οι διδάσκοντες του Τμήματος προσφέρουν συμβουλευτικές συναντήσεις σε αγγλική ή άλλη γλώσσα, με τις οποίες οι ξένοι φοιτητές καθοδηγούνται σε θέματα σχετικά με το περιεχόμενο των μαθημάτων και την εκπόνηση των εργασιών τους. Επίσης, προσκεκλημένοι διδάσκοντες και ερευνητές από το εξωτερικό έχουν τη δυνατότητα να παρουσιάσουν την έρευνά τους σε άλλη πλην της ελληνικής γλώσσας.

3.2.8.4 Υπάρχουν συμφωνίες συνεργασίας με ιδρύματα και φορείς του εξωτερικού;

Υπάρχουν με το Πρόγραμμα ERASMUS. Επίσης, το ΠΜΣ του Τμήματός μας συμμετέχει σε:

- ♦ Διετές Ευρωπαϊκό Μεταπτυχιακό (European Doctorate) στην Πολιτική και Πολιτισμική Ιστορία της Μεσαιωνικής, Νεότερης και Σύγχρονης Ευρώπης, με άλλα τέσσερα συνεργαζόμενα πανεπιστήμια: Παρισιού, Λισαβόνας, Πίζας και Σεβίλλης.
- ♦ Διετές Ευρωπαϊκό Μεταπτυχιακό (Mediterranean School in History), με άλλα τέσσερα συνεργαζόμενα πανεπιστήμια: Παρισιού, Κωνσταντινούπολης, Βενετίας και Σεβίλλης (βλ. www.unive.it/nqcontent.cfm?a_id=77333).

- ♦ European Master of Classical Cultures, με άλλα 12 συνεργαζόμενα πανεπιστήμια της Ευρώπης: Κύπρου, Freiburg, Hamburg, Innsbruck, Istanbul, Münster, Palermo, Perugia, Poznan, Roma III, Salamanca, Toulouse Le Mirail, Valladolid/Spain

(βλ. www.eu-classical-cultures.eu).

- ♦ Μεταπτυχιακό Σεμινάριο για τη μελέτη της Βιβλιοθήκης του Πατριαρχείου Αλεξανδρείας.

Επίσης, από το ακαδημαϊκό έτος 2008-2009 και εξής έχουν συναφθεί έξι (6) συνεπιβλέψεις διδακτορικών διατριβών στον Τομέα της Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης ανάμεσα σε διδάσκοντες του ΠΜΣ μας και καθηγητές πανεπιστημίων της αλλοδαπής, με τα οποία έχουν υπογραφεί διμερείς συμφωνίες.

3.2.8.5 *Υπάρχουν διεθνείς διακρίσεις του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών; Ποιες;*

Δεν υπάρχουν διεθνείς διακρίσεις του ΠΜΣ. Η συμμετοχή του όμως στα 3 παραπάνω διεθνή μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών και οι συνεπιβλέψεις διδακτορικών διατριβών αποδεικνύουν την αναγνώριση που απολαμβάνει από την ακαδημαϊκή κοινότητα του εξωτερικού.

- ❖ **ΠΜΣ II: Στοιχεία για την Αξιολόγηση του ΠΜΣ «Μουσειακές Σπουδές» των Τμημάτων Ιστορίας & Αρχαιολογίας και Γεωλογίας & Γεωπεριβάλλοντος του ΕΚΠΑ σε συνεργασία με το Τμήμα Συντήρησης Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης του ΤΕΙ Αθήνας.**

3.2.1. *Τίτλος του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών.*

Διδρυματικό Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα «Μουσειακές Σπουδές».

3.2.2. *Τμήματα και Ιδρύματα που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών.*

Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας και Τμήμα Γεωλογίας και Γεωπεριβάλλοντος του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, σε συνεργασία με το Τμήμα Συντήρησης Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης του Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος Αθήνας.

3.2.3. *Ανταπόκριση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στους στόχους του Τμήματος και τις ανάγκες της κοινωνίας.*

- Διαδικασίες ελέγχου της ανταπόκρισης αυτής – Αποτελεσματικότητα.

Το ΠΜΣ «Μουσειακές Σπουδές» έχει ως στόχο να ανταποκριθεί και να συμβαδίσει με τις ανάγκες της σύγχρονης κοινωνίας στο χώρο των μουσείων. Ειδικότερα, αποσκοπεί στην καθιέρωση της επιστήμης της Μουσειολογίας στην Ελλάδα και στην κατάρτιση ειδικών επιστημόνων με αναγνωρισμένα επαγγελματικά δικαιώματα. Προκειμένου να ελεγχθεί η ανταπόκριση του Προγράμματος Σπουδών στις ανάγκες του Τμήματος διενεργείται αξιολόγηση κάθε μαθήματος από τους φοιτητές, τους διδάσκοντες, καθώς και τους συνεργαζόμενους φορείς για το Μεταπτυχιακό. Παράλληλα, πραγματοποιούνται σε τακτά χρονικά διαστήματα, συναντήσεις των υπευθύνων του ΠΜΣ με διευθυντές ελληνικών μουσείων, με σκοπό να διερευνηθούν οι ανάγκες που υπάρχουν στο χώρο των ελληνικών μουσείων. Για έναν πιο εμπειριστωμένο έλεγχο της διαδικασίας ανταπόκρισης του ΠΜΣ στις παραπάνω ανάγκες έχει πραγματοποιηθεί ειδική μελέτη με θέμα «Ανάλυση γνωστικού προφίλ των επαγγελματιών των Μουσείων σε σύνδεση με γνωστικά προαπαιτούμενα». Το προφίλ αυτό συνίσταται στον προσδιορισμό των γνώσεων, της συμπεριφοράς και των δεξιοτήτων που οφείλουν να χαρακτηρίζουν τον επαγγελματία του μουσείου. Στο πλαίσιο αυτό επιχειρείται η αντιστοιχία της εκπαίδευσης και των επιπέδων που πρέπει να λαμβάνει

ένας επαγγελματίας μουσείου, προκειμένου να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις του επαγγελματικού του περιβάλλοντος. Η παραπάνω ανάλυση θα συμβάλει στην αναμόρφωση του Μεταπτυχιακού Προγράμματος, ώστε οι απόφοιτοί του να αντεπεξέρχονται στις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας.

- Διαδικασίες αξιολόγησης και αναθεώρησης του Προγράμματος Σπουδών.

Στόχο του ΠΜΣ αποτελεί η συνεχής αξιολόγησή του, ποσοτική και ποιοτική, ώστε να ελέγχεται ο βαθμός ανταπόκρισής του στις ανάγκες των συμμετεχόντων Τμημάτων και της κοινωνίας. Αυτή αποσκοπεί στη βελτίωση του προγράμματος του ΠΜΣ και τα πορίσματά της λαμβάνονται υπόψη από την Ειδική Διδρυματική Επιτροπή, ώστε να γίνονται οι απαραίτητες αλλαγές και βελτιώσεις. Ειδικότερα πραγματοποιείται:

- 1) Αξιολόγηση από τους φοιτητές: Πραγματοποιείται με τη μορφή ερωτηματολογίων ανά μάθημα, με το οποίο αξιολογείται το περιεχόμενο του μαθήματος, ο βαθμός εκμετάλλευσης του εκπαιδευτικού υλικού και η απόδοση κάθε διδάσκοντα. Παράλληλα, πραγματοποιείται αξιολόγηση των μουσείων στα οποία πραγματοποιείται η πρακτική των διδασκομένων –στο πλαίσιο του μαθήματος «Μελέτες Ειδικών Περιπτώσεων Μουσείων και Μνημείων»–, με γραπτή αναφορά τους σχετικά με την εμπειρία που αυτοί αποκόμισαν.
- 2) Αξιολόγηση από τους διδάσκοντες: Οι διδάσκοντες του ΠΜΣ απαντούν σε ερωτηματολόγια σχετικά με το πρόγραμμα σπουδών, το περιεχόμενο των μαθημάτων, την κάλυψη του ΠΜΣ από διοικητικής πλευράς και από πλευράς υλικοτεχνικής υποδομής. Παράλληλα, πραγματοποιούνται ανά τακτά χρονικά διαστήματα συναντήσεις της Ειδικής Διδρυματικής Επιτροπής με τους διδάσκοντες του ΠΜΣ, προκειμένου να αξιολογηθεί εις βάθος το πρόγραμμα σπουδών του Προγράμματος.

- Αποτελέσματα αξιολόγησης από αγορά εργασίας / Μουσεία.

Αναλυτικότερα, η εξέταση ανταπόκρισης του ΠΜΣ στις ανάγκες της κοινωνίας, και κυρίως στην αγορά εργασίας, πραγματοποιείται με αναφορές των Μουσείων στα οποία κάνουν την πρακτική τους οι φοιτητές, για την απόδοση των τελευταίων. Επίσης έχει διενεργηθεί αξιολόγηση για το πόσο ικανό είναι το ΠΜΣ να προσφέρει στην απορρόφηση από την αγορά εργασίας με ερωτηματολόγια που διανέμονται σε αποφοίτους, ώστε να παρακολουθείται η επαγγελματική τους πορεία. Τα πορίσματα των παραπάνω αξιολογήσεων δίνουν χρήσιμα συμπεράσματα για τις ανάγκες του Προγράμματος Σπουδών και έχουν αποδειχθεί βοηθητικά εργαλεία για τη βελτίωσή του. Είναι επίσης ενθαρρυντικά, καθώς συνάγεται ότι αρκετοί απόφοιτοι του ΠΜΣ έχουν απορροφηθεί και εργάζονται ήδη στον χώρο των μουσείων ή σε συναφείς πολιτιστικούς οργανισμούς. Αξίζει να επισημανθεί στο σημείο αυτό ότι κατά το ακαδημαϊκό έτος 2016-2017 παρατηρήθηκε κινητικότητα στο πλαίσιο του Erasmus+/Placement από τους φοιτητές του ΠΜΣ (Αριθμός φοιτητών: 4, Φορείς υποδοχής: Bristol Museum & Art Gallery, Naturalis Biodiversity Center, The Hungarian Museum of Science, Technology & Transport).

Επιπρόσθετα, ήδη, έπειτα από 14 χρόνια λειτουργίας, έχουν γίνει βελτιώσεις στο περιεχόμενο μαθημάτων του ΠΜΣ έπειτα από τα αποτελέσματα των αξιολογήσεων.

- Τρόποι δημοσιοποίησης του Προγράμματος Σπουδών.

Το Πρόγραμμα Σπουδών δημοσιοποιείται με τους εξής τρόπους:

1. Μέσω της έκδοσης Οδηγού Σπουδών
2. Μέσω της ιστοσελίδας του (www.museum-studies.uoa.gr)
3. Μέσω της έκδοσης ειδικών ενημερωτικών εντύπων

4. Μέσα από δημοσιεύσεις και ομιλίες σε συνέδρια σχετικά με τον χώρο των μουσείων

3.2.4. Δομή, συνεκτικότητα και λειτουργικότητα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών.

→ Μαθήματα Κορμού/Επιλογής στο σύνολο των μαθημάτων

- Σύνολο Μαθημάτων Κορμού: 14
- Σύνολο Μαθημάτων Ειδίκευσης: -
- Σύνολο Μαθημάτων Επιλογής: 2 από τα οποία ο φοιτητής είναι υποχρεωμένος να επιλέξει 1. Όλα τα Επιλεγόμενα μαθήματα προσφέρονται από τα συνεργαζόμενα Τμήματα.

Για την απόκτηση του μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών ο φοιτητής πρέπει να συμμετάσχει με επιτυχία σε 15 σεμινάρια και να εκπονήσει μία Μεταπτυχιακή Εργασία Εξειδίκευσης. Κάθε σεμιναρικό μάθημα αντιστοιχεί σε 6 πιστωτικές μονάδες ECTS, ενώ η διπλωματική αντιστοιχεί σε 30 μονάδες. Το σύνολο πιστωτικών μονάδων ECTS που απαιτείται είναι 120.

- Οργάνωση και συντονισμός ύλης μεταξύ των μαθημάτων - Διαδικασία επανεκτίμησης, αναπροσαρμογής και επικαιροποίησης της ύλης των μαθημάτων.

Οι εκπρόσωποι των τριών συνεργαζομένων Τμημάτων του ΠΜΣ εισηγούνται στην Ειδική Διδρυματική Επιτροπή (ΕΔΕ) μέλη ΔΕΠ ή άλλους επιστήμονες που θεωρούν κατάλληλους να διδάξουν τα γνωστικά αντικείμενα του ΠΜΣ. Τα μέλη της ΕΔΕ καθορίζουν έναν Συντονιστή για κάθε γνωστικό αντικείμενο του ΠΜΣ, καθώς και τους διδάσκοντες της ίδιας ενότητας. Ο Συντονιστής κάθε γνωστικού αντικείμενου είναι υπεύθυνος να υποβάλει στην ΕΔΕ τεκμηριωμένο πρόγραμμα του μαθήματος με τη θεματολογία, τη βιβλιογραφία και τον χαρακτήρα της εκπαιδευτικής διαδικασίας, την οποία σκοπεύει να ακολουθήσει. Η ΕΔΕ συζητεί τις προτάσεις, φροντίζει για τη συνοχή των προγραμμάτων και τη δημιουργία των κατάλληλων όρων πραγματοποίησής τους. Στα πρώτα χρόνια της λειτουργίας του ΠΜΣ υπήρξαν περιπτώσεις αλληλοεπικαλύψεων στην ύλη των μαθημάτων, γεγονός το οποίο όμως διορθώθηκε έπειτα από τις αξιολογήσεις των φοιτητών και τις εκτενείς συζητήσεις με τους διδάσκοντες. Το ίδιο συνέβη και με κάποια κενά ύλης που είχαν εντοπισθεί και γίνεται προσπάθεια να καλυφθούν με τη βελτίωση του περιεχόμενου των συγκεκριμένων μαθημάτων, η οποία λαμβάνει χώρα με το να καλούνται εξειδικευμένοι επιστήμονες για να πραγματοποιήσουν διαλέξεις στα θέματα αυτά. Η διαδικασία επανεκτίμησης, αναπροσαρμογής και επικαιροποίησης της ύλης των μαθημάτων γίνεται μέσω των αξιολογήσεων, όπως αυτές περιγράφηκαν παραπάνω.

3.2.5. Το εξεταστικό σύστημα.

- Τρόποι αξιολόγησης των φοιτητών.

Η αξιολόγηση των φοιτητών πραγματοποιείται με την εκπόνηση γραπτών εργασιών σε καθένα από τα μαθήματα του ΠΜΣ. Κατά το Δ' εξάμηνο απαιτείται η συγγραφή της Μεταπτυχιακής Εργασίας Εξειδίκευσης. Η παράδοση της Μεταπτυχιακής Εργασίας Εξειδίκευσης γίνεται στο τέλος του Δ' εξαμήνου και παρουσιάζεται σε τριμελή επιτροπή. Μαζί με την παρουσίαση της Μεταπτυχιακής Εργασίας Εξειδίκευσης κατά το Δ' εξάμηνο διενεργείται και *προφορική εξέταση του φοιτητή* εφ' όλης της ύλης των μαθημάτων των τριών πρώτων εξαμήνων. Η βαθμολογία των μεταπτυχιακών φοιτητών γίνεται με το εξής σύστημα: βάση το 6, άριστα το 10.

Η βαθμολογία κατατίθεται στη Γραμματεία του ΠΜΣ από τον διδάσκοντα.

Στους μεταπτυχιακούς φοιτητές που ολοκλήρωσαν με επιτυχία τις φοιτητικές τους υποχρεώσεις στο ΠΜΣ, απονέμεται ΜΔΕ, ο τελικός βαθμός του οποίου υπολογίζεται ως εξής:

- ✓ Μεταπτυχιακή Εργασία Εξειδίκευσης: 25%
- ✓ Προφορική Εξέταση: 5%
- ✓ Βαθμολογία για το σύνολο των μαθημάτων 60% (12 μαθήματα × 5%)
- ✓ Πρακτική άσκηση: 10%

- Διαδικασία ανάθεσης και εξέτασης της μεταπτυχιακής εργασίας.

Η διαδικασία που ακολουθείται για την ανάθεση και την εξέταση της μεταπτυχιακής εργασίας έχει ως στόχο την ύπαρξη διαφάνειας και στη διαδικασία της ανάθεσης αλλά και στην εξέταση αυτής.

Δικαίωμα εκπόνησης Μεταπτυχιακής Εργασίας Εξειδίκευσης έχουν οι φοιτητές οι οποίοι έχουν καλύψει τους προβλεπόμενους όρους φοίτησης και έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς τις διαδικασίες αξιολόγησης στα υποχρεωτικά και επιλεγόμενα μαθήματα που προβλέπονται στο πρόγραμμα σπουδών. Με την ολοκλήρωση του τρίτου εξαμήνου φοίτησης, οι φοιτητές, οι οποίοι πληρούν τις παραπάνω προϋποθέσεις, καλούνται να υποβάλουν στην εκάστοτε εκλεγμένη Ειδική Διδρυματική Επιτροπή (ΕΔΕ) του μεταπτυχιακού αίτηση πρότασης εκπόνησης μεταπτυχιακής εργασίας εξειδίκευσης βάσει θεμάτων, τα οποία έχουν προταθεί από την ΕΔΕ ή αποτελούν θέματα της προσωπικής τους επιλογής. Η εκπόνηση της μεταπτυχιακής εργασίας εξειδίκευσης είναι προσωπική και δεν επιτρέπεται η συνεργασία μεταξύ των φοιτητών όσον αφορά το ίδιο θέμα. Η ΕΔΕ θα κρίνει και θα ενημερώσει κάθε υποψήφιο σχετικά με την αποδοχή της αίτησής του. Η σύνθεση της Επιτροπής Παρακολούθησης της μεταπτυχιακής εργασίας εξειδίκευσης είναι τριμελής. Επιβλέποντες Καθηγητές σε μεταπτυχιακές εργασίες εξειδίκευσης έχουν το δικαίωμα να είναι μόνο μέλη ΔΕΠ/ΕΠ, διδάσκοντες του Μεταπτυχιακού Προγράμματος και κάτοχοι διδακτορικού τίτλου. Τα υπόλοιπα δύο μέλη της τριμελούς επιτροπής που θα συμμετέχουν πρέπει να είναι επιστήμονες αναγνωρισμένου κύρους, οι οποίοι διαθέτουν εξειδικευμένες γνώσεις στο συγκεκριμένο επιστημονικό πεδίο (σύμφωνα με τον Νόμο 2083/92). Ο σπουδαστής έχει τη δυνατότητα στην αίτηση που θα υποβάλει στην ΕΔΕ να προτείνει τον Επιβλέποντα Καθηγητή, με τον οποίο θα επιθυμούσε να συνεργαστεί κατά τη διάρκεια της εκπόνησης της εργασίας του. Ωστόσο, η ΕΔΕ είναι αρμόδια να αποφασίσει τον ορισμό του Επιβλέποντα Καθηγητή και των συνεργαζόμενων μελών, γεγονός το οποίο θα εξαρτηθεί από το θέμα της μεταπτυχιακής εργασίας εξειδίκευσης αλλά και από τον αριθμό των αιτήσεων των φοιτητών. Συνεπώς, ένας καθηγητής δεν προβλέπεται να αναλάβει μεγάλο αριθμό φοιτητών (άνω των 3). Οι εκάστοτε προβλεπόμενοι Επιβλέποντες Καθηγητές θα βρίσκονται στη διάθεση του μεταπτυχιακού φοιτητή για οποιαδήποτε συμβουλή ή καθοδήγηση του, όσον αφορά στο θέμα διαπραγμάτευσης της Μεταπτυχιακής Εργασίας Εξειδίκευσης.

Η Μεταπτυχιακή Εργασία Εξειδίκευσης κατατίθεται στο τέλος του Δ' εξαμήνου στην τριμελή επιτροπή παρακολούθησης, την οποία έχει ορίσει με απόφασή της η ΕΔΕ. Η υποστήριξη της Μεταπτυχιακής Εργασίας Εξειδίκευσης γίνεται ενώπιον της επιτροπής παρακολούθησης, σε ημερομηνία και ώρα που ορίζεται από την ΕΔΕ. Μετά το πέρας της υποστήριξης της Μεταπτυχιακής Εργασίας Εξειδίκευσης, η επιτροπή παρακολούθησης την αξιολογεί και τη βαθμολογεί σύμφωνα με την κλίμακα βαθμολογίας που προαναφέρθηκε. Σε περίπτωση που η Μεταπτυχιακή Εργασία Εξειδίκευσης θεωρηθεί από την επιτροπή παρακολούθησης ως μη ικανοποιητική και βαθμολογηθεί κάτω της βάσης (δηλαδή κάτω από 6), τότε η επιτροπή μπορεί να ζητήσει τη βελτίωσή της, την τροποποίηση ορισμένων τμημάτων ή τη ριζική αναμόρφωσή της, μέσα σε ένα συγκεκριμένο χρονικό πλαίσιο που δεν πρέπει να υπερβαίνει τους 6 μήνες. Κάθε μέλος της επιτροπής παρακολούθησης βαθμολογεί ξεχωριστά

την Μεταπτυχιακή Εργασία Εξειδίκευσης και την προφορική της παρουσίαση. Η βαθμολογία της Μεταπτυχιακής Εργασίας Εξειδίκευσης προκύπτει από τον μέσο όρο των βαθμολογιών των τριών μελών της επιτροπής παρακολούθησης. Η παρουσίαση της Μεταπτυχιακής Εργασίας Εξειδίκευσης και η προφορική εξέταση εφ' όλης της ύλης διαρκεί συνολικά 40 λεπτά (15 λεπτά η παρουσίαση, 5 λεπτά διευκρινιστικές ερωτήσεις για την παρουσίαση της Μεταπτυχιακής Εργασίας Εξειδίκευσης και 20 λεπτά η προφορική εξέταση).

- Προδιαγραφές ποιότητας για τη Μεταπτυχιακή Εργασία Εξειδίκευσης.

Για την αξιολόγηση της Μεταπτυχιακής Εργασίας Εξειδίκευσης λαμβάνονται οι παρακάτω παράγοντες υπόψη:

- ✓ Η έκταση της εργασίας, η οποία θα πρέπει να είναι από 30.000 έως 40.000 λέξεις (περίπου 95-125 σελίδες)
- ✓ Η προφορική παρουσίαση της μεταπτυχιακής εργασίας εξειδίκευσης
- ✓ Η τήρηση του χρονικού πλαισίου των 15 λεπτών για την προφορική παρουσίαση, όπως ορίζεται από τον κανονισμό
- ✓ Η δομή της μεταπτυχιακής εργασίας εξειδίκευσης
 - A) ο τίτλος
 - B) κεφάλαια
 - Γ) υπότιτλοι
 - Δ) χρήση παραρτημάτων
 - E) χρήση εικονογραφικού υλικού
- ✓ Περιεχόμενο, θέμα, επιχειρηματολογία
 - A) ροή λόγου
 - B) συνάφεια περιεχομένου με το θέμα
 - Γ) πρωτοτυπία
 - Δ) ορθογραφία-σημεία στίξης
 - E) ευκρίνεια έκφρασης
 - ΣΤ) ορθή γραμματική και σύνταξη
- ✓ Βιβλιογραφία
 - A) εύρος βιβλιογραφιών
 - B) συνάφεια με το θέμα
 - Γ) πρωτοτυπία
 - Δ) χρήση άλλων πηγών (ερωτηματολόγια, νομοθεσία, συνεντεύξεις)
- ✓ Χρήση βιβλιογραφικών παραπομπών
 - A) γνώση και χρήση βιβλιογραφικών παραπομπών
 - B) μεθοδολογία
- ✓ Μελέτες περιπτώσεων
 - A) εύρος
 - B) συνάφεια με το θέμα
 - Γ) μεθοδολογία

3.2.6. Διαδικασία επιλογής των μεταπτυχιακών φοιτητών.

Η αίτηση υποψηφιότητας στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών υποβάλλεται σε συγκεκριμένες ημερομηνίες κάθε ακαδημαϊκού έτους, στις αρχές Ιουνίου. Παράλληλα με την αίτηση υποψηφιότητας, ο υποψήφιος πρέπει να υποβάλει συγκεκριμένα δικαιολογητικά. Τα δικαιολογητικά που οφείλει κάποιος να προσκομίσει είναι τα εξής:

1. Πτυχίο ΑΕΙ ή ΤΕΙ (με βαθμό τουλάχιστον Λίαν Καλώς)
2. Αποδεικτικό Αγγλικής Γλώσσας (τουλάχιστον σε επίπεδο Lower)
3. Ισοτιμία του ΔΟΑΤΑΠ και βαθμολογική αντιστοιχία για τους πτυχιούχους της αλλοδαπής
4. 2 Συστατικές Επιστολές σε υπογεγραμμένο και σφραγισμένο στο σημείο σφραγίσεως φάκελο, που θα συνοδεύουν την αίτηση ή θα αποστέλλονται ξεχωριστά από τους συνιστώντες. Οι συστατικές επιστολές θα πρέπει να είναι πρωτότυπες, να είναι προσανατολισμένες στις Μουσειακές Σπουδές και να έχουν κατατεθεί έως την τελευταία ημερομηνία υποβολής των αιτήσεων.
5. Αναλυτική Βαθμολογία όλων των ετών
6. 2 Φωτογραφίες Διαβατηρίου
7. Φωτοτυπία 2 όψεων Αστυνομικής Ταυτότητας
8. Επίσης κάθε άλλο στοιχείο –όπως διπλώματα ξένης γλώσσας, ανακοινώσεις (έως 2), δημοσιεύσεις (έως 2), βεβαίωση επαγγελματικής εμπειρίας σε τομείς σχετικούς με «θέματα πολιτισμού», συμμετοχή σε ερευνητικά προγράμματα, άλλα πτυχία ή μεταπτυχιακοί τίτλοι– που κατά τη γνώμη των υποψηφίων συμβάλλουν, ώστε η Επιτροπή Αξιολόγησης να σχηματίσει πληρέστερη εντύπωση για την εικόνα του υποψηφίου.

Τα παραπάνω δικαιολογητικά πρέπει να είναι πρωτότυπα ή επικυρωμένα αντίγραφα, με εξαίρεση τις συστατικές επιστολές, οι οποίες δεν μπορεί να είναι επικυρωμένα αντίγραφα, αλλά πρωτότυπες. Δικαιολογητικά που δεν έχουν πιστοποιητικό γνησιότητας δεν αξιολογούνται.

Τα επτά πρώτα δικαιολογητικά αποτελούν απαραίτητη προϋπόθεση για κάθε αιτούντα. Τα υπόλοιπα δικαιολογητικά ενισχύουν την υποψηφιότητα. Η πρώτη φάση κατάθεσης δικαιολογητικών είναι προκριματική. Η επιτροπή αξιολόγησης του προγράμματος «Μουσειακές Σπουδές» αξιολογεί και προκρίνει, με βάση τα κριτήρια της πρώτης φάσης, έναν αριθμό κατάλληλων υποψηφίων. Προωθεί τον σχετικό κατάλογο προκριθέντων στην ΕΔΕ για επικύρωση και αυτή με τη σειρά της στη Γραμματεία του Μεταπτυχιακού, η οποία προσκαλεί τους υποψηφίους για προφορική συνέντευξη ή και γραπτή εξέταση.

Η αξιολόγηση των υποψηφίων γίνεται με συνεκτίμηση του φακέλου υποψηφιότητάς τους, της προφορικής συνέντευξης ή και των γραπτών εξετάσεων, ανάλογα με την απόφαση της ΕΔΕ κάθε έτος. Ο κατάλογος των επιτυχόντων επικυρώνεται από την ΕΔΕ. Κατόπιν αυτού, οι επιτυχόντες υποψήφιοι ενημερώνονται από τη Γραμματεία και καλούνται να απαντήσουν, γραπτώς (συστημένη επιστολή) εντός 10 ημερών, εάν αποδέχονται ή όχι την ένταξή τους στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα, σύμφωνα με τους όρους λειτουργίας του. Η μη απάντηση από επιλεγέντα υποψήφιο μέσα στην παραπάνω προθεσμία ισοδυναμεί με άρνηση αποδοχής. Εφόσον υπάρξουν αρνήσεις, η Γραμματεία ενημερώνει τους αμέσως επόμενους στη σειρά υποψηφίους, από τον σχετικό κατάλογο επιτυχίας.

Ένσταση κατά των αποτελεσμάτων, σε περίπτωση αποτυχίας, μπορεί να γίνει μέσα σε 10 μέρες από την ημερομηνία ανακοίνωσής τους. Η ένσταση, η οποία πρέπει να είναι συγκεκριμένη, κρίνεται τελεσίδικα από την ΕΔΕ.

Η Ειδική Διδρυματική Επιτροπή αποφασίζει για τον χρόνο δημοσίευσης σχετικής ανακοίνωσης προς τους ενδιαφερόμενους υποψηφίους, που προσδιορίζει:

1. Την προθεσμία υποβολής των δικαιολογητικών

2. Τον αριθμό θέσεων στο πρόγραμμα
3. Τα απαιτούμενα προσόντα των υποψηφίων για εισαγωγή τους στο πρόγραμμα
4. Τον γενικό τρόπο αξιολόγησης των υποψηφίων με προφορική συνέντευξη ή και γραπτές εξετάσεις, έπειτα από την κατάθεση των προαναφερθέντων δικαιολογητικών.

- **Ποσοστό αποδοχής υποψηφίων των μεταπτυχιακών φοιτητών.**

	2015-16	2014-15	2013-14	2012-13	2011-12	2010-11	2009-10
Αιτήσεις	69	59	83	86	84		
Θέσεις	20	20	15	15	16		
Επιτυχόντες	17 (24,6%)	18 (30,5%)	15 (18,1%)	15 (17,4%)	16 (18,6%)	(%)	(%)

Όπως προκύπτει από τον παραπάνω πίνακα, οι αιτήσεις για το ΠΜΣ την τελευταία επταετία είναι από τριπλάσιες έως τετραπλάσιες του αριθμού των προσφερόμενων θέσεων. Το ποσοστό επιτυχίας στις εξετάσεις κυμαίνεται μεταξύ 17,4-30,5%

- **Τρόποι δημοσιοποίησης της διαδικασίας, κριτήρια και αποτελέσματα της επιλογής των φοιτητών.**

Η διαδικασία και τα κριτήρια επιλογής των υποψηφίων δημοσιοποιούνται μέσω προκήρυξης που αναρτάται στην ιστοσελίδα του ΠΜΣ. Επιπρόσθετα, η προκήρυξη αποστέλλεται σε ένα σύνολο φορέων και υπουργείων που σχετίζονται με την εκπαίδευση και τον πολιτισμό, ώστε να γίνει ευρύτερα γνωστή.

Τα αποτελέσματα της διαδικασίας δημοσιοποιούνται μέσω της ιστοσελίδας του ΠΜΣ, καθώς και μέσω επιστολών που αποστέλλονται ξεχωριστά σε καθένα υποψήφιο που έχει λάβει μέρος στις διαδικασίες εισαγωγής.

- **Οι τρόποι διασφάλισης της αποτελεσματικότητας και η διαφάνεια της διαδικασίας επιλογής των φοιτητών**

Η αποτελεσματικότητα και η διαφάνεια της διαδικασίας επιλογής των φοιτητών διασφαλίζονται μέσω του πολύπλοκου αυτού συστήματος αξιολόγησης των υποψηφίων για την επιλογή τους στο ΠΜΣ. Για τον σκοπό αυτό εφαρμόζεται ένα συγκεκριμένο σύστημα μοριοδότησης. Το σύστημα μοριοδότησης των υποψηφίων που θα παρακολουθήσουν το ΠΜΣ έχει ως σκοπό να γίνει η επιλογή των φοιτητών με αντικειμενικό τρόπο. Οι υποψήφιοι, αφού υποβάλουν αίτηση και εφόσον η αίτησή τους θεωρηθεί πλήρης από τη Γραμματεία, αξιολογούνται με βάση τα παρακάτω κριτήρια και κατατάσσονται ανάλογα με τα μόρια που συγκεντρώνουν. Καθένα από τα κριτήρια αξιολόγησης δεν έχει τον ίδιο συντελεστή βαρύτητας. Εφόσον ο υποψήφιος έχει προσκομίσει όλα τα απαραίτητα δικαιολογητικά και αφού αξιολογηθεί ο φάκελός του βάσει της κλίμακας μοριοδότησης (από 0 ως 10 βαθμούς), ο υποψήφιος θα κληθεί να λάβει μέρος στη Β' φάση της αξιολόγησης. Αυτή περιλαμβάνει τη διεξαγωγή γραπτών εξετάσεων σε δύο μαθήματα: στο μάθημα της «Εισαγωγής στη Μουσειολογία», το οποίο είναι κοινό για όλους τους υποψηφίους, και σε ένα μάθημα επιλογής από τους πέντε κύκλους επιστημών. Η διεξαγωγή των γραπτών εξετάσεων πραγματοποιείται με καλυμμένα τα ονόματα των υποψηφίων, ώστε να διασφαλιστεί ο μεγαλύτερος βαθμός διαφάνειας. Οι υποψήφιοι φοιτητές, εφόσον επιτύχουν στις γραπτές εξετάσεις, θα κληθούν να λάβουν μέρος στην Γ' και τελευταία φάση της αξιολόγησης, αυτή της προσωπικής συνέντευξης, η οποία βαθμολογείται με βάση την κλίμακα από 0 έως 10.

Η τελική βαθμολογία του υποψηφίου συμπεριλαμβάνει από το 50% της προφορικής συνέντευξης, το 35% της γραπτής εξέτασης και το 15% των κατατεθέντων δικαιολογητικών. Η συνδυασμένη βαθμολογία των παραπάνω κριτηρίων θα καταρτίσει ένα κατάλογο με τους υποψηφίους, οι οποίοι κρίνονται κατάλληλοι να παρακολουθήσουν το πρόγραμμα, και γίνεται η τελική επιλογή με βάση τη σειρά επιτυχίας και τον αριθμό των εισαχθέντων που προβλέπεται από τον κανονισμό σπουδών. Ο κατάλογος αυτός εγκρίνεται από την Ειδική Διατμηματική Επιτροπή.

3.2.7. Χρηματοδότηση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών.

- Πηγές χρηματοδότησης του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών.

Κατά τα τελευταία επτά έτη κύρια πηγή χρηματοδότησης είναι τα διδάκτρα που καταβάλλουν οι φοιτητές του.

- **Βιωσιμότητα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών.**

Για την εξασφάλιση της βιωσιμότητας του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών έχει διεξαχθεί μελέτη σκοπιμότητας-βιωσιμότητας του Προγράμματος, όπου αναλύεται διεξοδικά η προστιθέμενη επιστημονική και ερευνητική αξία του Προγράμματος πέραν των συμβατικών του υποχρεώσεων, διερευνάται η επιρροή του Μεταπτυχιακού στην αγορά εργασίας και η απορρόφηση των αποφοίτων Μουσειολόγων από τον δημόσιο και ιδιωτικό τομέα. Η μελέτη βιωσιμότητας του ΠΜΣ προτείνει τρόπους αυτοχρηματοδότησης και μέσα οικονομικής ενίσχυσης για την ορθή λειτουργία του συγκεκριμένου μεταπτυχιακού. Η εν λόγω μελέτη καθορίζει τις δυνατότητες του Προγράμματος ως προς τους οικονομικούς του πόρους, τη διεύρυνση των δραστηριοτήτων του προγράμματος, τον αριθμό των εισακτέων σπουδαστών και την περιοδικότητα εισαγωγής των υποψηφίων καθώς και την απήχηση του προγράμματος σε φορείς πολιτισμού, οι οποίοι θα εξασφαλίσουν τη χρηματοδότηση του προσωπικού τους για την παρακολούθηση του μεταπτυχιακού προγράμματος, με στόχο την εξειδίκευσή τους στον τομέα των μουσειακών σπουδών.

- Τρόποι χρήσης των πόρων που διατίθενται στο Πρόγραμμα Σπουδών.

Οι πόροι που διατίθενται στο ΠΜΣ χρησιμοποιούνται ως εξής:

1. Αμοιβές των διδασκόντων (εξωτερικών συνεργατών του ΠΜΣ)
2. Αποζημίωση εξωτερικών συνεργατών εκτός διδακτικού έργου (αξιολογητές, υπεύθυνοι πραγματοποίησης συγκεκριμένων μελετών που αφορούν στο ΠΜΣ)
3. Δαπάνες μετακινήσεων μελών ΔΕΠ, φοιτητών και συνεργατών του ΠΜΣ
4. Προμήθεια βιβλίων
5. Δαπάνες δημοσιότητας
6. Ταχυδρομικά έξοδα.

3.2.8. Διεθνής διάσταση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών:

- **Συμμετοχή διδασκόντων από το εξωτερικό.**

Στα χρόνια λειτουργίας του ΠΜΣ, έχουν έλθει να πραγματοποιήσουν διαλέξεις επιστήμονες από το εξωτερικό και ειδικότερα από τις Η.Π.Α., το Ηνωμένο Βασίλειο, την Ισπανία και τη Νορβηγία (Δρ Θεανώ Μουσοῦρη University College London UK, Δρ Lynn Falk and John Dierking USA, Δρ Ann Brysbaert

Leicester University of UK, Δρ Eva Lauritzen University of Oslo, Museum of Natural History, Δρ Glenn Mc Connachie, Conservation Manager at the Mary Rose Trust, UK, J. Pedro Lorente Lorente, Καθηγήτριας University of Zaragoza).

- ❖ **ΠΜΣ III: Στοιχεία για την Αξιολόγηση του ΠΜΣ «Διαχείριση Μνημείων: Αρχαιολογία, Πόλη και Αρχιτεκτονική» των Τμημάτων Ιστορίας & Αρχαιολογίας, Αρχιτεκτόνων Μηχανικών του Πανεπιστημίου Πατρών και Πολιτισμικής Τεχνολογίας και Επικοινωνίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου.**

3.2.1. Τίτλος του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών.

Το Διατμηματικό – Διαπανεπιστημιακό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) έχει τίτλο «Διαχείριση Μνημείων: Αρχαιολογία, Πόλη και Αρχιτεκτονική».

3.2.2. Τμήματα και Ιδρύματα που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών.

Στο ΠΜΣ Διαχείριση Μνημείων: Αρχαιολογία, Πόλη και Αρχιτεκτονική συνεργάζονται τα ακόλουθα Τμήματα: (α) Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του ΕΚΠΑ, (β) Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών του Πανεπιστημίου Πατρών και (γ) Τμήμα Πολιτισμικής Τεχνολογίας και Επικοινωνίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου.

3.2.3. Ανταπόκριση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στους στόχους του Τμήματος και τις ανάγκες της κοινωνίας.

Σκοπός του ΠΜΣ, όπως περιγράφεται στον εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας του (βλ. Παράρτημα 4 εσωτερικός κανονισμός και οδηγός σπουδών ΔΠΜΣ Διαχείριση Μνημείων: Αρχαιολογία, Πόλη και Αρχιτεκτονική σελ. 2) είναι η εξειδίκευση των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών, που προέρχονται από τις επιστημονικές περιοχές της αρχαιολογίας, της αρχιτεκτονικής και της πολιτισμικής τεχνολογίας, και η μετεκπαίδευσή τους στην αντιμετώπιση θεμάτων σχεδιασμού, παρέμβασης και διαχείρισης του αρχαιολογικά και ιστορικά φορτισμένου χώρου σε ιστορικά κέντρα οικισμών και στον περίγυρό τους. Η σπουδή αυτή επιδιώκει παράλληλα την εμβάθυνση στην έρευνα κοινών προβλημάτων αρχαιολογίας και αρχιτεκτονικής.

Αφετηρία για την οργάνωση του μεταπτυχιακού προγράμματος αποτελεί η διαπίστωση ότι σε ιστορικά σημαντικές περιοχές έχουν αναπτυχθεί δύο ισχυρές δυναμικές: (α) η δυναμική της ανάπτυξης, η οποία χαρακτηρίζει τα τελευταία χρόνια ολόκληρο τον πλανήτη, με τρομακτικούς ρυθμούς αστικοποίησης, και (β) η δυναμική της ιστορικής συνέχειας και της διατήρησης της ιστορικής κληρονομιάς, που έχει ιδιαίτερα έντονη σημασία στα αστικά κέντρα.

Μέχρι σήμερα οι δυο δυναμικές βρίσκονται σε συνεχή σύγκρουση, αντιμετωπίζοντας η μια την άλλη ως βασικό αντίπαλο, που εμποδίζει την απρόσκοπτη ανάπτυξη των στόχων και των προοπτικών της κάθε μιας. Για τον αρχαιολόγο και τον διαχειριστή μνημείων η αστική αλλά και η περιαστική ανάπτυξη αποτελεί σοβαρό κίνδυνο στην προσπάθεια αποκάλυψης, συντήρησης και ανάδειξης του μνημειακού πλούτου. Αντίστοιχα για την τρέχουσα πολεοδομική πρακτική η ύπαρξη αρχαιολογικού ενδιαφέροντος

στην περιοχή πολεοδομικού σχεδιασμού ή δραστηριότητας αποτελεί δυσάρεστη τροχοπέδη στην απρόσκοπτη και σύγχρονη διαδικασία αστικής/οικιστικής ανάπτυξης.

Το μεταπτυχιακό πρόγραμμα ξεκινά από τη θέση ότι η σχέση των δυναμικών αυτών έχει τοποθετηθεί σε λάθος βάση και ότι αυτές μπορούν και πρέπει όχι απλά να συνυπάρχουν αλλά να αλληλοενισχύονται και να συντίθενται σε επιστημονικά, ηθικά και κοινωνικά απολύτως θετικό αποτέλεσμα.

Το πρόγραμμα στοχεύει λοιπόν στην ανάπτυξη αφενός συστηματικών προτάσεων σύνθεσης και συνέργειας των ανωτέρω δυναμικών και αφετέρου εξειδικευμένων επιστημόνων για την εφαρμογή τους. Με τον στόχο αυτό αποδίδει ιδιαίτερη έμφαση στην ανάγκη δημιουργίας κοινού λεξιλογίου και κοινών μεθοδολογικών εργαλείων ανάμεσα σε συνεργαζόμενους αρχαιολόγους και αρχιτέκτονες -πολεοδόμους, οι οποίοι θα επιτύχουν την επιθυμητή συνέργεια.

3.2.3.1 Υπάρχουν διαδικασίες ελέγχου της ανταπόκρισης αυτής; Πόσο αποτελεσματικές είναι;

Ήδη από το πρώτο εξάμηνο λειτουργίας του (εαρινό εξάμηνο 2008-2009) το ΠΜΣ εφάρμοσε την εσωτερική αξιολόγηση των μαθημάτων, ενώ οργανώθηκε ομάδα εσωτερικής αξιολόγησης αποτελούμενη από διδάσκοντες στο ΠΜΣ, για να παρακολουθήσει την οργάνωση και εξέλιξη της διαδικασίας της αξιολόγησης των μαθημάτων. Ειδικότερα πραγματοποιήθηκε:

- 1) Αξιολόγηση από τους φοιτητές/τριες: Πραγματοποιείται με τη μορφή ερωτηματολογίων ανά μάθημα, με το οποίο αξιολογείται το περιεχόμενο του μαθήματος, ο βαθμός εκμετάλλευσης του εκπαιδευτικού υλικού και η απόδοση κάθε διδάσκοντα.
- 2) Αξιολόγηση από τους διδάσκοντες: Οι διδάσκοντες του ΠΜΣ απαντούν σε ερωτηματολόγια σχετικά με το πρόγραμμα σπουδών, το περιεχόμενο των μαθημάτων, την κάλυψη του ΠΜΣ από διοικητικής πλευράς και από πλευράς υλικοτεχνικής υποδομής.

3.2.3.2 Υπάρχουν διαδικασίες αξιολόγησης και αναθεώρησης του Προγράμματος Σπουδών; Πόσο αποτελεσματικές είναι;

Υπάρχει σχέδιο αναθεώρησης του ΠΜΣ, ώστε να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις του νέου νόμου και να γίνουν απαραίτητες προσαρμογές. Το πρόγραμμα σπουδών του ΠΜΣ αποτελεί την απάντηση σε σχετικά αδιέξοδα των επιμέρους σπουδών. Κρίνεται ότι το διεπιστημονικό προφίλ του συγκεκριμένου ΠΜΣ συμβαδίζει με τις σύγχρονες απαιτήσεις.

3.2.3.3 Πώς δημοσιοποιείται το Πρόγραμμα Σπουδών;

Η δημοσιοποίηση του Προγράμματος Σπουδών γίνεται μέσα από τη σχετική ιστοσελίδα (<http://www.dpmsdiarch.uoa.gr/>), όπου υπάρχει ο οδηγός και κανονισμός σπουδών, τα απαιτούμενα μαθήματα, το πρόγραμμα μαθημάτων, οι απαιτήσεις των εξετάσεων καθώς και όλες οι σχετικές πληροφορίες και διευκρινίσεις.

3.2.3.4 Υπάρχει διαδικασία παρακολούθησης της επαγγελματικής πορείας όσων απέκτησαν τίτλο Μεταπτυχιακών Σπουδών από το Τμήμα;

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες είναι ως επί το πλείστον ώριμοι επαγγελματίες του χώρου, που με τη συνδρομή του ΠΜΣ εμπλουτίζουν την επαγγελματική τους δράση και αποκτούν περαιτέρω εφόδια. Επίσης, υπάρχουν νέοι απόφοιτοι των Τμημάτων που συμμετέχουν, οι οποίοι αποκτούν τα κατάλληλα εφόδια, για να εργαστούν στον χώρο της διαχείρισης μνημείων.

3.2.4. Δομή, συνεκτικότητα και λειτουργικότητα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών.

Το ΠΜΣ έχει ταυτόχρονα ερευνητικό και επαγγελματικό στόχο. Ειδικότερα:

- (α) Το ΠΜΣ με ενιαία δομή αλλά και ευελιξία των επιμέρους ενοτήτων στοχεύει να αποκτήσουν οι μεταπτυχιακοί φοιτητές και φοιτήτριες
 - υποδομή θεωρητικών γνώσεων σε θέματα αρχαιολογίας, διαχείρισης μνημείων και αρχιτεκτονικού και πολεοδομικού σχεδιασμού και
 - εξειδίκευση στην επιστημονική περιοχή της διαχείρισης και ανάδειξης μνημείων, της πολιτισμικής τεχνολογίας και του σχεδιασμού σε ιστορικό και αρχαιολογικό περιβάλλον.
- (β) Το ΠΜΣ δίνει έμφαση στην ερευνητική πρακτική. Οι φοιτητές του επιδιώκεται να αποκτήσουν γνώσεις και ικανότητες στην επιστημονική έρευνα που θα επιτρέπουν τόσο την παραγωγή ερευνητικού έργου όσο και την κριτική αποτίμηση της ποιότητάς του και την αξιοποίηση των αποτελεσμάτων του.
- (γ) Στο περιεχόμενο σπουδών περιλαμβάνεται συστηματική προσπάθεια μελέτης του ελληνικού και διεθνούς πλαισίου, ώστε οι φοιτητές να καθίστανται ικανοί να αναλύουν τα ζητήματα που τίθενται και να κατανοούν τις ιδιαιτερότητες κατά τόπους και τους παράγοντες που τις προσδιορίζουν.
- (δ) Εκτός από τις θεωρητικές γνώσεις και τις ικανότητες ανάλυσης των παραμέτρων του αντικειμένου, το πρόγραμμα επιδιώκει οι απόφοιτοί του να αποκτήσουν και ικανότητες παρέμβασης στο επίπεδο της διαχείρισης μνημείων και του πολεοδομικού γίγνεσθαι.

Έτσι το ΠΜΣ συγκροτείται από τις ακόλουθες τέσσερις βασικές συνιστώσες:

- ✓ 1. Τα μεταπτυχιακά μαθήματα (τα οποία οργανώνονται σε τρεις γνωστικές ενότητες: Ιστορία και Θεωρία, Μεθοδολογία και Τεχνικές και Πρακτική). Κάθε σπουδαστής οφείλει να επιλέξει τρία μαθήματα από κάθε γνωστική ενότητα στα τρία πρώτα εξάμηνα των σπουδών του μέσα από ελεύθερη επιλογή με τη συμβολή του επόπτη σπουδών του από πλήθος μαθημάτων που προσφέρονται.
- ✓ 2. Τα θέματα σχεδιασμού. Μέσα από αυτά ο μεταπτυχιακός σπουδαστής διδάσκεται και δοκιμάζει τις γνώσεις και τις ικανότητές του σε συγκεκριμένα προβλήματα σχεδιασμού τα οποία συνδυάζουν την προβληματική της πολεοδομικής ανάπτυξης και της αρχαιολογικής διαχείρισης μνημείων. Η θεματολογία ορίζεται κάθε φορά από τους αντίστοιχους διδάσκοντες και είναι συναφής με τους στόχους του ΠΜΣ. Κάθε σπουδαστής πρέπει να συμμετάσχει σε τρία θέματα. 3. Το διεπιστημονικό σεμινάριο. Στο Διεπιστημονικό Σεμινάριο προσκαλούνται επιστήμονες από το εξωτερικό, διεθνούς φήμης έλληνες επιστήμονες, μέλη ΔΕΠ των συνεργαζομένων Τμημάτων και οι μεταπτυχιακοί φοιτητές του ΠΜΣ να παρουσιάσουν επίκαιρους επιστημονικούς / ερευνητικούς προβληματισμούς σχετικά με την Αρχαιολογία και τα μνημεία, την Αρχιτεκτονική και την Πολεοδομία, την Πολιτισμική τεχνολογία, καθώς και τη συνεργασία των κλάδων αυτών στον σχεδιασμό του δομημένου περιβάλλοντος.
- ✓ 3. Τη μεταπτυχιακή εργασία. Η Μεταπτυχιακή εργασία (Master's thesis) αποτελεί το επιστέγασμα των μεταπτυχιακών σπουδών του φοιτητή και την απόδειξη των γνώσεων και δεξιοτήτων που αποκόμισε από το ΠΜΣ. Η ΜΕ μπορεί να είναι ερευνητική ή σχεδιαστική, συγκροτείται με βάση συγκεκριμένο επιστημολογικό πλαίσιο, χρησιμοποιεί δόκιμες ερευνητικές ή/και αναλυτικές-συνθετικές μεθόδους και επιβλέπεται από διδάσκοντα του προγράμματος.

Το ΠΜΣ έχει διάρκεια τεσσάρων εξαμήνων. Για την απόκτηση του ΜΔΕ ο φοιτητής πρέπει να συμπληρώσει συνολικά 120 διδακτικές μονάδες, 30 ανά εξάμηνο, ως ακολούθως:

(α) Εννέα (9) Μεταπτυχιακά Μαθήματα, τρία σε κάθε εξάμηνο (πρώτο, δεύτερο, τρίτο), με ένα μάθημα τουλάχιστον υποχρεωτικά από κάθε γνωστική ενότητα: $9 \times 6 = 54$ δ.μ.

(β) Δύο (2) Θέματα Σχεδιασμού, ένα στο μετά το χειμερινό εξάμηνο και ένα μετά το θερινό εξάμηνο: $10 + 20 = 30$ δ.μ.

(γ) Συμμετοχή στο Διεπιστημονικό Σεμινάριο, που διατρέχει όλο το ΠΜΣ (3 πρώτα εξάμηνα, 2 δ.μ. ανά εξάμηνο): 6 δ.μ.

(δ) Μεταπτυχιακή εργασία: 30 δ.μ.

Οι φοιτητές/τριες έχουν τη δυνατότητα ευρείας επιλογής μέσα στο πλαίσιο κάθε ενότητας μαθημάτων προκειμένου να συγκροτήσουν πρόγραμμα που να ανταποκρίνεται στα επιστημονικά ενδιαφέροντα και την εξειδίκευσή τους. Η επιλογή γίνεται σε συνεννόηση με τον Σύμβουλο Σπουδών και για κάθε ενότητα καθορίζεται ένα τουλάχιστον μάθημα σε κάθε εξάμηνο που πρέπει να παρακολουθήσουν.

Η κατανομή των Μεταπτυχιακών Μαθημάτων και των Θεμάτων Σχεδιασμού ανά εξάμηνο φοίτησης στο ΠΜΣ δεν είναι δεσμευτική, αλλά ενδεικτική. Οι φοιτητές/τριες έχουν υπό την καθοδήγηση του Συμβούλου Σπουδών τη δυνατότητα να επιλέξουν μάθημα άλλου εξαμήνου από το ενδεικτικό. Πάντως υποχρεούνται να εγγράφονται ανά εξάμηνο σε τουλάχιστον 22 δ.μ., ώστε η σπουδή τους να είναι πλήρους απασχόλησης.

3.2.4.1 *Ποιο είναι το ποσοστό των μαθημάτων Κορμού / Ειδίκευσης / Κατευθύνσεων στο σύνολο των μαθημάτων;*

Όλα τα μαθήματα του ΠΜΣ είναι μαθήματα ειδίκευσης.

3.2.4.2 *Ποιο είναι το ποσοστό των Υποχρεωτικών Μαθημάτων / Μαθημάτων Υποχρεωτικής Επιλογής / μαθημάτων Ελεύθερης Επιλογής στο σύνολο των μαθημάτων;*

Όλα τα μαθήματα του ΠΜΣ είναι ελεύθερης επιλογής, εκτός από το Διεπιστημονικό Σεμινάριο και τα θέματα σχεδιασμού, αλλά ο φοιτητής υποχρεούται να επιλέξει συνολικά τρία μαθήματα από κάθε γνωστική ενότητα. Όλα τα Επιλεγόμενα μαθήματα προσφέρονται από τα συνεργαζόμενα Τμήματα.

3.2.4.3 *Ποια είναι η ποσοστιαία σχέση μεταξύ μαθημάτων υποβάθρου, μαθημάτων επιστημονικής περιοχής, μαθημάτων γενικών γνώσεων και μαθημάτων ανάπτυξης δεξιοτήτων στο σύνολο των μαθημάτων;*

Μαθήματα επιστημονικής περιοχής 86%, μαθήματα ανάπτυξης δεξιοτήτων 14%.

3.2.4.4 *Πώς κατανέμεται ο χρόνος μεταξύ θεωρητικής διδασκαλίας, ασκήσεων, εργαστηρίων, άλλων δραστηριοτήτων;*

- Θεωρητική διδασκαλία 70%
- Ασκήσεις 25%
- Άλλες δραστηριότητες 5%

3.2.4.5 *Πώς οργανώνεται και συντονίζεται η ύλη μεταξύ των μαθημάτων; Υπάρχει επικάλυψη ύλης μεταξύ των μαθημάτων; Υπάρχουν κενά ύλης; Είναι ορθολογική η έκταση της ύλης των μαθημάτων; Υπάρχει διαδικασία επανεκτίμησης, αναπροσαρμογής και επικαιροποίησης της ύλης των μαθημάτων;*

Δεν υπάρχει επικάλυψη μεταξύ της ύλης των μαθημάτων, ενώ αντιθέτως το ένα συμπληρώνει το άλλο. Υπάρχει σχέδιο αναθεώρησης του ΠΜΣ, ώστε να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις του νέου νόμου

και να γίνουν απαραίτητες προσαρμογές. αλλά ασφαλώς η διαδικασία εσωτερικής αξιολόγησης, που έχει ξεκινήσει, από τους φοιτητές και τους διδάσκοντες μπορεί να οδηγήσει σε μικρές προσαρμογές.

3.2.4.6 Εφαρμόζεται σύστημα προαπαιτούμενων μαθημάτων; Πόσο λειτουργικό είναι;

Δεν υπάρχει σύστημα προαπαιτούμενων μαθημάτων, αλλά οι φοιτητές υποχρεούνται να παρακολουθήσουν ένα τουλάχιστον μάθημα από κάθε γνωστική ενότητα.

3.2.5. Το εξεταστικό σύστημα.

3.2.5.1 Εφαρμόζονται, και σε ποια έκταση, πολλαπλοί (σε είδος και χρόνο) τρόποι αξιολόγησης των φοιτητών; Ποιοι συγκεκριμένα;

Λόγω της ευρείας ποικιλότητας του τύπου των μαθημάτων που περιλαμβάνει το ΠΜΣ, εφαρμόζονται πολλές και διαφορετικές μέθοδοι αξιολόγησης. Υπάρχει πλήρης ανεξαρτησία κάθε μαθήματος να επιλέξει τον τρόπο αξιολόγησης που κρίνει κατάλληλο. Η γραπτή εξέταση, ενδιάμεση και τελική, είναι η λιγότερο χρησιμοποιούμενη μέθοδος. Συνηθέστερες μέθοδοι είναι η γραπτή ατομική και η ομαδική εργασία και η παρουσίαση εργασιών σε προκαθορισμένα θέματα που αναλαμβάνουν οι φοιτητές. Υπάρχει επίσης η δυνατότητα συνδυασμού μεθόδων αξιολόγησης, όπως γραπτή εργασία και γραπτή εξέταση ή συμμετοχή σε πρακτική άσκηση. Στα μαθήματα σχεδιασμού η διαδικασία αξιολόγησης στηρίζεται στη συμμετοχή και στην ανάπτυξη συγκεκριμένων σχεδιαστικών λύσεων σε πραγματικά προβλήματα.

Πιστεύεται ότι όλες οι μέθοδοι αποτελούν κατάλληλα εργαλεία αξιολόγησης για τον τύπο των μαθημάτων του ΠΜΣ και η ελευθερία επιλογής που υπάρχει για τους διδάσκοντες των μαθημάτων εξασφαλίζει την επιλογή του καταλληλότερου κατά περίπτωση.

3.2.5.2 Πώς διασφαλίζεται η διαφάνεια της διαδικασίας αξιολόγησης των φοιτητών;

Η αξιοποίηση όλων των εξεταστικών μεθόδων δίνει τη δυνατότητα μεγαλύτερης εξασφάλισης του αδιάβλητου της διαδικασίας αξιολόγησης των μαθημάτων. Επίσης, επειδή δίνεται η δυνατότητα να υποβληθούν βαθμολογίες σε δύο εξεταστικές περιόδους (Ιούνιος-Σεπτέμβριος ή Φεβρουάριος-Σεπτέμβριος), οι φοιτητές μπορούν να διορθώσουν τις εργασίες τους μετά τις επισημάνσεις των διδασκόντων ή να βελτιώσουν τη βαθμολογία τους στη δεύτερη εξεταστική περίοδο.

Στις γραπτές εξετάσεις η διαφάνεια εξασφαλίζεται με τη δυνατότητα που έχουν οι φοιτητές να δουν το γραπτό τους και να συζητήσουν με τον διδάσκοντα τα λάθη, τις παραλείψεις και τα προβλήματα. Στη γραπτή εργασία η διαφάνεια εξασφαλίζεται με την τεκμηριωμένη βαθμολόγησή της από τον διδάσκοντα και τη δυνατότητα που παρέχεται στον φοιτητή να συζητήσει με τον διδάσκοντα λάθη, τις παραλείψεις και τα προβλήματα μετά την παράδοσή της. Επίσης, εάν ο σπουδαστής θεωρεί ότι έχει αδικηθεί μπορεί πάντα να απευθύνεται στα αρμόδια όργανα, τον επιβλέποντα των σπουδών του και την Ε.Δ.Ε. Τα όργανα αυτά επιλαμβάνονται του θέματος.

3.2.5.3 Υπάρχει διαδικασία αξιολόγησης της εξεταστικής διαδικασίας και ποια είναι αυτή;

Δεν προβλέπεται συγκεκριμένη διαδικασία αξιολόγησης της εξεταστικής διαδικασίας.

3.2.5.4 Πόσο διαφανής είναι η διαδικασία ανάθεσης και εξέτασης της μεταπτυχιακής εργασίας;

Η ΕΔΕ καταρτίζει στην αρχή του τρίτου εξαμήνου σπουδών κατάλογο των φοιτητών/τριών που πληρούν τις προϋποθέσεις (έχουν πιστωθεί με τουλάχιστον 52 δ.μ.) για να ξεκινήσουν τη διαδικασία εκπόνησης της Μεταπτυχιακής Εργασίας.

Κάθε μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/τήτρια της παραπάνω κατηγορίας καταθέτει στη Γραμματεία του ΠΜΣ το αργότερο μέχρι την Παρασκευή της πρώτης εβδομάδας μαθημάτων δήλωση, με την οποία προτείνει τη γενικότερη γνωστική περιοχή της ΜΕ και ένα μέλος της διδακτικής ομάδας του ΠΜΣ ως Επιβλέποντα. Στη δήλωση ο/η φοιτητής/τήτρια αναγράφει υποχρεωτικά και το όνομα ενός ή περισσοτέρων άλλων διδασκόντων με αλφαβητική σειρά, με τους οποίους θα επιθυμούσε εναλλακτικά να εκπονήσει την Εργασία του.

Μέσα στη δεύτερη εβδομάδα του εξαμήνου η ΕΔΕ καταρτίζει τον πίνακα των φοιτητών/τριών που θα ξεκινήσουν τη διαδικασία με τους αντίστοιχους Επιβλέποντες καθηγητές. Κατά την κατάρτιση του πίνακα, ένας διδάσκων, εάν έχει έως τρεις προτάσεις φοιτητών/τριών για να ορισθεί ως Επιβλέπων, ορίζεται αυτόματα. Εάν ο διδάσκων έχει περισσότερες από τρεις προτάσεις, επιλέγει ο ίδιος τρεις από αυτές.

Για τους/τις φοιτητές/τήτριες για τους/τις οποίους/ες δεν έγινε δεκτή η πρώτη επιλογή τους ορίζεται Επιβλέπων από τις εναλλακτικές επιλογές τους ανάλογα με τον φόρτο κάθε διδάσκοντος. Η ΜΕ εκπονείται σε δύο στάδια. Στο πρώτο κατά τη διάρκεια του τρίτου εξαμήνου συντάσσεται προσχέδιο της ΜΕ αναφερόμενο στην ανάλυση, θεωρητική και πραγματολογική, του θέματος. Η ερευνητική αυτή προεργασία περιλαμβάνει σαφή ορισμό του θέματος, διατύπωση του στόχου και της μεθοδολογίας που θα ακολουθηθεί, βιβλιογραφική ενημέρωση και τεκμηρίωση του θέματος και άλλα (συλλογή στατιστικών, φωτογραφικών, ιστορικών στοιχείων, τυχόν συνεντεύξεις, στοιχεία πεδίου κλπ).

Η ερευνητική αυτή εργασία παραδίδεται σε προσχέδιο στον Επιβλέποντα το αργότερο τέσσερις εβδομάδες πριν τη λήξη του εξαμήνου και επιστρέφεται από αυτόν με παρατηρήσεις το αργότερο την τελευταία ημέρα του χειμερινού εξαμήνου. Την ίδια μέρα ο/η φοιτητής/τήτρια καταθέτει στη Γραμματεία του ΠΜΣ δήλωση που προσυπογράφει ο Επιβλέπων ότι προτίθεται να συμπληρώσει και να παρουσιάσει την ΜΕ του/της το επόμενο εξάμηνο. Κατά το τέταρτο, εξάμηνο ολοκληρώνει την ΜΕ του/της ακολουθώντας και τις παρατηρήσεις του Επιβλέποντος. Οι Μεταπτυχιακές Εργασίες παρουσιάζονται δημόσια τρεις φορές το χρόνο, κατά μήνα Ιούνιο, Οκτώβριο και Φεβρουάριο. Το πρόγραμμα παρουσιάσεων και η Τριμελής Επιτροπή Αξιολόγησης που αντιστοιχεί σε κάθε ΜΕ ορίζεται σε κάθε περίοδο από την ΕΔΕ ανάλογα με τον αριθμό των υποψηφίων. Η παρουσίαση λαμβάνεται υπόψη στη συνολική αξιολόγηση της ΜΕ και ο βαθμός της έχει βαρύτητα 20% στη διαμόρφωση του τελικού βαθμού.

Η ΜΕ και η παρουσίασή της αξιολογούνται και βαθμολογούνται από τον Επιβλέποντα Καθηγητή και από τριμελή Επιτροπή Αξιολόγησης.

Στην αρχή του ακαδημαϊκού έτους η ΕΔΕ ορίζει ανάλογα με τον προβλεπόμενο αριθμό ΜΕ, μια ή περισσότερες Επιτροπές Αξιολόγησης, οι οποίες ισχύουν για όλο το έτος. Στην περίπτωση περισσότερων της μιας Επιτροπών η κατανομή των ΜΕ σε αυτές γίνεται αμέσως μετά την παράδοση των δηλώσεων για πρόθεση συμπλήρωσης της ΜΕ με αλγόριθμο τυχαίας κατανομής και με κριτήριο τον ισοδύναμο φόρτο μεταξύ τους. Εάν ο Επιβλέπων τύχει να είναι και μέλος Επιτροπής βαθμολογεί μόνον ως Επιβλέπων.

Για τη βαθμολόγηση χρησιμοποιείται ειδικό Φύλλο Αξιολόγησης που συμπληρώνεται από τον Επιβλέποντα και τα μέλη της Επιτροπής Αξιολόγησης. Στο Φύλλο αυτό εκτός από τους επιμέρους βαθμούς περιλαμβάνονται και τα αντίστοιχα σχόλια αξιολόγησης των βαθμολογητών. Η βαθμολογία γίνεται με

βαθμούς που μπορούν να περιλαμβάνουν μισή μονάδα. Ο μ.ό. υπολογίζεται αντίστοιχα μέχρι ένα δεκαδικό ψηφίο. Ο Επιβλέπων και κάθε αξιολογητής βαθμολογεί χωριστά το περιεχόμενο της ΜΕ και χωριστά την παρουσίασή της. Ο βαθμός κάθε κριτή διαμορφώνεται από τον μέσο όρο των δύο χωριστών βαθμολογήσεων (βαρύτητα 80% η πρώτη και 20% η δεύτερη). Στη συνέχεια εξάγεται ο μ.ό. των βαθμών των μελών της Επιτροπής Αξιολόγησης. Ο τελικός βαθμός προκύπτει από τον μέσο όρο του βαθμού της Επιτροπής και του βαθμού του Επιβλέποντος. Τα Φύλλα Αξιολόγησης όλων των ΜΕ κατατίθενται ταυτόχρονα στην Γραμματεία του ΠΜΣ το αργότερο την τελευταία ημέρα του εξαμήνου αμέσως πριν από την σχετική συνεδρίαση της ΕΔΕ.

3.2.5.5 *Υπάρχουν συγκεκριμένες προδιαγραφές ποιότητας για τη μεταπτυχιακή εργασία;*

Δεν υπάρχουν συγκεκριμένες προδιαγραφές για τη μεταπτυχιακή εργασία και αυτές ορίζονται με απόφαση της Ε.Δ.Ε., ύστερα από πρόταση του επόπτη της μεταπτυχιακής εργασίας, ανάλογα με τη μορφή της (π.χ. σχεδιαστική ή ερευνητική).

3.2.6. *Επιλογή των μεταπτυχιακών φοιτητών.*

3.2.6.1 *Ποια είναι η συγκεκριμένη διαδικασία επιλογής μεταπτυχιακών φοιτητών;*

Η επιλογή των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών γίνεται μια φορά κάθε χρόνο και περιλαμβάνει δύο στάδια. Στο πρώτο, οι υποψήφιοι/ες υποβάλλονται σε γραπτή εξέταση βάσει βιβλιογραφίας που ορίζεται από την Ε.Δ.Ε. και η οποία αποβλέπει κυρίως στην εξασφάλιση βασικών γνώσεων των υποψηφίων στα διαφορετικά από τον κλάδο που προέρχονται αντικείμενα του Προγράμματος. Τριμελής Επιτροπή Επιλογής οριζόμενη από την Ε.Δ.Ε. βαθμολογεί τα γραπτά και αξιολογεί γενικότερα όλες τις αιτήσεις των υποψηφίων. Τα βασικότερα στοιχεία για την αξιολόγηση είναι το επίπεδο και η συνάφεια των προηγούμενων σπουδών με το αντικείμενο του ΠΜΣ, η γενικότερη εκπαιδευτική πορεία του/της υποψηφίου/ας, η επίδοση στη γραπτή εξέταση, καθώς και η προσωπικότητα και η ενδεχόμενη επιστημονική και επαγγελματική δραστηριότητα του/της.

Οι υποψήφιοι που επιλέγονται στο πρώτο στάδιο συνεχίζουν στο δεύτερο, καλούνται δηλαδή σε συνέντευξη. Με τη συνέντευξη η Επιτροπή Επιλογής επιδιώκει να διαπιστώσει ποιοι υποψήφιοι διακρίνονται από μεγαλύτερη ικανότητα να ανταποκριθούν ουσιαστικά στις απαιτήσεις του ΠΜΣ, συνεκτιμώντας το κίνητρο και το ενδιαφέρον, αλλά και την επιστημονική συγκρότηση και επάρκεια των υποψηφίων σε σχέση με το αντικείμενο του ΠΜΣ.

Στη συνέχεια η Επιτροπή Επιλογής παρουσιάζει συνολική πρόταση στην Ε.Δ.Ε. με κατάταξη των υποψηφίων σε τρεις κατηγορίες: (α) τους προτεινόμενους υποψηφίους κατά αξιολογική σειρά, (β) τους επιλαχόντες υποψηφίους ομοίως και (γ) τους μη προτεινόμενους με αλφαβητική σειρά. Η Ε.Δ.Ε. δύναται να επιφέρει αλλαγές στον προτεινόμενο από την Επιτροπή κατάλογο, ύστερα από τεκμηριωμένη εισήγηση μέλους της, η οποία θα συγκεντρώνει πλειοψηφία 3/4 του συνόλου των μελών της.

Σε καμιά περίπτωση δεν είναι δυνατόν ο τελικός αριθμός των εισαγομένων κάθε έτος στο ΠΜΣ να υπερβαίνει τους είκοσι (20).

3.2.6.2 *Με ποια συγκεκριμένα κριτήρια επιλέγονται οι μεταπτυχιακοί φοιτητές;*

Η Ε.Δ.Ε. επιλέγει τους άριστους υποψηφίους λαμβάνοντας υπόψη την πολλαπλή διάσταση του ΠΜΣ. Επιδιώκεται η σύμμετρη κατανομή μεταπτυχιακών φοιτητών ανάμεσα στους διάφορους

κλάδους, χωρίς πάντως να προσδιορίζονται αυστηρές ποσοστάσεις ούτε να παραμερίζεται η σχετική ποιότητα των υποψηφίων υπέρ της ποσόστωσης.

3.2.6.3 Ποιο είναι το ποσοστό αποδοχής υποψηφίων μεταπτυχιακών φοιτητών;

	2015-16	2014-15	2013-14	2012-13	2011-12	2010-11	2009-10
Αιτήσεις	23	30	30	23	20		
Θέσεις	20	20	20	20	20	20	20
Επιτυχόντες	18 (78,2%)	20 (66,6%)	16 (53,3%)	12 (52,1%)	12 (60%)		

Όπως προκύπτει από τον παραπάνω πίνακα, το ποσοστό επιτυχίας στις εξετάσεις κυμαίνεται μεταξύ 52-78%.

3.2.6.4 Πώς δημοσιοποιείται η διαδικασία, τα κριτήρια και τα αποτελέσματα της επιλογής φοιτητών;

Η διαδικασία και τα κριτήρια επιλογής των υποψηφίων δημοσιοποιούνται μέσω προκήρυξης που αναρτάται στην ιστοσελίδα του ΠΜΣ. Επίσης, τα αποτελέσματα της διαδικασίας δημοσιοποιούνται μέσω της ιστοσελίδας του ΠΜΣ.

3.2.6.5 Πώς διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα και διαφάνεια της διαδικασίας επιλογής φοιτητών;

Η διαδικασία και τα γενικά κριτήρια επιλογής κρίνονται επαρκή και απόλυτα διαφανή, καθώς μάλιστα στην πράξη συμμετέχουν στη διαδικασία επιλογής όλα ή το μεγαλύτερο μέρος των μελών της Ε.Δ.Ε. και όχι αποκλειστικά η τριμελής εξεταστική επιτροπή, που προβλέπεται από τον εσωτερικό κανονισμό. Επίσης τα κριτήρια ανακοινώνονται στην ιστοσελίδα, όπου δημοσιοποιείται και ο κατάλογος των επιτυχόντων.

3.2.7. Χρηματοδότηση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών.

3.2.7.1 Ποιες είναι οι πηγές χρηματοδότησης του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;

Η χρηματοδότηση του ΠΜΣ προέρχεται αποκλειστικά από διδάκτρα (συνολικά 1.200 ευρώ από κάθε μεταπτυχιακό φοιτητή).

3.2.7.2 Πώς εξασφαλίζεται η βιωσιμότητα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;

Η βιωσιμότητα του προγράμματος θα επιτευχθεί καλύτερα όταν εξασφαλιστεί σταθερότερη διοικητική υποστήριξη αλλά και δυνατότητα μετάκλησης σε μονιμότερη βάση διδασκόντων από το εξωτερικό με την εξασφάλιση και άλλων πηγών χρηματοδότησης, όπως από Ιδρύματα, Ευρωπαϊκά προγράμματα ή χορηγίες.

3.2.7.3 Πώς χρησιμοποιούνται οι πόροι που διατίθενται στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών;

Ως τώρα οι πόροι έχουν διατεθεί για την αγορά συμπληρωματικού εξοπλισμού για τις ανάγκες των μαθημάτων, την οργάνωση και διαχείριση της ιστοσελίδας, την οργάνωση της γραμματείας και προσκλήσεις καθηγητών για να προσφέρουν εκπαιδευτικό έργο στο ΠΜΣ.

3.2.8 Διεθνής διάσταση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών.

3.2.8.1 Υπάρχει συμμετοχή διδασκόντων από το εξωτερικό; Σε ποιο ποσοστό;

Στα μαθήματα του ΠΜΣ δεν υπάρχουν διδάσκοντες από το εξωτερικό σε τακτική βάση. Συνήθως οι προσκεκλημένοι ομιλητές, που τυχαίνει να παρεπιδημούν στην Αθήνα δίνουν, με την ευκαιρία της επίσκεψής τους, και διάλεξη στο πλαίσιο των μαθημάτων του ΠΜΣ.

3.2.8.2 Υπάρχει συμμετοχή αλλοδαπών φοιτητών (απόλυτος αριθμός και ποσοστό);

Ως τώρα δεν έχει υπάρξει συμμετοχή αλλοδαπών φοιτητών.

3.2.8.3 Πόσα και ποια μαθήματα διδάσκονται (και) σε ξένη γλώσσα;

Κανένα μάθημα δεν διδάσκεται σε ξένη γλώσσα.

3.2.8.4 Υπάρχουν συμφωνίες συνεργασίας με ιδρύματα και φορείς του εξωτερικού;

Δεν υπάρχει ακόμα συμφωνία συνεργασίας με ιδρύματα και φορείς του εξωτερικού, αλλά αυτό βρίσκεται ανάμεσα στις μελλοντικές επιδιώξεις.

3.2.8.5 Υπάρχουν διεθνείς διακρίσεις του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών; Ποιες;

Όχι.

3.3. Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών.

3.3.1. Ανταπόκριση του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών στους στόχους του Τμήματος και τις ανάγκες της κοινωνίας.

3.3.1.1 Υπάρχουν διαδικασίες ελέγχου της ανταπόκρισης αυτής; Πόσο αποτελεσματικές είναι;

Όπως και στην περίπτωση του ΠΜΣ, δεν υπάρχουν αντικειμενικές διαδικασίες ελέγχου της ανταπόκρισης του ΠΔΣ στους στόχους του Τμήματος. Η αντιστοιχία όμως του ΠΔΣ με τα γνωστικά αντικείμενα και τους στόχους του ΠΠΣ διασφαλίζουν αυτήν την ανταπόκριση.

Σχετικά με την ανταπόκριση του ΠΔΣ στις ανάγκες της κοινωνίας, επίσης δεν υπάρχουν αντικειμενικές διαδικασίες ελέγχου. Εντούτοις η εκλογή πολλών διδασκόντων μας ως μελών ΔΕΠ ή ως ερευνητών σε ερευνητικά κέντρα της ημεδαπής ή της αλλοδαπής ή η συμμετοχή τους σε ερευνητικά προγράμματα και η αποδοχή τους σε πανεπιστήμια του εσωτερικού ή του εξωτερικού για άσκηση μεταδιδακτορικής έρευνας, αποτελεί έμμεση απάντηση στην κοινωνική ανταπόκριση του ΠΜΣ μας.

3.3.1.2 Υπάρχουν διαδικασίες αξιολόγησης και αναθεώρησης του Προγράμματος Σπουδών; Πόσο αποτελεσματικές είναι;

Υπήρξαν μέχρι στιγμής δυο αξιολογήσεις του ΠΜΣ, το 2004 και το 2010. Οι εκτιμήσεις των εξωτερικών κριτών ελήφθησαν υπόψη όσον αφορά στην προσπάθεια μεγαλύτερου ελέγχου για την έγκαιρη αποπεράτωση των σπουδών των φοιτητών.

3.3.1.3 Πώς δημοσιοποιείται το Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών;

Μέσω γραπτής ανακοίνωσης από την Γραμματεία της Επιτροπής Μεταπτυχιακών Σπουδών και ενημέρωσης στην αντίστοιχη ιστοσελίδα του Τμήματος <http://www.arch.uoa.gr>.

3.3.1.4 Υπάρχει διαδικασία παρακολούθησης της επαγγελματικής πορείας όσων απέκτησαν τίτλο Μεταπτυχιακών Σπουδών από το Τμήμα;

Δεν υπάρχει αντικειμενική διαδικασία παρακολούθησης. Ωστόσο, γνωρίζουμε ότι οι περισσότεροι απόφοιτοι του ΠΜΣ συνήθως απασχολούνται επαγγελματικά στην Αρχαιολογική Υπηρεσία, στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, δημόσια και ιδιωτική, σε ερευνητικά κέντρα, καθώς και σε άλλους τομείς της τέχνης, της ιστορίας και του πολιτισμού. Είναι εύλογο ότι αριθμός των αποφοίτων απορροφάται και στα αντίστοιχα Τμήματα των ΑΕΙ.

3.3.2. Δομή του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών.

3.3.2.1 Προσφέρονται μαθήματα διδακτορικού κύκλου; Ποια είναι αυτά;

Είναι δυνατόν να προσφέρεται κύκλος μαθημάτων ή συναφείς δραστηριότητες οι οποίες προβλέπονται και από τον νόμο.

3.3.2.2 Προσφέρονται μαθήματα ερευνητικής μεθοδολογίας; Ποια είναι αυτά;

Όχι δεν προσφέρονται τέτοιου είδους μαθήματα, διότι αυτό έχει ήδη συντελεσθεί στον Α' Κύκλο Μεταπτυχιακών Σπουδών.

3.3.3. Το εξεταστικό σύστημα.

3.3.3.1 Υπάρχει συμμετοχή συναφών θεματικά ειδικών επιστημόνων από άλλα ΑΕΙ ή ερευνητικά Ιδρύματα στη σύνθεση των 7μελών και 3μελών επιτροπών;

Υπάρχει και μάλιστα αρκετά συχνά. Το Τμήμα μας κατεξοχήν επιδιώκει τέτοιου είδους συνεργασίες. Στην ιστοσελίδα του ΠΜΣ <http://www.arch.uoa.gr> και στον πίνακα υποψηφίων διδασκόντων αναγράφονται τα ονόματα των συμμετεχόντων σε τριμελείς συμβουλευτικές επιτροπές. Από τον πίνακα προκύπτει η συμμετοχή μελών ΔΕΠ από άλλα ΑΕΙ ή ερευνητικά κέντρα. Κατά κανόνα ο αριθμός των 7 εξεταστών συμπληρώνεται επίσης από μέλη ΔΕΠ άλλων ΑΕΙ ή ερευνητών ερευνητικών κέντρων.

3.3.3.2 Πώς παρακολουθείται διαχρονικά η επίδοση και η πρόοδος των υποψηφίων διδασκόντων;

Μέσω των ετήσιων εκθέσεων προόδου που υποβάλλει ο υποψήφιος διδάκτωρ, σε συνεργασία με την τριμελή συμβουλευτική επιτροπή του, στη ΣΕΜΣ. Επίσης, μέλη ΔΕΠ, ως επιβλέποντες διδακτορικών διατριβών, οργανώνουν ετήσια σεμινάρια με τη συμμετοχή των λοιπών μελών ΔΕΠ του γνωστικού αντικείμενου, στα οποία οι υποψήφιοι διδάκτορες παρουσιάζουν την πρόοδο της έρευνάς τους, συζητούν τυχόν προβλήματα και αξιολογούνται. Πίνακας αυτών των επιστημονικών συναντήσεων δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα του ΠΜΣ

http://www.arch.uoa.gr/index.php?option=com_content&task=view&id=164&Itemid=132.

3.3.3.3 Πώς διασφαλίζεται η διαφάνεια της διαδικασίας αξιολόγησης των υποψηφίων διδασκόντων;

Προβλέπονται συγκεκριμένα κριτήρια για την αξιολόγηση των υποψηφίων διδασκόντων. Αυτά είναι τα εξής: το σύνολο της βαθμολογίας του σπουδαστή στα σεμιναριακά μαθήματα του Α' Κύκλου, η

μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία ειδίκευσης και η ερευνητική πρόταση για το προτεινόμενο θέμα της διατριβής, καθώς και προφορική συνέντευξη ενώπιον επιτροπής μελών ΔΕΠ του γνωστικού αντικείμενου στο οποίο εμπύπτει το θέμα της προτεινόμενης διδακτορικής διατριβής (προσφάτως για το σύνολο των υποψηφίων, κατόχων μεταπτυχιακού τίτλου από ΠΜΣ τόσο του Τμήματος όσο και άλλων Τμημάτων). Τέλος, λαμβάνονται υπόψη και οι συστατικές επιστολές, εφόσον κατατεθούν από τον υποψήφιο στην αίτησή του. Οι συστατικές επιστολές βεβαίως δεν αποτελούν βασικό κριτήριο και δεν απαιτούνται, σύμφωνα με τον εσωτερικό κανονισμό του ΠΜΣ.

3.3.3.4 Εφαρμόζονται κοινές (μεταξύ των διδασκόντων) διαδικασίες αξιολόγησης των υποψηφίων διδασκόντων;

Βεβαίως, η διαδικασία είναι κοινή για όλα τα επιμέρους γνωστικά αντικείμενα, στα οποία έχει τη δυνατότητα να υποβάλει αίτηση/πρόταση για εκπόνηση διατριβής ο υποψήφιος διδάκτωρ και αναφέρονται αναλυτικά στον Οδηγό Σπουδών. Βλέπε αμέσως παραπάνω.

3.3.3.5 Πώς αξιολογείται η διαδικασία αξιολόγησης των υποψηφίων διδασκόντων;

Υπεύθυνη για την αξιολόγηση της διαδικασίας αξιολόγησης των υποψηφίων διδασκόντων είναι η ΣΕΜΣ. Προτάσεις για αλλαγές ή τροποποιήσεις στο υπάρχον σύστημα μπορούν να γίνουν από τα μέλη ΔΕΠ στη ΣΕΜΣ, οι σχετικές εισηγήσεις εγκρίνονται από τη Συνέλευση του Τμήματος.

3.3.3.6 Πόσο διαφανής είναι η διαδικασία ανάθεσης και εξέτασης της διδακτορικής διατριβής;

Η ανάθεση του θέματος γίνεται μετά από αίτηση του υποψηφίου στη γραμματεία του ΠΜΣ, η οποία συνοδεύεται από αναλυτική ερευνητική πρόταση. Η αίτηση και η πρόταση του υποψηφίου συζητούνται σε προφορική συνέντευξη ενώπιον μελών του γνωστικού αντικείμενου. Στη συνέχεια αποτελούν αντικείμενο συζήτησης σε ειδική συνεδρία της ΣΕΜΣ δύο φορές ετησίως και εγκρίνονται από τη Συνέλευση του Τμήματος.

Ως προς την εξέταση, μετά τη σύνταξη γραπτής εισήγησης της τριμελούς εποπτικής επιτροπής, ακολουθεί η προφορική διαδικασία εξέτασης της διατριβής ενώπιον επταμελούς επιτροπής, που απαρτίζεται από μέλη ΔΕΠ του Τμήματος ή/και άλλων Τμημάτων άλλων ΑΕΙ. Η ημερομηνία της προφορικής δοκιμασίας κοινοποιείται μια εβδομάδα ενωρίτερα και η εξέταση είναι δημόσια, ώστε να εξασφαλίζεται η διαφάνειά της.

3.3.3.7 Υπάρχουν συγκεκριμένες προδιαγραφές ποιότητας για τη διδακτορική διατριβή; Ποιες;

Η διδακτορική διατριβή πρέπει

- ✓ να έχει πρωτοτυπία ως προς την επιλογή του θέματος,
- ✓ να ακολουθεί τις σύγχρονες επιστημονικές μεθόδους στην ανάλυση και σύνθεση του θέματος,
- ✓ να είναι βιβλιογραφικά απολύτως ενημερωμένη και
- ✓ να τεκμηριώνονται τα συμπεράσματα.

Θα πρέπει εν τέλει να αποτελεί πρωτότυπη επιστημονική συμβολή στην έρευνα.

3.3.4. Επιλογή των υποψηφίων διδασκόντων.

3.3.4.1 Ποια είναι η συγκεκριμένη διαδικασία επιλογής υποψηφίων διδασκόντων;

Βλέπε παραπάνω 3.3.3.3.

3.3.4.2 *Με ποια συγκεκριμένα κριτήρια επιλέγονται;*

Βλέπε αμέσως παραπάνω.

3.3.4.3 *Ποιο είναι το ποσοστό αποδοχής υποψηφίων διδακτόρων;*

Οι αυστηρές προδιαγραφές που έχουν τεθεί τόσο από τον εσωτερικό κανονισμό του ΠΜΣ όσο και από την έως τώρα πορεία των εγκριθεισών διατριβών (πίνακας τους δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα του ΠΜΣ <http://www.arch.uoa.gr>) οδηγούν στην υποβολή κυρίως αξιόλογων προτάσεων για εκπόνηση διδακτορικής έρευνας, οι οποίες γίνονται αποδεκτές εφόσον πληρούν τις σοβαρές ακαδημαϊκές προϋποθέσεις. Γι' αυτό και το ποσοστό αποδοχής είναι ιδιαίτερα υψηλό.

	2015-16	2014-15	2013-14	2012-13	2011-12	2010-11	2009-10
Αιτήσεις	30	45	37	39	49	36	35
Θέσεις	24	45	37	-	-	-	-
Επιτυχόντες	24	45	37	35	44	36	34

3.3.4.4 *Πώς δημοσιοποιείται η διαδικασία και τα κριτήρια επιλογής υποψηφίων διδακτόρων;*

Μέσω γραπτής ανακοίνωσης από τη Γραμματεία της ΣΕΜΣ και με αντίστοιχη στην ιστοσελίδα του Τμήματος.

3.3.4.5 *Πώς διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα και διαφάνεια της διαδικασίας επιλογής υποψηφίων διδακτόρων;*

Η δημοσιοποίηση των κριτηρίων επιλογής των υποψηφίων διδακτόρων συμβάλλει σημαντικά στη διαφάνεια, εφόσον οι υποψήφιοι γνωρίζουν εκ των προτέρων τα κριτήρια αυτά. Επιπροσθέτως όμως η προφορική συνέντευξη των υποψηφίων για ένταξη στο Β' Κύκλο Μεταπτυχιακών Σπουδών (διδασκαλίες σπουδές) διενεργείται ενώπιον επιτροπής μελών ΔΕΠ, γεγονός που αναμφίβολα εξασφαλίζει διαφάνεια.

3.3.5. *Σεμινάρια και ομιλίες.*

Όλα τα σεμινάρια, συμπόσια, διημερίδες, ημερίδες και ομιλίες που έχει διοργανώσει το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματός μας αναφέρονται αναλυτικά στην ιστοσελίδα του Τμήματος: <http://www.arch.uoa.gr>. Εδώ σημειώνονται ενδεικτικά τα εξής:

- ♦ Το Τμήμα διοργανώνει ανά διετία συνέδριο με θέμα «Ανασκαφή και Έρευνα», όπου μέλη ΔΕΠ και μεταπτυχιακοί φοιτητές Α' και Β' Κύκλου (υποψήφιοι διδάκτορες) παρουσιάζουν ανακοινώσεις σχετικές με το αντικείμενο της έρευνάς τους.
- ♦ Επίσης, υποψήφιοι διδάκτορες συμμετέχουν, μαζί με μέλη ΔΕΠ, άλλους ερευνητές και μεταπτυχιακούς φοιτητές Α' κύκλου, αναλόγως του θεματικού αντικειμένου της διδακτορικής διατριβής τους, σε επιστημονικές συναντήσεις, μεταξύ των οποίων:
 - ο Διεπιστημονικό σεμινάριο «Νίκος Οικονομίδης», σε συνεργασία του ΠΜΣ του Τμήματος (Βυζαντινή Ιστορία και Βυζαντινή Αρχαιολογία) με το Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών / Τομέας Βυζαντινών Ερευνών του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών.
 - ο Μεταπτυχιακό Σεμινάριο (Διδρυματικό): «Ο Ελληνολατινικός Κόσμος (13ος-18ος αι.)», σε συνεργασία του ΠΜΣ του Τμήματος (Νεότερη και Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία) με το

Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών και το Κέντρον Ερεύνης του Μεσαιωνικού και Νέου Ελληνισμού της Ακαδημίας Αθηνών.

- ο Επιστημονικές Συναντήσεις Μεταπτυχιακών Σπουδαστών Α' και Β' κύκλου, ανά διετία διοργανούμενες, στη Βυζαντινή Ιστορία, την Ευρωπαϊκή Ιστορία, τη Νεότερη και Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία και την Ιστορία της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.
- ♦ Επίσης, ο Σύλλογος Μεταπτυχιακών Φοιτητών εκδίδει το περιοδικό *Διαχρονία* και οργανώνει ανά τακτά διαστήματα επιστημονικά συνέδρια «Νέων Ερευνητών» (εν προκειμένω το 2010 και το 2016).

Οι εκδηλώσεις ανακοινώνονται στην ιστοσελίδα (<http://www.arch.uoa.gr>).

3.3.5.1 *Υπάρχει γενικό σεμινάριο σε τακτή χρονική βάση (εβδομαδιαίο, μηνιαίο) όπου καθηγητές και ερευνητές στο Τμήμα παρουσιάζουν τη δουλειά τους για ενημέρωση των συναδέλφων τους, αλλά και των φοιτητών;*

Δεν υπάρχει γενικό σεμινάριο. Ωστόσο, έχει καθιερωθεί η ανωτέρω Δημερίδα του Τομέα Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης κάθε δεύτερο έτος στην οποία συμμετέχουν τόσο μέλη ΔΕΠ όσο και μεταπτυχιακοί φοιτητές των Κύκλων Α' και Β', που παρουσιάζουν θέματα σχετικά με την τρέχουσα έρευνά τους. Από το ακαδημαϊκό έτος 2008-9 και ο Τομέας Ιστορίας έχει καθιερώσει επιστημονικές συναντήσεις με σκοπό την παρουσίαση ερευνητικών προγραμμάτων ή άλλου ειδικού ενδιαφέροντος ανακοινώσεων από μέλη ΔΕΠ. Βλ. επίσης στις επιστημονικές συναντήσεις των γνωστικών αντικειμένων της Ιστορίας, παραπάνω, 3.3.5.

3.3.5.2 *Υπάρχει δυνατότητα πρόσκλησης ομιλητών από άλλα παν/μια και ερευνητικά κέντρα για να δώσουν ομιλίες και να ενημερώσουν για το έργο τους;*

Βεβαίως, και εφαρμόζεται. Υπάρχει πάντα όμως το οικονομικό πρόβλημα της κάλυψης των εξόδων μετακίνησης και διαμονής τα οποία, όπως προβλέπεται από το Πανεπιστήμιο, είναι ανεπαρκή. Συχνά οι προσκεκλημένοι μας προσφέρονται να μας δώσουν διαλέξεις, σεμινάρια κ.ά. *pro bono*. Δεδομένης της αδυναμίας να καλυφθούν αμοιβές δεν είναι δυνατός ο εμπλουτισμός του προγράμματος με ειδικούς διδάσκοντες.

3.3.6. *Διεθνής διάσταση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών.*

3.3.6.1 *Υπάρχει συμμετοχή διδασκόντων από το εξωτερικό στις 7μελείς και 3μελείς επιτροπές; Σε ποιο ποσοστό;*

Βεβαίως, και υπάρχει και επιδιώκεται. Το ποσοστό όμως είναι μικρό, κυρίως λόγω της δυσκολίας χειρισμού της ελληνικής γλώσσας από τους συναδέλφους των ΑΕΙ του εξωτερικού, αλλά και της αδυναμίας της πλήρους κάλυψης των αμοιβών και των εξόδων που θα απαιτούνταν.

3.3.6.2 *Υπάρχει συμμετοχή αλλοδαπών υποψηφίων διδασκόντων;*

Βεβαίως υπάρχει. Οι φοιτητές προέρχονται από χώρες της Ευρώπης, της Εγγύς Ανατολής, την Κίνα, την Ιαπωνία και αλλού. Το πρόβλημα της γνώσης της ελληνικής γλώσσας και οι ελάχιστες χορηγούμενες υποτροφίες, καθώς και τα προβλήματα διαμονής σε ανεπαρκείς αριθμητικά φοιτητικές εστίες είναι οπωσδήποτε εμπόδιο για την μεγαλύτερη συμμετοχή αλλοδαπών υποψηφίων.

3.3.6.3 *Παρέχεται δυνατότητα εκπόνησης της διδακτορικής διατριβής σε ξένη γλώσσα;*

Βεβαίως, σε αλλοδαπούς στην αγγλική γλώσσα.

3.3.6.4 *Υπάρχουν συμφωνίες συνεργασίας με ιδρύματα και φορείς του εξωτερικού;*

Υπάρχουν με το Πρόγραμμα ERASMUS. Οι περισσότερες από τις συμφωνίες που καταγράφησαν στο ΠΠΣ (βλ. ενότητα 3.1.4.4) ισχύουν και σε μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών Α' και Β' κύκλου, τόσο για τους έλληνες όσο και για τους ξένους φοιτητές.

Επίσης υπάρχουν οι παρακάτω συμφωνίες συνεργασίας:

- ◆ Διετές Ευρωπαϊκό Μεταπτυχιακό (European Doctorate) στην Πολιτική και Πολιτισμική Ιστορία της Μεσαιωνικής, Νεότερης και Σύγχρονης Ευρώπης, με άλλα τέσσερα συνεργαζόμενα πανεπιστήμια: Παρισιού, Λισαβόνας, Πίζας και Σεβίλλης.
- ◆ Διετές Ευρωπαϊκό Μεταπτυχιακό (Mediterranean School in History), με άλλα τέσσερα συνεργαζόμενα πανεπιστήμια: Παρισιού, Κωνσταντινούπολης, Βενετίας και Σεβίλλης (βλ. www.unive.it/nqcontent.cfm?a id=77333).
- ◆ European Master of Classical Cultures, με άλλα 12 συνεργαζόμενα πανεπιστήμια της Ευρώπης: Κύπρου, Freiburg, Hamburg, Innsbruck, Istanbul, Münster, Palermo, Perugia, Poznan, Roma III, Salamanca, Toulouse Le Mirail, Valladolid/Spain (βλ. www.eu-classical-cultures.eu).
- ◆ Μεταπτυχιακό Σεμινάριο για τη μελέτη της Βιβλιοθήκης του Πατριαρχείου Αλεξανδρείας.

Επίσης, από το ακαδημαϊκό έτος 2008-2009 και εξής έχουν συναφθεί έξι (6) συνεπιβλέψεις διδακτορικών διατριβών στον Τομέα της Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης ανάμεσα σε διδάσκοντες του ΠΜΣ μας και καθηγητές πανεπιστημίων της αλλοδαπής, με τα οποία έχουν υπογραφεί διμερείς συμφωνίες.

4. Διδακτικό έργο

4.1. Πώς κρίνετε την αποτελεσματικότητα του διδακτικού προσωπικού;

4.1.1. Υπάρχει διαδικασία αξιολόγησης των διδασκόντων από τους φοιτητές; Πώς εφαρμόζεται;

Η πρώτη οργανωμένη προσπάθεια σε επίπεδο Τμήματος για την αξιολόγηση των διδασκόντων από τους φοιτητές σημειώθηκε το ακαδημαϊκό έτος 2008-2009, με προτροπή προς τους διδάσκοντες να διανείμουν ερωτηματολόγια αξιολόγησης στους φοιτητές. Η ανταπόκριση ήταν πολύ περιορισμένη και αρκετοί διδάσκοντες υπήρξαν επιφυλακτικοί για διάφορους λόγους, ενώ εξωτερικοί παράγοντες, όπως καταλήψεις, δεν επέτρεψαν την ανάπτυξη της διαδικασίας.

Έκτοτε, έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος και κατά την τελευταία επταετία το σύνολο σχεδόν των διδασκόντων προβαίνουν σε αξιολόγηση. Η μεθοδολογία της αξιολόγησης αρχικά περιλάμβανε τη συμπλήρωση από τους φοιτητές ανώνυμων γραπτών ερωτηματολογίων, τα οποία διανέμονταν στην αίθουσα διδασκαλίας και, μετά τη συμπλήρωσή τους, παραδίδονταν στον διδάσκοντα στο τέλος του μαθήματος. Από το ακαδημαϊκό έτος 2011-2012, παράλληλα με τα έντυπα ερωτηματολόγια, ετέθησαν σε χρήση και τα ηλεκτρονικά.

4.1.2. Πώς αξιοποιούνται τα αποτελέσματα της αξιολόγησης των διδασκόντων από τους φοιτητές;

Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης αξιοποιούνται από τους διδάσκοντες για τη βελτίωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας του μαθήματός τους. Σε ορισμένες περιπτώσεις οι πλήρεις και αιτιολογημένες απόψεις των φοιτητών αξιοποιήθηκαν από τους διδάσκοντες για την υποβολή προτάσεων στην Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών του κάθε Τομέα.

4.1.3. Ποιος είναι ο μέσος εβδομαδιαίος φόρτος διδακτικού έργου των μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος;

Όλα τα μέλη αφιερώνουν τουλάχιστον 6 ώρες εβδομαδιαίως για τη διδασκαλία των μαθημάτων τους. Επιπλέον, αφιερώνονται κατά μέσο όρο άλλες 20-30 ώρες σε άλλες πτυχές της εκπαιδευτικής διαδικασίας, όπως επιπρόσθετα σεμινάρια, επισκέψεις σε μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους, ώρες γραφείου και συνεργασίες με φοιτητές, επίβλεψη και διόρθωση σεμιναριακών προπτυχιακών και μεταπτυχιακών εργασιών καθώς και διδακτορικών διατριβών του Τμήματος και συγγενών Τμημάτων. Συνολικά, ο μέσος όρος των ωρών που αφιερώνονται στη συνολική εκπαιδευτική διαδικασία αγγίζει τις 26-36 εβδομαδιαίως. Θα πρέπει όμως να σημειωθεί ότι υπάρχουν αποκλίσεις ανά μέλος ΔΕΠ, ανάλογα με τον αριθμό των φοιτητών και των εργασιών (προπτυχιακών και μεταπτυχιακών) που έχει να επιβλέψει ή/και να διορθώσει.

4.1.4. *Πόσα από τα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος διδάσκουν στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών;*

Όλα τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος, πλην εκείνων που βρίσκονταν σε προβλεπόμενη εκπαιδευτική άδεια συμμετείχαν κατά το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016 στο πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών με την προσφορά μεταπτυχιακών σεμιναρίων. Επίσης, κανένα από τα προηγούμενα έξι χρόνια (2009-2014) το ποσοστό των μελών ΔΕΠ που συμμετείχαν στο πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών με την προσφορά μεταπτυχιακών σεμιναρίων δεν ήταν κάτω από το 85% του συνόλου.

4.1.5. *Υπάρχουν θεσμοθετημένες από το Τμήμα υποτροφίες/βραβεία διδασκαλίας;*

Όχι δεν υπάρχουν θεσμοθετημένες υποτροφίες από το Τμήμα. Οι φοιτητές επωφελούνται από τα κληροδοτήματα του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Επίσης, το Ίδρυμα Janet Zakos από το έτος 2012 και, ακολούθως, κατά τα έτη 2013-2014, 2015, 2016 προσφέρει υποτροφία, ύψους 5.000 €. Δυνατότητα λήψης της υποτροφίας έχουν μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/ήτριες Β' Κύκλου του Τμήματος (υποψήφιοι διδάκτορες) Ιστορίας και Αρχαιολογίας του ΕΚΠΑ στη Βυζαντινή Ιστορία ή τη Βυζαντινή Αρχαιολογία.

Κριτήρια επιλογής των υποψηφίων είναι η ακαδημαϊκή επίδοση κατά τη διάρκεια του Α' Κύκλου Σπουδών και η οικονομική κατάσταση.

Έως σήμερα η υποτροφία έχει χορηγηθεί σε τέσσερις μεταπτυχιακούς φοιτητές/ήτριες του Τμήματος, τον κ. Βασίλειο Κορώση και τις κυρίες Μαρίλια Λυκάκη, Βασιλική Κλώτσα και Κωνσταντίνα Βαρελά.

Τέλος, το 2015, προκηρύχθηκε Βραβείο 1.000 € στη μνήμη του Gunnar Hering για την καλύτερη Διπλωματική-Μεταπτυχιακή Εργασία στην ειδικευση Νεότερη και Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία, το 2014, στο πλαίσιο του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας, με δαπάνη της καθηγήτριας κ. Όλγας Κατσαρδή-Hering. Το βραβείο απονεμήθηκε, στις 22 Μαΐου 2015, στον κ. Ιωάννη Χρηστίδη, για την εργασία του με τίτλο: Χάρτινες εικόνες και πολιτισμικές μεταφορές ανάμεσα στη Νοτιοανατολική Ευρώπη και τη νεοελληνική Διασπορά στην Κεντρική Ευρώπη (τέλη 17ου - αρχές 19ου αι.), Αθήνα 2014.

4.1.6. *Συνεισφέρουν στο διδακτικό έργο οι μεταπτυχιακοί φοιτητές και υποψήφιοι διδάκτορες του Τμήματος και σε τί ποσοστό;*

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές και οι υποψήφιοι διδάκτορες δεν συνεισφέρουν συστηματικά στο διδακτικό έργο, με εξαίρεση την περιστασιακή παράδοση σεμιναρίων και φροντιστηριακών ασκήσεων. Καίρια είναι η εθελοντική προσφορά τους στον τομέα επιτηρήσεων κατά τις εξετάσεις στο τέλος των διδακτικών εξαμήνων.

4.2. **Πώς κρίνετε την ποιότητα και αποτελεσματικότητα της διδακτικής διαδικασίας;**

4.2.1. *Ποιές συγκεκριμένες διδακτικές μέθοδοι χρησιμοποιούνται;*

Η βασική διδακτική μέθοδος που χρησιμοποιείται είναι η θεωρητική διδασκαλία στις αίθουσες και στα αμφιθέατρα, καθώς λόγω της φύσης του γνωστικού αντικείμενου μας δεν προσφέρονται πολλά εργαστηριακά μαθήματα. Προβλέπονται όμως πρακτικές ασκήσεις οι οποίες ανάλογα με το είδος του μαθήματος ποικίλλουν ως προς το είδος και το χρόνο που αφιερώνεται. Πιο συγκεκριμένα:

- ✓ Σχεδόν σε όλα τα Υποχρεωτικά Κορμού και Υποχρεωτικά Κατεύθυνσης η θεωρητική διδασκαλία εμπλουτίζεται με φροντιστηριακά μαθήματα και ασκήσεις επί των πηγών και της βιβλιογραφίας, επιτόπιες ασκήσεις στα Σπουδαστήρια και στα Εργαστήρια του Τμήματος, επισκέψεις σε αρχεία, μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους. Αυτές οι δραστηριότητες καλύπτουν περίπου 20-30% του συνολικού διδακτικού χρόνου.
- ✓ Στα σεμιναριακά μαθήματα, η θεωρητική διδασκαλία από τον διδάσκοντα αντιστοιχεί περίπου στο 30% του συνολικού διδακτικού χρόνου, ενώ το υπόλοιπο 70% καλύπτεται από τις παρουσιάσεις των εργασιών από τους φοιτητές και από συζήτηση στην αίθουσα.

Τέλος προσφέρονται τα ακόλουθα μαθήματα που περιέχουν πρακτική άσκηση (βλ. και παραπ., 3.1.5.1)

1. «ΠΔ 301: Διδακτική της Ιστορίας. Θεωρία και πράξη», χειμερινού εξαμήνου, που προσφέρει ο Τομέας Παιδαγωγικής του Τμήματος Φιλοσοφίας - Παιδαγωγικής - Ψυχολογίας (ΦΠΨ), για τους φοιτητές και των δυο Κατευθύνσεων του Τμήματος, Ιστορίας και Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης.
2. «ΙΑ 103: Ανασκαφική και Επεξεργασία Αρχαιολογικού Υλικού – Μουσειολογία», για τους φοιτητές της Κατεύθυνσης Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης,
3. «Π 29: Μεθοδολογικά Προβλήματα Ιστορίας», για τους φοιτητές της Κατεύθυνσης Ιστορίας (από το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014).

4.2.2. Υπάρχει διαδικασία επικαιροποίησης του περιεχομένου των μαθημάτων και των διδακτικών μεθόδων;

Κάθε διδάσκων είναι υπεύθυνος για την επικαιροποίηση του περιεχομένου του μαθήματος και της διδακτικής μεθόδου που ακολουθεί. Προτάσεις για αλλαγές και τροποποιήσεις κατατίθενται και συζητούνται αρχικά στο πλαίσιο των οικείων γνωστικών αντικειμένων και ακολούθως είτε στην Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών του κάθε Τομέα είτε απευθείας στη Γενική Συνέλευση του Τομέα. Κατόπιν προωθούνται στη Συνέλευση του Τμήματος για συζήτηση και τελική έγκριση. Επιπλέον, τόσο τα μαθήματα όσο και το συνολικό πρόγραμμα σπουδών έχουν υποστεί αλλεπάλληλες επικαιροποιήσεις τα τελευταία χρόνια, με διαδικασίες και διαβουλεύσεις που διήρκεσαν αρκετό χρόνο στα αρμόδια όργανα (Επιτροπές Σπουδών του κάθε Τομέα) και εγκρίθηκαν από τις Συνελεύσεις του Τμήματος.

4.2.3. Ποιο είναι το ποσοστό των φοιτητών που συμμετέχουν στις εξετάσεις;

Μεσοσταθμικά, τα ποσοστά των φοιτητών που συμμετέχουν στις εξετάσεις, σε σχέση με όσους δηλώνουν τα μαθήματα για εξέταση είναι ως εξής

Υποχρεωτικά Μαθήματα Βασης και Κορμού: 65-75%

Υποχρεωτικά Μαθήματα Κατεύθυνσης: 70-80%

Υποχρεωτικά Μαθήματα Επιλογής: 75-90%

Σεμιναριακά Μαθήματα Επιλογής και τα Ελεύθερης Επιλογής: 85-100%

4.2.4. Ποια είναι τα ποσοστά επιτυχίας των φοιτητών στις εξετάσεις;

Τα σχετικά στοιχεία υπάρχουν στον πίνακα 11.5-2 και συνοψίζονται επίσης στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας Ι. Ποσοστό συμμετοχής και επιτυχίας των μαθημάτων κατά τις εξεταστικές περιόδους του έτους 2015-**16. Τα ποσοστά επιτυχίας έχουν υπολογιστεί με βάση τις κανονικές και την επαναληπτική εξεταστική περίοδο.**

ΑΡΧΑΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ Ι	Π10	Υ	555	162	29	113	70
ΑΡΧΑΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ ΙΙ	Π11	Υ	827	445	54	270	61
ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ Α	ΙΑ13	Υ	620	453	73	247	55
ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ Β	ΙΑ14	Υ	1041	745	72	387	52
ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ Α	Π13	Υ	664	424	64	265	63
ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ Β	Π21	Υ	665	354	53	144	41
ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ	ΙΑ04	Υ	451	309	69	236	76
ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ	ΙΑ17	Υ	340	184	54	158	86
ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ	Π03	Υ	761	590	78	206	35
ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ	Π04	Υ	431	331	77	256	77
ΙΣΤΟΡΙΑ ΝΕΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ Α	Π17	Υ	741	488	66	229	47
ΙΣΤΟΡΙΑ ΝΕΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ Β	Π30	Υ	290	183	63	112	61
ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ Α	ΙΑ15	Υ	704	256	36	208	81
ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ Β	ΙΑ16	Υ	679	304	45	244	80
ΚΛΑΣΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ Α	ΙΑ11	Υ	662	452	68	309	68
ΚΛΑΣΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ Β	ΙΑ12	Υ	824	616	75	518	84
ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΔΥΣΕΩΣ Β	Π22	Υ	312	197	63	161	82
ΝΕΟΤΕΡΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ	Π19	Υ	222	127	57	124	98
ΝΕΟΤΕΡΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ Α	Π18	Υ	716	512	72	284	55
ΝΕΟΤΕΡΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ Β	Π31	Υ	228	136	60	106	78
ΝΕΟΤΕΡΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ Α	Π14	Υ	719	465	65	241	52
ΝΕΩΤΕΡΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ	Π55	Υ	175	125	71	98	78
ΠΡΟΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ Α	ΙΑ02	Υ	522	342	66	270	79
ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ Β	ΙΑ10	Υ	677	325	48	221	68
ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ ΙΙ	ΦΑ04	ΥΒ	517	289	56	252	87
ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ ΙΙΙ	ΦΑ27	ΥΒ	663	403	61	304	75
ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ Ι	ΦΑ03	ΥΒ	663	401	60	245	61
ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ ΙV	ΦΑ07	ΥΒ	276	128	46	93	73
ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ	ΦΒ27	ΥΒ	419	300	72	300	100
ΘΕΩΡΙΑ-ΠΡΑΞΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ	ΠΔ303	ΥΒ	395	297	75	253	85
ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ Ι	ΦΛ03	ΥΒ	761	659	87	264	40
ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ ΙΙ	ΦΛ04	ΥΒ	802	410	51	255	62
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ Ι	ΦΝ03	ΥΒ	611	483	79	223	46
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ: ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑΣ: ΘΕΩΡΙΑ & ΠΡΑΞΗ	ΠΔ301	ΥΒ	420	342	81	261	76
ΑΝΑΣΚΑΦΗ-ΜΟΥΣΕΙΟΛΟΓΙΑ	ΙΑ103	ΥΚ	174	120	69	105	88
ΑΡΧΑΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ Γ	Π25	ΥΚ	526	282	54	207	73
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΡΩΜΑΪΚΩΝ ΧΡΟΝΩΝ	ΙΑ108	ΥΚ	271	151	56	110	73

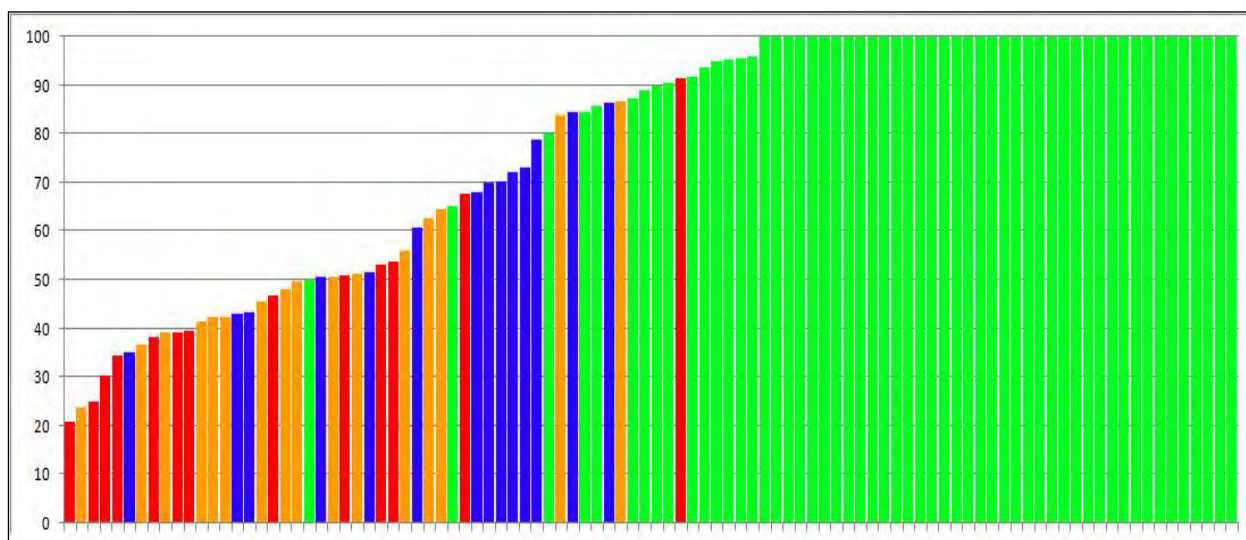
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΑΝΑΤΟΛΙΚΩΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΩΝ	ΙΑ42	ΥΚ	243	166	68	82	49
ΕΜΒΑΘΥΝΣΗ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ	ΙΑ43	ΥΚ	240	144	60	114	79
ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ Γ	ΙΑ29	ΥΚ	268	111	41	99	89
ΚΛΑΣΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ Γ	ΙΑ31	ΥΚ	280	184	66	128	70
ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ	ΙΙ29	ΥΚ	245	182	74	109	60
ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΔΥΣΕΩΣ Α	ΙΙ12	ΥΚ	582	343	59	270	79
ΜΕΤΑΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ	ΙΑ44	ΥΚ	352	220	63	99	45
ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ	ΙΑ200	ΥΚ	22	6	27	5	83
ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ Γ	ΙΑ26	ΥΚ	245	142	58	110	77
ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΑ - ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ – ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑ	ΙΑ21	ΥΚ	340	165	49	103	62
ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΙ	ΣΑ55	ΕΚ	11	6	55	6	100
ΑΡΧΑΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ	ΙΙ89	ΕΚ	93	45	48	34	76
ΑΡΧΑΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ	ΣΙ38	ΕΚ	9	7	78	7	100
ΑΡΧΑΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ	ΣΙ91	ΕΚ	10	6	60	6	100
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΩΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΩΝ Ι	ΣΑ13	ΕΚ	22	18	82	17	94
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΡΩΜΑΪΚΩΝ ΧΡΟΝΩΝ	ΣΑ150	ΕΚ	17	14	82	14	100
ΑΡΧΕΙΑΚΕΣ ΠΗΓΕΣ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΑ	ΣΙ102	ΕΚ	4	2	50	2	100
ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ	ΣΑ94	ΕΚ	6	3	50	2	67
ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ	ΣΑ181	ΕΚ	23	17	74	16	94
ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ	ΙΑ82	ΕΚ	96	73	76	70	96
ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ	ΙΑ146	ΕΚ	43	24	56	24	100
ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ	ΣΑ58	ΕΚ	6	3	50	3	100
ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ	ΙΙ212	ΕΚ	118	86	73	55	64
ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ	ΙΙ215	ΕΚ	150	102	68	72	71
ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ	ΙΙ213	ΕΚ	178	119	67	97	82
ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ	ΣΙ31	ΕΚ	19	13	68	12	92
ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ	ΣΙ13	ΕΚ	13	11	85	11	100
ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ	ΣΙ26	ΕΚ	7	3	43	3	100
ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ	ΣΙ52	ΕΚ	14	8	57	8	100
ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ	ΣΙ88	ΕΚ	24	22	92	22	100
ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ	ΣΙ66	ΕΚ	8	3	38	2	67
ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΜΟΥΣΕΙΟΛΟΓΙΑ	ΙΑ106	ΕΚ	96	61	64	46	75
ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ	ΙΙ91	ΕΚ	41	15	37	14	93
ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ	ΙΙ06	ΕΚ	111	66	59	29	44
Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ 1821	ΙΙ07	ΕΚ	76	23	30	19	83
ΙΣΤΟΡΙΑ ΜΕΤΑΠΟΛΕΜΙΚΟΥ ΚΟΣΜΟΥ Ι	ΙΙ84	ΕΚ	215	130	60	111	85
ΙΣΤΟΡΙΑ ΜΕΤΑΠΟΛΕΜΙΚΟΥ ΚΟΣΜΟΥ ΙΙ	ΙΙ85	ΕΚ	125	79	63	67	85
ΙΣΤΟΡΙΑ ΝΕΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ	ΣΙ130	ΕΚ	15	13	87	13	100
ΙΣΤΟΡΙΑ ΝΕΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ	ΣΙ122	ΕΚ	15	14	93	10	71

ΙΣΤΟΡΙΑ ΝΕΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ	ΣΙ218	EK	38	25	66	25	100
ΙΣΤΟΡΙΑ ΝΕΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ	ΣΙ63	EK	15	14	93	14	100
ΙΣΤΟΡΙΑ ΝΕΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ	ΣΙ67	EK	9	6	67	6	100
ΙΣΤΟΡΙΑ ΝΕΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ	ΣΙ60	EK	9	6	67	5	83
ΙΣΤΟΡΙΑ ΝΕΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ	ΣΙ219	EK	16	12	75	12	100
ΙΣΤΟΡΙΑ ΝΕΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ Ι	ΣΙ57	EK	25	20	80	20	100
ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	ΙΙ126	EK	187	124	66	90	73
ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑΣ	ΙΙ24	EK	298	163	55	79	48
ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑΣ	ΣΙ217	EK	1	1	100	1	100
ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ	ΙΑ132	EK	92	62	67	43	69
ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ	ΣΑ80	EK	37	26	70	26	100
ΚΛΑΣΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ	ΙΑ119	EK	107	72	67	41	57
ΚΛΑΣΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ	ΙΑ115	EK	110	69	63	45	65
ΚΛΑΣΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ	ΙΑ201	EK	70	36	51	26	72
ΚΛΑΣΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ	ΣΑ26	EK	25	21	84	21	100
ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΔΥΣΗΣ	ΣΙ51	EK	41	23	56	23	100
ΜΟΥΣΕΙΟΛΟΓΙΑ	ΣΑ135	EK	29	20	69	20	100
ΜΟΥΣΕΙΟΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ	ΙΑ190	EK	34	15	44	14	93
ΜΥΚΗΝΑΪΚΗ ΜΙΚΡΟΤΕΧΝΙΑ	ΙΑ73	EK	76	55	72	48	87
ΝΕΟΤΕΡΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ	ΣΙ37	EK	22	18	82	15	83
ΝΕΟΤΕΡΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ	ΣΙ135	EK	27	15	56	15	100
ΝΕΟΤΕΡΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ	ΣΙ18	EK	23	19	83	19	100
ΝΕΟΤΕΡΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ	ΣΙ20	EK	27	21	78	21	100
ΝΕΟΤΕΡΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ	ΣΙ119	EK	26	21	81	18	86
ΝΕΟΤΕΡΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ	ΙΙ140	EK	126	87	69	74	85
ΝΕΟΤΕΡΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ	ΙΙ64	EK	183	110	60	99	90
ΝΕΟΤΕΡΗ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ	ΣΙ215	EK	25	23	92	21	91
ΝΕΟΤΕΡΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ	ΣΙ55	EK	29	21	72	21	100
ΝΕΟΤΕΡΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ	ΣΙ113	EK	18	12	67	12	100
ΟΘΩΜΑΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΠΑΛΑΙΟΓΡΑΦΙΑ: ΟΙ ΠΗΓΕΣ	ΙΙ109	EK	13	6	46	6	100
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ Β	ΣΑ110	EK	43	29	67	29	100
ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ. VI	ΙΑ74	EK	32	17	53	13	76
ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ IV	ΙΑ72	EK	144	98	68	92	94
ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ	ΙΑ203	EK	61	41	67	36	88
ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ	ΣΑ116	EK	29	20	69	18	90
ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ	ΙΑ137	EK	24	7	29	7	100
ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ	ΙΑ202	EK	58	30	52	30	100
ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ	ΙΑ208	EK	39	19	49	19	100
ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ	ΣΑ10	EK	20	16	80	16	100

ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ	ΣΑ112	ΕΚ	34	19	56	19	100
ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ	ΣΑ122	ΕΚ	30	25	83	25	100
ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ	ΣΑ22	ΕΚ	23	17	74	16	94
ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΙΙ	ΣΑ70	ΕΚ	30	16	53	16	100
ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ	Π88	ΕΚ	280	182	65	106	58
ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ	ΣΙ06	ΕΚ	35	29	83	29	100
ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ. ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΗ	ΠΔ302	ΕΕ	264	200	76	191	96
ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ	ΚΦΑ19	ΕΕ	4	1	25	1	100
ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	ΦΠΨ34	ΕΕ	75	49	65	45	92
ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑ	ΦΓ07	ΕΕ	363	292	80	183	63
ΓΝΩΣΤΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ	ΨΧ32	ΕΕ	8	1	13	1	100
ΔΙΑΣΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ	ΨΧ56	ΕΕ	2	1	50	1	100
ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ-ΕΚΦΡΑΣΗΣ	ΠΔ174	ΕΕ	86	49	57	49	100
ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΣΕ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΙ ΟΙΚΟΓΕ- ΝΕΙΑ	ΦΠΨ41	ΕΕ	3	1	33	1	100
ΕΙΔΙΚΗ ΑΓΩΓΗ Α	ΠΔ158	ΕΕ	12	3	25	2	67
ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ	ΦΦΛ01	ΕΕ	15	4	27	4	100
ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ	ΦΣ100	ΕΕ	37	17	46	16	94
ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΑΡΧΕΙΑΚΗ ΕΡΕΥΝΑ	ΓΤΑ090	ΕΕ	5	1	20	0	0
ΕΞΕΛΙΚΤΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ	ΨΧ03	ΕΕ	32	8	25	6	75
ΕΞΕΛΙΚΤΙΚΗ ΨΥΧΟΠΑΘΟΛΟΓΙΑ	ΨΧ22	ΕΕ	13	3	23	3	100
ΗΘΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ	ΦΣ107	ΕΕ	17	4	24	4	100
ΙΣΠΑΝΟΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ	ΙΣΠ008	ΕΕ	9	2	22	2	100
ΙΣΤΟΡΙΑ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ	30611	ΕΕ	6	6	100	6	100
ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΕΧΝΗΣ Α	Θ610	ΕΕ	12	1	8	1	100
ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΑΠΟΙΚΙΟΚΡΑΤΙΑΣ 1905 ΕΩΣ 20ός ΑΙΩΝΑΣ	ΘΣ15	ΕΕ	10	4	40	4	100
ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΚΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ Ι	ΓΤΑ011	ΕΕ	183	142	78	140	99
ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΚΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ ΙΙ	ΓΤΑ014	ΕΕ	270	225	83	213	95
ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ	ΦΣ101	ΕΕ	33	11	33	6	55
ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ Α : ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΠΡΑΞΗ	ΘΣ43	ΕΕ	71	12	17	10	83
ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ Β : ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΠΡΑΞΗ	ΘΣ44	ΕΕ	48	7	15	7	100
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ	ΚΦΛ04	ΕΕ	3	1	33	1	100
ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	ΠΔ119	ΕΕ	13	2	15	2	100
ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ	ΠΔ106	ΕΕ	3	2	67	2	100
ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΠΑΡΑΜΥΘΙΩΝ	ΜΦΛ06	ΕΕ	2	1	50	1	100
ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΩΣ ΜΗΤΡΙ- ΚΗΣ	ΠΔ205	ΕΕ	21	19	90	19	100
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ 1905 Ι.	ΓΦΝ07	ΕΕ	1	1	100	1	100
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ 2005 ΙV	ΚΦΝ16	ΕΕ	8	4	50	4	100
ΝΕΟΤΕΡΗ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ	ΘΣ24	ΕΕ	6	3	50	2	67
ΝΕΩΤΕΡΙΚΗ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ	ΜΦΛ05	ΕΕ	3	1	33	1	100

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	ΨΧ79	ΕΕ	11	5	45	4	80
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ	ΠΔ300	ΕΕ	298	252	85	204	81
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	ΠΔ169	ΕΕ	9	4	44	3	75
ΠΡΟΚΟΛΟΜΒΙΑΝΟΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΙ ΛΑΤΙΝΙΚΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ	ΙΣΠο87	ΕΕ	10	7	70	7	100
ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΛΟΓΙΑ, ΥΠΑΡΕΙΣΜΟΣ, ΜΕΤΑΜΟΝΤΕΡΝΙΣΜΟΣ	ΦΣ112	ΕΕ	1	1	100	1	100
ΣΧΟΛΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ	ΨΧ10	ΕΕ	21	5	24	4	80
ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ	ΦΣ137	ΕΕ	5	1	20	1	100
ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΦΗΒΙΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ	ΨΧο6	ΕΕ	2	1	50	1	100

Πίνακας II. Γράφημα του ποσοστού επιτυχίας για τα μαθήματα του ακαδημαϊκού έτους 2015-16. Τα **Υποχρεωτικά Βάσης** εμφανίζονται με κόκκινο, τα **Υποχρεωτικά Κορμού** με πορτοκαλί χρώμα, τα **Υποχρεωτικά Ειδίκευσης** με μπλε και τα **Επιλεγόμενα Ειδίκευσης** και **Ελεύθερης Επιλογής** με πράσινο.

Στο 35% των μαθημάτων παρουσιάζεται ποσοστό επιτυχίας μικρότερο του 75%. Το ένα τρίτο αυτών των μαθημάτων (36%) είναι Υποχρεωτικά Βάσης, ενώ λιγότερα (30%) είναι Υποχρεωτικά Κορμού, ακόμα λιγότερα (23%) είναι Υποχρεωτικά Κατεύθυνσης και ελάχιστα (11%) είναι Επιλογής Κατεύθυνσης και Ελεύθερης Επιλογής. Από το γράφημα φαίνεται ξεκάθαρα ότι όλα τα Υποχρεωτικά Μαθήματα Βάσης και Κορμού (πλην ελάχιστων εξαιρέσεων) έχουν πολύ χαμηλά ποσοστά επιτυχίας, κάτω από 70%, με τα περισσότερα να βρίσκονται μεταξύ 35-50%. Υψηλότερα είναι τα ποσοστά επιτυχίας των Υποχρεωτικών Κατεύθυνσης, μεταξύ 65-85%, ενώ η συντριπτική πλειονότητα των Επιλεγόμενων Κατεύθυνσης και των Ελεύθερης Επιλογής έχουν ποσοστά άνω του 85% με πολλά να φτάνουν και το 100%.

Παρόμοια στοιχεία συνάγονται και από τη μελέτη των μέσων όρων βαθμολογίας στα μαθήματα. Όπως φαίνεται από τον παρακάτω πίνακα, ο μέσος όρος των Υποχρεωτικών μαθημάτων Βάσης είναι 4,3, των Υποχρεωτικών Κορμού 4,9, των Υποχρεωτικών Κατεύθυνσης 6,1, των Επιλεγόμενων Κατεύθυνσης 8,1 και των Ελεύθερης Επιλογής 8,3.

Πίνακας III. Μέσος όρος βαθμολογίας ανά είδος μαθήματος.

ΕΙΔΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Μ.Ο.
Υποχρεωτικά Βάσης	4,3
Υποχρεωτικά Κορμού	4,9
Υποχρεωτικά Κατεύθυνσης	6,1
Επιλεγόμενα Κατεύθυνσης	8,1
Ελεύθερης Επιλογής	8,3

Δεδομένου ότι τα Υποχρεωτικά Βάσης και Κορμού διδάσκονται στα δύο πρώτα έτη σπουδών, ενώ τα Υποχρεωτικά και Επιλεγόμενα Κατεύθυνσης στα δύο τελευταία έτη μπορούμε να συμπεράνουμε ότι η παραπάνω κατανομή υποδηλώνει:

- ✓ Τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι φοιτητές στα πρώτα έτη να προσαρμοστούν στον τρόπο μελέτης και εξέτασης της πανεπιστημιακής εκπαίδευσης.
- ✓ Τις προβληματικές συνθήκες που επικρατούν στα μεγάλα Υποχρεωτικά μαθήματα Βάσης και Κορμού, όπου το ακροατήριο μπορεί να ανέρχεται σε 200-250 φοιτητές και οι εξεταζόμενοι σε 500-1000.
- ✓ Αντίστοιχα, τις καλύτερες εκπαιδευτικές συνθήκες που υπάρχουν στα μαθήματα με μικρό αριθμό φοιτητών είτε πρόκειται για Υποχρεωτικά Κατεύθυνσης είτε για Επιλεγόμενα Κατεύθυνσης (ιδιαίτερα τα σεμιναριακά).

4.2.5. Ποιος είναι ο μέσος βαθμός πτυχίου;

Τα στατιστικά για τους βαθμούς πτυχίου για τα έτη 2011-2016 φαίνονται στον Πίνακα V.

Πίνακας V. Η κατανομή των βαθμών για το διάστημα αυτό έχει ως εξής:

Έτος	Αριθμός Αποφοίτων	5.0-5.9		6.0-6.9		7.0-8.4		8.5-10.0		Μέσος όρος
		Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	
2015-16	295	5	2	138	47	125	42	27	9	7.17
2014-15	319	9	3	170	53	123	39	17	5	7.03
2013-14	371	9	2	234	63	122	33	6	2	6.9
2012-13	364	7	2	239	66	108	30	10	3	6.87
2011-12	371	10	3	238	64	114	31	9	2	6.85

Από τον παραπάνω πίνακα προκύπτει ότι τα τελευταία πέντε ακαδημαϊκά έτη (από 2011-12 έως 2015-16) :

1. Υπάρχει μια σαφής τάση βελτίωσης του μέσου όρου από 6.85 σε 7.17.
2. Υπάρχει μία σαφής τάση αύξησης του ποσοστού των φοιτητών στις υψηλές κατηγορίες βαθμολογιών: το ποσοστό των αποφοίτων με άριστα έχει αυξηθεί από 3% σε 9%, και των αποφοίτων με μέσο όρο 7.0-8.4 από 33% σε 42%.
3. Αντίστοιχα υπάρχει μία σαφής τάση μείωσης του ποσοστού των φοιτητών στις χαμηλές κατηγορίες βαθμολογιών: το ποσοστό των αποφοίτων με μέσο όρο 5.0-6.9 μειώθηκε από 67% σε 49%.

Η βελτίωση αυτή θα πρέπει να αποδοθεί στο αυξημένο ενδιαφέρον των φοιτητών να αποφοιτήσουν με όσο το δυνατόν μεγαλύτερο βαθμό πτυχίου, προκειμένου να εξασφαλίσουν μεγαλύτερες πιθανότητες πρόσληψης σε μοριοδοτούμενες θέσεις μέσω ΑΣΕΠ.

Ο συνυπολογισμός των στοιχείων από τις βαθμολογίες του κάθε μαθήματος που παρουσιάστηκαν στην προηγούμενη ενότητα δείχνει ότι το βασικότερο πρόβλημα εστιάζεται στις βαθμολογίες των Υποχρεωτικών Μαθημάτων των πρώτων εξαμήνων. Είναι χαρακτηριστικό ότι ο μέσος όρος των μαθημάτων του Τμήματος (Ιστορίες, Αρχαιολογίες και Ιστορίες της Τέχνης) είναι 7.1, ενώ ο μέσος όρος των μαθημάτων Βάσης (Φιλολογικά, Παιδαγωγικά, Φιλοσοφίες) είναι μόλις 4.3, γεγονός που χαμηλώνει το Μέσο Όρο του βαθμού του πτυχίου.

Προς το παρόν βρισκόμαστε στη φάση καταγραφής και αποτίμησης του προβλήματος και ερευνούμε τα αίτια των χαμηλών βαθμολογιών. Στην προσπάθεια αυτή προσπαθούμε να αξιοποιήσουμε τα αποτελέσματα της αξιολόγησης των μαθημάτων αυτών από τους φοιτητές καθώς και τις επισημάνσεις των διδασκόντων. Σκοπός μας είναι σε ένα επόμενο στάδιο να εξεταστεί ένα σχέδιο αναμόρφωσης και τροποποίησης της διδασκαλίας αυτών των μαθημάτων, σε συνεργασία με την Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών.

4.2.6. Ποια είναι η μέση διάρκεια σπουδών για τη λήψη πτυχίου;

Τα στοιχεία για τον υπολογισμό της διάρκειας σπουδών βασίζονται στα δεδομένα των φοιτητών που εισήχθησαν στο Τμήμα από το 2007 έως το 2011.

Πίνακας VI. Διάρκεια σπουδών ανά έτος εισαγωγής

Έτος Εισαγωγής	K	K+1	K+2	K+3	K+4	K+5	K+6	K+6++	Μη αποφοιτ.	Προπτυχιακοί φοιτητές σε κανονικά έτη
2011-12	43	69	61	52	33	17	6	14	3.729	1.134
2010-11	26	98	61	39	36	22	15	22	3.745	1.099
2009-10	18	88	70	54	40	27	17	33	3.877	1.145
2008-09	8	76	76	69	45	32	16	41	3.934	1.247
2007-08	27	94	73	55	45	20	19	38	4.159	1.432

Τα στοιχεία του παραπάνω πίνακα όπως και του πίνακα 11-6.2 δείχνουν ότι τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μια σημαντική αλλαγή σε σχέση με την προηγούμενη έκθεση. Πιο συγκεκριμένα αυξάνεται σταθερά ο αριθμός των φοιτητών με κανονική διάρκεια σπουδών (από K έως K+2 έτη) και αντίστοιχα περιορίζεται ο αριθμός των φοιτητών με διάρκεια σπουδών πέραν του κανονικού (από K+2 και πάνω).

Τα παραπάνω στοιχεία δείχνουν μια τάση οι φοιτητές να προσπαθούν να τελειώνουν όσο το δυνατόν νωρίτερα τις σπουδές τους, αλλά ασφαλέστερα συμπεράσματα θα εξαχθούν όταν το φαινόμενο παρατηρηθεί σε μεγαλύτερο βάθος χρόνου. Αυτή η τάση ίσως σχετίζεται και με την πορεία των βάσεων εισαγωγής, οι οποίες παρουσιάζουν συνεχή αυξητική τάση τα τελευταία χρόνια (βλ. Πίνακα VII) και υποδηλώνουν μια σαφή βελτίωση της ποιότητας των φοιτητών που εισάγονται στο Τμήμα ιδιαίτερα από το 2010 και μετά.

Πίνακας VII. Βάσεις εισαγωγής για τα έτη 2001-2014

2001	15231		2008	16118
2002	14625		2009	16599
2003	14188		2010	16953
2004	13533		2011	16431
2005	13504		2012	17074
2006	14443		2013	16724
2007	15490		2014	17122

Σε κάθε περίπτωση, και παρά την αλλαγή σε σχέση με παρελθόντα έτη, εξακολουθεί να παρατηρείται το φαινόμενο της αδυναμίας της πλειονότητας των φοιτητών να ολοκληρώσουν τις σπουδές τους εντός του κανονικού χρόνου φοίτησης και να ανταποκριθούν στις ανάγκες και στις απαιτήσεις του προγράμματος σπουδών. Εκτιμούμε ότι οι λόγοι αυτής της αδυναμίας είναι: (1) ο τρόπος εισαγωγής, και (2) τα εξωγενή εμπόδια.

➤ *Τρόπος Εισαγωγής*

Όπως φαίνεται από τους παρακάτω Πίνακες VIII και IX, την τελευταία πενταετία ο συνολικός αριθμός των εισερχομένων φοιτητών έχει περιορισθεί κατά 25%, από 380-400 σε 290-310. Ωστόσο παρατηρείται η συνέχεια ενός φαινομένου που είχε παρατηρηθεί και στην προηγούμενη Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης: το αυξημένο ποσοστό φοιτητών που εισάγονται στο Τμήμα με διαδικασίες εκτός του συστήματος των εισαγωγικών εξετάσεων (πολύτεκνοι, τρίτεκνοι, Κύπριοι, άτομα με προβλήματα υγείας, ειδικές ανάγκες και οικονομικά προβλήματα, κλπ.). Σε όλα σχεδόν τα χρόνια από το 2007 και μετά, οι φοιτητές που εισήχθησαν με μετεγγραφή ή άλλους τρόπους αποτελούσαν το 40-43% του συνόλου. Βελτίωση υπήρξε μόνο τη διετία 2012-13, οπότε το ποσοστό έπεσε στο 30%, αλλά το 2014, για προεκλογικούς λόγους, επιτράπησαν και πάλι οι ανεξέλεγκτες μετεγγραφές με αποτέλεσμα το ποσοστό των μετεγγραφέντων να εκτιναχθεί στο 53%, ποσοστό πολύ υψηλότερο από οποιοδήποτε άλλο έτος της τελευταίας δεκαετίας.

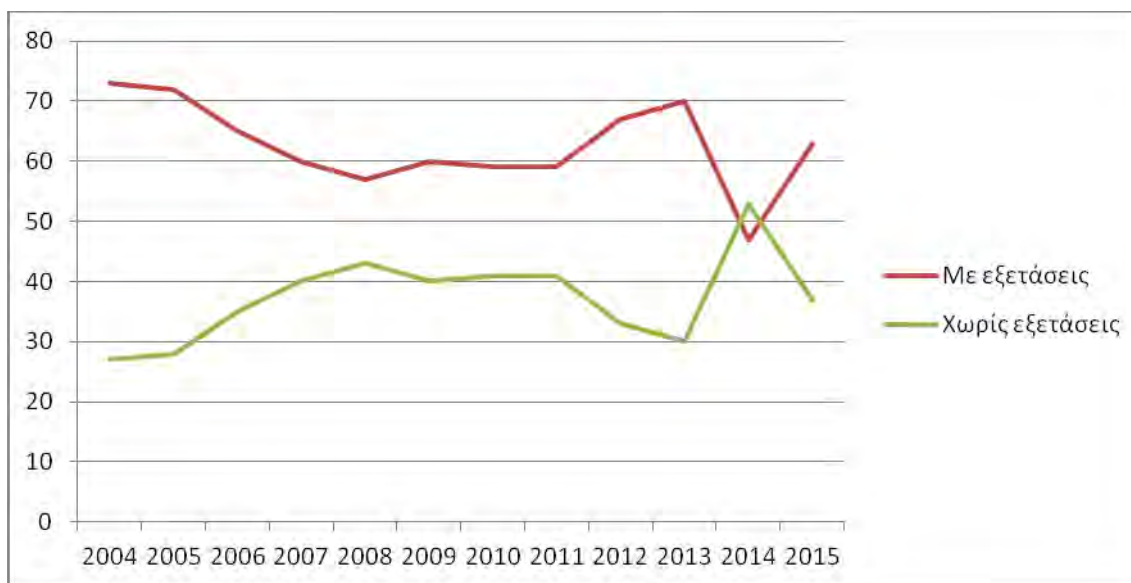
Το Τμήμα αντιλαμβάνεται την κοινωνική διάσταση του συστήματος των μετεγγραφών και των ειδικά προβλεπόμενων εγγραφών, όμως τα ποσοστά τους είναι πολύ υψηλά με αποτέλεσμα να επιφέρουν σημαντική αλλοίωση του μέσου επιπέδου των φοιτητών. Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι σε μαθήματα του πρώτου και του τρίτου εξαμήνου όπου έχουν γίνει οι σχετικοί υπολογισμοί, το ποσοστό επιτυχίας στις εξετάσεις ανέρχεται περίπου στο 70% για εκείνους που εισήχθησαν με το σύστημα των πανελληνίων εξετάσεων, και μόλις 20-25% για τους εκ μετεγγραφής φοιτητές.

Πίνακας VIII. Ποσοστά εισερχομένων φοιτητών ανά έτος

Έτος	Με εξετάσεις	Με άλλους τρόπους	Σύνολο
2004	284 (73%)	104 (27%)	388
2005	285 (72%)	111 (28%)	396
2006	244 (65%)	129 (35%)	373
2007	244 (60%)	160 (40%)	404

2008	221 (57%)	164 (43%)	385
2009	235 (60%)	159 (40%)	394
2010	244 (59%)	169 (41%)	413
2011	252 (59%)	175 (41%)	427
2012	197 (67%)	94 (33%)	291
2013	219 (70%)	94 (30%)	313
2014	146 (47%)	166 (53%)	312
2015	192 (63%)	113 (37%)	305

Πίνακας IX. Εξέλιξη της αναλογίας φοιτητών από εξετάσεις και μετεγγραφές (σε %)

➤ Εξωγενή εμπόδια

Κατά την τριετία 2010-2013 υπήρξε πρωτοφανής αναταραχή στον ευρύτερο χώρο της πανεπιστημιακής παιδείας, εξαιτίας καταλήψεων του κτηρίου της Φιλοσοφικής Σχολής από φοιτητές και μακρόχρονης απεργίας των διοικητικών υπαλλήλων του ΕΚΠΑ. Πρόκειται για τα έτη στα οποία αναμενόταν να αποφοιτήσουν όσοι εισήχθησαν την περίοδο 2005-2008. Το αποτέλεσμα ήταν η παρεμπόδιση του εκπαιδευτικού έργου, λόγω της απώλειας πολλών παραδόσεων, ολόκληρων εξεταστικών περιόδων, ενώ κάποιες εξεταστικές περιόδους ήταν διπλές ή περιορισμένης διάρκειας. Επιπλέον, δεν θα πρέπει να υποτιμηθούν και άλλες συνέπειες οι οποίες, αν και δεν είναι μετρήσιμες, ωστόσο παίζουν καθοριστικό ρόλο στην εκπαιδευτική διαδικασία: η απογοήτευση μεγάλου αριθμού φοιτητών και ο απόπροσανατολισμός από τις πανεπιστημιακές τους σπουδές.

4.3. Πώς κρίνετε την οργάνωση και την εφαρμογή του διδακτικού έργου;

4.3.1. Πώς γνωστοποιείται στους φοιτητές η ύλη των μαθημάτων στην αρχή του εξαμήνου;

Σε όλα τα μαθήματα η ύλη των μαθημάτων γνωστοποιείται στους φοιτητές προφορικά κατά τη διάρκεια των πρώτων παραδόσεων του μαθήματος και με γραπτές ανακοινώσεις έξω από το γραφείο του κάθε διδάσκοντα. Επιπλέον, κατά την τελευταία επταετία οι διδάσκοντες, σχεδόν στο σύνολό τους, έχουν δημιουργήσει ειδική ιστοσελίδα των μαθημάτων τους στην πλατφόρμα ηλεκτρονικής

εκπαίδευσης του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (<http://eclass.uoa.gr>), όπου και αναρτούν την ύλη του κάθε μαθήματός τους.

4.3.2. *Περιγράφονται οι μαθησιακοί στόχοι των μαθημάτων και τα προσδοκώμενα αποτελέσματα;*

Η περιγραφή, οι σκοποί-στόχοι και τα προσδοκώμενα αποτελέσματα των μαθημάτων γνωστοποιούνται στους φοιτητές μέσω του Οδηγού Σπουδών, ο οποίος αναφέρει πολλές λεπτομέρειες ανά μάθημα. Ο Οδηγός Σπουδών αναρτάται πλέον στην ιστοσελίδα του Τμήματος: <http://www.arch.uoa.gr>. Επιπλέον, όπως προαναφέρθηκε, οι διδάσκοντες, σχεδόν στο σύνολό τους, έχουν δημιουργήσει ειδική ιστοσελίδα των μαθημάτων τους στην πλατφόρμα ηλεκτρονικής εκπαίδευσης του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου (<http://eclass.uoa.gr>). Μέσω αυτής, οι διδάσκοντες επικοινωνούν με τους φοιτητές, αναρτούν ανακοινώσεις, βιβλιογραφίες, αρχεία, παρουσιάσεις και άλλο εκπαιδευτικό υλικό.

4.3.3. *Υπάρχει διαδικασία μέτρησης της επίτευξης των μαθησιακών στόχων των μαθημάτων;*

Η επίτευξη των μαθησιακών στόχων αξιολογείται με βάση:

- τα αποτελέσματα των φοιτητών στις τελικές εξετάσεις (ποσοστά επιτυχίας/ αποτυχίας).
- τις απαντήσεις των φοιτητών στα ηλεκτρονικά ερωτηματολόγια αξιολόγησης που συμπληρώνουν ανώνυμα προς το τέλος των παραδόσεων κάθε μαθήματος.

4.3.4. *Σε ποιο βαθμό τηρείται το ωρολόγιο πρόγραμμα των μαθημάτων;*

Το ωρολόγιο πρόγραμμα των μαθημάτων τηρείται σχεδόν σε απόλυτο βαθμό αν δεν συμβεί κάποια γενικότερη διακοπή της εκπαιδευτικής διαδικασίας του πανεπιστημίου, για διάφορους εξωγενείς λόγους (π.χ. καταλήψεις). Και σε αυτή όμως την περίπτωση γίνεται προσπάθεια αναπληρώσεων των απολεσθέντων μαθημάτων στο τέλος του εξαμήνου και πριν από την έναρξη των εξετάσεων.

4.3.5. *Είναι ορθολογική η οργάνωση και δομή του ωρολογίου προγράμματος μαθημάτων;*

Ναι, όσο αυτό μπορεί να διευκολυνθεί από τη συστέγαση πολλών Τμημάτων στο κτήριο της Φιλοσοφικής και την κατάρτιση κοινού ωρολογίου προγράμματος από την Κοσμητεία.

Γενικά, καταβάλλεται προσπάθεια για ορθολογική οργάνωση και δομή του ωρολογίου προγράμματος, ώστε να μην υπάρχουν μεγάλα κενά στο πρόγραμμα των φοιτητών. Σε λίγες περιπτώσεις, εξαιτίας του πλήθους των επιλεγόμενων μαθημάτων, ορισμένα από αυτά συμπίπτουν με υποχρεωτικά.

4.3.6. *Πόσα από τα βασικά εισαγωγικά Μαθήματα διδάσκονται από μέλη ΔΕΠ/ΕΠ των δύο ανώτερων βαθμίδων;*

Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2015-16 τα 10 από τα 20 βασικά εισαγωγικά μαθήματα (50%) διδάχθηκαν από μέλη ΔΕΠ των δύο ανώτερων βαθμίδων. Λόγω όμως του μεγάλου αριθμού των φοιτητών, γίνεται κατανομή τους σε κλιμάκια, τα οποία σε δύο περιπτώσεις μαθημάτων αναλαμβάνουν και μέλη ΔΕΠ των δύο χαμηλότερων βαθμίδων.

4.3.7. *Πόσα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος διδάσκουν μαθήματα που δεν εμπίπτουν στο στενό ή ευρύτερο γνωστικό τους πεδίο;*

Σε όλες τις περιπτώσεις τα μέλη ΔΕΠ διδάσκουν μαθήματα που εμπίπτουν στο ευρύτερο γνωστικό τους αντικείμενο.

4.4. Πώς κρίνετε τα εκπαιδευτικά βοηθήματα;

4.4.1. *Είδη και αριθμός βοηθημάτων (π.χ. βιβλία, σημειώσεις, υλικό σε ιστοσελίδες, κλπ) που διανέμονται στους φοιτητές.*

Στο 70% των προσφερόμενων μαθημάτων χρησιμοποιείται το ενιαίο σύγγραμμα (που επιλέγουν οι φοιτητές από λίστα συγγραμμάτων), σε όλες όμως τις περισσότερες οι διδάσκοντες δίνουν συμπληρωματική βιβλιογραφία ή/και σημειώσεις. Στα υπόλοιπα μαθήματα χρησιμοποιούνται επιλεγμένα άρθρα, υλικό από πολλαπλά συγγράμματα και σημειώσεις. Το υλικό αυτό στις περισσότερες περιπτώσεις φωτοτυπείται από τους φοιτητές, ενώ σε κάποιες άλλες αναρτάται στο διαδίκτυο, με τη μορφή αρχείων word, pdf, ή powerpoint, από όπου μπορούν οι φοιτητές να το μεταφορτώσουν.

4.4.2. *Υπάρχει διαδικασία επικαιροποίησης των βοηθημάτων; Πώς εφαρμόζεται;*

Επικαιροποίηση των βοηθημάτων γίνεται κάθε χρόνο. Ο διδάσκων είναι ο μόνος αρμόδιος να προτείνει επικαιροποίηση των βοηθημάτων που χρησιμοποιεί στο μάθημά του. Στην περίπτωση συγγραμματος ή σημειώσεων που απαιτούν έκδοση, η πρόταση γίνεται στη Γενική Συνέλευση του Τομέα, η οποία με τη σειρά της την προωθεί προς έγκριση στη Συνέλευση Τμήματος. Στην περίπτωση άλλων μορφών βοηθημάτων, η τροποποίηση γίνεται από τους διδάσκοντες χωρίς ιδιαίτερη διαδικασία.

4.4.3. *Πώς και πότε συγκεκριμένα διατίθενται τα βοηθήματα;*

Όταν πρόκειται για εγκεκριμένα βοηθήματα, τότε η διανομή τους γίνεται σύμφωνα με τον εκάστοτε ισχύοντα νόμο, από βιβλιοπωλεία και εκδοτικούς οίκους. Από το 2011, το Τμήμα μετέχει στην Ηλεκτρονική Υπηρεσία Ολοκληρωμένης Διαχείρισης Συγγραμμάτων - Εύδοξος, για την άμεση και ολοκληρωμένη παροχή των Συγγραμμάτων των προπτυχιακών φοιτητών των Πανεπιστημίων, των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (ΤΕΙ) της χώρας.

4.4.4. *Ποιο ποσοστό της διδασκόμενης ύλης καλύπτεται από τα βοηθήματα;*

Το σύνολο της διδασκόμενης ύλης καλύπτεται από τις ποικίλες μορφές εκπαιδευτικού υλικού που διανέμεται στους φοιτητές. Ειδικά για τα συγγράμματα το ποσοστό ποικίλλει ανά μάθημα, σε καμία όμως περίπτωση δεν είναι κάτω από 75%, ενώ ο μέσος όρος βρίσκεται περίπου στο 85% με 90%.

4.4.5. *Παρέχεται βιβλιογραφική υποστήριξη πέραν των διανεμόμενων συγγραμμάτων;*

Σε όλα τα μαθήματα στα οποία διανέμονται συγγράμματα υπάρχει βιβλιογραφική υποστήριξη. Ιδιαίτερη μέριμνα λαμβάνεται ώστε τα βιβλία που προτείνονται να υπάρχουν στα σπουδαστήρια του Τμήματος, αν και δυστυχώς πολλές φορές δεν διατίθενται σε αρκετά αντίτυπα ώστε να καλύψουν τη μεγάλη ζήτηση που υπάρχει. Πάντως, έχουν γίνει και γίνονται διαβήματα προς τους εκδοτικούς οίκους να διαθέτουν αριθμό δωρεάν αντιτύπων στα Σπουδαστήρια για τα βιβλία, των οποίων προτείνεται η διανομή από διδάσκοντες του Τμήματος. Επιπλέον, τα τελευταία χρόνια τα σπουδαστήρια έχουν ενισχυθεί σημαντικά σε συγγράμματα, χάρη στη δωρεάν προμήθεια διδακτικών συγγραμμάτων μέσω του ηλεκτρονικού συστήματος ΕΥΔΟΞΟΣ.

4.5. Πώς κρίνετε τα διαθέσιμα μέσα και υποδομές;

4.5.1. Αμφιθέατρα και αίθουσες διδασκαλίας:

(α) Αριθμός και χωρητικότητα, (β) Επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα, (γ) Βαθμός χρήσης, (δ) Επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα του υποστηρικτικού εξοπλισμού.

Το Τμήμα συστεγάζεται με πολλά άλλα τμήματα στο κτήριο της Φιλοσοφικής Σχολής στην Πανεπιστημιόπολη Ζωγράφου. Για τις ανάγκες διδασκαλίας έχουν παραχωρηθεί συνολικά 4 αμφιθέατρα και 4 αίθουσες, όπως φαίνεται από τους Πίνακες X και XI.

Πίνακας X. Χωρητικότητα και χρήση αμφιθεάτρων

Αμφιθέατρο	Χωρητικότητα	Χρήση	
		Χειμερινό	Εαρινό
432	100	48%	44%
437	200	60%	52%
440	300	72%	76%
315	200	72%	40%

Πίνακας XI. Χωρητικότητα και χρήση αιθουσών

Αίθουσα	Χωρητικότητα	Χρήση	
		Χειμερινό	Εαρινό
209	80	32%	40%
421	80	44%	60%
538	80	48%	48%
820	80	36%	32%

Ο βαθμός χρήσης παρουσιάζεται ως ποσοστό χρήσης της κάθε αίθουσας διδασκαλίας, μεταξύ 9 π.μ. και 7 μ.μ. καθημερινά, επί 5 ημέρες εβδομαδιαία (σύνολο 50 ώρες).

Το ποσοστό χρήσης είναι ενδεικτικό και αφορά μόνο τις προγραμματισμένες ώρες διδασκαλίας. Στην πραγματικότητα είναι αρκετά μεγαλύτερο, καθώς οι αίθουσες και τα αμφιθέατρα χρησιμοποιούνται πολύ συχνά από το Τμήμα για εκτός προγράμματος ομιλίες, ελεύθερα σεμινάρια, αναπληρώσεις μαθημάτων, υποστηρίξεις διατριβών και έκτακτες εκπαιδευτικές ανάγκες. Τα αμφιθέατρα, όταν είναι ελεύθερα, καλύπτουν βάσει προγράμματος τις ανάγκες και άλλων συστεγαζόμενων Τμημάτων της Φιλοσοφικής Σχολής. Αντίθετα, οι αίθουσες χρησιμοποιούνται για τα μεταπτυχιακά σεμινάρια πολλών διδασκόντων, γεγονός που προσθέτει αρκετές επιπλέον ώρες χρήσης. Με την προσθήκη των μεταπτυχιακών σεμιναρίων, το ποσοστό χρήσης των αιθουσών ξεπερνά το 70-80%.

Το Τμήμα διαθέτει επίσης μία ακόμα μικρή αίθουσα, την αίθουσα 210, η οποία βρίσκεται στο εσωτερικό του Μουσείου Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης. Χρησιμοποιείται τόσο από προπτυχιακά (επιλογής και σεμιναριακά) όσο και από μεταπτυχιακά μαθήματα. Λόγω όμως των εκπαιδευτικών προγραμμάτων και του ωραρίου του Μουσείου η συγκεκριμένη αίθουσα μπορεί να χρησιμοποιείται μόνο για 23 ώρες εβδομαδιαίως και το ποσοστό χρήσης της κυμαίνεται μεταξύ 60-75%.

Με βάση τα παραπάνω προκύπτει ότι τα τέσσερα (4) αμφιθέατρα και οι τέσσερις (4) αίθουσες διδασκαλίας καλύπτουν επί του παρόντος τις εκπαιδευτικές ανάγκες της διδασκαλίας του ΠΠΣ και του ΜΠΣ.

Σε γενικές γραμμές τα αμφιθέατρα και οι αίθουσες διδασκαλίας εκτιμώνται ως χώροι κατάλληλοι για τις ανάγκες της διδασκαλίας, αλλά παρουσιάζουν αρκετά προβλήματα συντήρησης.

Αμφιθέατρα και αίθουσες διδασκαλίας έχουν τον απαραίτητο τεχνολογικό εξοπλισμό, ο οποίος όμως δεν συντηρείται, με αποτέλεσμα να μην αποδίδει ικανοποιητικά. Όλα τα αμφιθέατρα έχουν από ένα προβολέα διαφανειών και ένα βιντεοπροβολέα, ενώ όλες οι αίθουσες (εκτός από την 820) έχουν από ένα βιντεοπροβολέα. Οι βιντεοπροβολείς σήμερα καλύπτουν τις τρέχουσες ανάγκες, όμως είναι πολύ πιθανό στο εγγύς μέλλον να απαιτηθεί μερική αναβάθμισή τους ή και αντικατάστασή τους. Επίσης, ολόκληρη η Φιλοσοφική Σχολή διαθέτει έναν μόνο τεχνικό με ειδικευση για αυτά τα μηχανήματα με αποτέλεσμα τα προβλήματα και οι βλάβες να αντιμετωπίζονται κάθε φορά με ειδικά αιτήματα και καθυστέρηση, σε βάρος των ωρών διδασκαλίας.

4.5.2. Εκπαιδευτικά εργαστήρια

4.5.2.1. Μουσείο Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης

Διευθύντριες (2009-2016): Καθηγήτριες Σοφία Καλοπίση-Βέρτη, Παναγιώτα Πολυχρονάκου-Σγουρίτσα, Μαρία Κωνσταντουδάκη-Κιτρομηλίδου.

Στο Μουσείο και το Αρχαιολογικό Πάρκο απασχολούνται οι ΕΔΙΠ Αλεξάνδρα Σφυρόερα, Μισέλ Ρογκενμπούκε, Λάμπρος Αραχωβίτης.

Στο Μουσείο επίσης ανήκαν οι Βασίλειος Λέτσιος, Αρχαιολόγος Μουσείων, και Ιωάννης Σκορδύλης, Συντηρητής Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης, οι οποίοι έχουν αποχωρήσει από το Τμήμα.

❖ Γενικές πληροφορίες

Το Μουσείο Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης στεγάζεται από το 1994 σε δύο χώρους 960 τ.μ. και 1.030 τ.μ., στον 2ο και 3ο (αντίστοιχα) όροφο του κτηρίου της Φιλοσοφικής Σχολής. Στα ευρετήρια του Μουσείου έχουν καταχωρισθεί περισσότερα από 8.500 αντικείμενα της προϊστορικής, κλασικής και βυζαντινής περιόδου, πίνακες σύγχρονων ελλήνων ζωγράφων, εκμαγεία και άλλα αντίγραφα. Τα εκθέματα, τα οποία αποτελούν δωρεές ή δάνεια Μουσείων, Εφορειών Αρχαιοτήτων, του Κυπριακού Μουσείου Λευκωσίας αλλά και ιδιωτών, έχουν οργανωθεί σε 11 Διδακτικές Συλλογές με ισάριθμους επιστημονικούς υπευθύνους - μέλη ΔΕΠ του Τομέα Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης. Στο Μουσείο έχουν επίσης κατά καιρούς φιλοξενηθεί περιοδικές εκθέσεις.

Το 2004 περιήλθε στο Μουσείο το Αρχαιολογικό Πάρκο της Πανεπιστημιόπολης. Εκεί εκτίθενται κατάλοιπα της Κλασικής, Υστερορωμαϊκής και Βυζαντινής Αθήνας που αποκαλύφθηκαν στις ανασκαφές για την κατασκευή του μητροπολιτικού σιδηροδρόμου στον σταθμό «Σύνταγμα» από την Γ' ΕΠΚΑ.

Κατά τα ακαδημαϊκά έτη 2010-2011 έως και 2015-2016 υπήρξαν οι ακολουθες βελτιώσεις στις υποδομές του μουσείου:

I. Διαμόρφωση και οργάνωση μικρού αποθηκευτικού χώρου στον 3ο όροφο για την ασφαλή φύλαξη των σημαντικότερων αντικειμένων του Μουσείου που δεν εκτίθενται, II. Αγορά δexion και κυτίων αποθήκευσης για την οργάνωση της αποθήκης στον 2ο όροφο, III. Εγκατάσταση αυτόνομου συστήματος συναγερμού στη Μονάδα Συντήρησης, IV. Εγκατάσταση συστημάτων συναγερμού στο

Αρχαιολογικό Πάρκο Πανεπιστημιόπολης και στον χώρο των Εκμαγείων, V. Αγορά ανυψωτικού και παλετοφόρου για τις ανάγκες μετακίνησης των εκμαγείων, VI. Αγορά εξοπλισμού για την παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού και πληροφοριακών πινακίδων, VII. Επισκευή παλαιών προθηκών και επίπλων από την Τεχνική Υπηρεσία του ΕΚΠΑ, VIII. Σχεδιαστική αποτύπωση των δύο χώρων του Μουσείου, IX. Μουσειολογική πρόταση επανέκθεσης των αντικειμένων, X. Συγκρότηση βιβλιοθήκης (βιβλία, άρθρα, φυλλάδια, εκπαιδευτικοί φάκελοι, περιοδικά, e-books κτλ. κυρίως Μουσειολογικού περιεχομένου), XI. Αντιμετώπιση με προσωρινές λύσεις διαφόρων προβλημάτων που προέκυψαν κυρίως από υγρασίες και προβλήματα αποχετευτικών δικτύων και προκάλεσαν, εκτός των άλλων, την προσωρινή διακοπή λειτουργίας χώρων του Μουσείου.

Το Μουσείο και το Αρχαιολογικό Πάρκο λειτουργούν καθημερινά, από Δευτέρα έως Παρασκευή, 8.30-16.30. Στο Μουσείο και το Αρχαιολογικό Πάρκο απασχολούνται δύο και ένα, αντιστοίχως, μέλη ΕΔΙΠ. Το προσωπικό του μεν Μουσείου αποτελείται από 2 φύλακες του δε Αρχαιολογικού Πάρκου αποτελείται από 2 φύλακες.

Το Μουσείο διαθέτει ιστοσελίδα με βασικές πληροφορίες για τις συλλογές και δραστηριότητές του <http://museum2.arch.uoa.gr> (την τρέχουσα περίοδο η ιστοσελίδα δεν είναι ενεργή και θα ενεργοποιηθεί προσεχώς), καθώς και λογαριασμό στο Twitter @ArchMuseumUoA.

❖ Εκπαιδευτικοί σκοποί

Το Μουσείο Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης του ΕΚΠΑ, μέσω των συλλογών του, έχει θέσει ως αποστολή του τη θεωρητική κατάρτιση και πρακτική άσκηση των φοιτητών του Τμήματος σε θέματα ερμηνείας και επιμέλειας αρχαιολογικών αντικειμένων και σύγχρονων έργων τέχνης, καθώς και παρουσίασης και προβολής της πολλαπλής σημασίας τους για την ιστορία του πολιτισμού και της τέχνης. Όλες οι Συλλογές του Μουσείου, αναπόσπαστα συνδεδεμένες με την εκπαιδευτική διαδικασία, προσφέρουν τη δυνατότητα στο σύνολο των φοιτητών της Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης να μελετήσουν από κοντά αντικείμενα που βρίσκονται στο επίκεντρο των μαθημάτων τους μέσω της πραγματοποίησης προαιρετικών και υποχρεωτικών φροντιστηριακών ασκήσεων, διαδραστικών εργαστηρίων κτλ.. Παράλληλα όμως το Μουσείο Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης, αναγνωρίζοντας τον ιδιαίτερο ρόλο των μουσείων εν γένει και των πανεπιστημιακών μουσείων ειδικότερα στη διαμόρφωση της σκέψης και νέων ιδεών προς όφελος όλης της κοινωνίας, πέτυχε τα τελευταία 9 χρόνια το άνοιγμα προς διαφορετικές ομάδες επισκεπτών αφενός με την υλοποίηση μιας σειράς εκπαιδευτικών προγραμμάτων καταρχήν για μαθητές Δημοτικού και Γυμνασίου, αφετέρου με τη συμμετοχή σε διεθνείς εορτασμούς που σχετίζονται με τα μουσεία –όπως οι Ευρωπαϊκές Ημέρες Πολιτιστικής Κληρονομιάς, η Διεθνής Ημέρα Μουσείων.

❖ Διδασκαλία - Εκπαιδευτικά προγράμματα

I. Εκπαιδευτικά προγράμματα σε οργανωμένες σχολικές ομάδες: Υλοποιήθηκαν τα παρακάτω εκπαιδευτικά προγράμματα στο Μουσείο και στο Αρχαιολογικό Πάρκο σε οργανωμένες σχολικές ομάδες έως 50 μαθητών Δημοτικού και Γυμνασίου –κατά μέσον όρο 2.500 μαθητές ετησίως- 3 φορές εβδομαδιαίως:

1. Από τη Σκύλλα στη Χάρυβδη κι ακόμη πιο πέρα... Συνάντηση με τα τέρατα του αρχαίου κόσμου.
2. Ψωμί με μέλι και γλυκό κρασί... Ξεκλειδώνοντας τα μυστικά της κουζίνας ενός Πρωτοβυζαντινού σπιτιού στου Δελφούς.
3. Θα 'θελα νά 'μουν ο / θα 'θελα να 'μουν η... Συναντούμε θεούς, ήρωες και ανθρώπους στη Συλλογή εκμαγείων.

4. Το μυστικό του Μαυσωλείου.
5. Εκπαιδεύοντας μικρούς αρχαιολόγους.
6. Εγεννήθηκες χωρίς στρωματάκι καλέ μας Χριστούλη.
7. Υποδεχόμαστε την άνοιξη και το Πάσχα.
8. Φρέατα, κρήνες, υδραγωγεία, δεξαμενές, βαλανεία – η διαχείριση του νερού στην αρχαία Αθήνα.

Όλα τα προγράμματα υλοποιήθηκαν με διάφορες αφορμές για παιδιά των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας του ΕΚΠΑ.

Την περίοδο 2012-2014 οργανώθηκαν δύο κύκλοι διαλέξεων με τίτλο: «Τέχνες και τεχνικές στην Προϊστορία» και «Όψεις του Χρόνου. Από τον μύθο στον άνθρωπο στο όραμα». Τις διαλέξεις έδωσαν μέλη ΔΕΠ του Τμήματός μας και άλλων πανεπιστημίων, διδάκτορες της Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης και ειδικοί στα εκάστοτε θέματα.

II. Το Μουσείο και οι δράσεις του αποτέλεσαν θέμα ξεχωριστών συνεδριών του 9ου Συμποσίου του Τομέα Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης (ακαδημαϊκό έτος 2012-2013).

III. Σε συνεργασία με το Κέντρο Μικρασιατικών Σπουδών οργανώθηκαν δύο διαλέξεις κατά τα ακαδημαϊκά έτη 2014-2015 και 2015-2016. Βασικός θεματικός άξονας όλων ήταν η Μικρά Ασία σε συνδυασμό με θέματα Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης. Οι διαλέξεις δόθηκαν στην έδρα του Κέντρου στην Πλάκα.

Παράλληλα, το Μουσείο παραμένει πάντα ανοικτό για ξεναγήσεις ποικίλων ομάδων κοινού: μαθητών Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης που οργανώνει η Κοσμητεία, Συλλόγων, διαφόρων επισκεπτών και καλεσμένων από άλλα πανεπιστήμια κτλ..

Επίσης, στις αίθουσες διδασκαλίας του Μουσείου τόσο στη Φιλοσοφική Σχολή όσο και στο Αρχαιολογικό Πάρκο πραγματοποιείται συστηματικά διδασκαλία από μέλη ΔΕΠ στο πλαίσιο τόσο του προπτυχιακού όσο και των μεταπτυχιακών προγραμμάτων.

❖ Τεχνολογικός εξοπλισμός

Ο τεχνολογικός εξοπλισμός του Μουσείου Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης στη Φιλοσοφική Σχολή περιλαμβάνει:

- ✓ δύο επιτραπέζιους ηλεκτρονικούς υπολογιστές (για τις ανάγκες γραμματειακής υποστήριξης των δραστηριοτήτων του και ψηφιοποίησης των αντικειμένων του)
- ✓ 3 εκτυπωτές, 1 φωτοτυπικό μηχάνημα και 1 scanner (για τις ανάγκες γραμματειακής υποστήριξης των δραστηριοτήτων του, ψηφιοποίησης των αντικειμένων του, προετοιμασίας των εκπαιδευτικών προγραμμάτων και των λοιπών δράσεών του)
- ✓ έναν εκτυπωτή-συσκευή fax (για τις ανάγκες γραμματειακής υποστήριξης των δραστηριοτήτων του)
- ✓ δύο επιτραπέζιους υπολογιστές για τα μέλη ΕΔΙΠ
- ✓ έναν βιντεοπροβολέα για τις ανάγκες διδασκαλίας και εκπαιδευτικών προγραμμάτων που διεξάγονται στην αίθουσα διδασκαλίας του Μουσείου

Στο Αρχαιολογικό πάρκο υπάρχουν:

- ✓ ένας επιτραπέζιος ηλεκτρονικός υπολογιστής για το μέλος ΕΔΙΠ,
- ✓ ένας βιντεοπροβολέας και
- ✓ ένας φορητός υπολογιστής για τις ανάγκες διδασκαλίας.
- ✓

❖ **Εμπλουτισμός του μουσείου, διαχείριση & αξιοποίηση του υλικού του:**

I. Με τη βοήθεια του προγράμματος MuseumPlus ψηφιοποιήθηκαν οι βασικές πληροφορίες των καταγεγραμμένων στα Ευρετήρια του Μουσείου αντικειμένων (περί τα 8.000 αντικείμενα).

II. Ψηφιοποίηση του μεγαλύτερου μέρους του παραχωρηθέντος το ακαδημαϊκό έτος 2012-2013 φωτογραφικού αρχείου Γεωργίου Κοπανιά (περί τις 4.700 διαφάνειες).

III. Σύνταξη Δελτίων Δανεισμού Αντικειμένου για όλα τα έργα της Συλλογής Νεότερης Τέχνης που έχουν δανειστεί και παραγωγή συνοδευτικών ενημερωτικών πινακίδων.

IV. Ψηφιοποίηση του Ευρετηρίου αντικειμένων.

V. Καταγραφή μεγάλων συνόλων αντικειμένων, όπως έργων, κυρίως ζωγραφικής, της Αικ. Εξάρχου-Gensonnet• προσωπικού αρχείου Αικ. Εξάρχου-Gensonnet.

VI. Πενταετείς δανεισμοί αντικειμένων:

ακαδημαϊκό έτος 2011-2012: 265 θραύσματα πήλινων ειδωλίων και 10 όστρακα αγγείων από την Δ' Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων

ακαδημαϊκό έτος 2012-2013: 17 αντικείμενα από τις ανασκαφές της Γαλλικής Αρχαιολογικής Σχολής στην πρωτοβυζαντινή πόλη των Δελφών.

ακαδημαϊκό έτος 2015-2016: 163 όστρακα χειροποίητης κεραμικής από την Αργολίδα και την Κόρινθο

VII. Δωρεές αντικειμένων:

ακαδημαϊκό έτος 2010-2011: Ξυλόγλυπτο ταμπλώ με διαδοχικά στάδια εργασίας και εργαλεία ξυλόγλυπτικής.

ακαδημαϊκό έτος 2011-2012: 7 εκμαγεία αρχαίων ελληνικών γλυπτών και 12 αντίγραφα αρχαίων και βυζαντινών νομισμάτων.

ακαδημαϊκό έτος 2012-2013: οκρίβαντας και άλλα αντικείμενα για τη Βυζαντινή ζωγραφική• 17 έκτυπα σφραγιδολίων• νέα δείγματα πετρωμάτων.

ακαδημαϊκό έτος 2014-2015: εργαλεία και δείγματα χαρακτηριστικής τέχνης.

❖ **Νέες εκθέσεις, παραγωγή νέου πληροφοριακού υλικού:**

ακαδημαϊκό έτος 2010-2011: επανέκθεση συλλογής Λαϊκής Αιθιοπικής Τέχνης στο κτήριο ΚΩ-ΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ με την παραγωγή πληροφοριακού υλικού• ενημερωτικές πινακίδες για την επανέκθεση έργων της Συλλογής Νεότερης Τέχνης, «Μορφές και Εικάσματα».

ακαδημαϊκό έτος 2012-2013: Έκθεση «Από την Πυθία στην Αθανασία. Φωτίζοντας όψεις των Πρωτοβυζαντινών Δελφών».

ακαδημαϊκό έτος 2014-2015: Παραγωγή νέου πληροφοριακού υλικού για την ενότητα Βυζαντινά χειρόγραφα της Συλλογής Βυζαντινής Ζωγραφικής.

ακαδημαϊκό έτος 2015-2016: Παραγωγή νέου πληροφοριακού υλικού και μερική επανέκθεση Συλλογής Αρχαίας Γλυπτικής, Επιγραφικής και Εκμαγείων και Συλλογής Πετρωμάτων, Μεταλλευμάτων και αρχαίας Τεχνολογίας.

ακαδημαϊκό έτος 2015-2016: Περιοδική έκθεση «Διεπιστημονικότητα στην πράξη και εν τη γενέσει. Από την ανασκαφή στη δημοσίευση και στο μουσείο».

❖ **Συμμετοχή σε διεθνείς εορτασμούς και πανελλαδικές δράσεις:**

Το Μουσείο συμμετέχει σταθερά σε διεθνείς εορτασμούς και δράσεις.

α. Περιβάλλον και Πολιτισμός:

- Σεπτέμβριος 2011: «Φωνές νερού μυριάδες στο Αρχαιολογικό Πάρκο Πανεπιστημιόπολης», διάλεξη, εκπαιδευτικό πρόγραμμα, θεματική ξενάγηση
- Οκτώβριος 2013: «Λαμπερές Ιστορίες φωτιάς στο Αρχαιολογικό Πάρκο Πανεπιστημιόπολης. Με αφορμή έναν αρχαίο κλίβανο χύτευσης χάλκινων έργων», θεματικές ξεναγήσεις

β. Ευρωπαϊκές Ημέρες Πολιτιστικής Κληρονομιάς:

- Σεπτέμβριος 2010: «Από τη Σκύλλα στη Χάρυβδη κι ακόμη πιο πέρα... Συνάντηση με τα τέρατα του αρχαίου κόσμου», εκπαιδευτικό πρόγραμμα
- Σεπτέμβριος 2013: «Συναντώντας πρόσωπα του χρόνου στο Μουσείο Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης»
- Σεπτέμβριος 2014: «Θά 'θελα νά 'μουν ο ... / Θά 'θελα νά 'μουν η ...», 26-18 Σεπτεμβρίου, εκπαιδευτικό πρόγραμμα για μαθητές
- Σεπτέμβριος 2015: «ΕΗΠΚ 2015 Πράξη πρώτη: ιστορίες βίας με αφορμή εκμαγεία από το Μουσείο της Αλικαρνασσοῦ», εκπαιδευτικό πρόγραμμα για μαθητές, δράσεις υποδοχής πρωτοετών φοιτητών

γ. Διεθνής Ημέρα Μουσείων:

- 2010: «Μια διαπολιτισμική συλλογή στο Μουσείο Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης», «Οι συλλογές των μικρών φίλων του Μουσείου Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης», εκπαιδευτικά προγράμματα
- 2011: «Αντικείμενα ζωής της Αικατερίνας Εξάρχου-Gensonnet στο Μουσείο Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης» (διάλεξη, θεματική ξενάγηση)
- 2013: εγκαινία έκθεσης «Από την Πυθία στην Αθανασία»
- 2014: «Το Μουσείο θυμάται... Το Μουσείο δημιουργεί... Το Μουσείο ενώνει...» Σειρά δράσεων (διαλέξεις, συναντήσεις, εκπαιδευτικά προγράμματα, θεματικές ξεναγήσεις)
- 2015: «Αγγίζοντας αγγεία, αισθάνομαι, σκέφτομαι, δημιουργώ...», διαδραστικό εργαστήριο για φοιτητές
- 2016: 1. έκθεση «Διεπιστημονικότητα στην πράξη και εν τη γενέσει. Από την ανασκαφή στη δημοσίευση και στο μουσείο», 2. έκθεση «*museuTopia: επισκέψεις στις μουσειακές γειτονίες. Μια αναστοχαστική φωτο-δράση για τα μουσεία και τους επισκέπτες τους*», 3. εκπαιδευτικό πρόγραμμα «*Εκπαιδύοντας μικρούς αρχαιολόγους!*».

δ. Ημέρα Πανεπιστημιακών Μουσείων: Νοέμβριος 2015 «Ex UNIVERSEUM lux. Αρχαία λυχνάρια: μορφή και χρήση», με έμφαση στη συλλογή πήλινων λύχνων του Μουσείου.

❖ **Φιλοξενία δράσεων μελών ΔΕΠ:**

Παράλληλα το Μουσείο φιλοξένησε δράσεις και εργαστήρια μελών ΔΕΠ του Τομέα Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης, με τη συμμετοχή φοιτητών, όπως το εργαστήριο κατασκευής κυκλαδικών ειδωλίων του κ. Ι. Παπαδάτου, εργαστήριο κατασκευής κεραμικών αντικειμένων του κ. Π. Πετρίδη στον αύλειο χώρο του Μουσείου, δράσεις και εργαστήρια της κ. Μ. Μούλιου.

❖ **Προβολή του έργου του Μουσείου και των αντικειμένων του σε ημερίδες, συνέδρια κτλ.**

- *Εκπαιδευτικές δράσεις για την πολιτιστική κληρονομιά και το περιβάλλον 2008-2009, Ιούνιος 2011:* Α. Σφυρόερα, «Εκπαιδευτικά προγράμματα και σε πανεπιστημιακά μουσεία; Η εμπειρία του Μουσείου Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης (Πανεπιστήμιο Αθηνών)».

- 8ο Επιστημονικό Συμπόσιο ΑΝΑΣΚΑΦΗ & ΕΡΕΥΝΑ VIII: από το ερευνητικό έργο του Τομέα Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης, Απρίλιος 2011: poster Α. Σφυρόερα: «Μουσείο Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης: Ιστορία, δράσεις, προοπτικές».
- 9ο Επιστημονικό Συμπόσιο ΑΝΑΣΚΑΦΗ & ΕΡΕΥΝΑ IX: από το ερευνητικό έργο του Τομέα Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης, Απρίλιος 2013: Α. Σφυρόερα: «Η Αικατερίνα Εξάρχου-Gensonnet και το Μουσείο Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης. Το χρονικό μιας αμφίδρομης σχέσης μέσα από τις σελίδες του προσωπικού της αρχείου».
- 16η ΕΤΗΣΙΑ ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ Εκπαίδευση και Νεοελληνική Πολιτιστική Κληρονομιά «Μουσεία και άυλη πολιτιστική κληρονομιά: Εκπαιδευτικές δράσεις για τον πολιτισμό της διατροφής» Παρασκευή 5 Δεκεμβρίου 2014: Α. Σφυρόερα, «Ψωμί με μέλι και γλυκό κρασί. Ξεκλειδώνοντας τα μυστικά της κουζίνας ενός πρωτοβυζαντινού σπιτιού στους Δελφούς»: ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα του Μουσείου Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης (ΕΚΠΑ)».
- XVI UNIVERSEUM NETWORK MEETING, University Heritage and Cultural Engagement of European Universities, Athens University, Greece, 11-13 June 2015: α) poster Μ. Constantoudaki-Kitromilides, Α.Σ. Sfyroera, «Museum of Archaeology and History of Art», β) ανακοίνωση Υ. Papadatos, Α.Σ. Sfyroera, Μ. Roggenbucke, «Practicing Archaeology in the Museum: the experience of transforming a University Museum from an exhibition hall to a place of archaeological practice».

❖ Προβλήματα - Καταγραφή αναγκών

1. Επείγουσα ανάγκη αναβάθμισης κτηριακών υποδομών Μουσείου και Αρχαιολογικού Πάρκου με επισκευές, συντηρήσεις και αντικαταστάσεις.
2. Ενοποίηση χώρων 2ου και 3ου ορόφου και κατασκευή προσβάσεων για ΑΜΕΑ.
2. Ανανέωση πεπαλαιωμένων και παρωχημένης αισθητικής προθηκών και εποπτικού υλικού έκθεσης αντικειμένων.
3. Αναβάθμιση ηλεκτρονικού εξοπλισμού για τις ανάγκες έκθεσης, μαθημάτων, φροντιστηριακών ασκήσεων κτλ.
4. Αύξηση χώρων αποθήκευσης καθώς αυξάνεται ραγδαία ο αριθμός των νέων αποκτημάτων.

Προβλήματα στελέχωσης

Το Μουσείο πάσχει από υποστελέχωση τόσο σε επίπεδο φυλακτικού και εργατοτεχνικού όσο και, κυρίως, σε επίπεδο επιστημονικού-ερευνητικού προσωπικού. Χωρίς άμεση αντιμετώπιση του προβλήματος θα καταστεί δυσχερής η λειτουργία του στο μέλλον.

▪ ΜΟΝΑΔΑ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ

Η Μονάδα Συντήρησης του Μουσείου Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης του Τμήματος λειτουργεί από τον Σεπτέμβριο του 2010 στις εγκαταστάσεις του Μουσείου, εντός του κτηρίου της Φιλοσοφικής Σχολής, στην Πανεπιστημιούπολη Ζωγράφου. Πρόκειται για μία εργαστηριακή μονάδα, την πρώτη σε Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας ελληνικού πανεπιστημίου, που έχει σκοπό τη συντήρηση των ευρημάτων του Μουσείου, των πανεπιστημιακών ανασκαφών αλλά και την εκπαίδευση των φοιτητών του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας σε θέματα που άπτονται της συντήρησης αρχαιολογικών ευρημάτων και των πρώτων σωστικών μέτρων στην ανασκαφή.

Στον χώρο της Μονάδας Συντήρησης και του Μουσείου γίνεται πρακτική άσκηση προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών του Τμήματος πάνω σε αρχαία αντικείμενα στο πλαίσιο:

(α) του ελεύθερου φροντιστηρίου «Τεχνικές Συντήρησης στην Ανασκαφή και το Εργαστήριο» (χειμερινό-εαρινό),

(β) του ελεύθερου φροντιστηρίου «Υιοθετώ ένα εκμαγείο!» (ένα εθελοντικό εργαστήριο καθαρισμού των εκμαγείων του Μουσείου, στο πλαίσιο του μαθήματος ΙΑ 12 Κλασική Αρχαιολογία Β) (εαρινό),

(γ) του υποχρεωτικού μαθήματος κατεύθυνσης: ΙΑ 103: Ανασκαφική και Επεξεργασία Αρχαιολογικού Υλικού – Μουσειολογία (εαρινό),

(δ) προπτυχιακών και μεταπτυχιακών σεμιναρίων μελών ΔΕΠ (χειμερινό-εαρινό).

Το ελεύθερο φροντιστήριο «Τεχνικές Συντήρησης στην Ανασκαφή και το Εργαστήριο» διδάσκεται κατά τη διάρκεια των χειμερινών εξαμήνων σε θεωρητικό επίπεδο και έχει ως στόχο την ανάλυση θεμάτων σχετικών με την ανασκαφική συντήρηση, την τεχνολογία των διαφόρων υλικών κατασκευής των αντικειμένων, τη συσκευασία και μεταφορά αυτών καθώς και τις συνθήκες ασφαλούς αποθήκευσής τους. Επίσης, θίγονται θέματα που αφορούν την προστασία των ακίνητων ευρημάτων και μνημείων, της ανάγκης ένταξης των εργασιών συντήρησης τόσο στο οργανόγραμμα όσο και στον προϋπολογισμό των ανασκαφικών εργασιών και μελετών, ενώ γίνεται και αναφορά σε μεθόδους ανάλυσης και αρχαιομετρίας που χρησιμοποιούνται πλέον ευρέως στους τομείς της αρχαιολογίας και της συντήρησης.

Στο εαρινό εξάμηνο το φροντιστήριο γίνεται αποκλειστικά στη Μονάδα Συντήρησης με τη μορφή πρακτικών ασκήσεων πάνω στα αντικείμενα και αφορούν εργασίες που είθισται να κάνουν οι φοιτητές αρχαιολογίας σε πανεπιστημιακές ανασκαφές, όπως πλύσιμο και διαλογή των ομάδων κεραμικής, σήμανση και καταγραφή των αντικειμένων, σχέδιο και φωτογραφία. Σε αυτές προστέθηκαν και εργασίες όπως η «μικροανασκαφή» που γίνεται στο εργαστήριο, για παράδειγμα η αφαίρεση του χρώματος από το εσωτερικό των αγγείων, και η συλλογή και ταξινόμηση των περιεχομένων τους (οστά, όστρεα, οργανικά υλικά, κάρβουνα κ.ά.). Στο ίδιο εξάμηνο γίνονται και οι παραδόσεις (τρία τρίωρα θεωρίας) του υποχρεωτικού μαθήματος κατεύθυνσης: ΙΑ 103: Ανασκαφική και Επεξεργασία Αρχαιολογικού Υλικού – Μουσειολογία.

Η Μονάδα Συντήρησης του Μουσείου διαθέτει ήδη μεγάλο μέρος από τον απαραίτητο εξοπλισμό, επιφάνειες εργασίας, απαγωγό αερίων τύπου εστίας, φορητό απαγωγό αερίων, στερεομικροσκόπιο, κλίβανο, στήλη απιονισμού νερού, συσκευή μικροαμμοβολής και αεροσυμπιεστή, κάδο και ξέστρο υπερήχων, ξηραντήρα και αντλία κενού, συσκευή ηλεκτρόλυσης, αγωγιμόμετρο-pHμετρο-TDS, μεγεθυντικούς φακούς με φως (επιτραπέζιους και τροχήλατο), συσκευή παραγωγής ατμού, ζυγό ακριβείας, ταχυτροχό, μικροκρουστικό με παλλόμενη ακίδα, καθώς επίσης και τα αναγκαία μικροεργαλεία και εργαστηριακά σκεύη. Η Μονάδα θα συνεχίσει να εξοπλίζεται και στο μέλλον, ώστε να ακολουθεί την εξέλιξη της τεχνολογίας στον χώρο της συντήρησης αρχαιοτήτων και έργων τέχνης, για να μπορεί έτσι να προσφέρει ένα υψηλό επίπεδο υπηρεσιών αλλά και εκπαίδευσης.

Συγκεκριμένα, έως σήμερα έχει συντηρηθεί (στο εργαστήριο ή και κατά χώραν) ένας μεγάλος αριθμός αντικειμένων από τις συλλογές του Μουσείου αλλά και από τις πανεπιστημιακές ανασκαφές των μελών ΔΕΠ του Τομέα Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης, στις θέσεις:

- Διογέναιο Γυμνάσιο (Πλάκα-Αθήνα)
- Πλάσι (Μαραθώνας)
- Κοτρώνι (Καπανδρίτι)
- Ραφήνα (Αττική)
- Πάρνηθα (Αττική) (αντικείμενο δύο, εν εξελίξει, διδακτορικών διατριβών)
- Λαζάρηδες (Αίγινα)

- Αλάσαρνα (Κως)
- Παλαιόπολη (Άνδρος)
- Ξώμπουργο (Τήνος)
- Αζοκέραμος, Λιβάρι, Γαΐδουροφάς, Παντοτινού Κορυφή, Σταυρωμένος (Λασιθι-Κρήτη)
- Οινιάδες (Αιτωλοακαρνανία)
- Tell Nader (Erbil-Βόρειο Ιράκ)

Η Μονάδα Συντήρησης υποστηρίζει επαρκώς και τα ερευνητικά προγράμματα του Τομέα, όπως αυτό που οργάνωσε και εξασφάλισε για τη μελέτη της Ανασκαφής της Αλάσαρνας, η Ομ. Καθηγήτρια του Τμήματος κ. Γ. Κοκκορού-Αλευρά, στο πλαίσιο του Προγράμματος «Θαλής» (2012-2015), σε συνεργασία με το Εργαστήριο Πλάσματος/Ινστιτούτου Μελέτης Υλικών του ΕΚΕΦΕ «Δημόκριτος», για την ανάληψη νέων δράσεων στο ερευνητικό πρόγραμμα εφαρμογής αναγωγικού πλάσματος εκκένωσης αίγλης υδρογόνου σε δοκίμια/αντικείμενα κατασκευασμένα από χαλκό και τα κράματα αυτού.

Από την αρχή της δημιουργίας της, η Μονάδα Συντήρησης, μέσω συνεργασιών που επιτεύχθηκαν, έχει κι έναν υποστηρικτικό ρόλο στην εκπαίδευση των φοιτητών του Τμήματος Συντήρησης Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης (ΣΑΕΤ) του ΑΤΕΙ Αθήνας. Έτσι, μέχρι σήμερα έχουν εκπονήσει την υποχρεωτική τους εξάμηνη πρακτική άσκηση ένδεκα φοιτητές/φοιτήτριες του Τμήματος ΣΑΕΤ (και μία σπουδάστρια του ΙΕΚ Ηλιούπολης). Ακόμα, έχουν εκπονηθεί τρεις πτυχιακές εργασίες σε αντικείμενα των συλλογών του Μουσείου (και του Αρχαιολογικού Πάρκου), ενώ δύο ακόμα βρίσκονται στο στάδιο της ολοκλήρωσης. Τέλος, από το ακαδημαϊκό έτος 2011-2012, η διδασκαλία του μαθήματος «Συντήρηση Έργων Γλυπτικής» του Τμήματος ΣΑΕΤ γίνεται ανελλιπώς στην Αίθουσα της Συλλογής Γλυπτικής και Εκμαγείων, ενώ κατά το εαρινό εξάμηνο γίνεται και μέρος του μαθήματος «Συντήρηση Κεραμικών Αντικειμένων», στον χώρο του εργαστηρίου.

Η Μονάδα Συντήρησης, συμμετέχει από την αρχή της δημιουργίας της και στις δράσεις του Μουσείου Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης, όπως εκπαιδευτικά προγράμματα, κύκλοι ομιλιών αλλά και στην οργάνωση εκθέσεων. Μία από αυτές, στο πλαίσιο της Διεθνούς Ημέρας Μουσείων 2016, οργανώθηκε από φοιτητές των Τμημάτων Ιστορίας και Αρχαιολογίας, Συντήρησης Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης και του ΔΠΜΣ «Μουσειακές Σπουδές», υπό την επίβλεψη του υπευθύνου της Μονάδας, με θέμα τη διεπιστημονικότητα των επαγγελματιών αυτών και τα οφέλη της συνεργασίας στην προσπάθεια όλων για τη διάσωση και ανάδειξη της πολιτιστικής μας κληρονομιάς. Επιπλέον, γίνεται μια συνεχής προσπάθεια παρουσίασης του έργου της Μονάδας Συντήρησης και του Μουσείου, τόσο στο Συμπόσιο του Τομέα Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης όσο και σε άλλες ημερίδες και συνέδρια, στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.

Από τα παραπάνω γίνεται φανερό ότι ήδη από τον πρώτο χρόνο λειτουργίας της, η εργαστηριακή αυτή μονάδα επιτελεί τους σκοπούς για τους οποίους δημιουργήθηκε, έχοντας επεκταθεί και σε ποικίλες άλλες δραστηριότητες οι οποίες σχετίζονται με τη συντήρηση, την έρευνα, την αρχαιομετρία και την ανάδειξη και την έκθεση των αντικειμένων των συλλογών και των ανασκαφών, διατηρώντας και έναν υποστηρικτικό ρόλο στις υπόλοιπες λειτουργίες του Μουσείου. Σίγουρα όμως χρειάζεται πολλά ακόμα να γίνουν για τη συνέχιση της επιτυχημένης αυτής πορείας και την επέκταση των δραστηριοτήτων της Μονάδας Συντήρησης και σε άλλους τομείς.

Ένα βασικό πρόβλημα, που πρέπει άμεσα να επιλυθεί, είναι η ανεπάρκεια του χώρου στην εξυπηρέτηση των αυξημένων πια αναγκών. Τα μόλις τριάντα εννέα τετραγωνικά του υφιστάμενου χώρου

είναι αδύνατον να υποστηρίξουν τις αυξανόμενες διαρκώς εργασίες και κυρίως τον ιδιαίτερα μεγάλο αριθμό φοιτητών που επιθυμούν να συμμετέχουν στις πρακτικές ασκήσεις.

Μαζί βέβαια με το παραπάνω, θα πρέπει να εμπλουτιστεί και ο υπάρχων εξοπλισμός (δεύτερο στερεομικροσκόπιο, πάγκοι εργασίας, καρέκλες, μεγεθυντικοί φακοί εργασίας με φως, δεύτερη συσκευή ατμού, μικροεργαλεία κ.ά). Επιπλέον, είναι ανάγκη να επαναξετάζεται τακτικά και το ύψος του ποσού που διατίθεται από τον προϋπολογισμό, που έως τώρα συμπληρώνεται με γενναιόδωρες προσφορές κάποιων εκ των ανασκαφών, για την κάλυψη των αντίστοιχα αυξανόμενων αναγκών σε αναλώσιμα υλικά.

Επιτακτική είναι και η ανάγκη εύρεσης χώρου αποθήκευσης, μια και το Μουσείο δεν διαθέτει έναν χώρο που να ανταποκρίνεται στις ανάγκες φύλαξης των συλλογών του αλλά πολύ περισσότερο σε αυτές των αντικειμένων που έρχονται από τις ανασκαφές και παραμένουν στους χώρους του για αρκετά μεγάλο διάστημα, μέχρι την ολοκλήρωση των εργασιών συντήρησης και της αρχαιολογικής μελέτης.

Τέλος, αναγκαία θεωρείται και η επανεξέταση της πρότασης που είχε διατυπωθεί στο παρελθόν για τη δημιουργία μιας θέσης εργασίας, ορισμένου χρόνου, ενός συντηρητή αρχαιοτήτων, ίσως και μέσω των ερευνητικών προγραμμάτων των μελών ΔΕΠ του Τομέα Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης, προκειμένου να υποστηριχτεί περισσότερο η παραγωγική πλευρά αυτής της κατά βάση εκπαιδευτικής διαδικασίας. Έως τώρα, η παραγωγική διαδικασία υποστηρίζεται από ασκούμενους φοιτητές συντήρησης αρχαιοτήτων και έργων τέχνης, εθελοντές και σε ελάχιστες περιπτώσεις έμμισθα από ιδίους πόρους που διαθέτουν κάποιοι –κυρίως–, ανασκαφείς.

Πιστεύεται, συμπερασματικά, πως η περαιτέρω ενίσχυση της πολύ μεγάλης έως τώρα στήριξης των δραστηριοτήτων της Μονάδας Συντήρησης τόσο από το Μουσείο και τον Τομέα όσο και από το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του ΕΚΠΑ, θα μπορούσε να οδηγήσει σε μια σημαντική πρωτοπορία μεταξύ των ελληνικών πανεπιστημίων, με τη δημιουργία ουσιαστικά ενός εργαστηρίου συντήρησης αλλά και αρχαιομετρίας σύμφωνα με διεθνείς πρακτικές και προδιαγραφές. Αυτό, σίγουρα, θα μπορούσε να αναβαθμίσει το ήδη υψηλό επίπεδο των παρεχόμενων προς τους φοιτητές υπηρεσιών, δημιουργώντας όμως παράλληλα, μαζί και με κάποιες κτιριολογικές και μουσειολογικές παρεμβάσεις που απαιτούνται, τις προϋποθέσεις για την ανάδειξη του Μουσείου Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης σε ένα πρότυπο πανεπιστημιακό μουσείο.

▪ ΜΟΝΑΔΑ ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ

Υπεύθυνη: Καθηγήτρια Ελένη Μαντζουράνη.

ΕΤΕΠ Ν. Μπάκα.

❖ Γενικά στοιχεία

Η μονάδα ψηφιακών φωτογραφικών εφαρμογών του Τμήματος λειτουργεί από το 1990 στον 9ο όροφο, κυψέλη 916, του κτηρίου της Φιλοσοφικής σχολής, στην Πανεπιστημιόπολη Ζωγράφου.

❖ Σκοποί

Σκοπός της Μονάδας είναι οι φωτογραφήσεις, ψηφιοποιήσεις και η ψηφιακή επεξεργασία εικόνων, χαρτών και άλλου εικονογραφικού υλικού για τις ανάγκες των μαθημάτων του Προπτυχιακού και Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών. Γίνονται επίσης φωτογραφήσεις των εκμαγείων, αγγείων, χειρογράφων που βρίσκονται στο Μουσείο Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης του Τμήματος. Παράλληλα, στο εργαστήριο παράγονται και υφίστανται περαιτέρω επεξεργασία σημαντικός αριθμός

διαφημιστικών εντύπων και φωτογραφικού υλικού για τις ανάγκες συντήρησης των ποικίλων εκθεμάτων (εκμαγείων, αγγείων, χειρογράφων κ.λ.π.) που διαθέτει το Μουσείο.

❖ **Τεχνολογικός εξοπλισμός**

Ο τεχνολογικός εξοπλισμός που διαθέτει η Μονάδα είναι ο ακόλουθος:

- ✓ Μία ψηφιακή φωτογραφική μηχανή
- ✓ Φώτα τεχνητού φωτισμού (tungsten)
- ✓ Ηλεκτρονικός Υπολογιστής
- ✓ Δύο Σαρωτές για φωτογραφίες (μεγέθους A3 και A4 αντίστοιχα)
- ✓ Εκτυπωτής (μεγέθους A3)
- ✓ Plotter για εκτυπώσεις σχεδίων και εντύπων μεγέθους έως 70x100 εκ.

❖ **Προσωπικό - Λειτουργία**

Στη Μονάδα εργάζεται μία μόνιμη υπάλληλος με την ιδιότητα ΕΤΕΠ. Το ωράριο λειτουργίας της Μονάδας είναι 26 ώρες εβδομαδιαίως.

❖ **Προβλήματα - Ελλείψεις**

Οι ελλείψεις της Μονάδας συνίστανται κυρίως στη διεύρυνση των δυνατοτήτων και δραστηριοτήτων του αλλά και στη βελτίωση των συνθηκών εργασίας της υπαλλήλου. Σε αυτή την περίπτωση είναι απαραίτητη η αντικατάσταση της μονάδας του ηλεκτρονικού υπολογιστή με πιο σύγχρονο μηχάνημα, η αγορά ενός τρισδιάστατου σαρωτή, μιας ψηφιακής μηχανής μεσαίου φορμά και μιας ψηφιακής επαγγελματικής βιντεοκάμερας. Το plotter βρίσκεται επί του παρόντος εκτός λειτουργίας. Επίσης, για την πληρέστερη λειτουργία της Μονάδας είναι αναγκαία η τοποθέτηση πριζών ασφαλείας, πολύπριζων και air conditioning.

4.5.2.2 *Εργαστήριο Περιβαλλοντικής Αρχαιολογίας.*

Προσφάτως έχει μετονομασθεί σε «Εργαστήριο Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης» και έχει ενταχθεί πλέον σε αυτό ως μονάδα του.

Διευθύντρια: Καθηγήτρια Ιουλία Καραλή-Γιαννακοπούλου.

❖ **Γενικά στοιχεία**

Το εργαστήριο έχει την επωνυμία «Εργαστήριο Αρχαιοπεριβαλλοντικών Μελετών» (“Archaeoenvironmental Laboratory”) και Διευθυντής του ορίζεται μέλος ΔΕΠ του Τμήματος. Το εργαστήριο λειτουργεί στον κατάλληλα διαμορφωμένο χώρο του Σπουδαστηρίου Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης, όπως προβλέπεται από το αρθ. 13 του ν. 1397/1983. Μπορεί να φιλοξενήσει περίπου 8-10 φοιτητές και χρησιμοποιείται κατά μέσο όρο 50 ώρες την εβδομάδα. Η λειτουργία του διέπεται από τους ίδιους κανόνες λειτουργίας του Μουσείου Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης. Τα έσοδά του προέρχονται κυρίως από την εκτέλεση ερευνητικών προγραμμάτων που πραγματοποιούνται στο Εργαστήριο.

❖ Σκοποί

Εξυπηρετεί εκπαιδευτικές, ερευνητικές, μεθοδολογικές και τεχνολογικές ανάγκες στα αντικείμενα της Περιβαλλοντικής Αρχαιολογίας και των Εφαρμογών της στη μελέτη του Περιβάλλοντος του παρελθόντος (π.χ. όστρεα, οστά ζώων, οστά ανθρώπων, φυτά, κ.λ.π.). Για την επίτευξη της αποστολής του το Εργαστήριο αναπτύσσει κάθε δραστηριότητα συναφή με την εκπαίδευση σε προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές σε θέματα με τα οποία ασχολείται, μεριμνά δε για την απρόσκοπτη συμμετοχή των φοιτητών στα ερευνητικά προγράμματα του Εργαστηρίου και για τη χρήση από αυτούς της υλικοτεχνικής υποδομής του. Επιδιώκει συνεργασία με Πανεπιστήμια και Κέντρα Ερευνών της ημεδαπής και της αλλοδαπής, οργανώνει σεμινάρια, συμπόσια, συνέδρια, διαλέξεις, καλεί επιστήμονες και ειδικούς κ.λ.π. Το εργαστήριο επίσης προωθεί την αρχαιολογική έρευνα εφόσον στεγάζει το υλικό μελέτης από ανασκαφές αλλά και τις συλλογές αναφοράς, οι οποίες προορίζονται για το χώρο των αρχαιοπεριβαλλοντικών συλλογών του μουσείου.

❖ Τεχνολογικός εξοπλισμός

Ο τεχνολογικός εξοπλισμός του εργαστηρίου περιλαμβάνει:

- ✓ έναν υπολογιστή
- ✓ ανθρωπομετρικά όργανα
- ✓ μικροσκόπιο
- ✓ φωτοτυπικό μηχάνημα

❖ Προβλήματα και ελλείψεις

Υπάρχουν σοβαρές ελλείψεις σε υλικοτεχνική υποδομή, καθώς χρησιμοποιούνται παλιά έπιπλα και παλιός εξοπλισμός γραφείων, ενώ πολλά οφείλονται σε προσωπικά έξοδα (τα περισσότερα μηχανήματα, όπως π.χ. το φωτοτυπικό αλλά και έπιπλα). Χρειάζεται επίπλωση και αρκετά ακόμη όργανα και μικροσυσκευές.

4.5.2.3 *Εργαστήριο Ψηφιακής Αποτύπωσης του Δημόσιου και Ιδιωτικού Βίου των Βυζαντινών (4ος-15ος αι.).*

Προσφάτως έχει μετονομασθεί σε «Εργαστήριο Ιστορικής Έρευνας και Τεκμηρίωσης» και έχει ενταχθεί πλέον σε αυτό ως μονάδα του.

Διευθύντρια: Καθηγήτρια Αθηνά Κόλια-Δερμιτζάκη.

Το Εργαστήριο Ψηφιακής Αποτύπωσης του Δημόσιου και Ιδιωτικού Βίου των Βυζαντινών (4ος-15ος αι.) ως στόχο έχει την εξυπηρέτηση εκπαιδευτικών και ερευνητικών αναγκών μέσω της συλλογής, καταγραφής και μελέτης υλικού, όπως είναι οι σφραγίδες, τα νομίσματα, οι επιγραφές, τα δημόσια και ιδιωτικά έγγραφα, οι απεικονίσεις παραστάσεων του Βίου των Βυζαντινών, καθώς και οι αφηγηματικές πηγές. Αποστολή του είναι η εργαστηριακή και επιστημονική υποστήριξη της έρευνας των μελών του Διδακτικού και Ερευνητικού Προσωπικού του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας και άλλων Τμημάτων του Πανεπιστημίου Αθηνών στα γνωστικά αντικείμενα του Εργαστηρίου. Επιπλέον, συμβάλλει στην κάλυψη, σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο, των διδακτικών αναγκών του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας, καθώς και άλλων Τμημάτων του Πανεπιστημίου Αθηνών, βάσει των θεμάτων που ανήκουν στα γνωστικά αντικείμενα του Εργαστηρίου. Στους στόχους του εμπίπτει η συνεργασία με ερευνητικά κέντρα, ακαδημαϊκά ιδρύματα και επιστημονικούς φορείς της Ελλάδας και του

Εξωτερικού, εφόσον οι επιστημονικοί στόχοι συμπίπτουν, συμβαδίζουν και αλληλοσυμπληρώνονται με εκείνους του Εργαστηρίου. Στεγάζεται στο κτήριο της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, στον 4ο όροφο, κυψέλη 401, και ανήκει στον Τομέα Ιστορίας του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας.

Το Εργαστήριο ως πρώτο έργο ανέλαβε τη σάρωση των φακέλων που περιέχουν ανέκδοτο υλικό από το αρχείο του Σπ. Λάμπρου, το οποίο έχει κληροδοτηθεί και στεγάζεται στο Ιστορικό Σπουδαστήριο της Φιλοσοφικής Σχολής Αθηνών, την επεξεργασία του εν λόγω υλικού και την καταχώρισή του σε ηλεκτρονική βάση δεδομένων.

Επίσης, στο Εργαστήριο έχει συγκροτηθεί αρχείο με εικόνες που παρουσιάζουν ενδιαφέρον για τον δημόσιο και ιδιωτικό βίο των Βυζαντινών, το οποίο προέρχεται από ψηφιοποίηση εικόνων και χαρτών από το διαδίκτυο, συλλογικούς τόμους και από φωτογράφιση αντικειμένων από εκθέσεις που πραγματοποιούνται σε Μουσεία. Μέσω της βάσης δεδομένων που έχει δημιουργηθεί, ο χρήστης μπορεί με τις κατάλληλες λέξεις κλειδιά να βρίσκει ό,τι αναζητά σχετικά με τον δημόσιο και ιδιωτικό βίο των Βυζαντινών.

Επιπλέον, το Εργαστήριο διαχειρίζεται μικρή δανειστική βιβλιοθήκη που υπάρχει στην κυψέλη 401 και η οποία περιλαμβάνει βιβλία που προέρχονται από δωρεές εκδοτικών οίκων. Το περιεχόμενό τους είναι ποικίλο με έμφαση στη Βυζαντινή Ιστορία και Αρχαιολογία.

Τέλος, το Εργαστήριο στο πλαίσιο της αποστολής του, η οποία περιλαμβάνει τη συνεργασία με ακαδημαϊκά ιδρύματα, είχε εντάξει στη λειτουργία του, από το 2011 έως το 2014, τη συνεργασία με το Τμήμα Σλαβικών Σπουδών στο πλαίσιο της Πρακτικής Άσκησης Φοιτητών του τελευταίου.

❖ Εκτελούμενο έργο

Στην παρούσα φάση πραγματοποιείται από το Εργαστήριο η συνολική σάρωση των φακέλων που περιέχουν ανέκδοτο υλικό από το αρχείο του Σπ. Λάμπρου, το οποίο φυλάσσεται στο Ιστορικό Σπουδαστήριο της Φιλοσοφικής Σχολής Αθηνών, η επεξεργασία του εν λόγω υλικού και η καταχώρισή του σε ηλεκτρονική βάση δεδομένων. Επίσης, στο Εργαστήριο έχει καταρτιστεί και συνεχίζει να εμπλουτίζεται αρχείο με εικόνες που παρουσιάζουν ενδιαφέρον για τον δημόσιο και ιδιωτικό βίο των Βυζαντινών, το οποίο θα αποτελέσει ένα λειτουργικό και χρήσιμο εργαλείο για τα μέλη ΔΕΠ και τους μεταπτυχιακούς φοιτητές. Δημιουργήθηκε ήδη ηλεκτρονική βάση δεδομένων, όπου όταν εισαχθούν όλα τα απαραίτητα στοιχεία ο χρήστης θα μπορεί με τις κατάλληλες λέξεις κλειδιά να βρίσκει ό,τι αναζητά.

Ειδικότερα στοιχεία για τη δραστηριότητα του Εργαστηρίου:

Ακαδημαϊκό έτος 2013-2014:

- Αρχείο Λάμπρου: <http://lamprosarcheio.arch.uoa.gr>.

Συνεχίστηκε η επεξεργασία φακέλων του αρχείου. Το υλικό 5 φακέλων σαρώθηκε και μελετήθηκε και οι ψηφιακές εικόνες συμπληρώθηκαν στον διαδικτυακό τόπο που φιλοξενεί το Αρχείο Λάμπρου. Καθίσταται δυνατή η πρόσβαση και αναζήτηση στη βάση –μέσω της χρήσης λέξεων κλειδιών– σε χειρόγραφα, ανέκδοτα και εκδεδομένα, καθώς και στην προσωπική αλληλογραφία του Σπ. Λάμπρου, σε ερευνητές και φοιτητές παγκοσμίως (επιτυχάνοντας ταυτόχρονα την προβολή του πανεπιστημίου μας).

- Βυζαντινός και Δυτικός Κόσμος: Αντιπαραθέσεις και αλληλεπιδράσεις από τον ενδέκατο έως τον δέκατο πέμπτο αιώνα

Ταξινομήθηκε και ελέγχθηκε το υπάρχον υλικό και μεγάλο μέρος των εγγραφών μεγάλης βιβλιογραφικής βάσης για τις σχέσεις του Βυζαντίου με τους Δυτικούς.

➤ Σημειώματα Κωδίκων

Σχεδιάστηκε και εφαρμόστηκε σε αντίστοιχη πλατφόρμα ο διαδικτυακός τόπος Σημειώματα Κωδίκων. Αξιοποιήθηκε όλο το υλικό που παραχώρησε στο Εργαστήριο η Ομότιμη Καθηγήτρια κ. Φλ. Ευαγγελιάτου-Νοταρά. Απαραίτητη ήταν η μετατροπή των παραπάνω αρχείων σε μορφή προσβάσιμη από PC, καθώς βρίσκονταν καταγεγραμμένα σε υπολογιστές Macintosh.

➤ Αρχείο Επιγραφών

Αξιοποιήθηκε όλο μέρος του υλικού που παραχώρησε (2010) στο Εργαστήριο η Ομότιμη Καθηγήτρια κ. Κ. Μέντζου-Μεϊμάρη. Έγινε, με σημαντικά προβλήματα και όχι στο σύνολο του υλικού, η απαραίτητη μετατροπή των αρχείων σε γραμματοσειρές Unicode καθώς προέρχονταν από πολυτονικό σύστημα παλαιού Macintosh.

Ακαδημαϊκό έτος 2014-2015:

➤ Αρχείο Λάμπρου: <http://lamprosarcheio.arch.uoa.gr>

Η έλλειψη επαρκούς προγραμματιστικής κάλυψης, προβλήματα με τον διακομιστή (server) του Εργαστηρίου και άλλα σχετικά κωλύματα καθιστούν εξαιρετικά δύσκολη την πρόσβαση στον διαδικτυακό τόπο, κατά συνέπεια και την ολοκλήρωση και δημοσιοποίηση του υλικού. Η σάρωση των εγγράφων από το Εργαστήριο σταμάτησε λόγω της ψηφιοποίησης του αρχείου Λάμπρου από την πράξη «Δημιουργία ενιαίας πλατφόρμας Ψηφιακού Αποθετηρίου...» στο πλαίσιο ΕΣΠΑ και αναμένεται η ολοκλήρωσή του. Μετά την ολοκλήρωση της σάρωσης, θα συνεχιστεί η ερευνητική επεξεργασία του αρχείου και η σταδιακή ανάρτηση του συμπληρωματικού υλικού στον ιστότοπο του αρχείου.

➤ Βυζαντινός και Δυτικός Κόσμος: Αντιπαραθέσεις και αλληλεπιδράσεις από τον ενδέκατο έως τον δέκατο πέμπτο αιώνα

Ολοκληρώθηκε η επεξεργασία της βάσης και αντιμετωπίστηκαν με τη συνδρομή του υπεύθυνου της ιστοσελίδας εξωτερικού συνεργάτη διάφορα τεχνικά κωλύματα. Παρόλα αυτά εξακολουθούν να υπάρχουν τεχνικά προβλήματα στη βάση, τα οποία θα αντιμετωπισθούν, εφόσον εξασφαλισθεί ειδικό τεχνικό προσωπικό, διότι η δυνατότητα αμοιβής εξωτερικού συνεργάτη δεν υφίσταται πλέον.

➤ Σημειώματα Κωδίκων

Ο τεχνικός ανάπτυξης εφαρμογών που ανέλαβε το έργο δεν δύναται να συνεχίσει την υποστήριξη, εφόσον δεν υπάρχει κονδύλι για την πληρωμή του. Η διαδικτυακή πλατφόρμα δεν έχει ακόμα ολοκληρωθεί πλήρως, καθότι εκκρεμούν πλείστες αλλαγές. Επιπλέον, απαιτείται προγραμματιστής για την ασφαλή αποθήκευση (backup) της εργασίας μας στον διακομιστή (server) της βάσης. Λόγω της αδυναμίας αποθήκευσης των στοιχείων που θα συμπληρώνονται, η ηλεκτρονική διασφάλιση κάθε περαιτέρω εργασίας καθίσταται εύθραυστη, επομένως η επιστημονική διαχείριση του υλικού δεν έχει προχωρήσει και το έργο παραμένει, επί του παρόντος, στάσιμο.

➤ Αρχείο Επιγραφών

Άρχισε ο έλεγχος των στοιχείων των επιγραφών στο εκτυπωμένο υλικό, με σκοπό την επεξεργασία της υπάρχουσας βάσης και τη δημιουργία βάσης δεδομένων ανοικτής στους ενδιαφερόμενους ερευνητές.

Ακαδημαϊκό έτος 2015-2016:

➤ Αρχείο Λάμπρου

Το αρχείο εντάχθηκε στο νέο Ιδρυματικό Αποθετήριο «Πέργαμος», το οποίο είναι ανοιχτό στο ευρύ κοινό, και αναμένεται η δημοσιοποίησή του.

➤ Σημειώματα Κωδίκων(<http://simeiomata-kodikon.arch.uoa.gr>)

Ολοκληρώθηκε ο σχεδιασμός της ηλεκτρονικής βάσης, τροφοδοτήθηκε με τα δεδομένα και αναρτήθηκε στον ιστότοπο του Τμήματος. Ήδη χρησιμοποιείται εντατικά από την ερευνητική κοινότητα, ενώ παράλληλα σχεδιάζονται βελτιώσεις.

➤ Αρχείο Επιγραφών

Ήδη από το 2012, το αρχείο είχε κινήσει το ενδιαφέρον της Διεθνούς Επιτροπής Βυζαντινών Σπουδών και, με πρόταση του συντονιστή της επιτροπής *Inscriptiones Graecae Aevi Byzantini* (IGAB), το εργαστήριο, αρχικά διά της διευθύντριας του καθηγήτριας Α. Κόλια-Δερμιτζάκη και από το 2016 διά της αναπληρωτριών καθηγητριών Κ. Νικολάου (ως μέλους) και Ειρ. Χρήστου (ως συμβούλου), εκπροσωπείται στην Επιτροπή αυτή, η οποία έχει ως στόχο την έκδοση των ελληνικών επιγραφών της βυζαντινής εποχής.

Τον Μάρτιο του 2016, τη βάση δεδομένων, αν και σε ατελή μορφή, χρησιμοποίησαν συνάδελφοι του Προγράμματος *The Cult of Saints in Late Antiquity* του Πανεπιστημίου της Οξφόρδης, δηλώνοντας ότι έμειναν εξαιρετικά ικανοποιημένοι από τον πλούτο και τον βασικό σχεδιασμό της.

❖ **Προβλήματα και ελλείψεις**

Προβλήματα του εργαστηρίου

1) Μετά από τη μετακίνηση της διοικητικής υπαλλήλου Π.Ε. του Εργαστηρίου, Δρ. Αγγ. Παπαγεωργίου, το 2014, σε μία προσπάθεια να παραμείνει σε λειτουργία το εργαστήριο και να συνεχίσουν οι εργασίες των προγραμμάτων του, απασχολήθηκαν εθελοντικά οι υπ. διδάκτορες Μ. Λυκάκη και Ν. Βασιλοπούλου, (το 2015-2016 η Δρ. Μ. Λυκάκη και η υπ. διδάκτωρ Κ. Βαρελά), ενώ μία μέρα την εβδομάδα (από το 2015-2016 δύο μέρες την εβδομάδα) εργαζόταν ο Δρ. Α. Αντωνόπουλος (ΕΔΙΠ). Υπάρχει ανάγκη μόνιμου προσωπικού που θα αντιμετωπίζει και τα υπόλοιπα τρέχοντα ζητήματα του εργαστηρίου, πλην των καθαρά επιστημονικών, που καλύπτουν σήμερα οι υποψήφιοι διδάκτορες και, φυσικά, η έλλογη ελπίδα Διευθύντρια του Εργαστηρίου.

Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016 υπήρξε η δυνατότητα απασχόλησης, για χρονικό διάστημα δύο μηνών, της υπ. διδάκτορος Β. Κλώτσα στην επεξεργασία του αρχαίου των βυζαντινών επιγραφών.

2) Το Εργαστήριο, για να λειτουργήσει, χρειάζεται ένα στοιχειώδη εξοπλισμό αλλά και συντήρηση του υπάρχοντος. Ωστόσο τα μηχανήματα θεωρούνται πλέον παλαιά και θα προκύπτουν διαρκώς προβλήματα. Το μεγαλύτερο ζήτημα είναι ο server που φιλοξενεί τις βάσεις. Το αρχείο Λάμπρου φιλοξενείται σε διακομιστή του Τμήματος Πληροφορικής, αλλά λόγω του όγκου της ιστοσελίδα «πέφτει» συχνά. Η Διεύθυνση του Εργαστηρίου είναι σε αναζήτηση λύσης με τον κ. Γεωργιάδη, υπεύθυνο από το Τμήμα

Πληροφορικής, έχοντας καταθέσει, μάλιστα, τον παρελθόντα Ιούλιο αίτηση ένταξης στον χώρο ΟΚΕΑΝΟΣ του Εθνικού Δικτύου Έρευνας και Τεχνολογίας (ΕΔΕΤ), που παραχωρεί υποδομή σε ερευνητικά προγράμματα.

3) Η έλλειψη επαρκούς προγραμματιστικής κάλυψης και υποδομής καθιστούν την πρόσβαση στον διαδικτυακούς τόπους των βάσεων του Εργαστηρίου εξαιρετικά δύσκολη και κατά συνέπεια δυσχεραίνουν την ολοκλήρωση και δημοσιοποίηση του υλικού. Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι οι βάσεις θα πρέπει να ακολουθούν την πρόοδο της τεχνολογίας και να συμβαδίζουν με αυτή, γεγονός το οποίο συνεπάγεται τη μετατροπή τους σε πιο σύγχρονες μορφές, προκειμένου να διασφαλιστεί η δυνατότητα χρήσης τους στα επόμενα χρόνια.

Τα προγράμματα του εργαστηρίου είναι πλήρως εναρμονισμένα με την ιδέα των Digital Humanities αλλά και με την Ανοιχτή Πρόσβαση (Open Access). Για τη σημαντική αυτή εργασία απαιτείται η στελέχωση του Εργαστηρίου όχι μόνο με έναν υπεύθυνο που θα ασχολείται με τα διοικητικά θέματα αλλά οπωσδήποτε και με έναν τεχνικό πληροφορικής (έστω κάποιες μέρες της εβδομάδας αλλά σε μόνιμη βάση), που θα φροντίζει για όλα τα παραπάνω. Για τον λόγο αυτό, η Διευθύντρια του Εργαστηρίου έχει απευθύνει δύο σχετικά έγγραφα στο Πρυτανικό Συμβούλιο (27-6-2010, 28-9-2010) και ένα στον Αναπληρωτή Πρύτανη καθηγητή κ. Ν. Μαραβέγια, στον οποίο παρέδωσε το αίτημα προσωπικά (22-9-2015), και αναμένει απάντηση.

Λόγω των πολλαπλών και ποικίλων εργασιών που πραγματοποιούνται στο Εργαστήριο, έχει ανακύψει το ζήτημα στέγασής του. Το Εργαστήριο έχει εφοδιαστεί με Η/Υ και μηχανήματα πολυμέσων (digitizer, scanners, film scanners, projectors κλπ), για τα οποία δεν υπάρχει χώρος να τοποθετηθούν. Ως εκ τούτου, σημαντικό έργο που θα μπορούσε να γίνει δεν πραγματοποιείται εξαιτίας της έλλειψης χώρου.

Επιπλέον, απαραίτητη είναι η παρουσία ενός υπαλλήλου Π.Ε. Πληροφορικής, ο οποίος θα επιφορτισθεί με τη λειτουργία και τον εμπλουτισμό της βάσης δεδομένων, στην οποία θα υπάρχουν όλα τα στοιχεία που έχουν συγκεντρωθεί και αφορούν την πραγματοποιηθείσα και πραγματοποιούμενη επιστημονική έρευνα, ενώ συγχρόνως θα ασχολείται με την ψηφιοποίηση των εικόνων και χαρτών του δημιουργούμενου αρχείου. Επιπρόσθετα, ο συγκεκριμένος υπάλληλος θα είναι υπεύθυνος για την καλή λειτουργία των ηλεκτρονικών μονάδων του Εργαστηρίου.

4.5.2.4 Εργαστήριο Πληροφορικής.

Προσφάτως έχει μετονομασθεί σε «Μονάδα Πληροφορικής» και εντάσσεται στα Εργαστήρια του Τμήματος

Διευθυντές (2009-2016): Καθηγ. Βαρβάρα Κουταβά-Δεληβοριά, Αντώνης Λιάκος, Όλγα Κατσιαρδή-Hering. Υπεύθυνος Εργαστηρίου: Ιωάννης Ματζαβάκης, Διοικητικός (έχει αποχωρήσει από το Τμήμα), και, προσφάτως, Απόστολος Ζαφειρόπουλος, Διοικητικός.

❖ Γενικά στοιχεία

Το Εργαστήριο Πληροφορικής στεγάζεται στο κτήριο της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, στον 8ο όροφο, στη νέα πτέρυγα, στην Κυψέλη 801. Διαθέτει 21 υπολογιστές με σύνδεση στο διαδίκτυο για χρήση από τους φοιτητές και έναν για τον υπεύθυνο του χώρου. Δίνει τη δυνατότητα στους φοιτητές του Τμήματος να πραγματοποιούν τις εργασίες τους στο πλαίσιο των σπουδών τους, να αναζητούν πληροφορίες σε περιοδικά, βιβλιοθήκες και βάσεις δεδομένων που είναι προσβάσιμα

ηλεκτρονικά μέσω του ΕΚΠΑ, να έχουν πρόσβαση στις διαδικτυακές υπηρεσίες του ΕΚΠΑ (π.χ. my-studies, eclass κλπ) και σε κάθε άλλη ηλεκτρονική υπηρεσία σχετική με τις σπουδές τους.

Στο Εργαστήριο γίνεται διδασκαλία προπτυχιακών και μεταπτυχιακών μαθημάτων του Τμήματος και ενίοτε άλλων Τμημάτων κατόπιν αδείας, τα οποία χρειάζονται υποστήριξη από υπολογιστές. Ενδεικτικά, κατά τους πρώτους επτά μήνες του 2015 πραγματοποιήθηκαν 125 ώρες διδασκαλίας.

Πραγματοποιούνται επίσης τηλεδιασκέψεις (π.χ. για υποστήριξη διατριβών κτλ.).

Ο υπεύθυνος του Εργαστηρίου επιμελείται και ενημερώνει την ιστοσελίδα του Τμήματος (www.arch.uoa.gr), έχει την ηλεκτρονική επιμέλεια των Οδηγών Σπουδών, προπτυχιακού και μεταπτυχιακού, καθώς και άλλων κειμένων που εμπíπτουν στις δραστηριότητες του Τμήματος, υποστηρίζει ηλεκτρονικά επιμορφωτικά προγράμματα του Τμήματος («Ιστορίας Επίσκεψις», «ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ στην Ιστορία, την Αρχαιολογία και την Ιστορία της Τέχνης») και παρέχει υποστήριξη σε προβλήματα που ανακύπτουν στη λειτουργία των υπολογιστών του Τμήματος και ιδιαίτερα εκείνων που χρησιμοποιούν τα μέλη ΔΕΠ.

Από το Εργαστήριο υπάρχει πρόσβαση στο USC Shoah Foundation's Visual History Archive, που περιλαμβάνει περισσότερες από 50.000 προφορικές μαρτυρίες επιζώντων του Ολοκαυτώματος, κατόπιν χρηματοδότησης που δεν επιβαρύνει το ΕΚΠΑ. Μεταξύ άλλων, το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014. χρησιμοποιήθηκε στο πλαίσιο μεταπτυχιακού μαθήματος του ομότιμου καθηγητή κ. Χάγκεν Φλάισερ για τις γερμανοελληνικές σχέσεις.

Το Εργαστήριο διαθέτει μικρή βιβλιοθήκη με χρηστικά βιβλία πληροφορικής, η χρήση των οποίων γίνεται μόνον εντός του χώρου του και μόνον κατόπιν επίδειξης της φοιτητικής ταυτότητας στον υπεύθυνο του Εργαστηρίου.

Στο Εργαστήριο, εκτός από τα συνήθη προγράμματα, για ένα χρόνο και μέχρι τις 27.3.2015, ήταν διαθέσιμα σε 5 και 3 υπολογιστές, αντίστοιχα, τα προγράμματα TEST4U EDU και TEST4U EXPERT (προγράμματα προετοιμασίας για πιστοποίηση γνώσης υπολογιστών) για ελεύθερη χρήση από τους φοιτητές, οι άδειες χρήσης των οποίων προβλέπεται να ανανεωθούν.

Δραστηριότητες του Εργαστηρίου κατά το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016:

- ✓ Μαθήματα μελών του Τμήματος (Κ. Γαρδίκας, Σ. Ανεζήρη, Ό. Κατσαρδής-Hering, Ν. Γιαντσή) και άλλων Τμημάτων (Ψυχολογίας, Ισπανικής Γλώσσας και Φιλολογίας, Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας, ΠΜΣ Μουσειολογίας)
- ✓ Υποστηρίξεις διδακτορικών διατριβών
- ✓ Προσφορά εξειδικευμένων μαθημάτων ή διαλέξεων (Unisystems. Βιβλιοθηκονόμοι ΕΚΠΑ. ILSaS: «Δημιουργία Κεντρικής Υποδομής για την παροχή Ολοκληρωμένου Περιβάλλοντος Βιβλιοθήκης ως Υπηρεσίας» / Ηρώ Φραντζή, Ψηφιακή βιβλιοθήκη Περσέας και Ψηφιακές ανθρωπιστικές επιστήμες / Γιάννης Ματζαβάκης, Διαχείριση βιβλιογραφικών παραπομπών (με το Zotero) και σημειώσεων (με το Evernote) /Dr Ian Johnson, The University of Sydney, Working with Heurist).

Υπογραμμίζεται η προσπάθεια της Διευθύντριας και του Υπευθύνου του Εργαστηρίου για συστηματικότερη συγκέντρωση, κατηγοριοποίηση και παρουσίαση των πολυάριθμων επιστημονικών εκδηλώσεων και δράσεων του Τμήματος από το έτος 2003 και στο εξής: <http://www.arch.uoa.gr/episthmonikes-ekdhloseis.html>. Αποτέλεσμα της προσπάθειας αυτής είναι ο εμπλουτισμός της ιστοσελίδας του Τμήματος και η βελτίωση της εικόνας της προς όφελος του Τμήματος.

Υπάρχει όμως ανάγκη διορισμού ενός ακόμα υπαλλήλου ώστε το Εργαστήριο να παραμένει ανοικτό και μετά τις 15.00, προς διευκόλυνση των φοιτητών και την ενίσχυση της επισκεψιμότητάς του.

4.5.2.5 Ψηφιακό Εργαστήριο Διδασκαλίας

Προσφάτως έχει μετονομασθεί σε «Αίθουσα Ψηφιακής Διδασκαλίας»

και εντάσσεται στα Εργαστήρια του Τμήματος

Διευθύντρια (2009-2016): Καθηγήτρια Μαρία Ντούρου-Ηλιοπούλου. Αναπληρωτές υπεύθυνοι, αναπληρώτρια καθηγήτρια Αικατερίνη Γαρδίκια και αναπληρωτής καθηγητής Πλάτων Πετρίδης.

❖ Γενικά στοιχεία

Συγκροτήθηκε ως μονάδα του Τμήματος, λειτουργεί από το χειμερινό εξάμηνο του 2006-07 και έχει εγκατασταθεί προσωρινά σε χώρο του Αρχαιολογικού Μουσείου του Τμήματος.

Σκοποί - Λειτουργία

Σκοπός του Εργαστηρίου είναι να παρέχει υπηρεσίες στους διδάσκοντες στο πλαίσιο των μαθημάτων του Τμήματος και μαθήματα πληροφορικής.

Η λειτουργία του Εργαστηρίου ξεκίνησε δοκιμαστικά μεν, δηλαδή με μικρό αριθμό μαθημάτων, κατά το χειμερινό εξάμηνο του 2006-2007. Κατά τα επόμενα όμως εξάμηνα, που έχουν μεσολαβήσει από τότε, η λειτουργία του Εργαστηρίου είναι κανονική και συνεχής. Το Εργαστήριο έχει αποτελέσει οργανικό μέρος όσων από τα μαθήματα επιλογής και κυρίως όσων από τα σεμιναριακά μαθήματα απαιτούν πρόσβαση στο διαδίκτυο. Επίσης σε αυτό διεξάγονται όσα μαθήματα απαιτούν επίδειξη εκ μέρους των διδασκόντων καθώς και συμμετοχή και ασκήσεις εκ μέρους των φοιτητών σε εξειδικευμένο λογισμικό και εφαρμογές, για παράδειγμα στη χαρτογραφία, την επιγραφική, τη στατιστική, βιβλιογραφικές και αρχειακές εφαρμογές κ.ά. Εκτός από τους διδάσκοντες του Τμήματος στο Εργαστήριο έχουν προσφέρει ειδικά μαθήματα επιστήμονες εκπαιδευμένοι στην αξιοποίηση των ψηφιακών τεχνολογιών στην ιστορία και την αρχαιολογία. Για τον σκοπό αυτό στο πλαίσιο μαθημάτων του προγράμματος κλήθηκαν να διδάξουν συνάδελφοι από άλλους επιστημονικούς φορείς, ιδρύματα, μουσεία, βιβλιοθήκες κλπ.

Στο Ψηφιακό Εργαστήριο Διδασκαλίας προσφέρθηκαν επίσης και τα μαθήματα στη χρήση υπολογιστών καθώς και σε ειδικές εφαρμογές προς τους διδάσκοντες του Τμήματος από συνεργάτες του Πανεπιστημίου Πειραιά και ειδικό από το Υπουργείο Πολιτισμού.

Όπως απέδειξε η υποδοχή της οποίας έτυχε το Ψηφιακό Εργαστήριο Διδασκαλίας, η ίδρυσή του ήρθε σε χρονική στιγμή, κατά την οποία τα μέλη του διδακτικού προσωπικού του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας ήσαν στην πλειονότητα τους έτοιμοι και έτοιμες να υιοθετήσουν την ψηφιακή τεχνολογία, να την ενσωματώσουν στα μαθήματα τους και να ενθαρρύνουν τους φοιτητές του Τμήματος προς αυτή την κατεύθυνση.

❖ Τεχνολογικός εξοπλισμός

- ✓ Κεντρικός server (με λειτουργικό Windows 2003)
- ✓ 12 σταθμοί εργασίας (με Windows XP) με πρόσβαση στο διαδίκτυο
- ✓ Ένας δικτυακός εκτυπωτής
- ✓ Τρεις φορητοί υπολογιστές
- ✓ Τρεις φορητοί βιντεο-προβολείς
- ✓ Ένας σαρωτής
- ✓ Ένα ψηφιακό επιδιασκόπιο (από δωρεά)

❖ Προβλήματα

Το Εργαστήριο δεν διαθέτει ακόμη δικό του προσωπικό. Η συντήρηση και ομαλή λειτουργία του εξασφαλίζονται από εξωτερικό συνεργάτη, ενώ η φύλαξη του παρέχεται από το φύλακα του Αρχαιολογικού Μουσείου, το οποίο και φιλοξενεί το Εργαστήριο στο χώρο του. Η προσωρινή λύση της στέγασης του Εργαστηρίου ωστόσο περιορίζει το ωράριο λειτουργίας του Εργαστηρίου στο ωράριο του Μουσείου, δηλαδή Δευτέρα έως Παρασκευή, 9.00-16.00. Εκκρεμεί από το 2015 η αντικατάσταση έξι (6) από τους δώδεκα (12) σταθμούς εργασίας, λόγω σοβαρών λειτουργικών προβλημάτων.

4.5.3. *Είναι διαθέσιμα τα εκπαιδευτικά εργαστήρια για χρήση εκτός προγραμματισμένων ωρών;*

Τα εργαστήρια δεν είναι διαθέσιμα για χρήση εκτός προγραμματισμένων ωρών, εκτός από ιδιαίτερες περιστάσεις και μόνον κατόπιν συνεννόησης με τους υπεύθυνους.

4.5.4. *Επάρκεια και ποιότητα των χώρων και του εξοπλισμού των κλινικών.*

Το Τμήμα, λόγω του αντικειμένου του δεν διαθέτει κλινικές.

4.5.5. *Σπουδαστήρια*

(α) Αριθμός και χωρητικότητα, (β) Επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα των χώρων, (γ) Βαθμός χρήσης.

4.5.5.1 *Σπουδαστήριο Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης*

Διευθύντριες/Διευθυντής (2009-2016): Καθηγ. Ευαγγελία Σημαντώνη-Μπουρνιά, Ειρήνη Πέππα-Παπαϊωάννου, Παναγιώτης Βαλαβάνης, Ιουλία Καραλή-Γιαννακοπούλου.

Βιβλιοθηκονόμος: Μεταξία Μένη (έχει αποχωρήσει από το Τμήμα), ΕΤΕΠ: Σταυρούλα Κανακάκη, Διοικητικός: Φωτεινή Μπαλλά.

❖ Γενικά στοιχεία

Το Σπουδαστήριο Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης λειτουργεί στον 6ο όροφο του κτηρίου της Φιλοσοφικής Σχολής (Ζωγράφου). Επίκειται η μεταφορά του στο υπό ανέγερση κτήριο της Ενιαίας Βιβλιοθήκης της Φιλοσοφικής Σχολής. Το ωράριο λειτουργίας του είναι Δευτέρα-Παρασκευή, 9.00-18.00 κατά το χειμερινό εξάμηνο και 9.00-19.00 κατά τις περιόδους εξετάσεων και κατά το εαρινό εξάμηνο.

Καθημερινά επισκέπτονται το Σπουδαστήριο για μελέτη, κατά μέσο όρο, 50-60 αναγνώστες (προπτυχιακοί και μεταπτυχιακοί φοιτητές, μέλη ΔΕΠ, ερευνητές). Η εξυπηρέτηση κοινού περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, καθοδήγηση των χρηστών για την αναζήτηση και την εύρεση των τίτλων στα βιβλιοστάσια και δανεισμό τίτλων (μακροχρόνιο για τα μέλη ΔΕΠ και τους μεταπτυχιακούς φοιτητές της Φιλοσοφικής Σχολής και ημερήσιο για τους προπτυχιακούς και τους λοιπούς χρήστες της βιβλιοθήκης).

❖ Χωρητικότητα – Τεχνολογικός εξοπλισμός

Διαθέτει περί τις 70 θέσεις αναγνωστών εκ των οποίων περίπου 15 βρίσκονται κοντά σε πρίζα για χρήση Η/Υ. Υπάρχει σύνδεση με το Heal-link για πρόσβαση σε ηλεκτρονικές εκδόσεις περιοδικών, μέσω των δύο ηλεκτρονικών υπολογιστών που είναι στη διάθεση των αναγνωστών. Στον τεχνολογικό

εξοπλισμό του Αρχαιολογικού Σπουδαστηρίου περιλαμβάνεται ένας σαρωτής και ένας εκτυπωτής προς χρήση των επισκεπτών και ένα φωτοτυπικό μηχάνημα προς χρήση των μελών ΔΕΠ και του προσωπικού του Σπουδαστηρίου.

❖ Συλλογές

Το Σπουδαστήριο Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης διαθέτει 46.290 αντίτυπα, τόσο μονογραφιών, όσο και περιοδικών εκδόσεων. Τα ελληνόγλωσσα και ξενόγλωσσα περιοδικά ανέρχονται σε 1.054 τίτλους και τα σπάνια βιβλία σε 2.811 τίτλους. Από το 2000 κατατίθεται υποχρεωτικά από ένα αντίτυπο όσων διδακτορικών διατριβών εγκρίνει ο Τομέας Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης.

Η αναζήτηση βιβλιογραφίας γίνεται από τον Ανοιχτό Κατάλογο Δημόσιας Πρόσβασης (OPAC-Open Public Access Catalogue) του ΕΚΠΑ, στον οποίο έχει ήδη εισαχθεί το σύνολο των συλλογών του Σπουδαστηρίου, πλην ελαχίστων εξαιρέσεων (www.lib.uoa.gr).

❖ Προβλήματα

Με την αύξηση του αριθμού των φοιτητών και τη συνεχή εισροή νέων τίτλων οι χώροι δεν επαρκούν πλέον. Ο τεχνολογικός εξοπλισμός είναι πολύ περιορισμένος και μόλις καλύπτει τις ανάγκες των αναγνωστών, ενώ το ωράριο δεν ανταποκρίνεται στις πραγματικές ανάγκες φοιτητών και ΔΕΠ. Όμως ο μικρός αριθμός των υπαλλήλων που υπηρετούν στο Σπουδαστήριο Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης απαγορεύει κάθε σκέψη για επέκταση του ωραρίου λειτουργίας του.

4.5.5.2 Ιστορικό Σπουδαστήριο

Διευθύντρια/Διευθυντής (2009-2016): Καθηγ. Πολύμνια Αθανασιάδη, Κωνσταντίνος Μπουραζέλης. Αναπληρώτριες Διευθύντριες, αναπληρώτριες καθηγήτριες Αικατερίνη Γαρδίκια, Σοφία Μεργιαλή-Σαχά.

Βιβλιοθηκονόμοι: Μαρία Καρασούλη, Γεώργιος Μπαρμπαρούσης (έχει αποχωρήσει από το Τμήμα) / Διοικητικοί.: Μικέλα Σκούντζου, Χριστίνα Κούκου (υπηρετεί πλέον στη Γραμματεία του ΠΜΣ του Τμήματος)

❖ Γενικά στοιχεία

Το Ιστορικό Σπουδαστήριο λειτουργεί στον 6ο όροφο του κτηρίου της Φιλοσοφικής Σχολής (Ζωγράφου). Επίκειται η μεταφορά του στο υπό ανέγερση κτήριο της Κεντρικής Βιβλιοθήκης της Φιλοσοφικής Σχολής. Το ωράριο λειτουργίας του είναι Δευτέρα-Παρασκευή, 8.00-18.00. Καθημερινά επισκέπτονται το Ιστορικό Σπουδαστήριο κατά μέσον όρο 50 αναγνώστες.

❖ Χωρητικότητα – Τεχνολογικός εξοπλισμός

Διαθέτει περί τις 45 θέσεις αναγνωστών εκ των οποίων περίπου 5 βρίσκονται κοντά σε πρίζα για χρήση Η/Υ. Υπάρχει σύνδεση με το Heal-link για πρόσβαση σε ηλεκτρονικές εκδόσεις περιοδικών, μέσω των τριών ηλεκτρονικών υπολογιστών που είναι στη διάθεση των αναγνωστών. Στον τεχνολογικό εξοπλισμό του Ιστορικού Σπουδαστηρίου περιλαμβάνεται ένα σκάνερ και δύο φωτοτυπικά μηχανήματα προς χρήση των μελών ΔΕΠ και του προσωπικού του Σπουδαστηρίου.

❖ Συλλογές

Το Ιστορικό Σπουδαστήριο διαθέτει συνολικά 51.739 τόμους μονογραφιών και περιοδικών εκδόσεων, εκ των οποίων 660 τίτλους ελληνόγλωσσων και ξενόγλωσσων περιοδικών, ιστορικά λεξικά, κοινά λεξικά και εγκυκλοπαιδείες, όπως και συλλογή από περίπου 2.000 παλαιές και σπάνιες εκδόσεις.

Από το 2000 κατατίθεται υποχρεωτικά από ένα αντίτυπο όσων διδακτορικών διατριβών εγκρίνει το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας.

Η αναζήτηση βιβλίων γίνεται από τον Ανοιχτό Κατάλογο Δημόσιας Πρόσβασης (OPAC- Open Public Access Catalogue) του ΕΚΠΑ, στην ηλεκτρονική διεύθυνση: www.lib.uoa.gr, στον οποίο έχει ήδη εισαχθεί το μεγαλύτερο τμήμα της συλλογής.

- Ο εξωτερικός δανεισμός για τους προπτυχιακούς φοιτητές και τους λοιπούς χρήστες της βιβλιοθήκης, εκτός από τα μέλη ΔΕΠ και τους μεταπτυχιακούς φοιτητές του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας, είναι ημερήσιος.

❖ Προβλήματα

Με την αύξηση του αριθμού των φοιτητών και τη συνεχή εισροή νέων τίτλων οι χώροι δεν επαρκούν πλέον. Ο τεχνολογικός εξοπλισμός είναι πολύ περιορισμένος και μόλις καλύπτει τις ανάγκες των αναγνωστών, ενώ το ωράριο δεν ανταποκρίνεται στις πραγματικές ανάγκες φοιτητών και ΔΕΠ. Όμως ο μικρός αριθμός των υπαλλήλων που υπηρετούν στο Ιστορικό Σπουδαστήριο απαγορεύει κάθε σκέψη για επέκταση του ωραρίου λειτουργίας του.

4.5.6 Προσωπικό Διοικητικής/Τεχνικής/Ερευνητικής Υποστήριξης

(α) Αριθμός και ειδικότητες, (β) Επάρκεια ειδικοτήτων

Κατά τα έτη 2009-2016 το διοικητικό/τεχνικό/ερευνητικό προσωπικό του Τμήματος γνώρισε μεγάλες διακυμάνσεις, που δεν επιτρέπουν την παροχή ακριβών αριθμητικών στοιχείων (παρά ταύτα αναφορά σε μέλη του προσωπικού και στην κατηγορία στην οποία αυτά ανήκουν υπάρχει σε διάφορα σημεία της παρούσας Έκθεσης). Συγκρικριμένα, συνέβησαν μετακινήσεις μελών διαφόρων κατηγοριών προσωπικού από άλλες υπηρεσίες του ΕΚΠΑ προς το Τμήμα και, αντιστρόφως, μετακινήσεις μελών διαφόρων κατηγοριών προσωπικού του Τμήματος προς άλλες υπηρεσίες του ΕΚΠΑ ή και εκτός αυτού. Στο ρευστό αυτό καθεστώς πρέπει να προστεθεί και το καθεστώς της διαθεσιμότητας στο οποίο ετέθησαν για ένα χρονικό διάστημα ορισμένοι από τους υπαλλήλους του Τμήματος. Στο πλαίσιο αυτό, το Τμήμα διαθέτει τις ακόλουθες κατηγορίες προσωπικού (χωρίς συγκεκριμένα αριθμητικά στοιχεία).

- μέλη διοικητικής υποστήριξης, τα οποία κατανέμονται ως εξής: στη Γραμματεία του Τμήματος, στις Γραμματείες των Τομέων Ιστορίας και Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης, στη Γραμματεία του ΠΜΣ, στα Σπουδαστήρια, στο Εργαστήριο Πληροφορικής.
- μέλη τεχνικής υποστήριξης, τα οποία κατανέμονται ως εξής: 1 φωτογράφος στη Μονάδα Ψηφιακών Φωτογραφικών Εφαρμογών, φύλακες στο Μουσείο και το Αρχαιολογικό Πάρκο.
- μέλη ερευνητικής υποστήριξης (ΕΔΙΠ).

Με βάση τις απογραφές που έχουν γίνει κατά καιρούς, το Τμήμα για την εύρυθμη λειτουργία του έχει επιπλέον ανάγκη από δύο διοικητικούς υπαλλήλους (έναν για κάθε Γραμματεία Τομέα), 1 διοικητικό με εμπειρία στη διαχείριση ευρωπαϊκών προγραμμάτων, 1 διοικητικό με γνώσεις λογιστικής και 2 τεχνικούς με ειδίκευση στους ηλεκτρονικούς υπολογιστές.

4.6. Πώς κρίνετε το βαθμό αξιοποίησης των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών;

4.6.1. Χρησιμοποιούνται ΤΠΕ στην παρουσίαση των μαθημάτων; Πώς;

Ο εξοπλισμός όλων των αιθουσών διδασκαλίας και των αμφιθεάτρων του Τμήματος την τελευταία πενταετία με βιντεοπροβολείς έχει επιτρέψει το σύνολο της διδασκαλίας, για όλα τα μαθήματα να γίνεται με ηλεκτρονικής μορφής υλικό, κυρίως με παρουσιάσεις powerpoint, και σε μικρότερο βαθμό με εκπαιδευτικές ταινίες. Επιπλέον, υπήρξε από το σύνολο των διδασκόντων, συστηματική προσπάθεια ψηφιοποίησης μεγάλου μέρους του οπτικού υλικού που χρησιμοποιούσαν παλαιότερα στα μαθήματά τους (κυρίως διαφάνειες και χάρτες). Έτσι, σήμερα, είναι ψηφιοποιημένο το σύνολο σχεδόν του υλικού, το οποίο μπορεί να προβάλλεται και να χρησιμοποιείται στη διδασκαλία των μαθημάτων.

Αποτέλεσμα είναι ένας μεγάλος αριθμός μαθημάτων να χρησιμοποιεί παρουσιάσεις powerpoint και βιντεοπροβολείς κατά τη διάρκεια των παραδόσεων. Παρά τα όποια τεχνικά προβλήματα, η πρακτική αυτή έχει αποκομίσει τα θετικά σχόλια όχι μόνο των διδασκόντων, λόγω των δυνατοτήτων που προσφέρει, αλλά και των φοιτητών, όπως φαίνεται από όλες τις σχετικές αξιολογήσεις.

4.6.2. Χρησιμοποιούνται ΤΠΕ στη διδασκαλία; Πώς;

Εκτός από την προβολή παρουσιάσεων powerpoint με βιντεοπροβολείς, την περίοδο 2011-15 αυξήθηκε σημαντικά ο αριθμός των μελών ΔΕΠ που χρησιμοποιούν για τη διδασκαλία τους την πλατφόρμα ασύγχρονης εκπαίδευσης του ΕΚΠΑ, γνωστή ως «η-Τάξη» ή «e-class» (<http://eclass.uoa.gr>).

Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι οι διδάσκοντες αξιοποιούν πλέον μεγάλο μέρος από τις δυνατότητες που προσφέρει το e-class. Σχεδόν όλα τα μαθήματα που έχουν ιστοσελίδα στο e-class χρησιμοποιούν την πλατφόρμα για την ανάρτηση ανακοινώσεων, την περιγραφή του μαθήματος και την ανάρτηση εκπαιδευτικού υλικού (σημειώσεις, εικόνες, παρουσιάσεις, βιβλιογραφίες, κλπ.). Η επικοινωνία φοιτητών-διδασκόντων για απορίες-ερωτήσεις, η δημιουργία ομάδων συζήτησης και η αποστολή ασκήσεων, εργασιών ή αποτελεσμάτων των εξετάσεων χρησιμοποιείται σε σημαντικό αριθμό μαθημάτων. Θα πρέπει πάντως να σημειωθεί ότι και η ανταπόκριση των φοιτητών σε όσα μαθήματα προσφέρουν κάτι τέτοιο είναι ακόμη περιορισμένη. Η εμπειρία έχει δείξει ότι οι φοιτητές προτιμούν να απευθύνονται με προσωπικά e-mail στους διδάσκοντες.

4.6.3. Χρησιμοποιούνται ΤΠΕ στην εργαστηριακή εκπαίδευση; Πώς;

Χρησιμοποιούνται, ιδιαίτερα σε σεμιναριακά μαθήματα και στα μεταπτυχιακά σεμινάρια. Οι φοιτητές εξοικειώνονται με τη χρήση ειδικών προγραμμάτων και εφαρμογών (archicad, illustrator, autocad, photoshop), τις οποίες κατόπιν χρησιμοποιούν για την εκπόνηση των εργασιών τους. Περισσότερες λεπτομέρειες για κάθε εργαστήριο υπάρχουν στις αντίστοιχες υποενότητες της ενότητας 4.5.2.

4.6.4. Χρησιμοποιούνται ΤΠΕ στην αξιολόγηση των φοιτητών; Πώς;

Οι ΤΠΕ δεν χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση των φοιτητών σε κανένα μάθημα του ΠΠΣ. Καλό θα ήταν να ενισχυθεί η εφαρμογή τους στο μέλλον, ιδιαίτερα με τη μορφή ασκήσεων αυτοαξιολόγησης των φοιτητών μέσω της πλατφόρμας e-class.

4.6.5. Χρησιμοποιούνται ΤΠΕ στην επικοινωνία των φοιτητών με το διδάσκοντα; Πώς;

Όπως αναφέρεται παραπάνω (παράγραφος 4.6.2) το e-class χρησιμοποιείται σε μικρό βαθμό για επικοινωνία μεταξύ διδασκόντων-φοιτητών, παρόλο που η πλατφόρμα έχει τέτοιες δυνατότητες (π.χ.

δημιουργία ομάδων συζήτησης). Θα πρέπει πάντως να σημειωθεί ότι η και η ανταπόκριση των φοιτητών σε όσα μαθήματα προσφέρουν κάτι τέτοιο είναι περιορισμένη. Η εμπειρία έχει δείξει ότι οι φοιτητές προτιμούν να απευθύνονται με προσωπικά e-mail στους διδάσκοντες, οι οποίοι ανταποκρίνονται στο πλαίσιο στο υστερήματος του χρόνου τους.

4.6.6. *Ποιο το ύψος των επενδύσεων του Τμήματος σε ΤΠΕ κατά την τελευταία πενταετία;*

Επειδή ένα μέρος των δαπανών για ΤΠΕ καλύπτεται από τα κεντρικά του Πανεπιστημίου δεν υπάρχει η δυνατότητα υπολογισμού του συνόλου των επενδύσεων του Τμήματος.

4.7. **Πώς κρίνετε την αναλογία διδασκόντων/διδασκομένων και τη μεταξύ τους συνεργασία;**

4.7.1. *Αναλογία διδασκόντων/διδασκομένων στα μαθήματα.*

Η αναλογία διδασκόντων-διδασκομένων διαφοροποιείται ανάλογα με το είδος του μαθήματος. Σε όλα τα υποχρεωτικά μαθήματα των τεσσάρων πρώτων εξαμήνων το ακροατήριο, σε φυσιολογικές συνθήκες μπορεί να υπερβαίνει και τους 250 φοιτητές, με αποτέλεσμα η παρακολούθηση να είναι από δύσκολη έως αδύνατη και οι φοιτητές να αποθαρρύνονται. Για τον λόγο αυτό, πριν το 2011 όλα τα υποχρεωτικά μαθήματα κορμού του Τομέα Αρχαιολογίας και αρκετά από τα μαθήματα του Τομέα Ιστορίας οι φοιτητές χωρίζονταν σε 2 ή 3 κλιμάκια, έτσι ώστε η αναλογία διδάσκοντος-διδασκομένων να είναι κατά μέσο όρο μεταξύ 1:100 έως 1:150. Ωστόσο, η οικονομική κρίση και η μη-αναπλήρωση συνταξιοδοτηθέντων και αποχωρησάντων μελών ΔΕΠ έχει οδηγήσει σε σημαντική μείωση του αριθμού των διδασκόντων από 55 σε 47, με αντίστοιχη αύξηση της αναλογίας διδασκόντων/διδασκομένων, η οποία στα υποχρεωτικά μαθήματα κυμαίνεται στο 1:250/300.

4.7.2. *Αναλογία διδασκόντων/διδασκομένων στα εργαστήρια.*

Στα μαθήματα που γίνονται στα εργαστήρια η αναλογία είναι συνήθως 1 προς 15.

4.7.3. *Έχουν οι διδάσκοντες ανακοινωμένες ώρες γραφείου για συνεργασία με τους φοιτητές; Τις τηρούν; Αξιοποιούνται από τους φοιτητές;*

Οι διδάσκοντες ανακοινώνουν στην αρχή κάθε εξαμήνου 2 τουλάχιστον ώρες γραφείου την εβδομάδα, κατά τις οποίες δέχονται φοιτητές. Οι ώρες υποδοχής αναρτώνται στους πίνακες των γραμματειών, έξω από τα γραφεία των διδασκόντων, στην ιστοσελίδα του Τμήματος (www.arch.uoa.gr) και στην ιστοσελίδα του μαθήματος (e-class) ή του διδάσκοντα. Οι ώρες αυτές τηρούνται από τους διδάσκοντες και αξιοποιούνται από τους φοιτητές.

4.8. **Πώς κρίνετε το βαθμό σύνδεσης της διδασκαλίας με την έρευνα;**

4.8.1. *Πώς μεθοδεύεται η εκπαίδευση των φοιτητών στην ερευνητική διαδικασία (π.χ. αναζήτηση και χρήση βιβλιογραφίας);*

Η εισαγωγή του φοιτητή στην ερευνητική διαδικασία και στη διαδικασία της επιστημονικής τεκμηρίωσης αποτελεί μέρος της φιλοσοφίας του παρόντος ΠΠΣ, ιδίως στα τελευταία δύο χρόνια σπουδών, οπότε οι φοιτητές έχουν πλέον επιλέξει την κατεύθυνση που θα ακολουθήσουν. Προκειμένου να αποκτήσουν πτυχίο οι φοιτητές είναι υποχρεωμένοι να παρακολουθήσουν τουλάχιστον δύο σεμιναριακά

μαθήματα στα οποία καλούνται να εκπονήσουν υποχρεωτικές εργασίες. Οι διδάσκοντες αυτών των σεμιναρίων δίνουν ιδιαίτερο βάρος όχι μόνο στο περιεχόμενο του μαθήματός τους, αλλά και στον τρόπο με τον οποίο οι φοιτητές θα πρέπει να εκπονούν επιστημονικές εργασίες. Μέρος της διδασκαλίας και της καθοδήγησης αφιερώνεται σε ζητήματα της ερευνητικής διαδικασίας όπως (1) η αναζήτηση βιβλιογραφίας και η αποδελτίωση πηγών, (2) ο τρόπος με τον οποίο γίνονται οι βιβλιογραφικές παραπομπές, (3) η επιστημονική τεκμηρίωση, και (4) η δομή και η οργάνωση του κειμένου μίας εργασίας.

Εργασίες μικρότερης έκτασης από αυτές των σεμιναρίων αλλά χρήσιμες για την εξοικείωση των φοιτητών με την έρευνα ζητούνται επίσης συχνά (ως υποστηρικτές ή και απαλλακτικές) στα επιλεγόμενα μαθήματα κατεύθυνσης που έχουν εμπλουτίσει δυναμικά το πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος από το ακαδημαϊκό έτος 2011-2012.

Την εξοικείωση των φοιτητών με τα εργαλεία της ερευνητικής διαδικασίας εξυπηρετούν επίσης: α) στην κατεύθυνση Ιστορίας το μάθημα «Μεθοδολογικά προβλήματα της Ιστορίας», συνδυαζόμενο με την υποχρεωτική πρακτική άσκηση των φοιτητών της κατεύθυνσης Ιστορίας, β) στην κατεύθυνση Αρχαιολογίας το μαθήματα «Ανασκαφική και επεξεργασία αρχαιολογικού υλικού – Μουσειολογία», σε συνδυασμό με την υποχρεωτική συμμετοχή των φοιτητών της κατεύθυνσης Αρχαιολογίας στην πανεπιστημιακή ανασκαφή και στις φροντιστηριακές ασκήσεις στο Μουσείο Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης.

Έχουν επίσης προβλεφθεί και πραγματοποιούνται και ειδικές επισκέψεις γνωριμίας των φοιτητών των πρώτων εξαμήνων στα Σπουδαστήρια του Τμήματος.

4.9. Πώς κρίνετε τις συνεργασίες με εκπαιδευτικά κέντρα του εσωτερικού και του εξωτερικού και με το κοινωνικό σύνολο;

Στην ενότητα αυτή αναφέρονται οι συνεργασίες που έχουν σχέση μόνο με το εκπαιδευτικό έργο και όχι με το ερευνητικό το οποίο παρουσιάζεται στο κεφ. 5, στην ενότητα 5.6.

4.9.1. Με ποια εκπαιδευτικά κέντρα του εσωτερικού συνεργάζεται το Τμήμα και πώς;

Στο πλαίσιο του Διατμηματικού Μεταπτυχιακού Προγράμματος «Μουσειακές Σπουδές» το Τμήμα έχει εκπαιδευτική συνεργασία με το Τμήμα Γεωλογίας και Γεωπεριβάλλοντος του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και το Τμήμα Συντήρησης Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης του Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος Αθήνας. Ακόμη στο πλαίσιο του Διατμηματικού Μεταπτυχιακού Προγράμματος «Διαχείριση Μνημείων: Αρχαιολογία, Πόλη και Αρχιτεκτονική» το Τμήμα έχει εκπαιδευτική συνεργασία με το Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών του Πανεπιστημίου Πατρών και το Τμήμα Πολιτισμικής Τεχνολογίας και Επικοινωνίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου.

Επίσης, πολλά μέλη ΔΕΠ άλλων εκπαιδευτικών κέντρων του εσωτερικού συμμετέχουν σε τριμελείς και επταμελείς επιτροπές κρίσης διδακτορικών διατριβών του Τμήματος και, αντίστροφα, πολλά μέλη ΔΕΠ του Τμήματος συμμετέχουν σε τριμελείς και επταμελείς επιτροπές κρίσης διδακτορικών διατριβών άλλων εκπαιδευτικών κέντρων. Πιο συγκεκριμένα τέτοιου είδους συνεργασίες έχουν αναπτυχθεί με τα Πανεπιστήμια Αιγαίου, Θεσσαλονίκης, Ιωαννίνων, Κρήτης, Πατρών, Πελοποννήσου, Θράκης-και Θεσσαλίας, το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, το Πολυτεχνείο Πάτρας και το Πάντειο Πανεπιστήμιο.

4.9.2. Με ποια εκπαιδευτικά κέντρα του εξωτερικού συνεργάζεται το Τμήμα και πώς;

Το Τμήμα συμμετέχει στο κεντρικό πρόγραμμα διεθνών συνεργασιών, ERASMUS. Στο πλαίσιο του προγράμματος αυτού το Τμήμα έχει ενεργές συνεργασίες με 71 Ευρωπαϊκά Πανεπιστήμια, από τις παρακάτω χώρες: 1) Αυστρία: 4, 2) Βέλγιο: 1, 3) Βουλγαρία: 2, 4) Γαλλία: 14, 5) Γερμανία: 18, 6) Δανία: 1, 7) Ηνωμένο Βασίλειο: 2, 8) Ιρλανδία: 1, 9) Ισλανδία: 1, 10) Ισπανία: 4, 11) Ιταλία: 13, 12) Κύπρος: 1, 13) Ολλανδία: 3, 14) Πολωνία: 1, 15) Πορτογαλία: 1, 16) Τουρκία: 3, 19) Φινλανδία: 1. Ο πλήρης κατάλογος των Πανεπιστημίων υπάρχει στους ετήσιους Οδηγούς Σπουδών και είναι επίσης αναρτημένος στην ιστοσελίδα του Τμήματος (www.arch.uoa.gr).

Σε μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών υπάρχουν επίσης οι παρακάτω συμφωνίες συνεργασίας:

- ◆ Διετές Ευρωπαϊκό Μεταπτυχιακό (European Doctorate) στην Πολιτική και Πολιτισμική Ιστορία της Μεσαιωνικής, Νεότερης και Σύγχρονης Ευρώπης, με άλλα τέσσερα συνεργαζόμενα πανεπιστήμια: Παρισιού, Λισαβόνας, Πίζας και Σεβίλλης.
- ◆ Διετές Ευρωπαϊκό Μεταπτυχιακό (Mediterranean School in History), με άλλα τέσσερα συνεργαζόμενα πανεπιστήμια: Παρισιού, Κωνσταντινούπολης, Βενετίας και Σεβίλλης (βλ. www.unive.it/nqcontent.cfm?a_id=77333).
- ◆ European Master of Classical Cultures, με άλλα 12 συνεργαζόμενα πανεπιστήμια της Ευρώπης: Κύπρου, Freiburg, Hamburg, Innsbruck, Istanbul, Münster, Palermo, Perugia, Poznan, Roma III, Salamanca, Toulouse Le Mirail, Valladolid/Spain (βλ. www.eu-classical-cultures.eu).
- ◆ Μεταπτυχιακό Σεμινάριο για τη μελέτη της Βιβλιοθήκης του Πατριαρχείου Αλεξανδρείας.

Κατά το χρονικό διάστημα που εμπίπτει στην αξιολόγηση δόθηκε επίσης σε μεταπτυχιακούς φοιτητές ειδίκευσης Αρχαίας Ιστορίας και Κλασικής Αρχαιολογίας του Τμήματος η δυνατότητα να συμμετάσχουν σε Ευρωπαϊκά Summer Schools, για τη διεξαγωγή των οποίων το Τμήμα συνεργάστηκε με Ευρωπαϊκά πανεπιστήμια. Πρόκειται για τα εξής προγράμματα:

- Εντατικό Δεκαπενθήμερο Πρόγραμμα Erasmus "European Summer School in Epigraphy", που διεξήχθη στο Poitiers κατά τα έτη 2011-2013 (Αύγουστο-Σεπτέμβριο), με συμμετοχή και των Πανεπιστημίων της Χαϊδελβέργης, του Newcastle, της Βενετίας, της Λουβέν, της Μαδρίτης, της Βαρσοβίας και του Ελσίνκι.
- Εντατικό Séminaire Doctoral, που διεξήχθη στην Αθήνα (5-16/6/2016) σε συνδιοργάνωση με την Γαλλική Αρχαιολογική Σχολή και το Πανεπιστήμιο του Poitiers, με θέμα "Epigraphie de la vie religieuse en Attique".
- Εντατικό Σεμινάριο με θέμα "Crises in Historical Perspective", που διεξήχθη στο Αμβούργο (8-15/7/2016).

4.9.3. Αναπτύσσονται συγκεκριμένες εκπαιδευτικές συνεργασίες με τοπικούς, περιφερειακούς ή εθνικούς κοινωνικούς φορείς;

Αναπτύσσονται εκπαιδευτικές συνεργασίες με τοπικούς, περιφερειακούς ή εθνικούς κοινωνικούς φορείς. Για περισσότερες λεπτομέρειες βλέπε παρακάτω Ενότητα 6.

4.10. Πώς κρίνετε την κινητικότητα του διδακτικού προσωπικού και των φοιτητών;

4.10.1. Υπάρχει στρατηγικός σχεδιασμός του Τμήματος σχετικά με την κινητικότητα των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας;

Οι συνεργασίες που έχουν προκύψει προήλθαν από πρωτοβουλίες των μελών ΔΕΠ. Η ετήσια κινητικότητα των μελών ΔΕΠ του Τμήματος μας θα ήταν μεγαλύτερη αν τα ποσά που δίνονται κάλυπταν το σύνολο των εξόδων μετακίνησης-διαμονής και όχι μόνο ένα μέρος τους, όπως συμβαίνει τώρα. Επιπλέον, η κινητικότητα των μελών ΔΕΠ σταδιακά περικόπτεται από την κεντρική διοίκηση του ΕΚΠΑ λόγω ελλιπούς χρηματοδότησης του Προγράμματος (π.χ. στο πλαίσιο του προγράμματος ERASMUS κατά το έτος 2017-2018 κάθε μέλος ΔΕΠ θα έχει τη δυνατότητα να μετακινηθεί μια μόνο φορά σε συνεργαζόμενο Πανεπιστήμιο του εξωτερικού).

4.10.2. Πόσες και ποιες συμφωνίες έχουν συναφθεί για την ενίσχυση της κινητικότητας του διδακτικού προσωπικού ή/και των φοιτητών;

- ◆ Σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο το Τμήμα συμμετέχει στο πρόγραμμα ανταλλαγών διδασκόντων και φοιτητών με 71 ευρωπαϊκά πανεπιστήμια (ERASMUS).
- ◆ Αποκλειστικά σε μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών το Τμήμα συμμετέχει επίσης στις παρακάτω συμφωνίες συνεργασίας:
 - ✓ Διετές Ευρωπαϊκό Μεταπτυχιακό (European Doctorate) στην Πολιτική και Πολιτισμική Ιστορία της Μεσαιωνικής, Νεότερης και Σύγχρονης Ευρώπης, με άλλα τέσσερα συνεργαζόμενα πανεπιστήμια: Παρισιού, Λισαβόνας, Πίζας και Σεβίλλης.
 - ✓ Διετές Ευρωπαϊκό Μεταπτυχιακό (Mediterranean School in History), με άλλα τέσσερα συνεργαζόμενα πανεπιστήμια: Παρισιού, Κωνσταντινούπολης, Βενετίας και Σεβίλλης.
 - ✓ European Master of Classical Cultures, με άλλα 12 συνεργαζόμενα πανεπιστήμια της Ευρώπης: Κύπρου, Freiburg, Hamburg, Innsbruck, Istanbul, Münster, Palermo, Perugia, Poznan, Roma III, Salamanca, Toulouse Le Mirail, Valladolid/Spain.
- ◆ Τέλος μεμονωμένες συμφωνίες συνεργασίας έχουν γίνει με τα Πανεπιστήμια της •Minnesota και •MacQuarie του Σύδνεϋ.

4.10.3. Πόσα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος μετακινήθηκαν προς άλλα Ιδρύματα στο πλαίσιο ακαδημαϊκών/ερευνητικών δραστηριοτήτων κατά την τελευταία επταετία;

Συστηματικά καταγεγραμμένες είναι μόνο οι μετακινήσεις στο πλαίσιο του προγράμματος ERASMUS, όπου και μετακινήθηκαν συνολικά 12 μέλη ΔΕΠ του Τμήματος. Ωστόσο, ο συνολικός αριθμός μελών ΔΕΠ που έχουν διδάξει σε Πανεπιστήμια του εξωτερικού την τελευταία επταετία είναι αρκετά μεγαλύτερος. Από τα στοιχεία που έγινε εφικτό να συγκεντρωθούν ανέρχεται περίπου στους 35. Μεγάλος τέλος είναι και ο αριθμός των μελών ΔΕΠ που μετακινήθηκαν προς άλλα ιδρύματα στο πλαίσιο άλλων ακαδημαϊκών/ερευνητικών δραστηριοτήτων, κυρίως διαλέξεων, εκλογών και ανελιξεων άλλων μελών ΔΕΠ, κρίσεων διδακτορικών διατριβών.

4.10.4. Πόσα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού άλλων Ιδρυμάτων μετακινήθηκαν προς το Τμήμα στο πλαίσιο ακαδημαϊκών/ερευνητικών δραστηριοτήτων κατά την τελευταία επταετία;

Ο αριθμός των διδασκόντων από το εξωτερικό είναι μεγάλος. Από μια πολύ αποσπασματική καταγραφή των διδασκόντων που φιλοξένησαν όσοι συνάδελφοι ανταποκρίθηκαν στην πρόσκληση να δώσουν στοιχεία (συνολικά 21 μέλη ΔΕΠ) προέκυψε ο αριθμός των 86 διδασκόντων. Αξίζει μάλιστα να σημειωθεί ότι στο πλαίσιο αυτών των μετακινήσεων διδάσκοντες από το εξωτερικό έχουν συμμετάσχει, παράπλευρα προς τις διδακτικές τους δραστηριότητες, σε συνέδρια και άλλες εκδηλώσεις που έχει διοργανώσει το Τμήμα μας (βλ. στη σχετική ιστοσελίδα των εκδηλώσεων του ΠΜΣ <http://www.arch.uoa.gr/episthmonikes-ekdhloseis/progr-metapt-spoydon.html>). Ειδικότερα στο πλαίσιο των αρχαιογνωστικών αντικειμένων (Αρχαία Ιστορία, Αρχαιολογία) οι διαλέξεις και τα μαθήματα διδασκόντων/ερευνητών από το εξωτερικό στο Τμήμα μας είναι συχνότατα, καθώς διευκολύνονται από το ότι γεγονός ότι οι συγκεκριμένοι ερευνητές βρίσκονται συχνά στη χώρα μας και ειδικότερα στην Αθήνα στο πλαίσιο της έρευνάς τους.

4.10.5. Πόσοι φοιτητές του Τμήματος μετακινήθηκαν προς άλλα Ιδρύματα στο πλαίσιο ακαδημαϊκών/ερευνητικών δραστηριοτήτων κατά την τελευταία επταετία;

Ο αριθμός των φοιτητών που μετακινήθηκε προς άλλα Ιδρύματα ανέρχεται σε 171.

4.10.6. Πόσοι φοιτητές άλλων Ιδρυμάτων μετακινήθηκαν προς το Τμήμα στο πλαίσιο ακαδημαϊκών/ερευνητικών δραστηριοτήτων κατά την τελευταία επταετία;

Ο αριθμός των φοιτητών που μετακινήθηκε από άλλα Ιδρύματα ανέρχεται σε 147.

4.10.7. Υπάρχουν διαδικασίες αναγνώρισης του εκπαιδευτικού έργου που πραγματοποιήθηκε σε άλλο Ιδρυμα;

Οι φοιτητές παίρνουν μαθήματα στα Ιδρύματα του εξωτερικού με βάση τις συμφωνίες φοίτησης (learning agreements) που έχουν συντάξει και υπογράψει σε συνεργασία με τους συντονιστές των συμβάσεων πριν την αναχώρησή τους.

Με την επιστροφή τους οι φοιτητές προσκομίζουν τις σχετικές βεβαιώσεις από το Πανεπιστήμιο φοίτησης και η αναγνώριση των μαθημάτων τους γίνεται σε συνεργασία με τον εκάστοτε συντονιστή, ενώ οι επιδόσεις κρίνονται με βάση τη γενικά αποδεκτή (τουλάχιστον στο πλαίσιο των ευρωπαϊκών ανταλλαγών) κλίμακα βαθμολογίας. Κατά περίπτωση και κυρίως στο μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών κρίνεται σκόπιμη και η εξέταση των σχετικών εργασιών που εκπονήθηκαν στο εξωτερικό από τον επόπτη των μεταπτυχιακών σπουδών του φοιτητή.

4.10.8. Πόσο ικανοποιητική είναι η λειτουργία και η στελέχωση του κεντρικού Γραφείου Διεθνών / Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων και των συνδέσμων τους;

Το κεντρικό γραφείο Διεθνών / Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων καλύπτει τις ανάγκες διαθέτοντας ολιγάριθμο (για τα μεγέθη του ΕΚΠΑ) προσωπικό.

4.10.9. Τι ενέργειες για την προβολή και ενημέρωση της ακαδημαϊκής κοινότητας για τα προγράμματα κινητικότητας αναλαμβάνει το Τμήμα;

Το Τμήμα καταγράφει τα προγράμματα στα οποία συμμετέχει τόσο στον ετήσιο Οδηγό Σπουδών όσο και στην ιστοσελίδα του (www.arch.uoa.gr).

Για το *European Master in Classical Studies* και το *European Doctorate* υπάρχει μάλιστα και ειδικό έντυπο υλικό.

4.10.10. Οργανώνονται εκδηλώσεις για τους εισερχόμενους φοιτητές από άλλα Ιδρύματα;

Οι εκδηλώσεις αυτές οργανώνονται κεντρικά από το ΕΚΠΑ, ενώ παράλληλα τους υποδέχονται οι συντονιστές των αντίστοιχων Προγραμμάτων.

4.10.11. Πώς υποστηρίζονται οι εισερχόμενοι φοιτητές;

Οι εισερχόμενοι στο Τμήμα μας φοιτητές ενημερώνονται και καθοδηγούνται σε όλα τα θέματα των σπουδών τους από τους συντονιστές των συμβάσεων. Διευκολύνονται επίσης σε διάφορα διοικητικά θέματα που τους αφορούν.

4.10.12. Πόσα μαθήματα διδάσκονται σε ξένη γλώσσα για εισερχόμενους αλλοδαπούς σπουδαστές;

Με βάση την κεντρική πολιτική του Τμήματος μαθήματα σε ξένη γλώσσα δεν προσφέρονται. Για την κάλυψη των δυσκολιών που δημιουργούνται, οι διδάσκοντες του Τμήματος προσφέρουν συμβουλευτικές συναντήσεις σε αγγλική ή άλλη γλώσσα, με τις οποίες οι ξένοι φοιτητές καθοδηγούνται σε θέματα σχετικά με το περιεχόμενο των μαθημάτων, τις εξετάσεις και την εκπόνηση των εργασιών τους. Και βέβαια στα *learning agreements* που συνάπτονται με το Τμήμα αναγνωρίζονται πλήρως οι διδακτικές μονάδες που οι φοιτητές αποκομίζουν παρακολουθώντας μαθήματα νεοελληνικής γλώσσας στο Διαδισκαλείο.

4.10.13. Υπάρχει πρόσθετη (από το Τμήμα ή/και το Ίδρυμα) οικονομική ενίσχυση των φοιτητών και των μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού που λαμβάνουν μέρος στα προγράμματα κινητικότητας;

Όχι, δεν υπάρχει.

4.10.14. Πώς προωθείται στο Τμήμα η ιδέα της κινητικότητας φοιτητών και μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού και της Ευρωπαϊκής διάστασης γενικότερα;

Με πολλούς τρόπους μεταξύ των οποίων:

- ✓ η καλύτερη δυνατή ενημέρωση και υποστήριξη των φοιτητών και μελών ΔΕΠ που σκοπεύουν ή πρόκειται να μετακινηθούν τόσο από τους συντονιστές των συμβάσεων συνεργασίας όσο και από το διοικητικό προσωπικό του Τμήματος
- ✓ η διεύρυνση των συμφωνιών συνεργασίας με αναγνωρισμένα εκπαιδευτικά ιδρύματα του εξωτερικού.

4.10.15. Πώς ελέγχεται η ποιότητα (και όχι μόνον η ποσότητα) της κινητικότητας του ακαδημαϊκού προσωπικού;

Η καλύτερη πιστοποίηση είναι οι προσκλήσεις που δέχονται τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματός μας προκειμένου να προσφέρουν μαθήματα και διαλέξεις σε συνεργαζόμενα Πανεπιστήμια του εξωτερικού.

5. Ερευνητικό έργο

5.1. Προαγωγή της έρευνας στο πλαίσιο του Τμήματος

5.1.1. Υπάρχει συγκεκριμένη ερευνητική πολιτική του Τμήματος; Ποια είναι αυτή;

Δεν υπάρχει συγκεκριμένη ερευνητική πολιτική σε επίπεδο Τομέα ή Τμήματος. Η έρευνα καθορίζεται από τα προσωπικά ερευνητικά ενδιαφέροντα ενός εκάστου των μελών του Τμήματος, τα οποία παρακολουθούν, κατά κανόνα, τις διεθνείς ερευνητικές εξελίξεις.

Στον Τομέα Αρχαιολογίας τα πεδία που εκπροσωπούνται εκτείνονται πλέον πέρα από τον Ελλαδικό ηπειρωτικό και τον Αιγαιακό νησιωτικό χώρο, στον ευρύτερο χώρο της Ανατολικής Μεσογείου.

Εξάλλου, στο πεδίο της Ιστορίας η έρευνα επικεντρώνεται μεν στην ιστορία του ελληνικού χώρου, από την Αρχαιότητα έως τη Σύγχρονη Εποχή, στο πλαίσιο της μεσογειακής, βαλκανικής και ευρωπαϊκής ιστορίας, ωστόσο πρόσφατα ιδιαίτερο βάρος δίδεται στην έρευνα της Ρωμαϊκής, Μεσαιωνικής και Νεότερης Ευρωπαϊκής Ιστορίας, της Ιστορίας της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, αλλά και της Θεωρίας και Ιστορίας της Ιστοριογραφίας.

Μία παρουσίαση ερευνητικών συμβολών του Τμήματος πάνω σε κοινούς θεματικούς άξονες επιτυγχάνεται μέσω βιβλίων που έχουν μέχρι τώρα εκδοθεί στην αυτόνομη σειρά δημοσιευμάτων του Τμήματος («Ιστορήματα»): 1) *Θέατρο και κοινωνία στη διαδρομή της ελληνικής ιστορίας*, Αθήνα 2009 (προήλθε από αντίστοιχη επιστημονική ημερίδα του Τμήματος του έτους 2007), 2) *Ρωσία και Μεσόγειος*, Αθήνα 2011 (πρόκειται για πρακτικά Διεθνούς Συνεδρίου του έτους 2005), 3) *Η μνήμη της κοινότητας και η διαχείρισή της*, Αθήνα 2011 (μελέτες ημερίδας του Τμήματος του έτους 2011). Οι ερευνητικές δραστηριότητες και τα ενδιαφέροντα των μελών ΔΕΠ του Τμήματος στα διάφορα γνωστικά αντικείμενα αποτυπώνονται και σε άλλες εκδόσεις υπό την αιγίδα του Τμήματος. Ενδεικτικά αναφέρονται οι τόμοι οι αφιερωμένοι στον Σπυρίδωνα Μαρινάτο και τον Χάγκεν Φλάισερ (Ιστορήματα 4 και 5, Αθήνα 2014 και 2015) και το Corpus των αρχαίων ελληνικών λατομείων (Αθήνα 2014).

5.1.2. Πώς παρακολουθείται η υλοποίηση της ερευνητικής πολιτικής του Τμήματος;

Η ερευνητική πολιτική καταγράφεται πλέον συστηματικά στις εσωτερικές και εξωτερικές αξιολογήσεις του Τμήματος, στα ατομικά απογραφικά των μελών ΔΕΠ, καθώς και στις εκθέσεις πεπραγμένων των ερευνητικών προγραμμάτων, οι οποίες κατατίθενται στον ΕΛΚΕ.

5.1.3. Πώς δημοσιοποιείται ο απολογισμός υλοποίησης της ερευνητικής πολιτικής του Τμήματος;

Η ερευνητική δραστηριότητα κάθε μέλους ΔΕΠ του Τμήματος εμφανίζεται στην ιστοσελίδα του Τμήματος σε ελληνική και αγγλική γλώσσα (www.arch.uoa.gr). Επίσης, συστηματικά αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Τμήματος οι επιστημονικές δραστηριότητες του Τμήματος, των επιμέρους γνωστικών αντικειμένων και ενίοτε των επιμέρους μελών ΔΕΠ. Αυτές τις τελευταίες γνωστοποιούν πλέον αρκετά μέλη ΔΕΠ μέσω των ιστοσελίδων academia και google scholar, ενώ οι δραστηριότητες του Τμήματος και των γνωστικών αντικειμένων αναρτώνται και στην κεντρική ιστοσελίδα του ΕΚΠΑ.

Ειδικότερα για τον Τομέα Αρχαιολογίας, ο επίσημος απολογισμός της ερευνητικής δραστηριότητας γίνεται δημόσια ανά διετία, με θεσμοθετημένα από δεκαπενταετίας επιστημονικά Συμπόσια που φέρουν τον τίτλο: «Ανασκαφή και έρευνα: Από το ερευνητικό έργο του Τομέα Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης». Σε αυτά παρουσιάζεται το ερευνητικό έργο όχι μόνο των μελών ΔΕΠ αλλά και πολλών μεταπτυχιακών μας φοιτητών. Τα εν λόγω Συμπόσια έχουν γίνει πλέον ευρύτατα γνωστά και τα παρακολουθούν συνάδελφοι από άλλα πανεπιστήμια και από τις ξένες αρχαιολογικές αποστολές. Δυνατότητα δημοσιοποίησης της έρευνας των μελών ΔΕΠ του Τομέα Αρχαιολογίας δίνεται επίσης σε ειδικότερα συνέδρια που οργανώνονται από τον Τομέα και το Τμήμα. Για το αξιολογούμενο διάστημα αναφέρονται ενδεικτικά τα Διεθνή Συνέδρια “Archaeological Research in the Kurdistan Region of Iraq and the adjacent areas”, (Αθήνα, 1-3/11/2013), «Λαϊκή θρησκεία και τελετουργία στην ανατολική Μεσόγειο από την 3η χιλιετία π.Χ. έως και τον 4ο αιώνα μ.Χ.» (Αθήνα, 10-11/12/2013), «Η Προϊστορία της Αθήνας και της Αττικής» (Αθήνα 27-31 Μαΐου 2015), “Computer Applications and Quantitative Methods in Archaeology” (Αθήνα, 20-21 Δεκεμβρίου 2016), καθώς και οι Επιστημονικές Ημερίδες «Δομήνικος Θεοτοκόπουλος, 400 χρόνια από τον θάνατό του» (Αθήνα, 24/11/2014), «Η Βυζαντινή Άνδρος (4ος-12ος αιώνας). Νεότερα από την αρχαιολογική έρευνα και τις αποκαταστάσεις των μνημείων» (Αθήνα, 20 Μαρτίου 2015).

Ως προς τον Τομέα Ιστορίας, έως τώρα δεν έχει θεσμοθετηθεί κεντρική εκδήλωση δημοσιοποίησης του ερευνητικού έργου του ως συνόλου. Ωστόσο, εκτός από τις πολύπλευρες παρουσιάσεις της ατομικής έρευνας των μελών του, τα επιμέρους γνωστικά αντικείμενα του Τομέα διοργανώνουν ανά διαστήματα επιστημονικές εκδηλώσεις για τη δημοσιοποίηση του ερευνητικού έργου τους (π.χ. η ανά διετία Συνάντηση Ελλήνων Βυζαντινολόγων). Κατά την αξιολογούμενη επταετία μπορούν να αναφερθούν ενδεικτικά τα Διεθνή Συνέδρια «Η βασιλεία στην αρχαία Ελλάδα: Από τον Αγαμέμνονα έως την Κλεοπάτρα» (Αθήνα, 6-8/2/2014), «Η μνήμη αφηγείται την πόλη... Προφορικές μαρτυρίες για το παρελθόν και το παρόν του αστικού χώρου», (Αθήνα, 6-8/3/2014), «Βυζάντιο και Δύση: Αντιλήψεις και Πραγματικότητα, 12ος-14ος αι.» (Αθήνα, 5-6/9/2014).

Πλήρης κατάλογος των σχετικών εκδηλώσεων υπάρχει στην ιστοσελίδα <http://www.arch.uoa.gr/episthmonikes-ekdhloseis/synedria-symposia-tmimatos.html>.

5.1.4. Παρέχονται κίνητρα για τη διεξαγωγή έρευνας στα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας; Ποια είναι αυτά;

Το πραγματικό κίνητρο για την επιστημονική παραγωγή των μελών ΔΕΠ του Τμήματος είναι η επιστημονική περιέργεια, η επιθυμία διεθνούς επιστημονικής αναγνώρισης, και η διάθεση για τη βελτίωση της συνολικής εικόνας του Τμήματος. Επίσης, στις κατώτερες βαθμίδες υπάρχει το κίνητρο της επαγγελματικής εξέλιξης.

Σημειώνεται επίσης ότι η πρόσφατα αυξημένη χρηματοδότηση από ερευνητικά προγράμματα μπορεί να συμβάλει στην προαγωγή της επιστημονικής έρευνας, αρκεί βέβαια να υπάρξει επαρκής διοικητική υποστηρίξη για την αντιμετώπιση της γραφεικρατίας τόσο στον σχεδιασμό και στην υλοποίηση των προγραμμάτων (βλ. 5.1.6).

5.1.5. Πώς ενημερώνεται το ακαδημαϊκό προσωπικό για δυνατότητες χρηματοδότησης της έρευνας;

Την τελευταία επταετία, η ενημέρωση γίνεται συστηματικά, είτε απευθείας από τον ΕΛΚΕ είτε από το Γραφείο Στήριξης Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων του ΕΚΠΑ, τόσο για ίδιους πόρους όσο και για τα

ευρωπαϊκά προγράμματα, μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και φθάνει σε όλα τα μέλη ΔΕΠ. Με τον ίδιο τρόπο γίνεται και η ενημέρωση για ημερίδες που διοργανώνει κυρίως η ΓΓΕΤ και αφορούν στις προσκλήσεις υποβολής ευρωπαϊκών προγραμμάτων. Παράλληλα, τα μέλη ΔΕΠ ενημερώνονται μέσω ειδικών ιστοσελίδων, όπως αυτή του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης ΕΙΕ (π.χ. eNewsletter «Έρευνα & Καινοτομία», Cordis).

5.1.6. Πώς υποστηρίζεται η ερευνητική διαδικασία;

Όσον αφορά τα ερευνητικά προγράμματα, μερική διοικητική υποστήριξη παρέχει το προσωπικό του ΕΛΚΕ, τα υπόλοιπα εξαρτώνται από τις ικανότητες και τις... αντοχές των μελών ΔΕΠ που αναλαμβάνουν την έρευνα. Θα πρέπει πάντως να επισημανθεί ότι τόσο στον χώρο της Αρχαιολογίας όσο και της Ιστορίας η απουσία υποστηρικτικών υποδομών (γραμματειακή και λογιστική υποστήριξη κατά κύριο λόγο) είναι έντονα αισθητή και κατατρώνει τον χρόνο και το δυναμικό όσων αποφασίσουν να αναλάβουν χρηματοδοτούμενη έρευνα. Η καθεαυτό έρευνα υποστηρίζεται από φοιτητές (προπτυχιακούς, μεταπτυχιακούς ή υποψήφιους διδάκτορες), που χρηματοδοτούνται από τα ερευνητικά προγράμματα των διδασκόντων.

5.1.7. Υπάρχουν θεσμοθετημένες από το Τμήμα υποτροφίες έρευνας;

Όχι δεν υπάρχουν θεσμοθετημένες υποτροφίες από το Τμήμα. Οι φοιτητές επωφελούνται από τα κληροδοτήματα του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Επίσης, το Ίδρυμα Janet Zakos από το έτος 2012 και, ακολούθως, κατά τα έτη 2013-2014, 2015, 2016 προσφέρει υποτροφία, ύψους 5.000 €. Δυνατότητα λήψης της υποτροφίας έχουν μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/ήτριες Β' Κύκλου του Τμήματος (υποψήφιοι διδάκτορες) Ιστορίας και Αρχαιολογίας του ΕΚΠΑ στη Βυζαντινή Ιστορία ή τη Βυζαντινή Αρχαιολογία. Κριτήρια επιλογής των υποψηφίων είναι η ακαδημαϊκή επίδοση κατά τη διάρκεια του Α' Κύκλου Σπουδών και η οικονομική κατάσταση.

Έως σήμερα η υποτροφία έχει χορηγηθεί σε τέσσερις μεταπτυχιακούς φοιτητές/ήτριες του Τμήματος, τον κ. Βασίλειο Κορώση και τις κυρίες Μαρίλια Λυκάκη, Βασιλική Κλώτσα και Κωνσταντίνα Βαρελά.

Τέλος, το 2015, προκηρύχθηκε Βραβείο 1.000 € στη μνήμη του Gunnar Hering για την καλύτερη Διπλωματική-Μεταπτυχιακή Εργασία στην ειδίκευση Νεότερη και Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία, το 2014, στο πλαίσιο του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας, με δαπάνη της καθηγήτριας κ. Όλγας Κατσαρδή-Hering. Το βραβείο απονεμήθηκε, στις 22 Μαΐου 2015, στον κ. Ιωάννη Χρηστίδη, για την εργασία του με τίτλο: Χάρτινες εικόνες και πολιτισμικές μεταφορές ανάμεσα στη Νοτιοανατολική Ευρώπη και τη νεοελληνική Διασπορά στην Κεντρική Ευρώπη (τέλη 17ου - αρχές 19ου αι.), Αθήνα 2014.

5.1.8. Πώς διαχέονται τα ερευνητικά αποτελέσματα στο εσωτερικό του Τμήματος;

Δεν υπάρχει θεσμοθετημένος μηχανισμός διάχυσης των ερευνητικών αποτελεσμάτων εντός του Τμήματος άλλος εκτός της ιστοσελίδας και των προαναφερθέντων επιστημονικών Συμποσίων (βλ. ενότητα 5.1.3). Η διάχυση των αποτελεσμάτων γίνεται με ανακοινώσεις των ερευνητών/μελών ΔΕΠ σε ελληνικά και διεθνή Συνέδρια και με δημοσιεύσεις σε ειδικά επιστημονικά περιοδικά στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.

Έχει καθιερωθεί στις συνελεύσεις τόσο των Τομέων όσο και του Τμήματος να ανακοινώνονται ατομικές και συλλογικές ερευνητικές δράσεις. Επιπλέον, από το έτος 2009 ο Τομέας Ιστορίας εγκαινίασε θεσμό με τίτλο «Συναντήσεις για την Ιστορία», στις οποίες συναντήσεις μέλη του Τμήματος παρουσιάζουν έρευνες ή ευρύτερες επιστημονικές τους δραστηριότητες και προσφέρεται η δυνατότητα γόνιμων συζητήσεων. Οι συναντήσεις αυτές είναι ανοικτές για τα μέλη του Τμήματος, διδάσκοντες και φοιτητές, αλλά και για άλλους ενδιαφερομένους.

5.1.9. Πώς διαχέονται τα ερευνητικά αποτελέσματα εκτός Τμήματος, στην ελληνική και διεθνή ακαδημαϊκή και επιστημονική κοινότητα;

Με τις δημοσιεύσεις των αποτελεσμάτων σε ειδικά ελληνικά και διεθνή περιοδικά και με ανακοινώσεις των ερευνητών/μελών ΔΕΠ σε Συνέδρια στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.

Όπως γίνεται φανερό από τους σχετικούς με τις δημοσιεύσεις πίνακες, η ερευνητική παρουσία του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας είναι ιδιαίτερα δυναμική στον διεθνή χώρο, παρά την απουσία κεντρικού σχεδιασμού ή αξιολογής οικονομικής στήριξης.

Οι εκδόσεις του Τμήματος (βλ. 5.1.1., <http://www.arch.uoa.gr/ekdoseis/ekdoseis-toy-tmimatos.html>) και το ηλεκτρονικό περιοδικό AURA (<http://aura.arch.uoa.gr/el/aura>) δίνουν βήμα στην έρευνα των μελών ΔΕΠ και συμβάλλουν σημαντικά στη διάδοση των αποτελεσμάτων της.

5.1.10. Πώς διαχέονται τα ερευνητικά αποτελέσματα στο τοπικό και εθνικό κοινωνικό περιβάλλον;

Με διαλέξεις σε τοπικά πολιτιστικά ιδρύματα και σε σχολεία, με δημοσιεύσεις «εκλαϊκευτικού» χαρακτήρα και για το ευρύ κοινό, με ξεναγήσεις σε Μουσεία, αρχαιολογικούς χώρους ή θέσεις που ερευνώνται ανασκαφικά, συντηρούνται ή αναστηλώνονται από μέλη ΔΕΠ, με αρθρογραφία σε ημερήσιο και εβδομαδιαίο Τύπο.

Τα αποτελέσματα από παρόμοιες δράσεις είναι ιδιαίτερα ενθαρρυντικά για την σύνδεση του ερευνητικού μας έργου με τις τοπικές κοινωνίες. Απόδειξη αποτελεί η χορήγηση σε αρκετά μέλη ΔΕΠ του τίτλου του επίτιμου δημότη από τις κοινωνίες στις οποίες δραστηριοποιούνται ερευνητικά.

Επιπλέον, στις παρουσιάσεις που προσφέρουν τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος, στο πλαίσιο του επιμορφωτικού προγράμματος «Ιστορίας Επίσκεψις» και του Ανοιχτού Πανεπιστημιακού Προγράμματος «Διαδρομές στην Ιστορία, την Αρχαιολογία και την Ιστορία της Τέχνης», ενσωματώνονται (με «εκλαϊκευμένο τρόπο») στοιχεία της έρευνάς τους.

5.2. Ερευνητικά προγράμματα και έργα που εκτελούνται στο Τμήμα.

5.2.1. Ποια ερευνητικά προγράμματα και δραστηριότητες υλοποιήθηκαν ή βρίσκονται σε εξέλιξη κατά την τελευταία επταετία;

Κατά την επταετία 2009-2016 πραγματοποιήθηκαν συνολικά εκατό ερευνητικά προγράμματα, με βάση τα στοιχεία που έδωσαν τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος. Εξήντα από αυτά τα ερευνητικά προγράμματα ήταν διεθνή ανταγωνιστικά, στα οποία τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος είχαν τον συντονισμό ή μετείχαν ως συνεργάτες. Μεταξύ άλλων αναφέρονται προγράμματα στο πλαίσιο των ευρωπαϊκών προγραμμάτων, ΘΑΛΗΣ-ΕΣΠΑ, ΗΡΑΚΛΕΙΤΟΣ ΙΙ, DARIAH – ΑΤΤΙΚΗ – Ανάπτυξη της Ελληνικής ερευνητικής υποδομής για τις ανθρωπιστικές επιστήμες ΔΥΑΣ.

Τα είδη αυτών των ερευνητικών προγραμμάτων είναι:

- για τον Τομέα Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης, ανασκαφές, επιφανειακές έρευνες, αναστηλώσεις-αναδείξεις, μουσειολογικές μελέτες, μελέτες υλικών, μελέτες και ψηφιοποιήσεις αρχείων, και συνθετικές μελέτες,
- για τον Τομέα Ιστορίας, μελέτη πρωτογενών πηγών (φιλολογικά και ιστορικά κείμενα, επιγραφικό και νομισματικό υλικό, αρχαιακές πηγές, χάρτες), εκπόνηση συνθετικών μελετών και ψηφιοποιήσεις πρωτογενών και δευτερογενών πηγών.

Αξιίζει, επίσης, να σημειωθεί ότι 11 μέλη ΔΕΠ του Τμήματος έχουν διοικητικές θέσεις σε διεθνείς ακαδημαϊκούς/ερευνητικούς οργανισμούς ή επιστημονικές εταιρείες.

5.2.2. Ποιο ποσοστό μελών ΔΕΠ/ΕΠ αναλαμβάνει ερευνητικές πρωτοβουλίες;

Τα ερευνητικά προγράμματα είναι υπερδιπλάσια του αριθμού των διδασκόντων. Εξ αυτού προκύπτει ότι αντιστοιχούν περισσότερα από ένα προγράμματα σε κάθε διδάσκοντα.

5.2.3. Συμμετέχουν εξωτερικοί συνεργάτες ή/και μεταδιδακτορικοί ερευνητές στα ερευνητικά προγράμματα;

Ναι, στα περισσότερα από τα ερευνητικά προγράμματα του Τμήματος (βλ. αναλυτικά στοιχεία στα ατομικά δελτία των διδασκόντων και στο κεφ. 5.8.).

5.3. Ερευνητικές υποδομές.

5.3.1. Αριθμός και χωρητικότητα ερευνητικών εργαστηρίων.

Τα ερευνητικά εργαστήρια που λειτουργούν στο πλαίσιο του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας είναι τα ακόλουθα:

- ✓ Μουσείο Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης
- ✓ Εργαστήριο Περιβαλλοντικής Αρχαιολογίας
- ✓ Εργαστήριο Ψηφιακής Αποτύπωσης του Δημόσιου και Ιδιωτικού Βίου των Βυζαντινών (4ος-15ος αι.)
- ✓ Εργαστήριο Πληροφορικής
- ✓ Ψηφιακό Εργαστήριο Διδασκαλίας

Αναλυτικά στοιχεία για τη χωρητικότητα τους σκοπούς και τις λειτουργίες τους υπάρχουν στην ενότητα 4.5.2.

- ✓ Το 2016 πραγματοποιήθηκε η μετονομασία του μεν «Εργαστηρίου Περιβαλλοντικής Αρχαιολογίας» σε «Αρχαιολογικό Εργαστήριο», του δε «Εργαστηρίου Ψηφιακής Αποτύπωσης του Δημόσιου και Ιδιωτικού Βίου των Βυζαντινών (4ος-15ος αι.)» σε «Εργαστήριο Ιστορικής Έρευνας και Τεκμηρίωσης». Το «Εργαστήριο Πληροφορικής» και το «Ψηφιακό Εργαστήριο Διδασκαλίας» εντάχθηκαν στα δυο παραπάνω νέα Εργαστήρια ως μονάδες τους.

5.3.2. Επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα των χώρων των ερευνητικών εργαστηρίων.

5.3.3. Επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα του εργαστηριακού εξοπλισμού.

5.3.4. Καλύπτουν οι διαθέσιμες υποδομές τις ανάγκες της ερευνητικής διαδικασίας;

5.3.5. *Πόσο συχνά ανανεώνονται οι ερευνητικές υποδομές; Ποια είναι η ηλικία του υπάρχοντος εξοπλισμού και η λειτουργική του κατάσταση και ποιες οι τυχόν ανάγκες ανανέωσης/επικαιροποίησης;*

Επί τη βάση των απαντήσεων των μελών ΔΕΠ γίνεται φανερό ότι η επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα των χώρων των ερευνητικών εργαστηρίων είναι οριακή, με πολλές ελλείψεις, ενίοτε επικίνδυνες, όπως η απουσία φυσικού αερισμού (π.χ. στο Ψηφιακό Εργαστήριο Διδασκαλίας).

Μεγάλο πρόβλημα αποτελεί, κατά γενική διαπίστωση, η απουσία ειδικού βοηθητικού/τεχνικού προσωπικού για τη λειτουργία εξειδικευμένων προγραμμάτων και συσκευών, που χρησιμοποιούνται περισσότερο στη διδασκαλία παρά στην έρευνα. Αυτό το θέμα επαφίεται στις «ικανότητες» και τη φιλοτιμία των μελών ΔΕΠ, με πολύ φτωχά, όπως είναι φυσικό, αποτελέσματα.

Ως προς τον εργαστηριακό εξοπλισμό τονίζεται η οριακή του επάρκεια, η παλαιότητά του, κυρίως όμως η ελλιπής συντήρησή τους (παρά την ύπαρξη θεσμοθετημένων οργάνων και μηχανισμών του Πανεπιστημίου για επισκευή/συντήρηση του εν λόγω εξοπλισμού), η οποία συχνά καταλήγει σε αδυναμία χρήσης των οργάνων και συσκευών για πολύ μακρά χρονικά διαστήματα.

Απαντήσεις στα παραπάνω ερωτήματα δίνονται επίσης στα αναλυτικά στοιχεία που υπάρχουν στην ενότητα 4.5.2.

5.3.6. *Ποια ερευνητικά αντικείμενα δεν καλύπτονται από τις διαθέσιμες υποδομές;*

Ως προς τον Τομέα Αρχαιολογίας είναι γενική η διαπίστωση ότι σχεδόν κανένα από τα ερευνητικά αντικείμενα των διδασκόντων δεν καλύπτεται από τις διαθέσιμες υποδομές. Ωστόσο, αυτό προσδοκείται ότι θα συμβεί μετά την ίδρυση του «Αρχαιολογικού Εργαστηρίου». Οι ανάγκες συντήρησης έχουν πλέον καλυφθεί σε ικανοποιητικό βαθμό από το εργαστήριο συντήρησης.

Ως προς τον Τομέα Ιστορίας, από τα επιμέρους γνωστικά αντικείμενα ειδικό εργαστήριο διέθετε έως το 2016 μόνο αυτό της Βυζαντινής Ιστορίας (*Εργαστήριο Ψηφιακής Αποτύπωσης του Δημόσιου και Ιδιωτικού Βίου των Βυζαντινών (4ος-15ος αι.)*). Το έτος 2016 το ανωτέρω Εργαστήριο μετονομάστηκε σε «Εργαστήριο Ιστορικής Έρευνας και Τεκμηρίωσης», το οποίο καλλιεργεί τα γνωστικά πεδία του Τομέα Ιστορίας συνολικά, με τις ακόλουθες κατευθύνσεις: 1. Αρχαία Ιστορία, 2. Ψηφιακή Αποτύπωση του Δημόσιου και Ιδιωτικού Βίου των Βυζαντινών (4ος-15ος αιώνας), Βυζαντινή/Μεσαιωνική Ιστορία, 3. Νεότερη Ιστορία, 4. Σύγχρονη Ιστορία. Σημειώνεται ότι στο «Εργαστήριο Ιστορικής Έρευνας και Τεκμηρίωσης» εντάχθηκε τα σημαντικά ιστορικό υλικό, αρχειακό και άλλο, που έχει στη διάθεσή του ο Τομέας, όπως το Αρχείο Λάμπρου.

Όσον αφορά την ενημέρωση των Βιβλιοθηκών των Σπουδαστηρίων Ιστορίας και Αρχαιολογίας, πρέπει να σημειωθεί ότι από το έτος 2011 έχει σχεδόν εκλείψει κάθε δυνατότητα αγοράς επιστημονικών βιβλίων. Ως εκ τούτου ο εμπλουτισμός των Βιβλιοθηκών είναι υποτυπώδης και στηρίζεται σχεδόν αποκλειστικά σε δωρεές και ανταλλαγές, καθώς και σε προμήθειες μέσω του ηλεκτρονικού συστήματος ΕΥΔΟΕΟΣ. Η κατάσταση αυτή σε συνδυασμό με την έλλειψη συνδρομών για βασικά ηλεκτρονικά βιβλιογραφικά εργαλεία δυσχεραίνει πολύ την έρευνα των Μελών ΔΕΠ.

5.3.7. *Πώς χρηματοδοτείται η προμήθεια, συντήρηση και ανανέωση των ερευνητικών υποδομών;*

Κατά την τελευταία επταετία οι ερευνητικές υποδομές του Τμήματος, που είχαν ενισχυθεί παλαιότερα χάρη στην ένταξη του Τμήματος στο ΕΠΕΑΕΚ II (Αναμόρφωση Προπτυχιακού Προγράμματος), παλαιώνουν και η συντήρηση και ανανέωσή τους αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα

χρηματοδότησης (βλ. ενότητα 5.3.5). Μόλις στα τέλη του 2015 υπήρξε ενίσχυση των υποδομών του Τμήματος χάρη σε μία εφάπαξ χρηματοδότηση από τον ΕΛΚΕ.

Μεγάλο μέρος της έρευνας των μελών του Τμήματος, άρα και των ερευνητικών υποδομών που χρησιμοποιούνται, χρηματοδοτείται από τον Ειδικό Λογαριασμό Κονδυλίων Έρευνας του ΕΚΠΑ, και ειδικότερα από το πρόγραμμα «Καποδίστριας». Πρόκειται για προγράμματα μικρού προϋπολογισμού, που προκηρύσσονται συνήθως ανά διετία, και δεν καλύπτουν ικανοποιητικά τις ανάγκες των ερευνητών. Τα μεγαλύτερα ερευνητικά προγράμματα χρηματοδοτούνται από τις πιστώσεις των δημοσίων επενδύσεων, μέσω ευρωπαϊκών προγραμμάτων και μέσω χορηγιών, διαδικασίες τις οποίες κινούν σε προσωπική βάση τα μέλη ΔΕΠ με βαρύτερες συνέπειες για τον προσωπικό και ερευνητικό τους χρόνο, εφόσον λείπει εντελώς η σχετική γραμματειακή υποστήριξη.

5.4. **Επιστημονικές δημοσιεύσεις των μελών ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος κατά την τελευταία επταετία.**

5.4.1. *Πόσα βιβλία/μονογραφίες δημοσίευσαν τα μέλη ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος;*

Τριάντα εννέα (39)

5.4.2. *Πόσες επιμέλειες βιβλίων/μονογραφιών έκαναν τα μέλη ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος;*

Εβδομήντα μία (71)

5.4.3. *Πόσες εργασίες δημοσίευσαν τα μέλη ΔΕΠ/ΕΠ;*

- (α) Σε επιστημονικά περιοδικά με κριτές;

Εκατόν είκοσι μία (121)

- (β) Σε επιστημονικά περιοδικά χωρίς κριτές;

Δώδεκα (12)

- γ) Σε πρακτικά επιστημονικών συνεδρίων με κριτές;

Εκατόν ενενήντα μία (191)

5.4.4. *Πόσα κεφάλαια δημοσίευσαν τα μέλη ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος σε συλλογικούς τόμους;*

Διακόσια τριάντα (230)

5.4.5. *Πόσες άλλες επιστημονικές εργασίες δημοσίευσαν τα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος;*

Ογδόντα οκτώ (88) άλλες επιστημονικές εργασίες

5.4.6. *Πόσες ανακοινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια που δεν εκδίδουν Πρακτικά έκαναν τα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος;*

- (α) Σε συνέδρια με κριτές;

Τετρακόσιες πενήντα τρεις (453)

5.4.7. *Πόσες βιβλιοκρισίες δημοσίευσαν τα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος;*

Εξήντα επτά (67) Βιβλιοκρισίες

♦ Σχολιασμός

Η παραγωγή των μελών ΔΕΠ στις διάφορες κατηγορίες σε σχέση με την πενταετία 2005-2009 αυξήθηκε σημαντικά, σε κάποιες περιπτώσεις μάλιστα διπλασιάστηκε. Είναι γνωστό ότι η παραγωγικότητα ενός ερευνητού που ασχολείται με θεωρητικές/ανθρωπιστικές επιστήμες δεν είναι δυνατό να συγκριθεί με την παραγωγικότητα ενός ερευνητού των πρακτικών επιστημών. Τα γνωστικά μας αντικείμενα, Ιστορία και Αρχαιολογία, δεν βασίζονται στον σχεδιασμό και την επιτυχή εκτέλεση πειράματος. Προϋποθέτουν πολύχρονη αρχειακή, βιβλιογραφική και ανασκαφική έρευνα και εξίσου χρονοβόρα μελέτη σε Μουσεία και ειδικές βιβλιοθήκες (αφού η ηλεκτρονική προσβασιμότητα είναι περιορισμένη), με αποτέλεσμα να απαιτείται πολύ περισσότερος χρόνος για την ολοκλήρωση μιας εργασίας θεωρητικού περιεχομένου. Επίσης, όπως γίνεται φανερό από τον κατάλογο των δημοσιεύσεων και των ανακοινώσεων των μελών ΔΕΠ του Τμήματος, η πλειονότητα των έργων έχει ένα μόνο συγγραφέα και δεν αποτελεί συλλογικό έργο, όπως συχνά συμβαίνει στις θετικές επιστήμες με αποτέλεσμα το ίδιο έργο να προσμετράται σε όλους τους συντελεστές.

Πίνακας XIV.

Έτος	Βιβλία/ Μονογραφίες	Επιμέλεια	Άρθρα σε περιοδικά με κριτές	Άρθρα σε περιοδικά χωρίς κριτές	Πρακτικά Συνεδρίων	Συλλογικοί Τόμοι	Άλλα Επιστημονικά Έργα	Ανακοινώσεις σε Συνέδρια	Βιβλιοκρισίες	Σύνολο
2009	6	13	21	0	40	40	7	36	10	186
2010	4	8	8	2	19	29	2	31	8	111
2011	7	19	17	2	43	50	18	56	12	226
2012	4	9	18	4	32	37	26	71	9	210
2013	5	6	22	1	14	15	21	86	7	177
2014	6	6	15	1	28	26	8	77	11	178
2015	7	10	20	2	15	33	6	96	10	199
Σύνολο	39	71	121	12	191	230	88	453	67	1.274

5.5. Αναγνώριση της έρευνας που γίνεται στο Τμήμα από τρίτους.

Στοιχεία υπάρχουν μόνο για βιβλιοκρισίες που έχουν γίνει σε συγκεκριμένες μονογραφίες ή για δειγματοληπτικές αναφορές σε μικρό αριθμό άρθρων που έχουν δημοσιευτεί σε περιοδικά ή τόμους πρακτικών που μπόρεσαν να συγκεντρώσουν κάποια από τα μέλη ΔΕΠ. Είναι εντελώς ενδεικτικά και σε καμία περίπτωση δεν αποτυπώνουν την πραγματική απήχηση των επιστημονικών εργασιών των μελών του Τμήματος, που δεν μετράται με τις μεθόδους ή τα εργαλεία των θετικών επιστημών.

5.5.1. *Πόσες ετεροαναφορές (citations) υπάρχουν σε δημοσιεύσεις μελών ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος;*

Για τις θεωρητικές/ανθρωπιστικές επιστήμες (στις οποίες συγκαταλέγονται η Ιστορία και η Αρχαιολογία), δεν υπάρχουν ηλεκτρονικά εργαλεία μέτρησης του αθροιστικού συντελεστή απήχησης (Impact Factor), ούτε Authors ids. Ομοίως απουσιάζουν τα ειδικά citation reports. Ωστόσο οι βιβλιογραφικές αναφορές στο έργο των μελών ΔΕΠ σε ελληνικό και διεθνές επίπεδο είναι πολυπληθείς, γεγονός που αποδεικνύει την αναγνώριση του ερευνητικού έργου του Τμήματος.

5.5.2. *Πόσες αναφορές του ειδικού ή του επιστημονικού τύπου έγιναν σε ερευνητικά αποτελέσματα μελών ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος κατά την τελευταία επταετία;*

Από τα ελάχιστα δελτία που παρείχαν σχετικά στοιχεία έχουν εντοπιστεί δώδεκα (12) αναφορές του ειδικού ή του επιστημονικού τύπου.

5.5.3. *Πόσες βιβλιοκρισίες για βιβλία μελών ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος έχουν δημοσιευθεί σε επιστημονικά περιοδικά;*

Έχουν δημοσιευθεί ογδόντα δύο (82) βιβλιοκρισίες για βιβλία μελών του Τμήματος σε επιστημονικά περιοδικά.

5.5.4. *Πόσες συμμετοχές μελών ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος σε επιτροπές επιστημονικών συνεδρίων υπήρξαν κατά την τελευταία επταετία; Να γίνει διάκριση μεταξύ ελληνικών και διεθνών συνεδρίων.*

Τα μέλη του Τμήματος έχουν λάβει μέρος σε εβδομήντα πέντε (75) επιτροπές ελληνικών και σε πενήντα επτά (57) επιτροπές διεθνών συνεδρίων, συχνά περισσότερα μέλη στην ίδια επιτροπή.

5.5.5. *Πόσες συμμετοχές μελών ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος σε συντακτικές επιτροπές επιστημονικών περιοδικών υπάρχουν; Να γίνει διάκριση μεταξύ ελληνικών και διεθνών περιοδικών.*

Τα μέλη του Τμήματος μετέχουν σε:

δεκατρείς (13) συντακτικές επιτροπές ελληνικών και σε δεκατέσσερις (14) συντακτικές επιτροπές ξένων περιοδικών.

Σημείωση: ως ξένα περιοδικά θεωρούνται μόνο όσα εκδίδονται εκτός Ελλάδας, και όχι τα ελληνικά περιοδικά με διεθνή χαρακτήρα. Στα παραπάνω λαμβάνονται υπόψη μόνο οι τίτλοι των περιοδικών και όχι ο αριθμός των ετών συμμετοχής των μελών ΔΕΠ στις συντακτικές επιτροπές τους.

5.5.6. *Πόσες προσκλήσεις μελών ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος από άλλους ακαδημαϊκούς / ερευνητικούς φορείς για διαλέξεις/παρουσιάσεις κλπ. έγιναν κατά την τελευταία επταετία;*

Διακόσιες ογδόντα τρεις (283) συνολικά Ο σχετικός πίνακας έχει πλημμελέστατα συμπληρωθεί από συναδέλφους, με αποτέλεσμα οι αριθμοί που εμφανίζονται να μην αποτυπώνουν την πλήρη εικόνα.

5.5.7. *Πόσα μέλη ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος και πόσες φορές έχουν διατελέσει κριτές σε επιστημονικά περιοδικά;*

Δεν δόθηκαν τα σχετικά στοιχεία, γιατί δεν υπήρχε η ερώτηση στα ατομικά απογραφικά δελτία.

5.5.8. *Πόσα διπλώματα ευρεσιτεχνίας απονεμήθηκαν σε μέλη ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος;*

Στο γνωστικό μας αντικείμενο δεν απονέμονται διπλώματα ευρεσιτεχνίας.

5.5.9. *Υπάρχει πρακτική αξιοποίηση (π.χ. βιομηχανικές εφαρμογές) των ερευνητικών αποτελεσμάτων των μελών ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος;*

Δεδομένου ότι το γνωστικό μας αντικείμενο είναι θεωρητικό δεν είναι δυνατό να υπάρξουν άμεσες πρακτικές ή βιομηχανικές εφαρμογές των ερευνητικών μας αποτελεσμάτων.

Ως πρακτική εφαρμογή των ερευνητικών αποτελεσμάτων πολλών αρχαιολογικών ερευνών, ιδίως ανασκαφικών, θα μπορούσε να θεωρηθεί η συντήρηση και ανάδειξη των μνημείων των ερευνημένων περιοχών, με σκοπό τη δημιουργία νέων επισκέψιμων αρχαιολογικών χώρων και η συνακόλουθη αξιοποίηση της παραγόμενης νέας γνώσης για την προώθηση του τουριστικού προϊόντος της χώρας μας.

Στο ίδιο πλαίσιο εντάσσεται η μέσω των νέων ηλεκτρονικών τεχνολογιών εκλαΐκευση των αρχαιολογικών γνώσεων, για παιδευτικούς ή ψυχαγωγικούς σκοπούς.

Αντίστοιχα η Ιστορία, και μάλιστα η έγκυρη ιστορική γνώση που παράγεται στα Πανεπιστήμια, στηρίζει ιστορικά μουσεία και υποκινεί εκδόσεις, έντυπες και ηλεκτρονικές, ιστορικά ένθετα και αφιερώματα στον τύπο, τηλεοπτικές και ραδιοφωνικές εκπομπές. Πέρα δε από την υλική διάσταση, η Ιστορία ενυπάρχει στον δημόσιο λόγο, καθορίζοντας όχι σπάνια την πολιτικοκοινωνική διαχείριση του παρόντος.

5.6. **Ερευνητικές συνεργασίες του Τμήματος. Πώς κρίνετε τις ερευνητικές συνεργασίες του Τμήματος;**

5.6.1. *Υπάρχουν ερευνητικές συνεργασίες και ποιές*

Παρά το ότι δεν υπάρχει συγκεκριμένος σχεδιασμός για τις ερευνητικές συνεργασίες του Τμήματος, το ερευνητικό του έργο χαρακτηρίζεται από μεγάλη ποικιλία και έχει μέχρι στιγμής αποφέρει σημαντικά αποτελέσματα, όπως τουλάχιστον φαίνεται από την αποδοχή της οποίας τυγχάνουν οι σχετικές δημοσιεύσεις και ανακοινώσεις των υπευθύνων των ερευνητικών προγραμμάτων ή των συμμετεχόντων σε αυτά.

Ιδιαίτερα ενδιαφέρουσες είναι οι πολλές ερευνητικές συνεργασίες των Τομέων Ιστορίας και Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης, που αντανακλούν σε μεγάλο βαθμό την αναγνωρισιμότητα των μελών του στην Ελλάδα και στο Εξωτερικό.

Ειδικότερα οι συνεργασίες έχουν ως ακολούθως:

- (α) Με άλλες ακαδημαϊκές μονάδες του ιδρύματος;

Τμήμα Φιλολογίας του ΕΚΠΑ, ΦΠΨ.

- (β) Με φορείς και ιδρύματα στο εσωτερικό;

Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Ιόνιο Πανεπιστήμιο
 Πανεπιστήμιο Πατρών
 Τομέας Ελληνικής και Ρωμαϊκής Αρχαιότητας / Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών / Εθνικό Ίδρυμα
 Ερευνών
 Τομέας Βυζαντινών Ερευνών / Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών / Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών
 Τομέας Νεοελληνικών Ερευνών / Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών / Ακαδημία Αθηνών
 Κέντρο Έρευνας Αρχαιότητας / Ακαδημία Αθηνών
 Κέντρο Έρευνας της Ιστορίας του Ελληνικού Δικαίου / Ακαδημία Αθηνών
 ΕΚΕΦΕ «Δημόκριτος»
 Αρχαιολογική Εταιρεία
 Επιγραφικό Μουσείο
 Μουσείο Μπενάκη
 Νομισματικό Μουσείο
 Αμερικανική Σχολή Κλασικών Σπουδών
 Βρετανική Αρχαιολογική Σχολή (Αθήνα)
 Γαλλική Αρχαιολογική Σχολή (Αθήνα)
 Γερμανικό Αρχαιολογικό Ινστιτούτο (Αθήνα)
 Ιταλική Αρχαιολογική Σχολή (Αθήνα)
 Ολλανδικό Ινστιτούτο Αθηνών
 Ίδρυμα για τον Κοινοβουλευτισμό και τη Δημοκρατία της Βουλής των Ελλήνων
 Ίδρυμα Λασκαρίδη

- (γ) Με φορείς και ιδρύματα στο εξωτερικό
 - Πανεπιστήμιο Κύπρου
 - Πανεπιστήμιο Άγκυρας (Τουρκία)
 - Πανεπιστήμιο Blaise Pascal, Clermont Ferrand II, Γαλλία
 - Πανεπιστήμιο Lyon 2 & επιστημονική ομάδα UMR 5133 “Archéorient”, Γαλλία
 - Πανεπιστήμιο Montpellier (Γαλλία)
 - Πανεπιστήμιο Poitiers (Γαλλία)
 - Ecole de Chartes (Γαλλία)
 - Πανεπιστήμιο Χαϊδελβέργης (Γερμανία)
 - Πανεπιστήμιο Βόννης (Γερμανία)
 - Πανεπιστήμιο Mainz (Γερμανία)
 - Πανεπιστήμιο Βουκουρεστίου (Ρουμανία)
 - Πανεπιστήμιο Amsterdam (UvA), (Ολλανδία)
 - Πανεπιστήμιο Groningen (Ολλανδία)
 - Πανεπιστήμιο Jaggielonski Κρακοβίας (Πολωνία)
 - Πανεπιστήμιο Sheffield (Μεγάλη Βρετανία)
 - Πανεπιστήμιο Nottingham (Μεγάλη Βρετανία)
 - Πανεπιστήμιο UCLA (ΗΠΑ)
 - Πανεπιστήμιο Missouri (ΗΠΑ)
 - Πανεπιστήμιο Cincinnati, USA
 - Πανεπιστήμιο Louvain la Neuve (Βέλγιο)

Université Libre των Βρυξελλών (Βέλγιο)
 Πολυτεχνείο Darmstadt, Technische Universität (Γερμανία)
 Wellcome Trust Centre for the History of Medicine at UCL (Μεγάλη Βρετανία)
 Ελληνικό Ινστιτούτο Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών Βενετίας (Ιταλία)
 Βουλγαρική Ακαδημία Επιστημών
 Institut für Byzantinistik und Neogräzistik - Πανεπιστήμιο Βιέννης (Αυστρία)
 Centre Publique d'Aide Sociale (CPAS) στις Βρυξέλλες (Βέλγιο)
 European Network for Ancient Greek History (Ουτρέχτη-Ολλανδία)
 Deutsches Archäologisches Institut (Βερολίνο, Γερμανία)
 Σερβική Ακαδημία Επιστημών (Βελιγράδι)
 Institute for Aegean Prehistory (ΗΠΑ)
 Institut du Monde Arabe (Γαλλία)
 Ανώτατο Επιστημονικό Ίδρυμα Collège de France, Γαλλία
 Επιστημονική ομάδα UMR 7041 "Archéologie et Sciences de l'Antiquité" του CNRS, Παρίσι, Γαλλία
 Badisches LandesMuseum Karlsruhe (Γερμανία)
 Αρχαιολογικό Μουσείο ΑΥ Λιβάνου
 Ακαδημία Επιστημών και Αρχαιολογικό Ινστιτούτο, Τίρανα, Αλβανία

Ο Τομέας Ιστορίας συμμετείχε

- στο μεγάλο δίκτυο *European Doctorate in Social History of Europe and the Mediterranean*, (Marie Curie program of Excellence) <http://virgo.unive.it/eurodoct/ed//>.
- European Science Foundation network *National Histories in Europe* (NHIST). <http://www.esf.org/index.php?id=1279>.
- *ClioHnet* (Marie Curie program of excellence) <http://www.clioH.net/>.
- NHIST- *European Science Foundation* <http://www.esf.org/activities/research-networking-programmes/humanities-sch/current-esf-research-networking-programmes-in-humanities/representations-of-the-past-the-writing-of-national-histories-in-europe.html>.
- στο Δ.Σ. του Διεθνούς Ινστιτούτου Αρχαίας Ελληνικής Ιστορίας «Σωσίπολις», μέσω του οποίου υπήρχε συνεχής συνεργασία με ελληνικά και ξένα Πανεπιστήμια.

Τα μέλη του Τομέα Αρχαιολογίας λόγω της φύσεως του ερευνητικού τους αντικειμένου συνεργάζονται κατά κύριο λόγο με υπηρεσίες του Ελληνικού Υπουργείου Πολιτισμού (Εφορείες Αρχαιοτήτων) και με το Τμήμα Αρχαιοτήτων Κύπρου ή με οργανισμούς και ΝΠΙΔ εποπτευόμενα από το ίδιο Υπουργείο (π.χ. με το Ταμείο Διαχείρισης Πιστώσεων για την Εκτέλεση Αρχαιολογικών Έργων, με Αρχαιολογικά Μουσεία κλπ).

Ο Τομέας Αρχαιολογίας συμμετέχει επίσης στα παρακάτω διεθνή ερευνητικά προγράμματα:

- στο διεθνές Consortium Stachem σε συνεργασία με το Cyprus Institute (Αρχαιομετρική έρευνα)
- στο Διεπιστημονικό Πρόγραμμα για τη μελέτη πλήλινων ειδωλίων κυπριακού τύπου σε συνεργασία με το Ίδρυμα Λεβέντη
- στο πρόγραμμα CERAMED για τη μελέτη και επαναχρησιμοποίηση των επιχρισμάτων στην αρχαία και σύγχρονη κεραμική

- στο ανασκαφικό - ερευνητικό πρόγραμμα «Θάσος, περιοχή βόρεια του Αρτεμισίου», που εκτελείται σε συνεργασία με τη Γαλλική Αρχαιολογική Σχολή στο πρόγραμμα TEMPUS, με τίτλο «Understanding the Visual Culture of the Balkans»
- στο πρόγραμμα «Χρήση προηγμένων εφαρμογών συστημάτων υπερμέσου για την παροχή υπηρεσιών εξατομικευμένης πλοήγησης και εκμάθησης σε εικονικά βυζαντινά μουσειακά περιβάλλοντα», από κοινού με το Ίδρυμα του Όρους Σινά και το Τμήμα Πληροφορικής του Πανεπιστημίου Αθηνών
- στο ερευνητικό πρόγραμμα: “Dévotion et société: l’homme et la femme en prière dans les églises chypriotes (XIIe-XVIIIe siècles)”, Projet de recherche, σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο του Montpellier (Université Paul-Valéry, Montpellier III)

5.7. Διακρίσεις και βραβεία ερευνητικού έργου που έχουν απονεμηθεί σε μέλη του Τμήματος.

5.7.1 Ποια βραβεία ή/και διακρίσεις έχουν απονεμηθεί σε μέλη ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος;

(α) σε επίπεδο ακαδημαϊκής μονάδας;

(β) σε επίπεδο ιδρύματος;

Βραβείο ηλεκτρονικού ανοικτού ακαδημαϊκού μαθήματος από το ΕΚΠΑ

(γ) σε εθνικό επίπεδο;

Βραβείο Εξαίρετης Πανεπιστημιακής Διδασκαλίας εις μνήμην Β. Ξανθόπουλου Στ. Πνευματικού, από το Ινστιτούτο Τεχνολογίας, της Κρήτης (ΙΤΕ)

(δ) σε διεθνές επίπεδο;

5.7.2 Ποιοι τιμητικοί τίτλοι (επίτιμοι διδάκτορες, επισκέπτες καθηγητές, ακαδημαϊκοί, αντεπιστέλλοντα μέλη ακαδημιών κλπ). έχουν απονεμηθεί από άλλα ιδρύματα σε μέλη ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος;

❖ Α) Προσκλήσεις με την ιδιότητα του επισκέπτη καθηγητή στα:

- Γαλλία - Collège de France
- Γαλλία – Πανεπιστήμιο Montpellier III - Paul Valery
- ΗΠΑ Philadelphia - Temple University και Bryn Mawr College
- ΗΠΑ New York - Columbia University και Hunter College, NYU
- ΗΠΑ Texas - Austin Texas University
- ΗΠΑ Ohio - Cincinnati
- ΗΠΑ Boston - Harvard University και Tufts University
- ΗΠΑ Chicago - University of Illinois & Museum of Anthropology Chicago
- ΗΠΑ – University of Minnesota
- Μεγάλη Βρετανία – All Souls College, Oxford

❖ Β) Επίτιμα και αντεπιστέλλοντα μέλη των:

- Γαλλία – Επιστημονικό Συμβούλιο Γαλλικής Αρχαιολογικής Σχολής
- Γαλλία - Ecole Doctorale του Πανεπιστημίου Paris I - Pantheon-Sorbonne
- Γερμανία - Γερμανικό Αρχαιολογικό Ινστιτούτο
- Ελλάδα - Εν Αθήναις Αρχαιολογική Εταιρεία
- Ελλάδα - Εταιρεία Ευβοϊκών Μελετών

- Ελλάδα - Επιστημονικό Συμβούλιο του Ινστιτούτου Δημοκρατίας «Κωνσταντίνος Καραμανλής»
- Ελλάδα – Επιστημονική Επιτροπή του Ιδρύματος της Βουλής των Ελλήνων για τον Κοινοβουλευτισμό και τη Δημοκρατία
- Ελλάδα - Πρόγραμμα Reactivate Athens-101 Ideas, του Ιδρύματος Ωνάση
- Ελλάδα - Επιτροπή ανακήρυξης μαρτυρικών πόλεων και χωριών, Υπουργείο Εσωτερικών
- Ελλάδα - Επιτροπή επιλογής Σχολικών Συμβούλων της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, Υπουργείο Παιδείας
- Ιράκ – «Distinguished Service Award» του ομοσπονδιακού κράτους του Ιράκ για την αρχαιολογική έρευνα στην Περιφέρεια Κουρδιστάν του Ιράκ
- Ιταλία - Istituto Internazionale di Storia Economica «F. Datini», Prato
- Istituto Siciliano di Studi Bizantini e Neoellenici «Bruno Lavagnini», στο Παλέρμο
- Αυστρία - Pro Oriente/Kommission für Südosteuropäische Geschichte, Universität Wien & Graz
- Gesellschaft zur Erforschung des 18. Jh. im südöstlichen Europa, SOG18, Διοικούσα Επιτροπή
- Ευρωπαϊκή Ακαδημία / Academia Europaea / The Academy of Europe
- European Museum of the Year Award
- UNIVERSEUM European Heritage Network
- Διεθνής Επιτροπή Συλλογών και Δράσεων των Μουσείων Πόλεων (ICOM-CAMOC) από το 2015 έως το 2016.

5.8. Συμμετοχή των φοιτητών στην έρευνα.

5.8.1. Πόσοι προπτυχιακοί φοιτητές συμμετέχουν σε ερευνητικές δραστηριότητες του Τμήματος; Πόσοι μεταπτυχιακοί και πόσοι υποψήφιοι διδάκτορες;

Η εισαγωγή του φοιτητή στην ερευνητική διαδικασία και στον τρόπο του επιστημονικώς σκέπτεσθαι αποτελεί πάγια επιδίωξη των μελών ΔΕΠ του Τμήματος. Προς αυτή την κατεύθυνση κατεβλήθησαν και καταβάλλονται συνεχείς προσπάθειες, ειδικότερα μέσω της αναμόρφωσης του προπτυχιακού προγράμματος (αύξηση των σεμιναριακών μαθημάτων, σεμιναριακές εργασίες ως προϋπόθεση για το πτυχίο, αύξηση των ειδικών μαθημάτων επιλογής κατεύθυνσης κλπ.), κυρίως όμως μέσω της συμμετοχής προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών στην έρευνα των διδασκόντων, παρά την έλλειψη σχετικών πόρων και κατάλληλων υποδομών.

Στις ερευνητικές δραστηριότητες του Τμήματος μετέχει ένας σημαντικός αριθμός προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών, καθώς και υποψήφιων διδασκόντων, ο οποίος όμως αν κριθεί αναλογικά προς τους εγγεγραμμένους στο Τμήμα δεν είναι τόσο μεγάλος. Τούτο οφείλεται σε περισσότερες της μιας αιτίες:

1. δεδομένου ότι, λόγω του συστήματος εισαγωγής στα ΑΕΙ, μέρος των φοιτητών που εισέρχονται στο Τμήμα μας βρίσκονται σε αυτό κατά τύχη και χωρίς να τους ενδιαφέρει το συγκεκριμένο γνωστικό αντικείμενο, είναι κατανοητή η απουσία ενδιαφέροντος και οι συχνά χαμηλές επιδόσεις.
2. σημαντικό ποσοστό των εγγεγραμμένων προπτυχιακών φοιτητών του Τμήματος φοιτούν σε αυτό ευκαιριακά, γιατί συγχρόνως εργάζονται, οπότε δεν έχουν χρόνο για συμμετοχή

σε ερευνητικά προγράμματα (ελάχιστα από τα οποία προβλέπουν έστω και στοιχειώδεις αποζημιώσεις για τους φοιτητές).

3. πολλοί τέλος είναι οι προπτυχιακοί φοιτητές παρελθόντων ετών, που έχουν διακόψει κάθε επαφή με το Πανεπιστήμιο και έρχονται μόνο για να δίνουν τις εξετάσεις, προκειμένου να χρησιμοποιήσουν το πτυχίο, όταν και εάν το αποκτήσουν, για εντελώς άσχετους προς την πρόοδο της επιστήμης σκοπούς.

4. η περιορισμένη χρηματοδότηση των ερευνητικών προγραμμάτων δεν επιτρέπει στα μέλη ΔΕΠ να δεχτούν περισσότερους φοιτητές σε αυτά.

5. η περιορισμένη διοικητική υποστήριξη καταλήγει στην αντιμετώπιση της χρονοβόρας γραφειοκρατίας από τους διδάσκοντες.

6. Σχέσεις με κοινωνικούς / πολιτιστικούς / παραγωγικούς (ΚΠΠ) φορείς

6.1. Συνεργασίες του Τμήματος με ΚΠΠ φορείς.

Τα γνωστικά αντικείμενα που υπηρετεί το Τμήμα μας, δηλαδή η Ιστορία, η Αρχαιολογία και η Ιστορία της Τέχνης, μπορεί να μην εμπίπτουν στους τομείς που χρηματοδοτεί η Πολιτεία κατά προτεραιότητα, αποτελούν όμως προνομιακά πεδία για την ανάπτυξη σχέσεων με τους κοινωνικούς και πολιτιστικούς φορείς, υπό την έννοια της παραγωγής νέας γνώσης για το ιστορικό παρελθόν και την προαγωγή του πολιτισμού.

Δεδομένου ότι στις συνεργασίες με ΚΠΠ φορείς αποφεύγεται συστηματικά η χρήση εξεζητημένης επιστημονικής ορολογίας, ενώ γίνεται εκτεταμένη χρήση εποπτικού υλικού, τα γνωστικά μας αντικείμενα γίνονται άμεσα κατανοητά σε μεγάλο μέρος του πληθυσμού με τον πιο ευχάριστο και επαγωγικό τρόπο και με θετικότερα αποτελέσματα για την άνοδο του παιδευτικού και πολιτιστικού επιπέδου και της αυτογνωσίας του λαού μας.

Παρά το ότι τα γνωστικά αντικείμενα που θεραπεύει το Τμήμα μας δεν έχουν εκ πρώτης όψεως άμεση σχέση με παραγωγικούς φορείς, όμως μπορούν να αναδειχθούν σε εξαιρετικά «εργαλεία» ανάπτυξης του Τουρισμού και ειδικότερα του ποιοτικού, δηλ. της «βαριάς βιομηχανίας» της χώρας μας. Η αποκάλυψη, δημοσίευση, συντήρηση και γενικότερα η αξιοποίηση/ανάδειξη των αρχαιολογικών καταλοίπων, η προβολή της ιστορικής ιδιαιτερότητας ενός τόπου, δεν εμπλουτίζει μόνο τις γνώσεις μας ή αυξάνει την αυτογνωσία μας, βοηθά παράλληλα στην προστασία του περιβάλλοντος με την αισθητική ανάδειξη αρχαιολογικών χώρων και τη δημιουργία αρχαιολογικών πάρκων που προβάλλουν τη χώρα στο εξωτερικό προσπορίζοντας φήμη και οικονομικό όφελος.

Είναι αυτονόητο ότι η αναφερόμενη στη συνέχεια δραστηριοποίηση μελών του Τμήματος για την ανάπτυξη συνεργασιών με ΚΠΠ φορείς γίνεται ανιδιοτελώς και είναι μη αμειβόμενη εργασία, επιπλέον των διδακτικών και διοικητικών τους υποχρεώσεων.

6.1.1. *Ποια έργα συνεργασίας με ΚΠΠ φορείς εκτελούνται ή εκτελέστηκαν στο Τμήμα κατά την τελευταία επταετία;*

A. ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ (ΣΥΛΛΟΓΙΚΑ)

Τα τελευταία έτη, το Τμήμα, με πρωτοβουλία του, έχει αναλάβει με μεγάλη επιτυχία και εξαιρετική απήχηση την οργάνωση επιμορφωτικών προγραμμάτων προς διαφόρους ΚΠΠ φορείς και προς το ευρύ, σε κάποιες περιπτώσεις και σε συνεργασία με ΚΠΠ.

◆ «Ιστορίας Επίσκεψις»

Από το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014 το Τμήμα συνδέθηκε δημιουργικά με τους καθηγητές της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (κατηγορίας ΠΕ02) μέσω του Προγράμματος «Ιστορίας Επίσκεψις», με το

οποίο επιδιώκεται η ανανέωση της επαφής των εκπαιδευτικών με τις νέες κατευθύνσεις και τους προβληματισμούς της Ιστορίας.

Το Πρόγραμμα παρέχεται αφιλοκερδώς από μέλη ΔΕΠ όλων των γνωστικών αντικειμένων του Τμήματος, Ιστορικούς, Αρχαιολόγους και Ιστορικούς της Τέχνης (25-27 στον αριθμό, κατά περίπτωση), χωρίς οποιαδήποτε οικονομική επιβάρυνση για τους συμμετέχοντες. Οι ώρες διδασκαλίας ήταν, κατά περίπτωση, 60-72, κατά ημέρες Παρασκευή (απόγευμα) και Σάββατο (πρωί), επί έξι εβδομάδες.

Το εν λόγω Πρόγραμμα παρακολούθησαν: κατά το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014, 110 εκπαιδευτικοί· κατά το ακαδημαϊκό έτος 2014-2015, 197 εκπαιδευτικοί· και κατά το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016, περίπου 200 εκπαιδευτικοί. Σημειώνεται ότι, λόγω της μεγάλης ανταπόκρισης των εκπαιδευτικών, το Τμήμα αναγκάστηκε να επιλέξει τους μετέχοντες με κλήρωση, καθώς ο αριθμός των ενδιαφερομένων ξεπερνούσε κατά πολύ τις διαθέσιμες θέσεις στους χώρους διδασκαλίας (διαδοχικά, στο Ιστορικό Αρχείο της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος και στο Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Αθηναίων).

Η προσφορά του προγράμματος συνεχίσθηκε και τα επόμενα δύο ακαδημαϊκά έτη.

«Ιστορίας Επίσκεψις» στην Αλεξανδρούπολη

και «Ιστορίας Περιήγησις» στην Αργολίδα (Ναύπλιο)

Το Πρόγραμμα «Ιστορίας Επίσκεψις», κατά τα έτη 2014 και 2015 προσφέρθηκε με επιτυχία σε συντομευμένη εκδοχή του στους Καθηγητές της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

α) στην Αλεξανδρούπολη, σε συνεργασία με το εκεί Εθνολογικό Μουσείο Θράκης.

7 Νοεμβρίου - 22 Νοεμβρίου 2014, κατά ημέρες Παρασκευή και Σάββατο. Συνολική διάρκεια μαθημάτων: 37,5 ώρες. Νομαρχείο (κτίριο παλιάς «Νομαρχίας»), Αλεξανδρούπολη·

β) στην Αργολίδα, συγκεκριμένα στο Ναύπλιο (στη δεύτερη περίπτωση με τον τίτλο «Ιστορίας Περιήγησις», σε συνεργασία με τον Σύνδεσμο Φιλολόγων Αργολίδας.

16 Οκτωβρίου - 31 Οκτωβρίου 2015, κατά ημέρες Παρασκευή και Σάββατο. Συνολική διάρκεια μαθημάτων: 37 ώρες. 1ο Γυμνάσιο Ναυπλίου.

◆ «ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ στην Ιστορία, την Αρχαιολογία και την Ιστορία της Τέχνης»

Πρόκειται για επιμορφωτικό πρόγραμμα (κύκλους διαλέξεων), που απευθύνεται στο ευρύ κοινό και εγκαινιάστηκε κατά το ακαδημαϊκό έτος 2014-2015.

Κατά το πρώτο ακαδημαϊκό έτος της προσφοράς του, 2014-2015, το πρόγραμμα περιέλαβε πέντε Κύκλους αρχαιογνωσίας που κάλυψαν 12 ώρες διδασκαλίας ο καθένας. Συνολικά δίδαξαν –άνευ αμοιβής– δεκαέξι μέλη ΔΕΠ του Τμήματος.

Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016, το πρόγραμμα είχε ως γενική θεματική «Η Εγγύς Ανατολή και η Κύπρος από τους αρχαίους χρόνους έως σήμερα». Περιέλαβε δυο Ενότητες (η δεύτερη με τέσσερις Κύκλους). Συνολικά δίδαξαν –άνευ αμοιβής– δεκαέξι μέλη ΔΕΠ και ομότιμοι καθηγητές του Τμήματος.

Το πρόγραμμα προσφέρθηκε και το έτος 2017, σχεδιάζεται δε η συνέχισή του.

Η παρακολούθηση του προγράμματος προβλέπει την καταβολή διδασκτρών. Τα εισπραχθέντα μέσω ΕΛΚΕ χρηματικά ποσά διατίθενται από το Τμήμα για την κάλυψη επιτακτικών διδακτικών και ερευνητικών αναγκών του, σύμφωνα με αποφάσεις των αρμόδιων οργάνων του.

◆ Ταχύρρυθμο Πρόγραμμα Κατάρτισης στο Επάγγελμα του Ξεναγού

Υπεύθυνοι Τμήματος: Καθηγητής Π. Βαλαβάνης, Λέκτωρ Μ. Μούλιου.

Γραμματεία: Μ. Γκιώνη (ΕΤΕΠ).

Κατά τα ακαδημαϊκά έτη 2013-2014 και 2014-2015, το Τμήμα ανέλαβε την οργάνωση ταχύρρυθμου προγράμματος κατάρτισης στο επάγγελμα του ξεναγού, διάρκειας δύο (2) μηνών, με φορέα υλοποίησης το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, σύμφωνα με Απόφαση του Υπουργείου Τουρισμού.

Τόπος υλοποίησης: εγκαταστάσεις της Φιλοσοφικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, στην Πανεπιστημιούπολη Ζωγράφου. Οι πρακτικές ώρες των μαθημάτων πραγματοποιήθηκαν σε αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία εντός και εκτός Αττικής καθώς και στο ιστορικό κέντρο της Αθήνας.

Αριθμός των καταρτιζομένων: έως 40 άτομα.

Δικαίωμα συμμετοχής: Έλληνες υπήκοοι ή υπήκοοι κρατών-μελών της Ε.Ε., απόφοιτοι Τμημάτων Αρχαιολογίας, Ιστορίας, Ιστορίας και Αρχαιολογίας, Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας, Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Διαχείρισης Πολιτισμικών Αγαθών και Ιστορίας και Εθνολογίας πανεπιστημίων της ημεδαπής και αναγνωρισμένων της αλλοδαπής.

Αναγκαία προϋπόθεση συμμετοχής στο πρόγραμμα αποτέλεσε η άριστη γνώση (επίπεδο Γ2) μίας τουλάχιστον από τις εξής ξένες γλώσσες: αγγλική, γαλλική, γερμανική, ιταλική, ισπανική, ρωσική.

Δίδακτρα: 668 € (ακαδημαϊκό έτος 2013-2014) και 680 € (ακαδημαϊκό έτος 2014-2015) ανά σπουδαστή/στρια. Στα δίδακτρα συμπεριλαμβάνονταν τα έξοδα που απαιτούνταν για την πραγματοποίηση επισκέψεων σε Μουσεία και Αρχαιολογικούς χώρους, σε εκδρομές εκτός Αθηνών, καθώς επίσης και η παροχή του διδακτικού υλικού.

Το πρόγραμμα κάλυψε 226 ώρες –θεωρητικής διδασκαλίας και πρακτικής άσκησης σε χώρους, μουσεία, μνημεία–, οργανωμένες ανά ακαδημαϊκό έτος σε εννέα (9) και οκτώ (8) ενότητες, αντιστοίχως, καθώς και 14 ώρες γραπτών εξετάσεων. Οι ειδικότερες θεματικές διδάχθηκαν από 20 διδάσκοντες, μέλη ΔΕΠ του Τμήματος και εξωτερικούς συνεργάτες.

Μετά τη λήξη του προγράμματος εκάστου έτος, ακολούθησε αξιολόγησή του α) μέσω ανοικτής συζήτησης με τους σπουδαστές και β) μέσω ανώνυμης συμπλήρωσης online ερωτηματολογίου.

Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014, το Πρόγραμμα υλοποιήθηκε κατά την περίοδο από 31.3.2014 έως 30.5.2014. Αίτηση συμμετοχής υπέβαλαν 207 υποψήφιοι. Με βάση την ορισθείσα μοριοδότηση, επελέγησαν 40, οι οποίοι έχουν αποφοιτήσει στο σύνολό τους.

Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2014-2015, το Πρόγραμμα υλοποιήθηκε κατά την περίοδο από 23.3.2015 έως 23.5.2015. Αίτηση συμμετοχής υπέβαλαν 243 υποψήφιοι. Με βάση την ορισθείσα μοριοδότηση, επελέγησαν 40. Εξ αυτών, έχουν αποφοιτήσει οι 39.

◆ Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα ΕΚΠΑ / Open Academic Courses UoA

Υπεύθυνος Τμήματος: Επίκουρος Καθηγητής Γ. Βαβουρανάκης.

Η δράση «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο ΕΚΠΑ αποτελεί δράση του Κέντρου Λειτουργίας και Διαχείρισης Δικτύου. Έχει ως στόχο την ανάπτυξη ανοικτών ψηφιακών μαθημάτων, διαθέσιμων δωρεάν τόσο στους φοιτητές και τις φοιτήτριες του Πανεπιστημίου Αθηνών, όσο και στο ευρύ κοινό. Η δράση περιέλαβε τη συγκέντρωση και μετατροπή σε ψηφιακή μορφή των σημειώσεων, διαφανειών και του λοιπού υλικού που χρησιμοποιείται σήμερα στην εκπαιδευτική διαδικασία. Επίσης, καταγράφηκαν

ζωντανές μεταδόσεις εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων σε αρχεία βίντεο. Εγκαταστάθηκαν κάμερες IP σε διάφορους χώρους διδασκαλίας της Φιλοσοφικής Σχολής (Αμφιθέατρο AULA, Αμφιθέατρα 311, 434, 437, 442 και Αίθουσες 209, 538, 726 και 824), που είναι πλέον στη διάθεση του διδακτικού προσωπικού για μελλοντική βιντεοσκόπηση διαλέξεων και άλλων εκπαιδευτικών δράσεων.

Από τα 119 μέχρι στιγμής μαθήματα που προσφέρονται μέσα από τη σχετική ψηφιακή πλατφόρμα (<http://opencourses.uoa.gr>), τα 23 μαθήματα (22 προπτυχιακά και 1 μεταπτυχιακό) έχουν προσφερθεί από μέλη ΔΕΠ του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας. Επομένως το Τμήμα έχει ισχυρή εκπροσώπηση σε αυτή τη δράση του Πανεπιστημίου Αθηνών, η οποία στοχεύει στην αναβάθμιση της εκπαιδευτικής διαδικασίας και την ενίσχυση του κοινωνικού ρόλου του Πανεπιστημίου. Μολονότι η προετοιμασία για τη δημιουργία των ψηφιακών μαθημάτων είχε ξεκινήσει ήδη από το εαρινό εξάμηνο του 2012, το πρόγραμμα σε ό,τι αφορά το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας υλοποιήθηκε κατά το ακαδημαϊκό έτος 2014-2015.

◆ Δραστηριότητες του Μουσείου Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης

Εκπαιδευτικά προγράμματα για σχολικές και άλλες ομάδες, Κύκλοι Διαλέξεων, Συμμετοχή σε Εκδηλώσεις (βλ., αναλυτικά, παραπ., 4.5.2.1).

B. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΜΕΛΩΝ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Από το ακαδημαϊκό έτος 2006-2007 προσφέρονται Κύκλοι μαθημάτων Παγκόσμιας Ιστορίας και Ιστορίας του Νέου Ελληνισμού σε Δήμους, Πολιτιστικά Κέντρα και Φορείς των Δήμων της Αθήνας, όπως και στο Μέγαρο Μουσικής, αλλά και πέραν αυτών (Κάλυμνος, Σάμος, Λάρισα, Αντίρριο, Ελευσίνα, Ναύπλιο, Δήμος Θηβαίων, Ηράκλειο Κρήτης, Καλαμάτα), καθώς και σε φυλακές και Κέντρα Απεξάρτησης της χώρας. Ο Κύκλος της Παγκόσμιας Ιστορίας καλύπτει περί τα 18 τρίωρα μαθήματα, ο δε Κύκλος της Ιστορίας του Νέου Ελληνισμού περί τα οκτώ τρίωρα μαθήματα. Τα μαθήματα αυτά έχουν διδαχθεί μέχρι σήμερα σε περίπου πενήντα διαφορετικούς χώρους και τα έχουν παρακολουθήσει περί τα 30.000 άτομα. Η διδασκαλία των Κύκλων αυτών προσφέρεται –άνευ αμοιβής για την ίδια και δωρεάν για το κοινό– από τη Αναπληρώτρια Καθηγήτρια του Τμήματος κ. Μαρία Δ. Ευθυμίου.

Ξεναγήσεις των τοπικών κοινωνιών (μαθητών, κατοίκων, επισκεπτών) στους χώρους που ανασκάπτονται από μέλη του Τομέα Αρχαιολογίας.

Ομιλίες και διαλέξεις με θέματα Ιστορίας ή Αρχαιολογίας που απευθύνονται στο ευρύ κοινό.

Δημοσίευση άρθρων με θέματα Ιστορίας ή Αρχαιολογίας στον ημερήσιο και περιοδικό τύπο.

Παρουσίαση του ερευνητικού έργου του Τμήματος στις τοπικές κοινωνίες μέσω τηλεοράσεως και ραδιοφώνου.

Σχεδιασμός εκπαιδευτικών η/προγραμμάτων και CD-ROM.

Οργάνωση εκθέσεων σε Μουσεία της Ελλάδας και του Εξωτερικού.

Προεδρία ή συμμετοχή σε Επιστημονικές Επιτροπές που διευθύνουν προγράμματα συντήρησης/ανάδειξης αρχαιολογικών χώρων.

Συμμετοχή σε ΔΣ Ιδρυμάτων Υποτροφιών.

Διεύθυνση ή συμμετοχή σε Προγράμματα εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης του ΕΚΠΑ (e-learning).

6.1.2. Πόσα μέλη ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος συμμετείχαν σε αυτά;

Μεγάλο ποσοστό (πάνω από 50%) των μελών ΔΕΠ του Τμήματος έχουν επανειλημμένα αναλάβει διαλέξεις σε ευρύ κοινό, ξεναγήσεις της τοπικής κοινωνίας στις αρχαιολογικές θέσεις που ανασκάπτουν,

δημοσιεύσεις «εκλαϊκευτικού» χαρακτήρα στον ημερήσιο και περιοδικό τύπο. Κατά την τελευταία επταετία μέλη του Τμήματος διευθύνουν προγράμματα συντήρησης/ανάδειξης αρχαιολογικών χώρων, έχουν οργανώσει εκθέσεις ή συμμετέχουν στην οργανωτική επιτροπή εκθέσεων με ποικίλα αρχαιολογικά θέματα, έχουν αναλάβει τον σχεδιασμό και τη λειτουργία εκπαιδευτικών προγραμμάτων για μαθητές, καθώς και τη δημιουργία εναλλακτικού εκπαιδευτικού υλικού, όπως ηλεκτρονικά εκπαιδευτικά προγράμματα. Ένα μέλος ΔΕΠ έχει αναλάβει συστηματική διδασκαλία Ιστορικών θεμάτων σε Δήμους, φυλακές και Κέντρα απεξάρτησης, ενώ αρκετοί συμμετέχουν στα προγράμματα εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Αθηνών.

6.1.3. Πόσοι προπτυχιακοί, μεταπτυχιακοί και διδακτορικοί φοιτητές του Τμήματος συμμετείχαν σε αυτά;

Φοιτητές προπτυχιακοί, μεταπτυχιακοί και διδακτορικοί μετέχουν στις ξεναγήσεις σε αρχαιολογικές θέσεις αλλά και σε άλλες δραστηριότητες όταν αυτές υλοποιούνται στο πλαίσιο χρηματοδοτούμενων προγραμμάτων στα οποία απασχολούνται φοιτητές.

6.1.4. Πώς αναγνωρίζεται και προβάλλεται η επιστημονική συνεργασία του Τμήματος με ΚΠΠ φορείς;

Δεν υπάρχει συστηματική προβολή της συνεργασίας του Τμήματος με ΚΠΠ φορείς. Η όποια αναγνώριση της προσφοράς των μελών του Τμήματος σε ΚΠΠ φορείς συνδέεται κατά κύριο λόγο με την ανταπόκριση εκείνων στους οποίους απευθύνονται οι δραστηριότητές μας.

Σημειώνεται, ωστόσο, ότι τα τελευταία χρόνια έχει πυκνώσει η αναφορά των διαφόρων δράσεων του Τμήματος σε έντυπες ή ηλεκτρονικές εφημερίδες, σε έγκυρες ιστοσελίδες, με ταχεία αναπαραγωγή στο διαδίκτυο, σε ραδιοφωνικές εκπομπές, είτε ως αναγγελία έναρξης είτε ως απολογισμός. Υπογραμμίζεται επίσης η πρόθυμη ενημέρωση του Υπουργείου Παιδείας προς τα σχολεία της χώρας για τη διεξαγωγή του προγράμματος «Ιστορίας Επίσκεψις», καίτοι αυτό δεν ανήκει στις επίσημες επιμορφωτικές δραστηριότητές του. Από την άλλη, μεγάλης προβολής έτυχε η διδασκαλία του προγράμματος στην Αλεξανδρούπολη και το Ναύπλιο από τα τοπικά ΜΜΕ. Οι έντυπες ή ηλεκτρονικές προσκλήσεις προς τους ενδιαφερομένους αποτελούν επίσης προβολή για τις εκάστοτε εκδηλώσεις.

6.2. Δυναμική του Τμήματος για ανάπτυξη συνεργασιών με ΚΠΠ φορείς.

6.2.1. Υπάρχουν μηχανισμοί και διαδικασίες για την ανάπτυξη συνεργασιών; Πόσο αποτελεσματικοί είναι κατά την κρίση σας;

Δεν υπάρχουν «επίσημοι» μηχανισμοί και διαδικασίες για την ανάπτυξη συνεργασιών με ΚΠΠ φορείς και η οργάνωσή τους οφείλεται κυρίως στην ατομική πρωτοβουλία μελών του Τμήματος. Ιδιαίτερη περίπτωση αποτελεί η συμμετοχή ορισμένων στα προγράμματα εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης του ΕΚΠΑ, που είναι «κεντρικά» οργανωμένα.

Από την άλλη, πρέπει να υπογραμμισθεί ότι τα μεγάλα επιμορφωτικά προγράμματα οργανώνονται με ομοθυμία και άριστη συνεργασία των μελών του Τμήματος υπό την αιγίδα του. Ενισχυτικός παράγοντας προς την κατεύθυνση των συνεργασιών είναι η ανάπτυξη των ηλεκτρονικών υπηρεσιών και γενικά η ενίσχυση της εξωστρέφειας από την πλευρά του ΕΚΠΑ, ωστόσο θα αναμενόταν μια περαιτέρω και πλέον συγκεκριμένη οικονομική, διοικητική, τεχνική και άλλη υποστήριξη.

6.2.2. *Πώς αντιμετωπίζουν τα μέλη ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος την ανάπτυξη τέτοιων συνεργασιών;*

Πολύ θετικά και με ενθουσιώδη ανταπόκριση, όπως φαίνεται από τη μεγάλη δραστηριοποίηση των ΔΕΠ του Τμήματος στην ανάπτυξη των συνεργασιών αυτών, παρά το γεγονός ότι πρόκειται για μη αμειβόμενη εργασία που γίνεται εις βάρος του προσωπικού τους χρόνου. Η απουσία κεντρικής οργάνωσης είναι ένας πολύ επιβαρυντικός παράγων για την ανάπτυξη τέτοιων συνεργασιών.

6.2.3. *Πώς αντιμετωπίζουν οι ΚΠΠ φορείς την ανάπτυξη τέτοιων συνεργασιών;*

Είναι αυτονόητο ότι τις επιδιώκουν, αφού τα οφέλη τους είναι μεγάλα. Το Τμήμα και τα μέλη του προσφέρουν έγκυρη γνώση και συμβάλλουν στην αξιοπιστία του έργου τους, και μάλιστα από την πλευρά τους αφιλοκερδώς, με τους ΚΠΠ να επιβαρύνονται μόνο με τα λειτουργικά έξοδα, και αυτό όχι πάντοτε.

6.2.4. *Διαθέτει το Τμήμα πιστοποιημένα εργαστήρια για παροχή υπηρεσιών;*

Έως και το 2016, όχι. Το 2017, ωστόσο, το «Εργαστήριο Ιστορικής Έρευνας και Τεκμηρίωσης» πιστοποιήθηκε ως Κ.Σ.Ε (Κέντρο Στήριξης Επιμόρφωσης) και έλαβε μέρος στην επιμόρφωση των εκπαιδευτικών (Δασκάλων και Νηπιαγωγών), για την αξιοποίηση και εφαρμογή των ψηφιακών τεχνολογιών στη διδακτική πράξη (Επιμόρφωση Β' επιπέδου Τ.Π.Ε), στο πλαίσιο της υλοποίησης επιμορφωτικών προγραμμάτων κατά την 1η περίοδο επιμόρφωσης Β1 επιπέδου της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, μέσω του Επιχειρησιακού προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης ΕΣΠΑ 2014-2020. Η έγκριση υλοποιήθηκε με την απόφαση Π381/8-5-2017 του Ι.Τ.Υ.Ε «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ».

6.2.5. *Αξιοποιούνται οι εργαστηριακές υποδομές του Τμήματος στις συνεργασίες με ΚΠΠ φορείς;*

Ναι, ιδιαίτερα στην περίπτωση του Μουσείου, του Εργαστηρίου Ψηφιακής Αποτύπωσης του Δημόσιου και Ιδιωτικού Βίου των Βυζαντινών καθώς και της Μονάδας Ψηφιακών Φωτογραφικών Εφαρμογών (για την προετοιμασία του εποπτικού υλικού σε συνέδρια, διαλέξεις ή δημοσιεύσεις στον ημερήσιο και περιοδικό τύπο).

6.3. **Δραστηριότητες του Τμήματος προς την κατεύθυνση της ανάπτυξης και ενίσχυσης συνεργασιών με ΚΠΠ φορείς.**

6.3.1. *Ανακοινώνονται τα αποτελέσματα των έργων συνεργασίας σε ειδικά περιοδικά ή στον τύπο;*

Οι δραστηριότητες τον τελευταίο χρόνο γνωστοποιούνται πιο συστηματικά από όσο στο παρελθόν, χάρη στους κεντρικούς μηχανισμούς και την πολιτική εξωστρέφειας του ΕΚΠΑ, αλλά και στις προσπάθειες μελών ΔΕΠ για δημοσιοποίηση στα ΜΜΕ.

6.3.2. *Οργανώνει ή συμμετέχει το Τμήμα σε εκδηλώσεις με σκοπό την ενημέρωση ΚΠΠ φορέων σχετικά με τους σκοπούς, το αντικείμενο και το παραγόμενο έργο του Τμήματος;*

Όχι.

6.3.3. *Υπάρχει επαφή και συνεργασία με αποφοίτους του Τμήματος που είναι στελέχη ΚΠΠ φορέων;*

Μόνον ευκαιριακά.

6.4. **Σύνδεση της συνεργασίας με ΚΠΠ φορείς με την εκπαιδευτική διαδικασία.**

6.4.1. *Εντάσσονται οι εκπαιδευτικές επισκέψεις των φοιτητών σε ΚΠΠ χώρους στην εκπαιδευτική διαδικασία;*

6.4.2. *Οργανώνονται ομιλίες / διαλέξεις στελεχών ΚΠΠ φορέων;*

6.4.3. *Απασχολούνται στελέχη ΚΠΠ φορέων ως διδάσκοντες;*

Η συνεργασία του Τμήματος με ΚΠΠ φορείς δεν είναι αμφίδρομη. Πρόκειται για ανιδιοτελή προσφορά μελών του Τμήματος προς τους ΚΠΠ φορείς, αλλά όχι αντίστροφα.

6.5. **Συμβολή του τμήματος στην τοπική, περιφερειακή και εθνική ανάπτυξη.**

6.5.1. *Πόσο σταθερές και βιώσιμες είναι οι υπάρχουσες συνεργασίες;*

Παρά την απουσία κεντρικής οργάνωσης, το πλήθος και η ποικιλία παρόμοιων συνεργασιών (βλ. παρ. 6.1.1.), που γίνονται σε καθαρά *εθελοντική βάση*, δείχνουν ότι σταθερή και βιώσιμη είναι η επιθυμία των μελών ΔΕΠ να προσφέρουν στο ευρύτερο κοινωνικό σύνολο, όσο περισσότερο μπορούν.

6.5.2. *Συνάπτονται προγραμματικές συμφωνίες συνεργασίας μεταξύ Τμήματος και ΚΠΠ φορέων;*

6.5.3. *Εκπροσωπείται το Τμήμα σε τοπικούς και περιφερειακούς οργανισμούς και αναπτυξιακά όργανα;*

6.5.4. *Συμμετέχει ενεργά το Τμήμα στην εκπόνηση τοπικών /περιφερειακών σχεδίων ανάπτυξης;*
Κυρίως ευκαιριακά και σε προσωπική βάση.

6.5.5. *Υπάρχει διάδραση ή/και συνεργασία του Τμήματος με το περιβάλλον του, ιδίως με αντίστοιχα Τμήματα άλλων ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης;*

Υπάρχει, βλ. τις αντίστοιχες ενότητες 3.1.4, 3.2.8 (ΠΜΣ Τμήματος), 3.3.6, 4.10 και 5.6.

6.5.6. *Αναπτύσσει το Τμήμα και διατηρεί σχέσεις με την τοπική και περιφερειακή κοινωνία, καθώς και με την τοπική, περιφερειακή ή/και εθνική οικονομική υποδομή;*

Το Τμήμα ως επιστημονική και διοικητική μονάδα διατηρεί σχέσεις με την κοινωνία του γεωγραφικού χώρου στον οποίο έχει την έδρα του, δηλαδή της Περιφέρειας Αττικής, και ανταποκρίνεται πρόθυμα οποτεδήποτε του ζητηθεί κάποια σχετική δράση. Επιπροσθέτως έχουν αναπτυχθεί και επιδιώκονται σχέσεις με την ελληνική περιφέρεια, ιδίως με τις περιοχές στις οποίες εντοπίζεται η επιστημονική έρευνα των μελών του Τμήματος.

Σχέσεις με την περιφερειακή ή εθνική οικονομική υποδομή δεν υφίστανται.

6.5.7. *Πώς συμμετέχει το Τμήμα στα μείζονα περιφερειακά, εθνικά και διεθνή ερευνητικά και ακαδημαϊκά δίκτυα;*

Η ερώτηση αφορά στο κεφ. 7 για το ερευνητικό έργο, όπου και έχει απαντηθεί.

6.5.8. Το Τμήμα διοργανώνει ή/και συμμετέχει στη διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων που απευθύνονται στο άμεσο κοινωνικό περιβάλλον;

Βλ. απάντηση στις παρ.6.1.1. και 6.5.6.

Πολλές από τις δράσεις που αναφέρονται στην παρ. 6.1.1. λαμβάνουν χώρα στην έδρα του Τμήματος και απευθύνονται στο άμεσο κοινωνικό του περιβάλλον.

7. Στρατηγική ακαδημαϊκής ανάπτυξης

7.1. Υπάρχει διαδικασία διαμόρφωσης συγκεκριμένου βραχυ-μεσοπρόθεσμου (λ.χ. 5ετούς) σχεδίου ανάπτυξης; Πόσο αποτελεσματική κρίνετε ότι είναι η διαδικασία αυτή;

Ένα συγκροτημένο βραχυ-μεσοπρόθεσμο σχέδιο ανάπτυξης του Τμήματος διαμορφώθηκε από το έτος 2015, με αντικείμενο την κατανομή και διαχείριση του σημαντικού κονδυλίου ύψους 169.855,46 €, που διετεθή από τον ΕΛΚΕ στο Τμήμα για την Ανάπτυξη της Εκπαίδευσης και της Έρευνας (Νοέμβριος 2015 έως και Μάρτιος 2018). Συγκεκριμένα ενισχύονται οι ακόλουθοι τομείς: Ανάπτυξη της έρευνας: ερευνητικές δράσεις μελών ΔΕΠ, βελτίωση ερευνητικών εργαστηρίων, συνέδρια, ημερίδες (διάχυση επιστημονικής γνώσης), προσκλήσεις διακεκριμένων επιστημόνων, 2) Βελτίωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας: εκσυγχρονισμός αιθουσών διδασκαλίας, βελτίωση λειτουργίας εκπ/κών εργαστηρίων, διοργάνωση εκδηλώσεων και βιωματικών σεμιναρίων με σκοπό την προβολή του Τμήματος, 3) Βελτίωση της λειτουργίας του Τμήματος: βελτίωση λειτουργίας διοικητικών υπηρεσιών, βελτίωση και συντήρηση κοινόχρηστου εξοπλισμού. Η βάσει χρονοδιαγράμματος, ορθολογική διάθεση του κονδυλίου υπό τον συντονισμό του Προέδρου του Τμήματος καθηγητή Παν. Βαλαβάνη και με την ουσιαστική συνδρομή της κ. Μαρίας Γκιώνη, μέλους ΕΤΕΠ, αποτέλεσε το αντικείμενο μελέτης γνωστικών αντικειμένων και επιτροπών, ενώ συζητήθηκε εκτενώς και εγκρίθηκε από τις Συνελεύσεις των οργάνων, Τομέων και Τμήματος.

Άλλο συγκροτημένο, θεσμοθετημένο σχέδιο ανάπτυξης δεν υπήρξε κατά την τελευταία επταετία. Ωστόσο, τα μέλη του Τμήματος με τρόπο συστηματικό καταγράφουν τις ανάγκες του σε διδακτικό, διοικητικό και άλλο προσωπικό ή σε υλικοτεχνική υποδομή, θέτουν προβλήματα προς επίλυση (π.χ. εξορθολογισμός του αριθμού και βελτίωση των επιδόσεων των φοιτητών) και υποβάλλουν προτάσεις για την κατεύθυνση που θα πρέπει να έχουν οι σπουδές στο Τμήμα (π.χ. αναμορφώσεις του προγράμματος σπουδών).

Τα όργανα του Τμήματος λαμβάνουν αποφάσεις για τη λήψη νέων, βελτιωτικών μέτρων στο εσωτερικό του ή για περαιτέρω διεκδικήσεις προς την Πολιτεία, με σκοπό την επίτευξη των εκπαιδευτικών και επιστημονικών στόχων του, στο παρόν αλλά και στο μέλλον, με προοπτική τουλάχιστον διετίας.

Στον βαθμό που η εφαρμογή της ανωτέρω στρατηγικής εξαρτάται από τα μέλη του Τμήματος και όχι από την Πολιτεία, η διαδικασία αυτή κρίνεται αποτελεσματική.

7.2. Υπάρχει διαδικασία παρακολούθησης αυτού του σχεδίου ανάπτυξης; Πόσο αποτελεσματική κρίνετε ότι είναι;

Η παρακολούθηση της εξέλιξης των ανωτέρων σχεδίων ανάπτυξης, συγκροτημένων ή «άτυπων», γίνεται από τα θεσμοθετημένα όργανα (Συνελεύσεις Τομέων και Τμήματος), στα οποία και αναφέρονται τα μέλη ή επιτροπές του Τμήματος για τους τομείς ευθύνης που τους έχουν ανατεθεί. Η αποτελεσματικότητά της κρίνεται ικανοποιητική.

7.3. Υπάρχει διαδικασία δημοσιοποίησης αυτού του σχεδίου ανάπτυξης και των αποτελεσμάτων του;

Τα αποτελέσματα των σχεδίων ανάπτυξης καθίστανται γνωστά στα όργανα του Τμήματος κατά τις συνελεύσεις των μελών του, ενίοτε δε ανακοινώνονται ηλεκτρονικά προς τα μέλη του ΕΚΠΑ και την υπόλοιπη ακαδημαϊκή κοινότητα ή δημοσιοποιούνται ως αυτόνομες παρουσιάσεις μελών του ΔΕΠ, στον ημερήσιο και περιοδικό τύπο. Επιπλέον, αναφορές τους υπάρχουν στις Ετήσιες Απογραφικές Εκθέσεις του Τμήματος και στις αναρτημένες στην ιστοσελίδα του Τμήματος Εκθέσεις Δραστηριοτήτων των ακαδημαϊκών ετών 2013-2014, 2014-2015.

7.4. Συγκεντρώνει και αξιοποιεί το Τμήμα τα απαιτούμενα για τον αποτελεσματικό σχεδιασμό της ακαδημαϊκής ανάπτυξης του στοιχεία και δείκτες;

Η συγκέντρωση των απαιτούμενων στοιχείων κατά την περίοδο 2009-2016 γίνεται συστηματικά στις Ετήσιες Απογραφικές Εκθέσεις και σε άλλα κείμενα· άλλωστε υπάρχει συνέχεια στη διεκδίκηση των στόχων του Τμήματος, τόσο ως προς τη βελτίωση της υλικοτεχνικής του υποδομής όσο και ως προς την εξασφάλιση της επιστημονικής του κατεύθυνσης. Ωστόσο η υποχρηματοδότηση έχει ως αποτέλεσμα πολλοί από τους στόχους αυτούς (π.χ. αιτήματα για προκηρύξεις θέσεων ΔΕΠ) να μένουν «στα χαρτιά», ως ευχολόγια ή διαπιστώσεις της παθογένειας του Ελληνικού Πανεπιστημίου.

7.5. Τι προσπάθειες κάνει το Τμήμα προκειμένου να προσελκύσει μέλη ακαδημαϊκού προσωπικού υψηλού επιπέδου;

Το Τμήμα την τελευταία επταετία εμφανίζει μια εντυπωσιακή επιστημονική παρουσία: διοργάνωση διεθνών Συνεδρίων, επιστημονικών συναντήσεων και διαλέξεων, ανάπτυξη ερευνητικών συνεργασιών με άλλα ακαδημαϊκά ιδρύματα του εσωτερικού και του εξωτερικού, προσφορά επιμορφωτικών προγραμμάτων σε κοινωνικούς φορείς και το ευρύ κοινό, αλλά και ουσιαστικές παρεμβάσεις προς την Πολιτεία για ζητήματα που συνδέονται με τα επιστημονικά πεδία που καλλιεργεί το Τμήμα.

Το γεγονός αυτό, σε συνδυασμό με τις αξιοκρατικές εκλογές μελών ΔΕΠ του προηγούμενου διαστήματος, έχει ενισχύσει το κύρος του Τμήματος και εύλογα θεωρείται ότι αποτελεί στοιχείο έλξης για ακαδημαϊκό προσωπικό υψηλού επιπέδου. Από την άλλη, αναμφισβήτητα αρνητικά παράγοντα συνιστούν οι επιπτώσεις της κρίσης και στα ΑΕΙ της χώρας (π.χ. χαμηλοί μισθοί του διδακτικού προσωπικού ή υποχρηματοδότηση της έρευνας), καθώς επίσης το συνεχώς μεταβαλλόμενο νομοθετικό πλαίσιο λειτουργίας των ΑΕΙ και η διαρκώς αυξανόμενη γραφειοκρατία.

Υπογραμμίζεται βεβαίως ότι η παρούσα ερώτηση έχει θεωρητικό χαρακτήρα, καθώς, όπως έχει αναφερθεί επανειλημμένα, την τελευταία επταετία (2009-2016) ουδεμία νέα προκήρυξη μέλους ΔΕΠ του Τμήματος έχει συμβεί και οι θέσεις των αποχωρησάντων μελών ΔΕΠ δεν έχουν καλυφθεί με νέο διδακτικό προσωπικό.

7.6. Πώς συνδέεται ο προγραμματισμός προσλήψεων και εξελίξεων μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού με το σχέδιο ακαδημαϊκής ανάπτυξης του Τμήματος;

Όπως προαναφέρθηκε, την τελευταία επταετία (2009-2016) το Τμήμα δεν είχε τη δυνατότητα να προχωρήσει σε προσλήψεις μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού. Παρά ταύτα, μετά από κάθε αποχώρηση μέλους του ΔΕΠ, το Τμήμα, μετά από αναλυτική συζήτηση στα όργανα, υποβάλλει συστηματικά

προς την Πολιτεία τεκμηριωμένο επιστημονικά αίτημα για την πλήρωση της κενής πλέον θέσης, είτε στο ίδιο γνωστικό αντικείμενο είτε και σε νέα γνωστικά αντικείμενα που θα εμπλουτίσουν το πρόγραμμα σπουδών του. Κριτήριο για τον προσδιορισμό του περιεχομένου είναι οι επιστημονικές και διδακτικές ανάγκες του Τμήματος, όπως αυτές έχουν καθορισθεί σύμφωνα με την ανωτέρω άτυπη στρατηγική ακαδημαϊκής ανάπτυξης, και όχι ευκαιριακοί ή άλλοι σκοποί.

Στο ίδιο πλαίσιο, της υπηρετήσης των στρατηγικών ακαδημαϊκών στόχων, που από έτη έχει θέσει και που συνεχώς ανανεώνει το Τμήμα, εντάσσονται και οι εξελίξεις μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού.

7.7. Πόσους φοιτητές ζητάει τεκμηριωμένα το Τμήμα ανά έτος; Πόσοι φοιτητές τελικά σπουδάζουν ανά έτος και ποια είναι η προέλευσή τους ανά τρόπο εισαγωγής (εισαγωγικές εξετάσεις, μετεγγραφές, ειδικές κατηγορίες, κλπ);

Το Τμήμα έχει ενημερώσει επανειλημμένα με έγγραφα το Υπουργείο Παιδείας ότι δεν έχει τη δυνατότητα να δεχθεί περισσότερους από 200 περίπου νέους φοιτητές κάθε έτος. Πράγματι, κάθε χρόνο εισάγονται στο Τμήμα με εισαγωγικές εξετάσεις περίπου 200 φοιτητές ωστόσο σε αυτούς προστίθενται άλλο και περίπου 120-160 φοιτητές με μετεγγραφές και ως ειδικές κατηγορίες. Μάλιστα το 2013 παρατηρήθηκε το θλιβερό φαινόμενο το ποσοστό των μετεγγραφέντων (53%) να ξεπεράσει τον αριθμό όσων είχαν εισαχθεί με εξετάσεις (47%).

Σε όλους τους πιο πάνω θα πρέπει να προστεθεί το μέγα πλήθος των «καθυστερούντων» φοιτητών, ο αριθμός των οποίων σε μαθήματα και εξετάσεις δεν μπορεί να υπολογιστεί εκ των προτέρων, με συχνό αποτέλεσμα την εμφάνιση δυσλειτουργιών.

7.8. Τι προσπάθειες κάνει το Τμήμα προκειμένου να προσελκύσει φοιτητές υψηλού επιπέδου;

Προσπαθεί να διατηρήσει το υψηλό ακαδημαϊκό επίπεδο και τη διεθνή αναγνωρισιμότητα των μελών του, να προσαρμόζει συνεχώς το πρόγραμμα των προπτυχιακών σπουδών, ώστε αυτό να ανταποκρίνεται στις σύγχρονες απαιτήσεις της επιστήμης και να συνδέεται, κατά το δυνατόν, με τις ανάγκες της κοινωνίας. Παράλληλα προσφέρει υψηλού επιπέδου, διεθνώς αναγνωρισμένα μεταπτυχιακά προγράμματα (μονοτμηματικό και διατμηματικά/διδρυματικά).

Επίσης, με δεδομένο ότι η προσέλκυση φοιτητών υψηλού επιπέδου σχετίζεται με την κατοχύρωση του τίτλου σπουδών αλλά και με τις δυνατότητες επαγγελματικής αποκατάστασης των πτυχιούχων του, το Τμήμα κατά καιρούς έχει αναλάβει, άλλοτε αποτελεσματικά και άλλοτε όχι, διάφορες πρωτοβουλίες.

Ήδη προ του 2009 είχε επιτευχθεί η μετατροπή του μαθήματος της Ιστορίας από προαιρετικό σε υποχρεωτικό στις εξετάσεις του ΑΣΕΠ για την πρόσληψη καθηγητών Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, ενώ είχαν διοργανωθεί δυο ημερίδες για τη θέση της Ιστορίας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.

Από το 2009 έως και το 2016, το Τμήμα ενέτεινε τις ουσιαστικές παρεμβάσεις του προς την κατεύθυνση της αναβάθμισης των τίτλων σπουδών του και της θέσης των αποφοίτων του. Μεταξύ αυτών αναφέρονται:

- Εξασφάλιση για τους αποφοίτους του της Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας από το πτυχίο του Τμήματος, με αποτέλεσμα την πλήρη διασφάλιση της δυνατότητάς τους να απασχοληθούν ως καθηγητές στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, δίχως επιβάρυνσή τους σε χρόνο και χρήμα μετά την αποφοίτησή τους, και μάλιστα στην παρούσα εποχή της οικονομικής κρίσης.

Σημειώνεται ότι το Τμήμα είχε ενεργό συμμετοχή στη διαμόρφωση του σχετικού νομοθετικού πλαισίου και το ίδιο ταχέως προχώρησε σε μερική αναμόρφωση του προγράμματος σπουδών του, προς προσαρμογή του στη νέα ισχύουσα νομοθεσία.

- Παρέμβαση κατά της προσφάτως σχεδιαζόμενης ανατροπής του ανωτέρω νομοθετικού πλαισίου, η οποία σαφώς θα αποβεί σε βάρος των αποφοίτων του.
- Συμβολή του, μετά από επανειλημμένα διαβήματα και στο πλαίσιο κοινών προσπάθειών της Φιλοσοφικής Σχολής και του ΕΚΠΑ, στην αλλαγή του Ν. 3848/2010, άρθρο 3, παρ. 1, περίπτωση β', εδάφια 5-8, κατά τον οποίο, στους διαγωνισμούς του ΑΣΕΠ για την κατάρτιση πίνακα κατάταξης εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, η μοριοδότηση των μεταπτυχιακών τίτλων σπουδών και διδακτορικού διπλώματος στα γνωστικά αντικείμενα ενός επιστημονικού κλάδου (όπως αυτά που καλλιεργεί το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας) ήταν κατώτερη από τη μοριοδότηση των αντίστοιχων τίτλων στη διδακτική των γνωστικών αυτών αντικειμένων. Η θεσμική υποβάθμιση ήρθη με τον νέο Ν. 4186/2013, άρθρο 36, παρ. 22, περίπτωση δ', κατά τον οποίο, η μοριοδότηση μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών και διδακτορικού διπλώματος στο γνωστικό αντικείμενο του κλάδου ή της ειδικότητας, για την οποία διαγωνίσθηκε ο υποψήφιος, εξομοιώνεται πλέον με τη μοριοδότηση των αντίστοιχων τίτλων στη διδακτική του ανωτέρω γνωστικού αντικειμένου.
- Έκδοση ψηφισμάτων και άλλα διαβήματα για την ανάγκη διδασκαλίας της Ιστορίας στη σχολική εκπαίδευση μόνο από καθηγητές του κλάδου «ΠΕ 02 Φιλολόγων», και μάλιστα κατά προτεραιότητα από αποφοίτους Τμημάτων Ιστορίας και Αρχαιολογίας και των συναφών τους, και όχι από καθηγητές άλλων κλάδων (θεολόγους, καθηγητές ξένων φιλολογιών κ.ά).
- Συμμετοχή του Τμήματος δια μελών του σε επιτροπές του Υπουργείου Παιδείας για την κατάρτιση του γενικού πλαισίου και των αναλυτικών προγραμμάτων διδασκαλίας της Ιστορίας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.
- Υποβολή διαδοχικών υπομνημάτων προς το ΥΠΠΟ με αίτημα την προκήρυξη διαγωνισμών σε τακτά διαστήματα για την πρόσληψη αρχαιολόγων και τη θέσπιση διαφανών, αξιοκρατικών κριτηρίων μέσω ΑΣΕΠ κατά την επιλογή τόσο των μόνιμων όσο και των ωρομισθίων εξ αυτών (το τελευταίο έχει επιτευχθεί σε μεγάλο βαθμό χάρη στο ισχύον τα τελευταία χρόνια σύστημα μοριοδότησης των υποψηφίων).

8. Διοικητικές υπηρεσίες και υποδομές

8.1. Πώς κρίνετε την αποτελεσματικότητα των διοικητικών και τεχνικών υπηρεσιών;

8.1.1. Πώς είναι στελεχωμένη και οργανωμένη η Γραμματεία του Τμήματος και των Τομέων;

Η Γραμματεία του Τμήματος είναι στελεχωμένη με τη Γραμματέα Ειρήνη Κατσικαρέλη και τους διοικητικούς υπαλλήλους Αντώνιο Ταχμιτζή, Ελπίδα Χριστοδούλου, Αγγελική Μπερερή, Νικόλαο Τρυφιάτη και Παναγιώτη Μήτση. Έχουν αποχωρήσει από το Τμήμα οι διοικητικοί υπάλληλοι Χριστίνα Μπάκουλα και Ιωάννης Φιλίας, ενώ στο Εργαστήριο Πληροφορικής έχει μετακινηθεί ο διοικητικός υπάλληλος Απόστολος Ζαφειρόπουλος.

Το προσωπικό της Γραμματείας θα ήταν σκόπιμο να ενισχυθεί, καθώς ο διαρκώς αυξανόμενος αριθμός των φοιτητών του Τμήματος αλλά και χρονοβόρες νέες διαδικασίες που έχουν προκύψει από τις τελευταίες τροποποιήσεις/προσθήκες στον νόμο πλαίσιο, όπως το περίπλοκο σύστημα εκλογών μελών (ανάμεσα σε άλλα η διαρκής ενημέρωση των μητρώων εκλεκτόρων) ή οι λίστες συγγραμμάτων, επιβαρύνουν υπερμέτρως το έργο του. Στη βάση των παραπάνω κρίνεται αναγκαία η ενίσχυση του προσωπικού της γραμματείας με διοικητικό υπάλληλο με σπουδές στην οικονομία (ελεγχος και διαχείριση προγραμμάτων, κλπ). Η μηχανοργάνωση στην οποία προχώρησε η Γραμματεία το τελευταίο διάστημα έχει επιτρέψει την καλύτερη οργάνωση αλλά και τη βελτίωση των υπηρεσιών της (π.χ. ηλεκτρονική δήλωση μαθημάτων από τους φοιτητές).

Ως προς τους Τομείς, τόσο ο Τομέας Ιστορίας όσο και ο Τομέας Αρχαιολογίας εξακολουθούν να είναι μονοπρόσωποι (διοικητική υπάλληλος Σταματία Τζαγάκη και ΕΤΕΠ Μαρία Γκιώνη, αντιστοίχως), με ό,τι συνεπάγεται ως προς την επιβάρυνση του διοικητικού έργου τους.

Συμπερασματικά, η Γραμματεία του Τμήματος, κυρίως όμως οι Γραμματείες των Τομέων πρέπει να ενισχυθούν με επιπρόσθετους διοικητικούς υπαλλήλους.

Υπογραμμίζεται ότι οι υπάλληλοι αυτοί είναι αναγκαίο να διαθέτουν εξειδικευμένες γνώσεις στις νέες τεχνολογίες, τη λογιστική, τη διαχείριση ευρωπαϊκών προγραμμάτων, σύμφωνα με τις νέες ανάγκες του Τμήματος. Τα μέλη του Τμήματος, σε αντίθεση με ό,τι συμβαίνει σήμερα, θα πρέπει να καθορίζουν τα προσόντα των υπαλλήλων των Γραμματειών τους και να έχουν λόγο στην επιλογή τους.

8.1.2. Πόσο αποτελεσματικές θεωρείτε πως είναι οι παρεχόμενες υπηρεσίες και το ωράριο λειτουργίας της Γραμματείας του Τμήματος και των Τομέων για την εξυπηρέτηση των αναγκών του διδακτικού προσωπικού και των φοιτητών;

Η Γραμματεία του Τμήματος και οι Γραμματείες του Τομέα δέχονται τους φοιτητές και το κοινό ως ακολούθως:

- Γραμματεία Τμήματος: Δευτέρα-Τετάρτη-Παρασκευή, 11.00-14.00.
- Γραμματεία Τομέα Ιστορίας: Καθημερινώς.
- Γραμματεία Τομέα Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης: Καθημερινώς.

Σημειώνεται ότι το διδακτικό προσωπικό του Τμήματος έχει πρόσβαση τόσο στη Γραμματεία του Τμήματος όσο και στις Γραμματείες των δύο Τομέων καθ' όλες τις εργάσιμες ώρες.

Επιπλέον, ειδικά ως προς τη Γραμματεία του Τμήματος πρέπει να υπογραμμισθεί το γεγονός ότι το τελευταίο διάστημα μέρος από τις παρεχόμενες υπηρεσίες της προς τους φοιτητές διεκπεραιώνεται ηλεκτρονικά, μέσω της διαδικτυακής περιοχής των γραμματειών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (δυνατότητα των φοιτητών να δουν το Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος και τη βαθμολογία τους, να κάνουν δήλωση μαθημάτων ή να υποβάλουν αίτηση για την έκδοση πιστοποιητικών).

Οι Γραμματείες των δύο Τομέων, όπως προαναφέρθηκε, σκόπιμο είναι να ενισχυθούν σε προσωπικό.

8.1.3. Πόσο αποτελεσματική είναι η συνεργασία των διοικητικών υπηρεσιών του Τμήματος με εκείνες της κεντρικής διοίκησης του Ιδρύματος; Πόσο ικανοποιητική για τις ανάγκες του Τμήματος είναι:

- (α) η οργάνωση και το ωράριο λειτουργίας της Βιβλιοθήκης;*
- (β) των Υπηρεσιών Πληροφόρησης;*

Η συνεργασία των διοικητικών υπηρεσιών του Τμήματος με εκείνες της κεντρικής διοίκησης του Ιδρύματος κρίνεται ικανοποιητική. Πρόβλημα αποτελεί ο κατακερματισμός των διοικητικών υπηρεσιών της κεντρικής διοίκησης σε διάφορους χώρους, κυρίως στο κέντρο της πόλης, σε μεγάλη απόσταση από την έδρα του Τμήματος.

- ♦ (α) Η οργάνωση και το ωράριο λειτουργίας των δύο Σπουδαστηρίων του Τμήματος, Ιστορίας και Αρχαιολογίας και Ιστορίας και Ιστορίας της Τέχνης, δεν ικανοποιούν τις σημερινές αυξημένες ανάγκες του Τμήματος. Πολλές όψεις της λειτουργίας τους αναμένεται να βελτιωθούν μετά την επικείμενη ένταξη των δύο Σπουδαστηρίων στο νέο κτήριο της Κεντρικής Βιβλιοθήκης της Φιλοσοφικής Σχολής.
- ♦ (β) Ειδική Υπηρεσία Πληροφόρησης δεν υφίσταται στο Τμήμα. Πληροφορίες για ζητήματα του προγράμματος σπουδών και της λειτουργίας του Τμήματος παρέχονται στον ιστότοπο του Πανεπιστημίου (www.uoa.gr) και του Τμήματος (www.arch.uoa.gr), από τις Γραμματείες του Τμήματος και των δύο Τομέων, ενώ έξω από τα γραφεία των παραπάνω Γραμματειών αλλά και των διδασκόντων αναρτώνται ανακοινώσεις για διάφορα θέματα.
- ♦ Γενικότερα, οι Υπηρεσίες Πληροφόρησης του Τμήματος εμφανίζουν σημαντική βελτίωση σε σχέση με το πρόσφατο παρελθόν, αλλά αναγκαία είναι η υπαγωγή τους σε ένα πιο οργανωμένο, κεντρικό σύστημα.

8.1.4. Πώς είναι στελεχωμένα και πώς οργανώνονται τα Εργαστήρια ή/και τα Σπουδαστήρια του Τμήματος;

8.1.5. Πόσο αποτελεσματική θεωρείτε πως είναι η λειτουργία τους;

Για τη στελέχωση και την οργάνωση των Εργαστηρίων του Τμήματος βλ. παραπάνω, ενότητα 4.5.2.

Συνοπτικά, όπως προκύπτει από τα σχετικά στοιχεία, τα Εργαστήρια του Τμήματος επιτελούν σημαντικό έργο, παράλληλα όμως αντιμετωπίζουν σοβαρές ελλείψεις σε χρηματοδότηση, προσωπικό, χώρους, υλικοτεχνικό εξοπλισμό.

Για τη στελέχωση και την οργάνωση των Σπουδαστηρίων του Τμήματος βλ. παραπάνω, ενότητα 4.5.5, και ειδικότερα 4.5.5.1. (Σπουδαστήριο Αρχαιολογίας) και 4.5.5.2 (Σπουδαστήριο Ιστορίας).

Κατά κοινή παραδοχή, τα δύο Σπουδαστήρια συνεισφέρουν σημαντικά στην προαγωγή της εκπαιδευτικής και ερευνητικής διαδικασίας στα πεδία της Ιστορίας και της Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης. Από την άλλη, σοβαρά είναι τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν σήμερα, ως προς το προσωπικό, την υποχρηματοδότηση, τους χώρους και τον τεχνικό εξοπλισμό. Πρόκειται για πλευρές της λειτουργίας τους που προσδοκείται ότι θα βελτιωθούν μετά την επικείμενη συγχώνευσή τους στην Ενιαία Βιβλιοθήκη της Φιλοσοφικής Σχολής, χωρίς όμως να λείπουν και οι ενστάσεις για ενδεχόμενες δυσλειτουργίες που ενδεχομένως ανακύπτουν από την ενσωμάτωση του ιστορικού-αρχαιολογικού υλικού σε ενοποιημένο βιβλιοθηκονομικό σύστημα και στην εγκατάστασή τους σε νέο κτήριο, έξω από τους κύριους χώρους του Τμήματος.

8.1.6. Πώς υποστηρίζονται οι υποδομές και υπηρεσίες πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών του Τμήματος; Πόσο αποτελεσματικές είναι;

Οι υποδομές και υπηρεσίες πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών του Τμήματος καλύπτονται από το Κέντρο Λειτουργίας και Διαχείρισης Δικτύου και το Υπολογιστικό Κέντρο του ΕΚΠΑ. Και οι δύο είναι άρτια εξοπλισμένες και στελεχωμένες και άρα αποτελεσματικές. Εναπόκειται στη διάθεση των μελών ΔΕΠ να επωφεληθούν από τις προσφερόμενες υπηρεσίες.

8.2. Πώς κρίνετε τις υπηρεσίες φοιτητικής μέριμνας;

Κατά την τελευταία πενταετία οι υπηρεσίες φοιτητικής μέριμνας έχουν αναβαθμισθεί σημαντικά. Στο κτήριο της Φιλοσοφικής Σχολής λειτουργούν φοιτητικό εστιατόριο, ιατρείο, γραφείο ψυχολογικής στήριξης, Μονάδα Προσβασιμότητας Φοιτητών με αναπηρία (ΦμεΑ) του ΕΚΠΑ. Επιπλέον οι φοιτητές του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας επωφελούνται από τις κοινές για όλους τους φοιτητές του ΕΚΠΑ παροχές (Ταμείο Αρωγής Φοιτητών, ιατρική περίθαλψη, δραστηριότητες Πανεπιστημιακής Δέσσης, Γυμναστήριο κ.ά.).

Κρίνεται, παρά ταύτα, ότι οι υπηρεσίες φοιτητικής μέριμνας πάσχουν σε κρίσιμα ζητήματα όπως οι φοιτητικές υποτροφίες, η στέγαση των φοιτητών, η οργάνωση γραφείου ανεύρεσης εργασίας, κ.ά.

8.2.1 Πώς εφαρμόζεται ο θεσμός του Σύμβουλου Καθηγητή;

Κάθε νέο ακαδημαϊκό έτος το Τμήμα ορίζει έναν ή και δύο ανά Τομέα συμβούλους σπουδών, τα ονόματα των οποίων ανακοινώνονται στον Οδηγό Σπουδών και στην ιστοσελίδα του Τμήματος. Οι σύμβουλοι σπουδών δέχονται τους φοιτητές σε καθορισμένες ημέρες και ώρες, οι οποίες αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Τμήματος και ανακοινώνονται στους Τομείς και έξω από τα γραφεία τους.

8.2.2. Πόσο αποτελεσματικά υποστηρίζεται η πρόσβαση των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας στη χρήση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών;

Η πρόσβαση υποστηρίζεται ικανοποιητικά, μέσω της πλατφόρμας ασύγχρονης εκπαίδευσης η-Τάξη (e-class). Η χωρητικότητα των προσωπικών λογαριασμών των διδασκόντων θα μπορούσε να αυξηθεί.

8.2.3. Υπάρχει υπηρεσία υποστήριξης των εργαζόμενων φοιτητών; Πόσο αποτελεσματική είναι η λειτουργία της;

Υπηρεσία υποστήριξης των εργαζόμενων φοιτητών από το Τμήμα δεν υπάρχει.

8.2.4. Υπάρχει υπηρεσία υποστήριξης των περισσότερο αδύναμων φοιτητών και εκείνων που δεν ολοκληρώνουν εμπρόθεσμα τις σπουδές τους; Πόσο αποτελεσματική είναι η λειτουργία της;

Υπηρεσία εκπαιδευτικής υποστήριξης των περισσότερο αδύναμων φοιτητών και εκείνων που δεν ολοκληρώνουν εμπρόθεσμα τις σπουδές τους δεν υπάρχει στο Τμήμα. Ωστόσο, στη διάθεσή των ειδικών αυτών κατηγοριών των φοιτητών είναι τόσο οι σύμβουλοι σπουδών όσο και οι καθηγητές του Τμήματος.

Οι φοιτητές του Τμήματος μπορούν να βρουν συνδρομή από το Ταμείο Αρωγής Φοιτητών του Πανεπιστημίου Αθηνών. Πρόκειται για ανεξάρτητη υπηρεσία, σκοπός της οποίας είναι η ηθική και υλική ενίσχυση φοιτητών για την κάλυψη σοβαρών, εκτάκτων αναγκών, που θέτουν σε κίνδυνο τη συνέχιση των σπουδών τους και που δεν μπορούν, κατά την κρίση της Διοικούσας Επιτροπής, να αντιμετωπισθούν διαφορετικά, όπως: σοβαρές παθήσεις, είδος περίθαλψης που δεν καλύπτεται από την ισχύουσα νομοθεσία, περίθαλψη στο εξωτερικό σε περιπτώσεις πολύ σοβαρών νοσημάτων, παροχή οικονομικού βοηθήματος σε απόρους φοιτητές, οικονομικά επιδόματα σε περιπτώσεις εκτάκτων αναγκών εξαιτίας οικογενειακών ή οικονομικών πληγμάτων και συμπαράσταση με κάθε τρόπο σε φοιτητές που νοσηλεύονται σε νοσοκομεία.

8.2.5. Παρέχονται υποτροφίες στους άριστους φοιτητές ή σε ειδικές κατηγορίες φοιτητών (πέραν των υποτροφιών του ΙΚΥ);

Οι φοιτητές του Τμήματος έχουν τη δυνατότητα να διεκδικούν τις υποτροφίες που χορηγεί κάθε χρόνο το ΕΚΠΑ για προπτυχιακές και μεταπτυχιακές σπουδές, σύμφωνα με τη θέληση του διαθέτη διάφορων κληροδοτημάτων, με ορισμένες προϋποθέσεις, άλλοτε με διαγωνισμό, άλλοτε με επιλογή. Ειδικά οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/ήτριες Β' Κύκλου στη Βυζαντινή Ιστορία ή τη Βυζαντινή Αρχαιολογία μπορούν να διεκδικούν την υποτροφία που προσφέρει το Ίδρυμα Janet Zakos.

8.2.6. Υπάρχει συγκεκριμένη πολιτική του Τμήματος για την ομαλή ένταξη των νεοεισερχόμενων στο Τμήμα φοιτητών; Πόσο αποτελεσματική είναι;

Το Τμήμα έχει θεσπίσει ημέρα υποδοχής για τους νεοεισερχόμενους φοιτητές, κατά την οποία ο Πρόεδρος και καθηγητές του Τμήματος τους υποδέχονται και τους ενημερώνουν για το πρόγραμμα σπουδών και τη γενικότερη λειτουργία του. Σε ανάλογες ενημερώσεις προβαίνουν κατά τα πρώτα μαθήματα και οι καθηγητές του πρώτου εξαμήνου.

Θεωρείται ότι οι νεοεισερχόμενοι φοιτητές, όσοι προσέρχονται στην εκδήλωση της υποδοχής και παρακολουθούν συστηματικά τα μαθήματα, εντάσσονται ομαλά στο Τμήμα.

8.2.7. Πώς συμμετέχουν οι φοιτητές στη ζωή του Τμήματος και του Ιδρύματος γενικότερα;

Οι φοιτητές του Τμήματος μετέχουν με εκπροσώπους τους στα ορισμένα από τον νόμο που διέπει τα ΑΕΙ όργανα.

Επιπλέον ενθαρρύνονται να παρακολουθούν τις επιστημονικές δραστηριότητες του Τμήματος (συνέδρια, διαλέξεις), για τις οποίες συνήθως λαμβάνουν βεβαιώσεις παρακολούθησης, συμμετέχουν σε ξεναγήσεις και εκπαιδευτικές εκδρομές σε χώρους ιστορικού και αρχαιολογικού ενδιαφέροντος, αναλαμβάνουν οι ίδιοι τη διοργάνωση πολύπλευρων πολιτιστικών εκδηλώσεων.

8.2.8. Πώς υποστηρίζονται ειδικά οι αλλοδαποί φοιτητές που μετακινούνται προς το Τμήμα;

Σε επίπεδο Τμήματος οι αλλοδαποί φοιτητές που μετακινούνται προς το Τμήμα συνεργάζονται για τα εκπαιδευτικά και πρακτικά ζητήματα των σπουδών τους με τον υπεύθυνο του Προγράμματος Ανταλλαγών του Τμήματος.

Σε κεντρικό επίπεδο υποστηρίζονται από το Τμήμα Ευρωπαϊκών και Διεθνών Σχέσεων της Διεύθυνσης Δημοσίων Σχέσεων και Ιστορίας του Πανεπιστημίου Αθηνών.

8.3. Πώς κρίνετε τις υποδομές πάσης φύσεως που χρησιμοποιεί το Τμήμα;

Το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας στεγάζεται στο κτήριο της Φιλοσοφικής Σχολής, στην Πανεπιστημιόπολη, Ζωγράφου. Πρόκειται για μεγάλο κτήριο με ικανοποιητικό αριθμό αμφιθεάτρων και αιθουσών διδασκαλίας, ειδικούς χώρους για τη στέγαση διοικητικών υπηρεσιών, βιβλιοθηκών και εργαστηρίων, αίθουσα εκδηλώσεων (AULA), που παρέχει τη δυνατότητα στους διδάσκοντες να διαθέτουν ατομικά γραφεία. Παρά ταύτα, παρουσιάζονται ελλείψεις σε χώρους και υποδομές, αλλά και προβλήματα πρόσβασης λόγω των ανεπαρκών μέσων μαζικής μεταφοράς, φύλαξης και ασφάλειας, συντήρησης αλλά και θέρμανσης, ενώ μειονέκτημα θεωρείται η απουσία μιας ευπρεπούς αίθουσας διαλέξεων και χώρου υποδοχής προσκεκλημένων ξένων συναδέλφων.

8.3.1. Επάρκεια και ποιότητα των τεκμηρίων της βιβλιοθήκης.

Η ποιότητα είναι αναμφισβήτητη. Η επάρκεια είναι προβληματική την τελευταία επταετία.

8.3.2. Επάρκεια και ποιότητα κοινόχρηστου τεχνικού εξοπλισμού.

8.3.3. Επάρκεια και ποιότητα χώρων και εξοπλισμού σπουδαστηρίων.

Αναλυτικά για τα δύο Σπουδαστήρια του Τμήματος βλ παραπάνω, ενότητα 4.5.5, και ειδικότερα 4.5.5.1. (Σπουδαστήριο Αρχαιολογίας) και 4.5.5.2 (Σπουδαστήριο Ιστορίας). Ως προς τον κοινόχρηστο τεχνικό εξοπλισμό, το Τμήμα διαθέτει Εργαστήριο Πληροφορικής, το οποίο όμως διαθέτει μόνο 21 υπολογιστές. Δεδομένου ότι το 2015-16 το σύνολο των εγγεγραμμένων φοιτητών στο Τμήμα είναι 1.134 (μόνο εντός της κανονικής διάρκειας φοίτησης) , η αναλογία υπολογιστών-φοιτητών είναι εξαιρετικά μικρή (1:56).

8.3.4. Επάρκεια και ποιότητα γραφείων διδασκόντων.

Οι χώροι είναι σχετικά επαρκείς και όλοι οι διδάσκοντες διαθέτουν ατομικό γραφείο.

Τα γραφεία στο μεγαλύτερο μέρος είναι άνετα και λειτουργικά. Σοβαρό πρόβλημα εξακολουθεί να αποτελεί η διαπιστωμένη ύπαρξη αμιάντου σε ορισμένους χώρους του κτηρίου της Φιλοσοφικής Σχολής, όπου και γραφεία διδασκόντων, γεγονός που επιβάλλει να πραγματοποιηθούν αμέσως οι αναγκαίες τεχνικές παρεμβάσεις στο σύνολο του οικοδομήματος.

8.3.5. Επάρκεια και ποιότητα χώρων Γραμματείας Τμήματος και Τομέων.

Ο χώρος της Γραμματείας είναι ανεπαρκής για τον αριθμό των υπαλλήλων της.

Το Γραφείο του Τομέα Ιστορίας είναι ευρύχωρο και λειτουργικό, με άνεση δε μπορεί να φιλοξενήσει ακόμη και δύο νέους υπαλλήλους. Αντίθετα η χωρητικότητα του Γραφείου του Τομέα Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης είναι ήδη καλυμμένη και απαιτείται εξεύρεση μεγαλύτερου χώρου.

8.3.6. Επάρκεια και ποιότητα χώρων συνεδριάσεων.

Οι συνεδρίες της Συνέλευσης του Τμήματος, καθώς και άλλων συλλογικών οργάνων (συνεδρίες της Μεταπτυχιακής Επιτροπής, συνεδρίες επταμελών επιτροπών προς κρίση διδακτορικών διατριβών) πραγματοποιούνται στη μεγάλη αίθουσα συνεδριών της Φιλοσοφικής Σχολής, στον 3ο όροφο του κτηρίου. Πρόκειται για λειτουργική αίθουσα με ικανοποιητική τεχνική υποδομή (μικροφωνικές εγκαταστάσεις και ειδικό εξοπλισμό για μαγνητοφώνηση).

Ως πρόβλημα επισημαίνεται η περιορισμένη δυνατότητα χρήσης της αίθουσας από το Τμήμα μια, μόνο, φορά την εβδομάδα, λόγω των ανάλογων αναγκών των υπόλοιπων Τμημάτων της Φιλοσοφικής Σχολής.

Ο Τομέας Αρχαιολογίας συνεδριάζει στον προθάλαμο της κυψέλης 404 του 4ου ορόφου του κτηρίου της Φιλοσοφικής Σχολής, τον οποίο έχει διαμορφώσει κατάλληλα.

Ο Τομέας Ιστορίας συνεδριάζει στον προθάλαμο της κυψέλης 409 του 4ου ορόφου του κτηρίου της Φιλοσοφικής Σχολής, τον οποίο έχει διαμορφώσει κατάλληλα.

8.3.7. Επάρκεια και ποιότητα άλλων χώρων (διδασκαλεία, πειραματικά σχολεία, μουσεία, αρχεία, αγροκτήματα, εκθεσιακοί χώροι κλπ).

Από τους παραπάνω χώρους το Τμήμα διαθέτει Μουσείο και Αρχαιολογικό Πάρκο. Οι χώροι κρίνονται σχετικά επαρκείς με αρκετά προβλήματα εξοπλισμού, όπως παρουσιάζεται στην ενότητα 4.5.2.1).

8.3.8. Επάρκεια και ποιότητα υποδομών ΑΜΕΑ.

Το Τμήμα χρησιμοποιεί τις υποδομές του κτηρίου της Φιλοσοφικής Σχολής (είσοδοι με ειδική ράμπα) και γενικότερα τη Μονάδα Προσβασιμότητας Φοιτητών με αναπηρία (ΦμεΑ) του Πανεπιστημίου Αθηνών, που περιλαμβάνει Υπηρεσία Καταγραφής Αναγκών των ΦμεΑ, Τμήμα Ηλεκτρονικής Προσβασιμότητας, Τμήμα Προσβασιμότητας στο Δομημένο Χώρο, Υπηρεσία Μεταφοράς. Αναγκαία είναι η μέριμνα για τη διατήρηση των προσβάσεων προσιτών στα ΑμεΑ καθώς και η αναβάθμιση της προσβασιμότητας στις αίθουσες διδασκαλίας, οι περισσότερες από τις οποίες δεν διαθέτουν ειδικές ράμπες, αλλά και ο εφοδιασμός των αιθουσών αυτών με ειδικά συστήματα διδασκαλίας για τους κωφάλαλους και τυφλούς φοιτητές.

8.3.9. Πώς εξασφαλίζεται η πρόσβαση των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας σε υποδομές και εξοπλισμό του Ιδρύματος;

Η πρόσβαση των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας σε υποδομές και εξοπλισμό του Ιδρύματος καθορίζονται από τους κανόνες λειτουργίας τους, οι οποίοι έχουν εγκριθεί από τα αρμόδια όργανα και είναι κοινοί για όλους.

8.4. Πώς κρίνετε το βαθμό αξιοποίησης νέων τεχνολογιών από τις διάφορες υπηρεσίες του Τμήματος (πλην εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου);

Η πρόσφατη μηχανοργάνωση της Γραμματείας έχει συμβάλει στη σημαντική αναβάθμιση των προσφερόμενων υπηρεσιών της.

Θετικά αξιολογούνται:

- ✓ α. η δυνατότητα σύνδεσης με το διαδίκτυο σε όλους τους ερευνητικούς και διοικητικούς χώρους, καθώς και στα γραφεία των μελών ΔΕΠ του Τμήματος,

- ✓ β. οι υπηρεσίες που παρέχει το Κέντρο Λειτουργίας και Διαχείρισης Δικτύου του Πανεπιστημίου Αθηνών με τους διακομιστές IMAP, και ιδιαίτερα οι φάκελοι arch, DEP, History, στους οποίους στέλνονται και φιλοξενούνται ανακοινώσεις από το Τμήμα και από τις υπηρεσίες του Πανεπιστημίου Αθηνών και που αφορούν το σύνολο των μελών του Τμήματος,
- ✓ γ. η υπηρεσία Ενοποιημένων Μηνυμάτων του Προσωπικού Τηλεφωνητή των μελών ΔΕΠ του Τμήματος.
- ✓ δ. η δυνατότητα που δίνεται στους φοιτητές να δηλώνουν επιλογή μαθημάτων και συγγραμμάτων ηλεκτρονικά χωρίς να απαιτείται επίσκεψη στη Γραμματεία του Τμήματος.

Κοινό αίτημα αποτελεί η εγκατάσταση ασύρματου δικτύου ηλεκτρονικής πρόσβασης σε όλους τους χώρους του Τμήματος και γενικότερα της Φιλοσοφικής Σχολής.

8.4.1. Ποιες από τις λειτουργίες του Τμήματος υποστηρίζονται από ΤΠΕ;

Υποστηρίζονται η εγγραφή των φοιτητών, η επιλογή μαθημάτων και συγγραμμάτων και η παρακολούθηση από κάθε φοιτητή της προόδου φοίτησής του.

8.4.2. Ποιες από αυτές και πόσο χρησιμοποιούνται από τις διοικητικές υπηρεσίες, τους φοιτητές και το ακαδημαϊκό προσωπικό του Τμήματος;

Όπως προαναφέρθηκε στην ενότητα 8.4.1, οι λειτουργίες αυτές χρησιμοποιούνται αποκλειστικά από φοιτητές. Το ακαδημαϊκό προσωπικό, επί του παρόντος, δεν έχει πρόσβαση σε ανάλογες υπηρεσίες.

8.4.3. Πόσα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος διαθέτουν ιστοσελίδα στο διαδίκτυο;

Προσωπική ιστοσελίδα στο διαδίκτυο έχουν όλοι οι διδάσκοντες. Ορισμένοι, ωστόσο, δεν την επικαιροποιούν (ως προς το συγγραφικό και ερευνητικό έργο).

8.4.4. Πόσο συχνά ανανεώνεται ο ιστότοπος του Τμήματος στο διαδίκτυο;

Η ιστοσελίδα ανανεώνεται όποτε χρειάζεται, κυρίως με συνέδρια, ομιλίες, δραστηριότητες και παρεμβάσεις του Τμήματος στα εκπαιδευτικά ζητήματα.

8.5. Πώς κρίνετε το βαθμό διαφάνειας και την αποτελεσματικότητα στη χρήση υποδομών και εξοπλισμού;

8.5.1. Γίνεται ορθολογική χρήση των διαθέσιμων υποδομών του Τμήματος; Πώς διασφαλίζεται;

8.5.2. Γίνεται ορθολογική χρήση του διαθέσιμου εξοπλισμού του Τμήματος; Πώς διασφαλίζεται;

Η χρήση υποδομών και εξοπλισμού από την πλευρά του Τμήματος είναι πλήρως διαφανής και ορθολογική και τόσο οι κανόνες χρήσης των υποδομών και του εξοπλισμού όσο και η διάθεση μη-αναλώσιμων και αναλώσιμων υλικών στα μέλη του Τμήματος υπόκεινται στην έγκριση των συλλογικών οργάνων (Τομέων και Τμήματος).

Ως προς την αποτελεσματικότητα, η έλλειψη προσωπικού και χώρων, και συνακολούθως το μειωμένο ωράριο και διάφορες δυσλειτουργίες, που έχουν ήδη επισημανθεί αναφορικά με κεντρικές μονάδες του Τμήματος, θέτουν προσκόμματα στην αποτελεσματικότερη αξιοποίησή τους από την πλευρά μελών ΔΕΠ και φοιτητών.

8.6. Πώς κρίνετε το βαθμό διαφάνειας και την αποτελεσματικότητα στη διαχείριση οικονομικών πόρων;

Στο εσωτερικό του Τμήματος υπάρχει πλήρης διαφάνεια στη διαχείριση των ιδίων οικονομικών πόρων. Όλες οι δαπάνες συζητούνται στα όργανα και εγκρίνονται από τη Συνέλευση του Τμήματος, ενώ ακολούθως υποβάλλονται στις κεντρικές οικονομικές υπηρεσίες και τελικά ελέγχονται από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους.

Η αποτελεσματικότητα στη διαχείριση των οικονομικών πόρων κρίνεται ικανοποιητική, καθώς καλύπτονται βασικές ανάγκες του Τμήματος και των Τομέων. Παρά ταύτα, συχνά το ανελαστικό του συστήματος δεν επιτρέπει την ορθολογική χρήση των οικονομικών πόρων (παραδειγματικά, ορισμένες επιτακτικές, έκτακτες οικονομικές υποχρεώσεις δεν μπορεί να καλυφθούν, διότι δεν εντάσσονται στους δεδομένους κωδικούς δαπανών).

Γενικότερα, σημειώνεται ότι το Τμήμα ως σώμα δεν έχει συμμετοχή στη διαχείριση οικονομικών πόρων από την πλευρά τόσο των κεντρικών υπηρεσιών του Πανεπιστημίου Αθηνών όσο και του Ειδικού Λογαριασμού Κονδυλίων Έρευνας.

8.6.1. Προβλέπεται διαδικασία σύνταξης και εκτέλεσης προϋπολογισμού του Τμήματος; Πόσο αποτελεσματικά εφαρμόζεται;

Δεν προβλέπεται. Ωστόσο, στις Συνελεύσεις των οργάνων συζητείται αναλυτικά η διάθεση των πόρων του Τμήματος και γίνεται απολογισμός των εκάστοτε υπευθύνων ως προς την εκτέλεση των σχετικών αποφάσεων.

8.6.2. Προβλέπεται διαδικασία κατανομής πόρων; Πόσο αποτελεσματικά εφαρμόζεται;

Η κατανομή των πόρων, είτε από την τακτική πίστωση είτε από ερευνητικά κονδύλια είτε από ίδιους πόρους, αποφασίζεται και εγκρίνεται από τη Συνέλευση του Τμήματος.

Οι πόροι κατανέμονται ορθολογικά μεταξύ του Τμήματος, των δύο Τομέων, των δύο Σπουδαστηρίων και άλλων μονάδων αυτού, καθώς και μεταξύ του διδακτικού προσωπικού. Η εφαρμογή της διαδικασίας κατανομής κρίνεται αποτελεσματική.

8.6.3. Προβλέπεται διαδικασία απολογισμού; Πόσο αποτελεσματικά εφαρμόζεται;

Δεν υπάρχει θεσμοθετημένη διαδικασία απολογισμού. Με τη λήξη του κάθε οικονομικού έτους γίνεται παρουσίαση των πραγματοποιηθεισών δαπανών στο Τμήμα και στους Τομείς.

9. Συμπεράσματα

9.1. Ποια, κατά την γνώμη σας, είναι τα κυριότερα θετικά και αρνητικά σημεία του Τμήματος, όπως αυτά προκύπτουν μέσα από την Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης;

Το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας ως ακαδημαϊκή μονάδα της Φιλοσοφικής Σχολής του ΕΚΠΑ έχει μακρά παράδοση στην καλλιέργεια των επιστημονικών πεδίων της Ιστορίας και της Αρχαιολογίας.

Σήμερα, παρά τις αντίξοες συνθήκες που πλήττουν την ελληνική κοινωνία –και την εκπαίδευση–, το Τμήμα παραμένει σταθερά προσηλωμένο στην αυστηρά επιστημονική αντιμετώπιση της διδακτικής και ερευνητικής διαδικασίας.

Παράλληλα, το Τμήμα παρακολουθεί στενά τις εξελίξεις στον ευρύτερο επιστημονικό και τεχνολογικό χώρο αλλά και τις νέες κοινωνικές πραγματικότητες που διαμορφώνονται στην Ελλάδα και στον υπόλοιπο κόσμο. Στο πλαίσιο αυτό, πάγια επιδίωξή του είναι η διεύρυνση των γνωστικών αντικειμένων του, η ενσωμάτωση νέων επιστημονικών οπτικών στο διδακτικό πρόγραμμα και η σύνδεση των σπουδών του με τις απαιτήσεις της κοινωνίας και το διεθνές περιβάλλον.

Μέσα από την Έκθεση της Εσωτερικής Αξιολόγησης προκύπτουν χρήσιμα πορίσματα για τα θετικά και αρνητικά σημεία του Τμήματος.

❖ Ειδικότερα, στα θετικά σημεία του προσμετρώνται τα ακόλουθα:

- Τα μέλη ΔΕΠ, παλαιότερα και νεότερα, κατά το μεγαλύτερο μέρος τους επιτελούν με συνέπεια και αποτελεσματικότητα τα διδακτικά καθήκοντά τους, ενώ διεκπεραιώνουν με ευσυνειδησία ευρύ φάσμα διοικητικών υποχρεώσεων, οι οποίες κατά την τελευταία επταετία διαρκώς διογκούνται. Επιπλέον, τα μέλη ΔΕΠ, κατά το μεγαλύτερο μέρος τους, εμφανίζουν αξιοσημείωτη, διεθνώς δικτυωμένη και αναγνωρισμένη παρουσία στα επιστημονικά πράγματα, μεγάλη και ποιοτική ερευνητική παραγωγή, δυναμική συμμετοχή σε ευρωπαϊκά ερευνητικά προγράμματα και σε άλλες συλλογικές επιστημονικές δράσεις.
- ◆ Ωστόσο, αναγκαίο είναι να υπογραμμισθούν για μια ακόμη φορά τα εξής: Από τις αρχές της δεκαετίας του 1990 έως περίπου τα τέλη της δεκαετίας του 2000, το Τμήμα γνώρισε μια σημαντική ανανέωση του διδακτικού προσωπικού, παρά τη μη διάθεση νέων θέσεων. Αυτή συνέβη λόγω της εισόδου στο Τμήμα νέων, επί διεθνούς επιπέδου κινουμένων επιστημόνων με πολύ αξιόλογα βιογραφικά, μετά τη συνταξιοδότηση ή αποχώρηση μεγάλου αριθμού παλαιών μελών ΔΕΠ και την τότε δυνατότητα άμεσης προκήρυξης της θέσης που αυτά κατείχαν. Από το 2010 η δυνατότητα αυτή ουσιαστικά έχει εκλείψει με αποτέλεσμα τη σοβαρή μείωση και τη μη ανανέωση του διδακτικού προσωπικού.
- Τα μεταπτυχιακά προγράμματα. Στο επίπεδο των μεταπτυχιακών σπουδών το Τμήμα υπήρξε πρωτοπόρο και, εκτός από το δοκιμασμένης απόδοσης μονομηματικό μεταπτυχιακό πρόγραμμα του στην Ιστορία και την Αρχαιολογία και Ιστορία της Τέχνης (έτος θέσπισης 1988/99), συμμετέχει ως επισπεύδον ίδρυμα, σε συνεργασία με άλλα πανεπιστημιακά Τμήματα, σε δύο

- νεότερα μεταπτυχιακά προγράμματα, που ανταποκρίνονται σε σύγχρονα επιστημονικά αιτήματα, με αντικείμενο τη Μουσειολογία και τη Διαχείριση Μνημείων.
- Η εξωστρεφής, δυναμική και πολυεπίπεδη στρατηγική, την οποία έχει ακολουθήσει το Τμήμα κατά τις δυο τελευταίες δεκαετίες: ανάπτυξη των διδακτικών-ερευνητικών συνεργασιών με πανεπιστήμια και ερευνητικά ιδρύματα του εσωτερικού και του εξωτερικού, διοργάνωση επιστημονικών συνεδρίων (ελληνικών και διεθνών), εκδοτική δραστηριότητα (περιοδικό «Αρχαιογνωσία» και σειρά «Ιστορήματα»), αλλά και καλλιέργεια του θεσμού της πρακτικής άσκησης των φοιτητών, διεύρυνση της συνεργασίας με κοινωνικούς-πολιτισμικούς φορείς, δημόσιες παρεμβάσεις για τη βελτίωση των πανεπιστημιακών πραγμάτων, διαβήματα προς την Πολιτεία για την επιστημονική-επαγγελματική κατοχύρωση των πτυχιούχων του.
 - Η πρόοδος στις τεχνολογικές υποδομές και τις ηλεκτρονικές υπηρεσίες (διδακτικές και διοικητικές) του Τμήματος, η οποία κατά την τελευταία εικοσαετία, και μάλιστα σε σύγκριση με την προγενέστερη περίοδο, μπορεί να χαρακτηριστεί θεαματική, καίτοι επιτακτικά είναι τα προβλήματα συντήρησης και συνεχούς ανανέωσης.
- ❖ Ως αρνητικά σημεία στη λειτουργία του Τμήματος μπορεί να αναφερθούν τα ακόλουθα, συχνά αλληλοσυνδεόμενα:
- Η προβληματική αναλογία διδασκόντων - διδασκομένων (η οποία στα υποχρεωτικά μαθήματα κυμαίνεται από 1:200-250 στις παραδόσεις και 1:500-800 στις εξετάσεις), με εύλογο αποτέλεσμα την αποδυνάμωση της διδακτικής διαδικασίας αλλά και την απογοήτευση των ίδιων των φοιτητών. Το φαινόμενο οφείλεται εν πολλοίς στο μεγάλο αριθμό φοιτητών διάφορων κατηγοριών που προστίθεται κατά τη διάρκεια του πρώτου έτους σπουδών στον αρχικό αριθμό των εισαχθέντων στο Τμήμα μέσω του συστήματος των Πανελληνίων Εξετάσεων.
 - ◆ Για τη θεραπεία του προβλήματος η Πολιτεία πρέπει να σέβεται τις εκπαιδευτικές δυνατότητες του Τμήματος (όπως αυτές ετήσια δηλώνονται, αλλά συστηματικά αγνοούνται) και να τηρεί τον αρχικό αριθμό των εισακτέων (παρέχοντας, παράλληλα, υποτροφίες στους φοιτητές των περιφερειακών πανεπιστημίων, ώστε να παραμένουν στα ιδρύματα πρώτης εισαγωγής τους). Διαφορετικά, οφείλει να ενισχύσει γενναία το διδακτικό και διοικητικό προσωπικό αλλά και τις υποδομές του Τμήματος.
 - Η πτώση του επιπέδου των φοιτητών, σε μεγάλο ποσοστό τους, που παρατηρείται κατά τα τελευταία έτη και αποδίδεται σε πολλαπλές αιτίες, μεταξύ των οποίων: α) οι συνεχώς συρρικνούμενες δυνατότητες επαγγελματικής απασχόλησης των πτυχιούχων μας, Ιστορικών και Αρχαιολόγων, που επιτάθηκαν δραματικά κατά τα χρόνια της κρίσης, από το 2010 κ.ε., συνακολούθως δε το μειωμένο ενδιαφέρον για εισαγωγή στο Τμήμα από την πλευρά υποψηφίων με υψηλή βαθμολογία, β) ο μεγάλος αριθμός φοιτητών εκ μετεγγραφής από περιφερειακά πανεπιστήμια, με, κατά τεκμήριο, χαμηλές βάσεις εισαγωγής. Το Τμήμα έχει γνώση του ζητήματος και με επανειλημμένα διαβήματα προς την Πολιτεία έχει ζητήσει –ματαιώς– τη θεραπεία του.
 - Η υποχρηματοδότηση, ως κύριο πρόβλημα του Τμήματός μας όπως και ολόκληρου του ελληνικού πανεπιστημιακού συστήματος, ιδιαιτέρως κατά τα χρόνια της κρίσης, από το 2010 κ.ε. (με εξαίρεση τη γενναία ενίσχυση που παρείχε ο ΕΛΚΕ κατά την τελευταία διετία).
 - ◆ Αναγκαία είναι η τακτική διάθεση οικονομικών πόρων, που με τρόπο ορθολογικό θα διατίθενται ως ακολούθως:

- ✓ ενίσχυση της έρευνας των μελών ΔΕΠ και περαιτέρω χρηματοδότηση των επιστημονικών συνεργασιών του Τμήματος (επιστημονικών συνεδρίων, κοινών ερευνητικών προγραμμάτων, ανταλλαγής διδασκόντων).
 - ✓ προκήρυξη θέσεων ΔΕΠ, πρόσληψη νέου διοικητικού και τεχνικού προσωπικού, αγορά επιπρόσθετου ηλεκτρονικού εξοπλισμού και νέων βιβλίων.
 - ✓ παροχή υποτροφιών στους μεταπτυχιακούς φοιτητές προς ενίσχυση των σπουδών τους.
- Οι ελλείψεις σε διοικητικό προσωπικό, και μάλιστα εξειδικευμένο στα ευρωπαϊκά προγράμματα (γραμματείς, οικονομικοί υπάλληλοι και υπάλληλοι ειδικοί στις νέες τεχνολογίες και την αξιοποίηση της ιστορικής-πολιτισμικής πληροφορίας). Πρόκειται για παράγοντα που συχνά δρα ανασταλτικά στην ανάληψη ευρωπαϊκών προγραμμάτων, καθώς οι διδάσκοντες του Τμήματος υποχρεώνονται να τα διεκπεραιώνουν οι ίδιοι, χωρίς ουσιαστική συνδρομή, με συνέπεια την απώλεια πολύτιμου επιστημονικού χρόνου.
- Τα προβλήματα που κατά την επταετία 2009-2016 συχνά σημειώνονταν στο κτήριο της Φιλοσοφικής Σχολής, με κορύφωση πράξεις έκνομης ή και βίας, ως απόρροια ευρύτερων κοινωνικών αναταραχών, με αρνητική επίδραση στην ομαλή διεξαγωγή του διδακτικού έργου, μέσα σε προγραμματισμένα χρονικά και λειτουργικά πλαίσια. Το φαινόμενο κορυφώθηκε κατά την περίοδο 2013-2014, όταν, κυρίως λόγω της κυβερνητικής απόφασης για τη διαθεσιμότητα των διοικητικών υπαλλήλων, η Σχολή, όπως και ολόκληρο το ΕΚΠΑ, δεν λειτούργησε επί τρεις περίπου μήνες. Σημειώνεται, πάντως, ότι κατά το τελευταίο έτος ανάλογα φαινόμενα σπανίζουν και η λειτουργία της Σχολής είναι ομαλή.

9.2. Διακρίνετε ευκαιρίες αξιοποίησης των θετικών σημείων και ενδεχόμενους κινδύνους από τα αρνητικά σημεία;

Το Τμήμα, με το ικανό διδακτικό προσωπικό που διαθέτει και την πρόοδο που έχει σημειώσει στο πεδίο των τεχνολογικών-ηλεκτρονικών υπηρεσιών, μπορεί να ενισχύσει τα προγράμματα σπουδών του –προπτυχιακά και μεταπτυχιακά– με νέες επιστημονικές οπτικές και να επεκτείνει τον συνδυασμό της θεωρητικής διδασκαλίας και πρακτικής άσκησης, με σκοπό την εκπαίδευση ακόμη πληρέστερα καταρτισμένων επιστημόνων, Ιστορικών και Αρχαιολόγων. Επίσης, αξιοποιώντας την ήδη σωρευμένη εμπειρία του, να διευρύνει τις διεθνείς συνεργασίες του, να επεκτείνει τις επιστημονικές δραστηριότητές του, να συνεισφέρει στη διάχυση της επιστημονικής γνώσης στην κοινωνία και να συνεχίσει τις δημόσιες παρεμβάσεις για τη βελτίωση των πανεπιστημιακών πραγμάτων και την επαγγελματική κατοχύρωση των πτυχιούχων του· γενικά να συμβάλει περαιτέρω στην αναβάθμιση της επιστημονικής έρευνας στα πεδία της Ιστορίας και της Αρχαιολογίας-Ιστορίας της Τέχνης.

Από την άλλη, τα αρνητικά σημεία που προαναφέρθηκαν δημιουργούν σοβαρά προσκόμματα στη λειτουργία του Τμήματος και στην επίτευξη των στόχων του.

Ειδικότερα, πρόβλημα συνιστούν το χαμηλό επίπεδο μεγάλου μέρους από τους φοιτητές, κυρίως εκ των μετεγγραφομένων ή εγγεγραφομένων χωρίς εξετάσεις, και η προβληματική, συνεχώς αυξανόμενη αναλογία διδασκόντων - διδασκομένων, λόγω όχι μόνο της μη διάθεσης νέων θέσεων αλλά και της μη αντικατάστασης των αποχωρούντων μελών ΔΕΠ. Τα ζητήματα αυτά, εάν δεν αντιμετωπιστούν άμεσα και δραστικά από την Πολιτεία, απειλούν να υποβαθμίσουν τους όποιους εκπαιδευτικούς σχεδιασμούς του Τμήματος. Εξάλλου, οι ελλείψεις σε διοικητικό-τεχνικό προσωπικό, και μάλιστα εξειδικευμένο, οι

περιορισμένες οικονομικές επενδύσεις στη συντήρηση-ανανέωση του ερευνητικού εξοπλισμού και η απουσία γενικότερων επαρκών υποστηρικτικών μηχανισμών, σε συνδυασμό με τη δαιδαλώδη γραφειοκρατία, ήδη παρακωλύουν την ερευνητική δραστηριότητα του Τμήματος και, χωρίς τη λήψη γενναίων μέτρων, στο άμεσο μέλλον θα αποτελέσουν ανασταλτικούς παράγοντες στην προαγωγή της επιστημονικής έρευνας.

Το Τμήμα με πλήρη επίγνωση των καταστάσεων θα επιμένει στους στόχους του. Όμως ο βαθμός πραγματικής κατανόησης και συναντίληψης της Πολιτείας στο έργο του είναι ο παράγοντας αυτός που θα συγκαθορίσει και την έκταση υλοποίησης των στόχων του.

10. Σχέδια βελτίωσης

Από τη μακρά ανάπτυξη που προηγήθηκε προβάλλουν τα αρνητικά στοιχεία τα οποία θα πρέπει να αντιμετωπίσει το Τμήμα, καθώς και τα θετικά σημεία που θα πρέπει να αναπτύξει και να προβάλλει.

Η διαδικασία αξιολόγησης συνέβαλε καθοριστικά στη συγκεκριμενοποίηση των προβλημάτων και δυσλειτουργιών του.

Παράλληλα όμως δεν θα πρέπει να αγνοηθεί η πρόοδος που έχει επιτελεσθεί σε σύγκριση με το όχι και τόσο μακρινό παρελθόν, ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά στον εκσυγχρονισμό και εμπλουτισμό του προγράμματος με νέα γνωστικά αντικείμενα, στην ανάπτυξη των διεθνών επιστημονικών συνεργασιών του Τμήματος, στη διεθνή του ένταξη/προβολή, στην εισαγωγή των νέων τεχνολογιών.

10.1. Περιγράψτε το βραχυπρόθεσμο και μεσοπρόθεσμο σχέδιο δράσης από το Τμήμα για την άρση των αρνητικών και την ενίσχυση των θετικών σημείων.

- ❖ Στόχοι που σήμερα το Τμήμα θεωρεί ότι πρέπει να επιδιώκει:
 - Διεκδίκηση νέων θέσεων ΔΕΠ. Οι θέσεις αυτές σε ένα τμήμα τους πρέπει να έχουν το ίδιο περιεχόμενο με τα γνωστικά αντικείμενα που, από έτη, με επιτυχία καλλιεργεί το Τμήμα. Παράλληλα όμως αναγκαίο είναι να συνεχισθεί η προσπάθεια για εισαγωγή στο Πρόγραμμα Σπουδών νέων γνωστικών αντικειμένων από τα επιστημονικά πεδία της Ιστορίας και Αρχαιολογίας, αλλά και της Ανθρωπολογίας, των Κοινωνικών και Οικονομικών Επιστημών, των Νέων Τεχνολογιών κ.ά., που θα διευρύνουν τόσο τους ερευνητικούς όσο και τους επαγγελματικούς ορίζοντες των φοιτητών μας.
 - Διεκδίκηση νέων θέσεων διοικητικών υπαλλήλων, και μάλιστα με ειδικευση στα ευρωπαϊκά προγράμματα, στις οικονομικές επιστήμες και στην πληροφορική, μέσα σε ορθολογικότερο πλαίσιο λειτουργίας των πανεπιστημιακών Τμημάτων, ώστε να διευκολυνθεί η ερευνητική και διδακτική δραστηριότητα του Τμήματος .
 - Οι περιορισμένες γνώσεις και η γλωσσική ανεπάρκεια μέρους των φοιτητών του Τμήματος αποτελούν σοβαρό ζήτημα. Πρέπει να συζητηθεί ευρέως σε επίπεδο Τμήματος και πανεπιστημίων, για να αναζητηθούν τα αίτια και οι τρόποι αντιμετώπισης του φαινομένου.
 - Ο τρόπος και οι μέθοδοι της διδασκαλίας κρίνονται γενικά ικανοποιητικοί. Όμως η δυσκολία προσαρμογής των φοιτητών, ιδίως των πρωτοετών, στον τρόπο μελέτης και εξέτασης της πανεπιστημιακής εκπαίδευσης έχει οδηγήσει σε προβληματισμούς για τη θεραπεία του φαινομένου. Προτείνεται συζήτηση του θέματος στο πλαίσιο της βελτίωσης του προγράμματος και υποβολή προτάσεων για την αντιμετώπιση της γενικότερης υποβάθμισης των θεωρητικών σπουδών.
 - Προσπάθεια βελτίωσης των συνθηκών και της διαδικασίας των εξετάσεων, στο πλαίσιο των δυνατοτήτων του Τμήματος. Ορισμός ειδικής Επιτροπής με τη συμμετοχή προπτυχιακών και

μεταπτυχιακών φοιτητών, για τη μελέτη της παθογένειας του εξεταστικού συστήματος και τη διατύπωση προτάσεων θεραπείας

- Βελτίωση και εντατικοποίηση των διεθνών ανταλλαγών (ERASMUS κλπ.) προς την κατεύθυνση της στενότερης παρακολούθησης των φοιτητών που μετέχουν σε αυτές, απλούστευσης της σχετικής γραφειοκρατίας, διευκόλυνσής τους σε πρακτικά ζητήματα.
- Οργάνωση νέων προγραμμάτων σπουδών, προπτυχιακών και κυρίως μεταπτυχιακών, και σε ξένη γλώσσα, στη βάση πάντως αυστηρά επιστημονικών και εναρμονισμένων με την ελληνική νομοθεσία κανόνων λειτουργίας.
 - ◆ Σημειώνεται ότι το Τμήμα έχει ήδη προχωρήσει στην οργάνωση μεταπτυχιακού προγράμματος στην αγγλική γλώσσα (*MA in Greek and Eastern Mediterranean Archaeology Program*).
- Ενίσχυση της εφαρμογής νέων τεχνολογιών στα μαθήματα, εντατικότερη χρήση των ήδη υφιστάμενων υποδομών.
- Αξιοποίηση εκ μέρους διδασκόντων και διδασκομένων όλων των δυνατοτήτων που προσφέρει το e-class.
- Η προσφορά του Τμήματος προς τους ΚΠΠ φορείς είναι ήδη σημαντική. Προτείνεται ενίσχυση και ανάπτυξη αμοτεροβαρών σχέσεων, ώστε και το Τμήμα να απολαμβάνει τα οφέλη που θα μπορούσαν να του προσφέρουν οι πιο πάνω φορείς.
- Κρίνεται σκόπιμο να επιδιωχθεί παραπέρα ανάπτυξη ερευνητικών συνδέσεων και κοινών προγραμμάτων με απόλυτα συγγενείς επιστημονικούς φορείς όπως τα Ερευνητικά Κέντρα και η Αρχαιολογική Υπηρεσία (και τα επιμέρους τμήματά της, Εφορείες, Μουσεία κλπ.)
- Όπως φαίνεται από την παρουσίαση που προηγήθηκε, το έργο που συντελείται στο Τμήμα είναι σημαντικό, παρά την οικονομική στενότητα και τις εμμένουσες ελλείψεις. Δεν του έχει δοθεί όμως η ανάλογη προβολή στα ΜΜΕ, η οποία θα μπορούσε να λειτουργήσει θετικά σε πολλές παραμέτρους και θα έπρεπε να επιδιωχθεί.

10.2. Διατυπώστε προτάσεις προς δράση από τη Διοίκηση του Ιδρύματος.

- Διεκδίκηση νέων θέσεων ΔΕΠ και έκτακτων θέσεων διδακτικού προσωπικού, η κατανομή των οποίων θα λαμβάνει υπόψη τις ανάγκες και το πλήθος των φοιτητών του Τμήματος.
- Ενίσχυση της έρευνας του Τμήματος μέσω των κονδυλίων του Ειδικού Λογαριασμού Κονδυλίων Έρευνας (ΕΛΚΕ), τα οποία θα κατανέμονται βάσει της επιστημονικής προσφοράς και ποιότητας μεταξύ των πανεπιστημιακών Τμημάτων.
- Στις διαδικασίες χρηματοδότησης της έρευνας μέσω ΕΛΚΕ, αποτελεσματικότερη λειτουργία και δραστική μείωση της γραφειοκρατίας, η οποία, αντί να μειώνεται, έχει διογκωθεί, καθιστώντας σχεδόν απαγορευτική την πρόσβαση σε ερευνητικά προγράμματα.
- Επαρκής στελέχωση των κεντρικών υπηρεσιών του ΕΚΠΑ με σαφείς αρμοδιότητες / Σύσταση ειδικής και επαρκώς στελεχωμένης υπηρεσίας κατά Σχολή ή και Τμήμα προς υποστήριξη των ευρωπαϊκών προγραμμάτων.

- Δημιουργία ειδικής πανεπιστημιακής επιτροπής για τη μελέτη των γνωστικών ή και γλωσσικών αδυναμιών που εμφανίζουν οι φοιτητές σε ικανό τμήμα τους. Κατάθεση προτάσεων για την αντιμετώπιση των σχετικών προβλημάτων.
- Δημιουργία ειδικής πανεπιστημιακής επιτροπής για τη μελέτη των αδυναμιών του συστήματος των εξετάσεων και κατάθεση προτάσεων για την αντιμετώπιση των σχετικών προβλημάτων.
- Θεσμοθέτηση Κεντρικής Υπηρεσίας για την παρακολούθηση της επαγγελματικής εξέλιξης των αποφοίτων των διαφόρων Τμημάτων του Πανεπιστημίου, συναγωγής και επεξεργασίας των δεδομένων, ώστε να υπάρχει διαρκής παρέμβαση προς την Πολιτεία εις όφελος των πτυχιούχων μας, αλλά και συναγωγή αντίστοιχων συμπερασμάτων για τη δομή των σπουδών. Προς την κατεύθυνση αυτή μπορεί να συνεισφέρει ο νέος επίσημος ιστότοπος του ΕΚΠΑ *Alumni*, που απευθύνεται σε όλους τους αποφοίτους του, μεταξύ των οποίων και οι απόφοιτοι του Τμήματός μας.
- Εντατικότερη εκμετάλλευση των κληροδοτημάτων προς την κατεύθυνση της βράβευσης της αριστείας και επαρκής ενημέρωση των φοιτητών μέσω κεντρικής υπηρεσίας ή άλλου φορέα στον οποίο θα μπορούν να απευθύνονται οι ενδιαφερόμενοι.
- Χρηματοδότηση και αναζήτηση χορηγιών για την προώθηση χρονιζόντων έργων (π.χ. Ενιαία Βιβλιοθήκη Φιλοσοφικής).
- Περαιτέρω βελτίωση της διαδικασίας εσωτερικής αξιολόγησης. Παρά τις αρχικές αντιδράσεις μελών του ΔΕΠ και φοιτητών, στην πορεία διαπιστώθηκαν πολλά θετικά στοιχεία της και κυριότατα το γεγονός ότι μέσω αυτής κωδικοποιούνται τα θετικά και αρνητικά σημεία της λειτουργίας του Τμήματος. Η διαδικασία παραμένει ωστόσο περίπλοκη και χρονοβόρος, τα δε μέλη της εκάστοτε ΟΜΕΑ υποχρεούνται να αφιερώνουν σε αυτήν ικανό χρόνο από το κυρίως έργο τους, που είναι η διδασκαλία και η έρευνα. Αναγκαία κρίνεται η δραστική ενίσχυση της ΜΟΔΙΠ του ΕΚΠΑ με επιπλέον προσωπικό, με εξειδικευμένες γνώσεις, που θα υποστηρίξει περαιτέρω την όλη διαδικασία σε επίπεδο Ιδρύματος και Τμημάτων.
- Δραστική παρέμβαση στα κτηριακά και άλλα προβλήματα που εμφανίζουν οι πανεπιστημιακές σχολές –και η Φιλοσοφική Σχολή–, όπως αφισορύπανση και φθορές σε αίθουσες και άλλους χώρους. Αναγκαία είναι η περαιτέρω τεχνική υποστήριξη, ώστε να υπάρχει αποτελεσματική **συντήρηση** των χώρων του κτηρίου (αιθουσών διδασκαλίας, γραφείων και Μουσείου κ.ά.). Καίριο πρόβλημα, που απαιτεί άμεσες και ριζικές λύσεις, είναι αυτό της **καθαριότητας**. Η **φύλαξη** του χώρου και ο φωτισμός, ιδιαίτερα κατά τις απογευματινές ώρες, πρέπει επίσης να βελτιωθούν ουσιαστικά. Βελτίωση χρειάζεται και η **θέρμανση**, ιδίως σε αίθουσες διδασκαλίας και χώρους όπου διεξάγονται σεμινάρια. Μέτρα πρέπει τέλος να δρομολογηθούν για τη βελτίωση των μέσων μαζικής μεταφοράς προς και από την Πανεπιστημιόπολη.
- Αναγκαία είναι η αναβάθμιση της ελλιπούς ασύρματης σύνδεσης (wifi) σε Σπουδαστήρια, καθώς και η παροχή πρόσβασης σε ψηφιακές βιβλιοθήκες για τους μεταπτυχιακούς φοιτητές (Jstor).

10.3. Διατυπώστε προτάσεις προς δράση από την Πολιτεία.

- Η επίτευξη των στόχων του Τμήματος προσκρούει στις γραφειοκρατικές αγκυλώσεις, κυρίως όμως στην **υποχρηματοδότηση των Πανεπιστημίων**, που έχει ως συνέπεια τις ελλείψεις σε διδακτικό, διοικητικό και τεχνικό προσωπικό, την αδυναμία αγοράς βιβλίων και ανανέωσης

συνδρομών σε βάσεις δεδομένων, αλλά και συντήρησης και ανανέωσης του κτηριακού και τεχνολογικού εξοπλισμού που αγοράσθηκε κυρίως με Ευρωπαϊκά προγράμματα, ελλείψεις και προβλήματα σε χώρους κ.ά.

Από την πραγμάτευση στο σχετικό με την έρευνα Κεφάλαιο, έγινε φανερή η σταθερή προσπάθεια των περισσότερων μελών ΔΕΠ του Τμήματος να διατηρήσουν το υψηλό επιστημονικό/ερευνητικό τους προφίλ και τη διεθνή αναγνωρισιμότητα των ιδίων και του Τμήματος, παρά την περιορισμένη ενίσχυση της έρευνας. Η Πολιτεία οφείλει να κατανοήσει τη σημασία του ερευνητικού έργου για το μέλλον της χώρας και, παρά τις γενικότερες αντίξοες συνθήκες, να προχωρήσει σε **γενναία χρηματοδότησή** του.

- Η προσπάθεια του Τμήματος να αποδίδει στην κοινωνία νέους επιστήμονες υψηλού μορφωτικού επιπέδου και με άρτιο επαγγελματικό οπλισμό δυσχεραίνεται και ενίοτε ματαιώνεται από το **πλήθος και το χαμηλό επίπεδο των εισαγομένων εκτός συστήματος Πανελληνίων Εξετάσεων**, με μετεγγραφές, ως ειδικές κατηγορίες κλπ.

Τούτο σημαίνει ότι **επιβάλλεται η αλλαγή του συστήματος εισαγωγής** στα ΑΕΙ, με παράλληλη αναβάθμιση του επιπέδου των Γυμνασιακών/Λυκειακών σπουδών, καθώς και συστηματική προβολή των πολλών άλλων επαγγελματικών επιλογών που έχουν οι νέοι, πέραν της εισαγωγής τους σε Πανεπιστημιακή Σχολή.

- Η θεσμοθέτηση υποτροφιών/δανείων στους φοιτητές, παράλληλα με έγκαιρη και υπεύθυνη ενημέρωση των ενδιαφερομένων.
- Η διαρκής συρρίκνωση των δυνατοτήτων επαγγελματικής απασχόλησης των πτυχιούχων μας, ιστορικών και αρχαιολόγων, δεν συντελεί στην προσέλκυση υψηλού επιπέδου φοιτητών. Θα πρέπει, επομένως, να ληφθούν σοβαρά υπόψη τα διαβήματα και οι προτάσεις που έχουν κατά καιρούς γίνει από το Τμήμα προς τα όργανα της Πολιτείας, ώστε να κατοχυρωθούν και να διευρυνθούν τα επαγγελματικά δικαιώματα των πτυχιούχων μας στην Αρχαιολογική Υπηρεσία, στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, σε ερευνητικά κέντρα, στη Δημόσια Διοίκηση.
- Κατά την προηγούμενη Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης είχαν υποβληθεί τα αιτήματα για αύξηση των θέσεων των καθηγητών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, εξασφάλιση του αδιαβλήτου των διαγωνισμών για την κατάληψη θέσεων στην Αρχαιολογική Υπηρεσία και ευρύτερα στο Δημόσιο, διενέργεια των σχετικών διαγωνισμών σε τακτά περιοδικά διαστήματα, ώστε να είναι δυνατός ο προγραμματισμός εκ μέρους και των πτυχιούχων του Τμήματός μας.

Τα αιτήματα αυτά κατά την τελευταία επταετία όχι μόνο παραμένουν σε ισχύ, αλλά έχουν γίνει ακόμη πιο επιτακτικά. Στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, αντί για αύξηση των θέσεων, κατά το χρονικό αυτό διάστημα δεν έχει διενεργηθεί διαγωνισμός για την πρόσληψη νέων εκπαιδευτικών μέσω ΑΣΕΠ, ενώ στην Αρχαιολογική Υπηρεσία οι θέσεις αρχαιολόγων είναι, σχεδόν στο σύνολό τους, βραχείας και ορισμένης διάρκειας, κυρίως δε προέρχονται από ΕΣΠΑ.

Πάντως, ως θετικό στοιχείο των τελευταίων αυτών ετών, μετά το 2011, κρίνεται το ισχύον σύστημα προσλήψεων μέσω ΑΣΕΠ, με βάση διαφανή μοριοδότηση.

- Παρά τις δύσκολες γενικές συνθήκες, η **μισθολογική αναβάθμιση** των αρχαιολόγων και των καθηγητών Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, που διδάσκουν τα μαθήματα των γνωστικών μας αντικειμένων, θα δημιουργήσει βελτιωμένες επαγγελματικές προοπτικές για τους πτυχιούχους

του Τμήματος και θα οδηγήσει αυτόματα στην αναβάθμιση του επιπέδου των υποψηφίων που επιδιώκουν την εισαγωγή στο Τμήμα μας, με αντίστοιχη άνοδο της στάθμης των σπουδών.

- Διατήρηση του ισχύοντος νομοθετικού πλαισίου περί την Παιδαγωγική και Διδακτική Επάρκεια, βάσει του οποίου οι απόφοιτοί μας την εξασφαλίζουν από το πτυχίο τους, χωρίς περαιτέρω σπατάλη χρόνου και χρήματος, και μάλιστα στα δύσκολα χρόνια της κρίσης που διανύουμε.
- Μείωση της γραφειοκρατίας κατά τη διαδικασία αξιολόγησης προτάσεων ερευνητικών ευρωπαϊκών προγραμμάτων.
- Εξασφάλιση της στοιχειώδους ηρεμίας και αισθήματος ασφαλείας στους πανεπιστημιακούς χώρους που αποτελούν προϋποθέσεις για την επιτυχή διεξαγωγή της εκπαιδευτικής διαδικασίας.
- Συνεχής και συστηματική συμμετοχή και ενημέρωση των Πανεπιστημίων στα σχέδια μεταβολών της Πολιτείας στην Ανώτατη Παιδεία και συνεπής αξιοποίηση ενός αντίστοιχου ουσιαστικού διαλόγου.
- Ειδικά για το Τμήμα, συμμετοχή στις Επιτροπές για τη διδασκαλία της Ιστορίας στη σχολική εκπαίδευση.
- Χάραξη και τήρηση ρεαλιστικών και λειτουργικών χρονοδιαγραμμάτων κατά την εφαρμογή οποιασδήποτε μεταρρυθμιστικής προσπάθειας ή προσαρμογής σε ευρωπαϊκά δεδομένα.

ΤΟ ΤΜΗΜΑ ΚΑΙ Η ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Το τελευταίο μέρος της παρούσας Έκθεσης Εξωτερικής Αξιολόγησης (2009-2016) αφιερώνεται στις θέσεις του Τμήματος αναφορικά με την Έκθεση Εξωτερικής Αξιολόγησης του 2010 και τον βαθμό προσαρμογής του στα πορίσματά της.

Σημειώνεται ότι οι παρατηρήσεις των εξωτερικών αξιολογητών μελετήθηκαν από το Τμήμα με ιδιαίτερη προσοχή. Αρκετές από αυτές έχουν ήδη υιοθετηθεί, ορισμένες κρίνεται ότι δεν συνάδουν με συλλογικές θέσεις του Τμήματος, ενώ η υλοποίηση άλλων προτάσεων εξαρτάται από αποφάσεις της Πολιτείας και θεωρείται ότι δεν είναι εφαρμόσιμες, τουλάχιστον επί του παρόντος, υπό τις παρούσες συνθήκες κρίσης.

Συγκεκριμένα και με βάση στοιχεία που ήδη έχουν παρουσιαστεί παραπάνω, στους οικείους τοπους, αναφέρονται συγκεντρωτικά τα ακόλουθα, σχετικά τόσο με τα θετικά όσο και τα αρνητικά στοιχεία που επισήμαναν οι εξωτερικοί αξιολογητές:

Θετικά Σημεία του Τμήματος, κατά τους εξωτερικούς αξιολογητές, και σχετικά σχόλια του Τμήματος

- *Το διδακτικό προσωπικό θεωρήθηκε ότι είναι υψηλού επιπέδου και εργάζεται πέραν των πρακτικών δυνατοτήτων και των υποδομών του Τμήματος για την εξυπηρέτηση των φοιτητών και των στόχων του Προγράμματος Σπουδών.*
- *Η επιστημονική δραστηριότητα του Τμήματος κρίθηκε σημαντική, με διεθνείς διαστάσεις*
- *Το πρόγραμμα προπτυχιακών σπουδών του Τμήματος στην Ιστορία και την Αρχαιολογία και Ιστορία της Τέχνης σε γενικές γραμμές αξιολογήθηκε ως συνεκτικό, σφαιρικό, ευρύ και πολύπλευρο, με εκπαιδευτικούς στόχους τους διατυπωμένους με σαφήνεια.*
- *Εξίσου θετικά αξιολογήθηκαν και τα τρία μεταπτυχιακά προγράμματα του Τμήματος.*
- *Με βάση την Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης του Τμήματος και τη γνώμη φοιτητών, έχει εξαρθεί η ποιότητα και το επίπεδο εκσυγχρονισμού του διδακτικού έργου.*

Το Τμήμα εκφράζει την ικανοποίησή του για τις κρίσεις αυτές.

Σε συνέχεια αυτών, κατά την τελευταία επταετία, παρά τις αντίξοες συνθήκες, κοινός στόχος των μελών του υπήρξε η διατήρηση αλλά και η ενίσχυση του υψηλού επιπέδου διδακτικού και επιστημονικού έργου του.

Αρνητικά Σημεία του Τμήματος, κατά τους εξωτερικούς αξιολογητές, και σχετικά σχόλια του Τμήματος

- *Δυσλειτουργίες, που απορρέουν κυρίως από τα τεράστια φοιτητικά ακροατήρια, την προβληματική αναλογία διδασκόντων-διδασκομένων λόγω του υψηλού αριθμού εγγεγραμμένων φοιτητών αλλά και της μείωσης του αριθμού διδασκόντων λόγω αφυπηρητήσεων και μη αντικατάστασής τους.*
- *Το απογοητευτικά χαμηλό παιδευτικό επίπεδο μέρους των φοιτητών, ιδιαίτερα εκείνων που δεν είχαν θέσει τις σπουδές στο Τμήμα μεταξύ των κύριων επιλογών τους, αλλά εισήχθησαν σε αυτό*

λόγω του ισχύοντος συστήματος εισαγωγής στα ΑΕΙ ή μετεγγράφησαν από άλλα Πανεπιστήμια της χώρας με συχνό αποτέλεσμα την αδυναμία έγκαιρης ολοκλήρωσης των σπουδών τους.

Το Τμήμα συμμερίζεται απολύτως τις παρατηρήσεις αυτές, ενώ και το ίδιο έχει αναδείξει τα σχετικά ζητήματα με διαδοχικά υπομνήματα, ψηφίσματα, δημοσιεύματα ή και με παραστάσεις στους αρμόδιους φορείς. Επιπλέον έχει προβεί σε συγκεκριμένες ενέργειες για τη θεραπεία τους στο μέτρο των αρμοδιοτήτων και δυνατοτήτων του. Μεταξύ άλλων:

(α) έχει μειώσει τον προτεινόμενο αριθμό εισαγομένων φοιτητών του, παρότι αυτό μελλοντικά μπορεί να προκαλέσει προβλήματα στη χρηματοδότηση και στις εγκρινόμενες θέσεις διδακτικού και διοικητικού προσωπικού.

(β) έχει ζητήσει εγγράφως τον περιορισμό των μετεγγραφών από περιφερειακά πανεπιστήμια φοιτητών με κατά τεκμήριο πολύ χαμηλότερο εκπαιδευτικό επίπεδο από αυτό των κανονικώς εισαχθέντων στο Τμήμα.

(γ) έχει αναλάβει πρωτοβουλίες για τη σύνδεση Τριτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, με παράδειγμα την οργάνωση του επιμορφωτικού προγράμματος για καθηγητές Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης «Ιστορίας Επίσκεψις».

- Υπερβολικός φόρτος εργασίας για τους φοιτητές ο οποίος αποτυπώνεται σε μεγάλο αριθμό μαθημάτων για τη λήψη πτυχίου και πολύωρες παρακολούθησεις κατά μάθημα. Για την αντιμετώπιση των αρνητικών σημείων οι εξωτερικοί αξιολογητές, μεταξύ άλλων, πρότειναν μέτρα για τη βελτίωση της διδασκαλίας, σε σύνδεση με τη δομή του προγράμματος σπουδών, όπως: α) τη μετατροπή των μαθημάτων από τετράωρα σε τρίωρα β) τη μείωση του αριθμού των μαθημάτων και, συνακολούθως, των ωρών διδασκαλίας, γ) την ενίσχυση των μαθημάτων επιλογής, και μάλιστα των σεμιναριακών.

Το Τμήμα έκανε δεκτή την προτροπή των εξωτερικών αξιολογητών για την εφαρμογή των τριώρων μαθημάτων, που ήταν και δική του πρόθεση από τη δεκαετία του 2000. Το 2010 προέβη σε αναθεώρηση του προγράμματος σπουδών του, με κύριο στοιχείο την εισαγωγή τριώρων αντί των έως τότε ισχυόντων τετράωρων μαθημάτων, την ακόμη πιο οργανική ένταξη στο πρόγραμμα νέων γνωστικών αντικειμένων, την αύξηση του αριθμού των επιλεγόμενων μαθημάτων, μεταξύ των οποίων οι φοιτητές μπορούν να επιλέξουν και σεμιναρικά μαθήματα πλέον των δυο υποχρεωτικών για τη λήψη του πτυχίου τους. Με βάση τα παραπάνω, ο αριθμός των μαθημάτων αυξήθηκε από 42 (τετράωρης διδασκαλίας την εβδομάδα) σε 52 (τρίωρης διδασκαλίας την εβδομάδα).

Ωστόσο, πρέπει να υπογραμμισθεί ότι στα 52 μαθήματα περιλαμβάνονται και αυτά που παρέχουν στους φοιτητές την Παιδαγωγική και Διδακτική Επάρκεια από το πτυχίο του Τμήματος, χωρίς την ανάγκη προσφυγής τους σε επιπρόσθετα, εξωτερικά προγράμματα ενός και δύο ετών, μετά την αποφοίτησή τους. Επιπλέον δε, παρά την αύξηση των μαθημάτων, οι διδακτικές ώρες για τη λήψη του πτυχίου μειώθηκαν κατά 12, δηλαδή από 164 σε 156.

Παρά ταύτα, το Τμήμα αναγνωρίζει τον φόρτο εργασίας των φοιτητών του και εξετάζει σοβαρά την προοπτική περαιτέρω μείωσης των μαθημάτων του προγράμματος σπουδών του στο άμεσο μέλλον.

- Οι εξωτερικοί αξιολογητές θεώρησαν ότι το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος, παρά την πρόοδο των τελευταίων ετών, παραμένει ελληνοκεντρικό.

Το Τμήμα όντως καλλιεργεί –και επιτυχώς– την έρευνα και τη διδασκαλία της ελληνικής Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης. Ωστόσο, δεν συμερίζεται την άποψη για τον ελληνοκεντρισμό του προγράμματός του, στην περιορισμένη έννοια του όρου.

Ο ελληνικός κόσμος στα περισσότερα σχετικά μαθήματα και στο ερευνητικό έργο των μελών του προσεγγίζεται σφαιρικά, με επιστημονική εμβάθυνση, αλλά και με πλήρη ένταξή του σε ευρύτερα ιστορικά-αρχαιολογικά συμφραζόμενα, ενώ τα γνωστικά αντικείμενα αρκετών μελών του Τμήματος, ιδίως των τελευταίων δεκαετιών, έχουν διαφορετικό περιεχόμενο. Ενδεικτικά αναφέρονται: Ρωμαϊκή Ιστορία, Μεσαιωνική Ιστορία της Δύσης, Πρώιμη Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία, Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία, Ιστορία της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, Ιστορία του Μεταπολεμικού Κόσμου, Αρχαίοι Πολιτισμοί της Ανατολικής Μεσογείου, Ρωμαϊκή Αρχαιολογία, Ευρωπαϊκή Τέχνη, Ιστορία και Θεωρία της Ιστοριογραφίας, Θεωρητική Αρχαιολογία, Μουσειολογία, ενώ διδάσκεται και μάθημα Παγκόσμιας Ιστορίας.

Σε κάθε περίπτωση, το Τμήμα έχει καταβάλει μεγάλες προσπάθειες για την ενίσχυση και ανανέωση του Προγράμματος Σπουδών και θα τις συνεχίσει, παρότι εδώ και έτη, όπως έχει τονισθεί, όχι μόνο δεν δίδονται τακτικές νέες θέσεις στα ΑΕΙ, αλλά και δεν πληρούνται οι θέσεις των για διαφόρους λόγους αποχωρούντων μελών ΔΕΠ.

- Σχετικά με τη συμπίληψη στο πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος μαθημάτων Φιλολογίας και Παιδαγωγικών, σε σύνδεση με την κύρια επαγγελματική απασχόληση των αποφοίτων του ως εκπαιδευτικών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση του κλάδου «ΠΕ Φιλολόγων», πρόταση των εξωτερικών αξιολογητών υπήρξε η δημιουργία ειδικού κλάδου εκπαιδευτικών Ιστορίας και ο συνακόλουθος περιορισμός του κύριου προγράμματος σπουδών σε μαθήματα Ιστορίας και Αρχαιολογίας.

Ως προς τη δημιουργία αυτόνομου κλάδου Ιστορικών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, το ζήτημα έχει απασχολήσει επί μακρό το Τμήμα. Αιτιολογημένη θέση του αποτελεί το ότι στις παρούσες συνθήκες δεν υπάρχουν οι κατάλληλες αντικειμενικές προϋποθέσεις για μια τέτοια επιλογή. Ενδεικτικό δε είναι ότι τα τελευταία χρόνια, με απόφαση της Πολιτείας, η διδασκαλία του μαθήματος της Ιστορίας ανατίθεται συστηματικά σε εκπαιδευτικούς διαφόρων κλάδων (θεολόγους, καθηγητές ξένων φιλολογιών κ.ά.) προς συμπλήρωση του ωραρίου τους. Δηλαδή η ανάθεση δεν περιορίζεται καν εντός του γενικού κλάδου εκπαιδευτικών «ΠΕ02 Φιλολόγων», στους οποίους συμπεριλαμβάνονται και οι απόφοιτοι Τμημάτων Ιστορίας και Αρχαιολογίας ως πλέον αρμόδιοι να διδάξουν την Ιστορία, σύμφωνα και με διαδοχικά αιτήματα του Τμήματος.

Ας τονισθεί επιπροσθέτως ότι:

(α) τα φιλολογικά μαθήματα δεν αποβλέπουν μόνο στην επαγγελματική κατοχύρωση των αποφοίτων του Τμήματος, αλλά προσφέρουν αναγκαίες γνώσεις για την καλλιέργεια σε σταθερές βάσεις των επιστημών της Ιστορίας και της Αρχαιολογίας.

(β) η ύπαρξη μαθημάτων παιδαγωγικής στο πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος έχει μακρά παράδοση. Ως επιλογή δικαιώθηκε και έγινε ακόμη πιο επιτακτική μετά την πρόσφατη νομοθεσία για την Παιδαγωγική Διδακτική Επάρκεια ως προϋπόθεση απασχόλησης στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, που, όπως επανειλημμένως έχει αναφερθεί, παρέχεται στους αποφοίτους του Τμήματος από το πτυχίο του.

- *Εν κατακλείδι, οι εξωτερικοί αξιολογητές εκφράζουν την εκτίμησή τους για την επιστημονική και διδακτική παρουσία του Τμήματος, ενώ παράλληλα κρίνουν ότι οι αρνητικοί παράγοντες που έχουν επισημάνει δεν επιτρέπουν στο Τμήμα να αξιοποιήσει πλήρως τις δυνατότητες και τα πλεονεκτήματά του, έτσι ώστε να αποκτήσει ηγετικό ρόλο στα ακαδημαϊκά πράγματα. Ωστόσο, πάντοτε κατά τη γνώμη τους, οι αρνητικοί αυτοί παράγοντες δεν οφείλονται στο ίδιο το Τμήμα, αλλά σε κρατικές πολιτικές, σε θεσμικές πραγματικότητες και σε κοινωνικούς λόγους.*

ΣΥΝΟΨΗ

Κατά τα ακαδημαϊκά έτη 2009-2010 έως και 2015-2016, το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας δοκιμάστηκε από σοβαρά και πολύμορφα προβλήματα, σε άμεση σύνδεση με την κρίση των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων και γενικότερα της ελληνικής κοινωνίας των τελευταίων χρόνων. Ενδεικτικά και μόνο, αναφέρονται το ρευστό, μεταβαλλόμενο και συχνά ασαφές θεσμικό πλαίσιο με διαδοχικούς και, κατά περίπτωση, παράλληλα ισχύοντες νόμους, η αυξανόμενη μείωση ή γήρανση του διδακτικού-ερευνητικού προσωπικού λόγω της μη αναπλήρωσης αποχωρησάντων μελών ΔΕΠ και της από έτη μη διάθεσης νέων θέσεων, το πλήγμα από τη διαθεσιμότητα των διοικητικών υπαλλήλων έως την τελική επιστροφή τους, η ανορθολογική αριθμητική αύξηση των φοιτητών του Τμήματος με αποφάσεις της Πολιτείας, η δραματική μείωση των οικονομικών πόρων για τις λειτουργικές ανάγκες και την έρευνα, η παύση αγοράς βιβλίων, λόγω οικονομικών, νομικών και άλλων παραγόντων, που επιδεινώθηκαν κατά την ουσιαστική αναστολή της λειτουργίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών τους πρώτους μήνες του ακαδημαϊκού έτους 2013-2014, τα κτηριακά προβλήματα και ο μη ανανεούμενος ηλεκτρονικός εξοπλισμός, τα φαινόμενα εντάσεων, σε ορισμένες περιπτώσεις και βίας, στον πανεπιστημιακό χώρο.

Σε αυτό το κλίμα, το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας, μεταξύ άλλων,

- ❖ εκπλήρωσε το πολυσχιδές διδακτικό του έργο, προπτυχιακό και μεταπτυχιακό, στο πλαίσιο του Τμήματος αλλά και με την προσφορά πολυάριθμων μαθημάτων Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης προς άλλα Τμήματα της Φιλοσοφικής Σχολής και άλλων Σχολών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, προβαίνοντας παράλληλα σε, σύμφωνες με τις απαιτήσεις των καιρών, αναμορφώσεις του προγράμματος σπουδών του
- ❖ παρείχε ουσιαστικά επιστημονικά εφόδια στους φοιτητές του και ενίσχυσε τις αναγκαίες σήμερα πρακτικές ασκήσεις και τη σύνδεση της διδασκαλίας με τις Νέες Τεχνολογίες
- ❖ διασφάλισε έτι περαιτέρω την επαγγελματική κατοχύρωση των αποφοίτων του με την εκ του πτυχίου του απόδοση σε αυτούς της Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας και με παρεμβάσεις για την επαγγελματική θέση των αρχαιολόγων
- ❖ ανταποκρίθηκε στις πάγιες αλλά και στις αυξημένες έκτακτες διοικητικές υποχρεώσεις της περιόδου, συμβάλλοντας, επιπλέον, ενεργά στην επιτυχή ολοκλήρωση έργων μεγάλης κλίμακας, στα όρια του Τμήματος αλλά και ευρύτερων οργάνων, όπως η Κοσμητεία και η Σύγκλητος (ενδεικτικά: κατάρτιση των Μητρώων Εκλεκτόρων)
- ❖ εμφάνισε πλούσιο ερευνητικό έργο σε επίπεδο μελών του και συνεργατικών τμηματικών δράσεων, καθώς και μια εντυπωσιακή ποιοτικά και σε αριθμητικά μεγέθη τμηματική επιστημονική δραστηριότητα, με διεθνή διάσταση (συνέδρια, επιστημονικές συναντήσεις, εκδόσεις)
- ❖ εξακολούθησε να καλλιεργεί τις διεθνείς επιστημονικές σχέσεις του
- ❖ ενίσχυσε την αφιλοκερδή σύνδεσή του με την κοινωνία: συνέχιση της από έτη δωρεάν προσφοράς μαθημάτων στην ελληνική επικράτεια για το ευρύ κοινό, θέσπιση μεγάλων επιμορφωτικών προγραμμάτων προς τους καθηγητές της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης στην Αθήνα και την ελληνική περιφέρεια (δωρεάν), εγκαινίαση κύκλων διαλέξεων προς το ευρύ κοινό (με δίδακτρα προοριζόμενα αποκλειστικά για την κάλυψη διδακτικών και ερευνητικών αναγκών του Τμήματος) καθώς και προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης
- ❖ έλαβε θέση συναινετική, αλλά και καθαρή και παρεμβατική στα κρίσιμα πανεπιστημιακά και κοινωνικά ζητήματα των τελευταίων ετών, με λόγο και πράξεις.

Η εικόνα του Τμήματος κατά τα τελευταία επτά έτη είναι έργο όλων των μελών του, διδασκόντων-διδασκουσών, διοικητικών και άλλων στελεχών και φοιτητών-φοιτητριών· πολλά δε οφείλει στη σύμπνοια, τις κοινές στοχεύσεις και αξίες, την ουσιαστική ακαδημαϊκή ελευθερία, που εδώ και αρκετά χρόνια καλλιεργήθηκαν συστηματικά και συνειδητά στους κόλπους του Τμήματος, μέσα από σύνθετες εσωτερικές διεργασίες και σε συνεχή διάλογο με το ευρύτερο πολιτικοκοινωνικό περιβάλλον, στο πλαίσιο της Φιλοσοφικής Σχολής και του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

11. Πίνακες

Οι πίνακες που ακολουθούν παρατίθενται σε οριζόντια διάταξη σελίδας.

Πίνακας 11-1 Εξέλιξη του προσωπικού του Τμήματος

		2015		2014		2013		2012		2011	
		A	Θ	A	Θ	A	Θ	A	Θ	A	Θ
Καθηγητές	Σύνολο	3	9	2	11	3	10	3	10	3	13
	Από εξέλιξη	1	0	0	0	0	2	0	0	0	0
	Νέες προσλήψεις	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Συνταξιοδοτήσεις	0	1	1	0	0	2	0	3	2	0
	Παραιτήσεις	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0
Αναπληρωτές καθηγητές	Σύνολο	5	6	5	4	2	3	2	4	2	4
	Από εξέλιξη	1	2	3	1	0	2	0	0	0	0
	Νέες προσλήψεις	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Συνταξιοδοτήσεις	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	Παραιτήσεις	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0
Επικουροι καθηγητές	Σύνολο	9	10	4	11	8	12	6	11	7	8
	Από εξέλιξη	6	0	0	0	1	1	0	2	0	0
	Νέες προσλήψεις	0	0	0	1	1	1	0	1	0	0
	Συνταξιοδοτήσεις	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Παραιτήσεις	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Λέκτορες	Σύνολο	1	4	8	3	7	4	7	4	7	5
	Νέες προσλήψεις	0	0	0	0	1	1	1	1	0	0
	Συνταξιοδοτήσεις	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Παραιτήσεις	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
Μέλη ΕΕΔΙΠ	Σύνολο	3	2	5	2	0	2	2	0	3	2
Διδάσκοντες επί συμβάσει	Σύνολο	0	0	0	0	0	0	0	0	0.5	0.5
Τεχνικό προσωπικό εργαστηρίων	Σύνολο	0	3	0	3	5	0	1	4	1	4
Διοικητικό Προσωπικό	Σύνολο	8	9	8	10	20	0	8	12	3	13

Πίνακας 11-2.1 Εξέλιξη των εγγεγραμμένων φοιτητών του Τμήματος σε κανονικά έτη φοίτησης

	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016
Προπτυχιακοί	1.432	1.247	812	1.099	1.134
Μεταπτυχιακοί	150	169	168	189	195
Διδακτορικοί	279	265	261	255	245

Πίνακας 11-2.2 Εξέλιξη των εισερχομένων προπτυχιακών φοιτητών του Τμήματος

Ακαδημαϊκό Έτος	Εισαγωγικές εξετάσεις	Κατατακτήριες εξετάσεις	Μετεγγραφές - Κοινωνικά κριτήρια	Αλλοδαποί φοιτητές
2015-2016	192	24	83	6
2014-2015	146	17	144	5
2013-2014	219	14	79	1
2012-2013	197	15	69	5
2011-2012	252	13	4	7

Πίνακας 11-3. Εξέλιξη του αριθμού αιτήσεων, προσφορών θέσεων από το Τμήμα, εισακτέων (εγγραφών) και αποφοίτων στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών (ΜΠΣ)**ΠΜΣ: Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης**

Ακαδημαϊκό Έτος	Αιτήσεις Πτυχιούχων του Τμήματος	Αιτήσεις Πτυχιούχων άλλων Τμημάτων	Συνολικός αριθμός προσφερόμενων θέσεων	Συνολικός αριθμός εγγραφέντων	Συνολικός αριθμός αποφοίτων	Αλλοδαποί φοιτητές (εκτός προγραμμάτων ανταλλαγών)	Διαγραφέντες	Κανονική διάρκεια σπουδών (σε εξάμηνα)
2015-2016	99	42	56	56	31	1	8	4
2014-2015	115	46	75	70	36	1	1	4
2013-2014	102	44	48	48	47	1	0	4
2012-2013	96	23	37	35	65	0	44	4
2011-2012	75	29	37	28	83	0	0	24

ΠΜΣ: Διαχείριση Μνημείων: Αρχαιολογία, Πόλη και Αρχιτεκτονική

Ακαδημαϊκό Έτος	Αιτήσεις Πτυχιούχων του Τμήματος	Αιτήσεις Πτυχιούχων άλλων Τμημάτων	Συνολικός αριθμός προσφερόμενων θέσεων	Συνολικός αριθμός εγγραφέντων	Συνολικός αριθμός αποφοίτων	Αλλοδαποί φοιτητές (εκτός προγραμμάτων ανταλλαγών)	Διαγραφέντες	Κανονική διάρκεια σπουδών (σε εξάμηνα)
2015-2016	11	12	20	18	9	0	0	4
2014-2015	12	18	20	20	11	0	0	4

2013-2014	14	16	20	16	8	0	0	4
2012-2013	8	15	20	12	8	0	0	4
2011-2012	5	15	20	12	12	0	0	24

ΠΜΣ: Μουσειακές Σπουδές

Ακαδημαϊκό Έτος	Αιτήσεις Πτυχιούχων του Τμήματος	Αιτήσεις Πτυχιούχων άλλων Τμημάτων	Συνολικός αριθμός προσφερόμενων θέσεων	Συνολικός αριθμός εγγεγραμμένων	Συνολικός αριθμός αποφοίτων	Αλλοδαποί φοιτητές (εκτός προγραμμάτων ανταλλαγών)	Διαγραφέντες	Κανονική διάρκεια σπουδών (σε εξάμηνα)
2015-2016	9	60	20	17	14	0	0	4
2014-2015	20	39	20	18	16	0	0	4
2013-2014	30	53	15	15	15	0	0	4
2012-2013	18	68	15	15	7	0	0	4
2011-2012	17	67	16	16	15	0	0	24

Πίνακας 11-4. Εξέλιξη του αριθμού αιτήσεων, προσφορών θέσεων από το Τμήμα, εισακτέων (εγγραφών) και αποφοίτων στο Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών

Ακαδημαϊκό Έτος	Αιτήσεις Πτυχιούχων του Τμήματος	Αιτήσεις Πτυχιούχων άλλων Τμημάτων	Αιτήσεις Πτυχιούχων άλλων Ιδρυμάτων	Συνολικός αριθμός προσφερόμενων θέσεων	Συνολικός αριθμός εγγραφέντων	Συνολικός αριθμός αποφοίτων	Διαγραφέντες	Μέση διάρκεια σπουδών
2015-2016	20	0	10	24	24	27	26	4
2014-2015	30	5	10	45	45	27	15	5.4
2013-2014	26	0	11	37	37	30	13	6.8
2012-2013	24	2	13	0	35	24	0	7
2011-2012	26	18	5	0	44	36	0	7.6

Πίνακας 11-5.1 Μαθήματα Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών

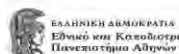

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικό και Καποδιστριακό
Πανεπιστήμιο Αθηνών

Ανάλυση μαθημάτων προγράμματος σπουδών Ακαδημαϊκού έτους 2015-2016
Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας

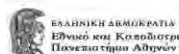
Ανάλυση μαθημάτων προγράμματος σπουδών Ακαδημαϊκού έτους 2015-2016

Επίπεδο Σπουδών	Τίτλος Μαθήματος	Κωδικός Μαθήματος	Μονάδες Πιστοποίησης ECTS	Κατηγορία Μαθήματος	Διάρκεια σε Ώρες/εβδομάδα	Υποσέλιδο Μαθήματος	Σελίδων Οδηγού Σπουδών	Επιπελάκια Νότα και Βαθμίδα	Συνεργείς & Βαθμίδα	Πολυαπλή Βιβλιογραφία	Χρήση Εκπαιδευτικών Μέσων	Επάρκειση Εκπαιδευτικών Μέσων	Αριθμός φοιτητών που εγγράφηκαν στο μάθημα	Αριθμός Φοιτητών που συμμετείχαν στις εξετάσεις	Αριθμός Φοιτητών που πέτυχαν εξαιτίας στην κανονική ή επαναληπτική εξέταση	Αξιολογήθηκε από τους Φοιτητές	Τύπος Μαθήματος	Ώρες διδασκαλίας ανά εβδομάδα	Προσπελάσιμα μαθήματα	Προσπελάσιμα τρέχον ακαδημαϊκό έτος
1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ	61Π03	5	Υποχρεωτικό	1	http://eclass.uoa.gr/courses/ARCH309/	69	Ευθυμίου Μαρία (Αναπληρωτής Καθηγήτριας)		Ναι	Ναι	Ναι	761	590	206		Υποβάθρου	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1, Άσκηση Υπαίθρου: 1		Ναι
1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ	61Π04	5	Υποχρεωτικό	1	http://eclass.uoa.gr/courses/ARCH289/	69	Καραμανωλάκης Βαγγέλης (Λέκτορας)		Ναι	Ναι	Ναι	431	331	256		Υποβάθρου	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1		Ναι
1	ΑΡΧΑΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ I	61Π10	5	Υποχρεωτικό	1		69-70	Φομά Σελήνη (Αναπληρωτής Καθηγήτριας)		Ναι	Ναι	Ναι	555	162	113		Υποβάθρου	Θεωρία: 3		Ναι
1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ	61ΙΑ04	5	Υποχρεωτικό	1	http://eclass.uoa.gr/courses/ARCH284/	86	Παλαδάτος Γιάννης (Επίκουρος Καθηγήτριας)		Ναι	Ναι	Ναι	451	309	236	Ναι	Υποβάθρου	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1, Άσκηση Υπαίθρου: 1		Ναι
1	ΚΛΑΣΣΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ Α	61ΙΑ11	5	Υποχρεωτικό	1	http://eclass.uoa.gr/courses/ARCH246 , http://eclass.uoa.gr/courses/ARCH280/	87	Πλάντζος Δημήτρης (Επίκουρος Καθηγήτριας)		Ναι	Ναι	Ναι	662	452	309	Ναι	Υποβάθρου	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1, Άσκηση Υπαίθρου: 1		Ναι

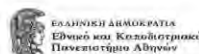

Ανάλυση μαθημάτων προγράμματος σπουδών Ακαδημαϊκού έτους 2015-2016
Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας

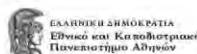
1	ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛ.ΦΙΛ ΟΛ. Ι	61ΦΑ03	3.5	Υποχρεω τικό	1		49	Καρβούν η Αικατερι νη-Νίνα (Λέκτορας)		Ναι	Ναι	Ναι	663	401	245	Ναι		Θεωρία: 3		Ναι
2	ΑΡΧΑΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ II	61Π11	5	Υποχρεω τικό	1	http://eclass.uoa.gr/courses/AR/CH538/	79	Ανεξίτη Σοφία (Ε πίκουρος Καθηγητ ής)		Ναι	Ναι	Ναι	827	445	270	Ναι	Υποβάθρ ου	Θεωρία: 3, Εργαστ ήριο: 1		Ναι
2	ΜΕΣΑΙΩ ΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΔΥΣΕΩΣ Α	61Π12	5	Υποχρεω τικό	1	http://eclass.uoa.gr/courses/AR/CH101/	79	Ντούρου- Ηλιοπούλ ου Μαρία (Καθηγη τής). Γιαντσί- Μελετιάδ η Νικολέττ α (Αναπλ ηρωτής Κ αθηγητής)		Ναι	Ναι	Ναι	582	343	270	Ναι	Υποβάθρ ου	Θεωρία: 3, Εργαστ ήριο: 1		Ναι
2	ΠΡΟΙΣΤΟ ΡΙΚΗ ΑΡ ΧΑΙΟΛΟ ΓΙΑ Α	61ΙΑ02	5	Υποχρεω τικό	1	http://eclass.uoa.gr/courses/AR/CH423/ , http://eclass.uoa.gr/courses/AR/CH361/ , http://eclass.uoa.gr/courses/AR/CH166/	102	Χασιακού Αφροδίτη (Λέκτορας)		Ναι	Ναι	Ναι	522	342	270	Ναι	Υποβάθρ ου	Θεωρία: 3, Εργαστ ήριο: 1, Άσκηση Υπαίθρου : 1		Ναι
2	ΚΛΑΣΣΙ ΚΗ ΑΡΧ ΑΙΟΛΟΓΙ Α Β	61ΙΑ12	5	Υποχρεω τικό	1	http://eclass.uoa.gr/courses/AR/CH425/ , http://eclass.uoa.gr/courses/AR/CH210/	103	Κατάκης Στυλιανό ς (Επικό υρος Καθ ηγητής)		Ναι	Ναι	Ναι	824	616	518	Ναι	Υποβάθρ ου	Θεωρία: 3, Εργαστ ήριο: 1, Άσκηση Υπαίθρου : 1		Ναι

Ανάλυση μαθημάτων προγράμματος σπουδών Ακαδημαϊκού έτους 2015-2016
 Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας

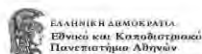
2	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ	61ΙΑ17	5	Υποχρεωτικό	1	http://eclass.uoa.gr/courses/ARCH426/	105	Παυλόπουλος Δημήτρης (Επίκουρος Καθηγητής)		Ναι	Ναι	Ναι	340	184	158	Ναι	Υποβάθρου	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1		Ναι
2	ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ Ι	61ΦΛ03	3,5	Υποχρεωτικό	1			Παπαϊωάννου Σοφία (Αναπληρωτής Καθηγητής)		Ναι	Ναι	Ναι	761	659	264	Ναι	Υποβάθρου	Θεωρία: 3		Ναι
2	ΑΡΧΕΙΑΚΕΣ ΠΗΓΕΣ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΑ	61ΣΠ02	6	Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν	1		81	ΕΥΘΥΜΙΟΥ ΜΑΡΙΑ (Αναπληρωτής Καθηγήτριας)		Ναι	Ναι	Ναι	4	2	2	Ναι		Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1		Ναι
3	ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ Ι	61Π13	5	Υποχρεωτικό	1	http://eclass.uoa.gr/courses/ARCH103/ , http://eclclass.uoa.gr/courses/ARCH188/	84-85	Χρήστου Ειρήνη (Επίκουρος Καθηγήτριας)		Ναι	Ναι	Ναι	664	424	265	Ναι	Υποβάθρου	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1		Ναι
3	ΙΣΤΟΡΙΑ ΝΕΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ Α	61Π17	5	Υποχρεωτικό	1	http://eclass.uoa.gr/courses/ARCH199/	70	Κατσιαρδή Όλγα (Καθηγήτριας), Σειρινίδου Βάσω (Επίκουρος Καθηγήτριας)		Ναι	Ναι	Ναι	741	488	229	Ναι	Υποβάθρου	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1		Ναι
3	ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ Α	61ΙΑ13	5	Υποχρεωτικό	1	http://eclass.uoa.gr/courses/ARCH272/	88	Πετρίδης Πλάτων (Επίκουρος Καθηγητής)		Ναι	Ναι	Ναι	620	453	247	Ναι	Υποβάθρου	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1		Ναι
3	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ	61ΙΑ15	5	Υποχρεωτικό	1	http://eclass.uoa.gr/c	89	Μανρωμιγάλη		Ναι	Ναι	Ναι	704	256	208	Ναι	Υποβάθρου	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1		Ναι

Ανάλυση μαθημάτων προγράμματος σπουδών Ακαδημαϊκού έτους 2015-2016
 Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας

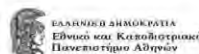
	ΤΕΧΝΗΣ Α					ourses/AR CH200/		Ευθεμία (Επικουρος Καθηγήτης)									ήριο: 1	
3	ΑΡΧ.ΕΛΛ.ΦΙΛΟΛ. II	61ΦΑ04	3.5	Υποχρεωτικό	1		49	Κουμύτου Αδεμαντίνη (Λέκτορας)	Ναι	Ναι	Ναι	517	289	252	Ναι	Υποβάθρου	Θεωρία: 3	Ναι
3	ΛΑΤΙΝΙΚ.Η ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ II	61ΦΛ04	3.5	Υποχρεωτικό	1		49	Μπενέτος Διονύσιος (Επικουρος Καθηγήτης)	Ναι	Ναι	Ναι	802	410	255	Ναι	Υποβάθρου	Θεωρία: 3	Ναι
3	ΒΥΖΑΝΤ.ΙΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ	61ΦΒ27	3.5	Υποχρεωτικό	1		49	Αντωνοπούλου Θεοδώρα (Καθηγήτης)	Ναι	Ναι	Ναι	419	300	300	Ναι	Υποβάθρου, Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3	Ναι
3	ΝΕΟΕΛΛ.ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ I	61ΦΝ03	3.5	Υποχρεωτικό	1			Σούριας Γιάννης (Λέκτορας)	Ναι	Ναι	Ναι	611	483	223	Ναι	Υποβάθρου	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1	Ναι
4	ΝΕΟΤΕΡ.Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ Α	61Π18	5	Υποχρεωτικό	1	http://eclass.uoa.gr/courses/AR/CH116/	80	Γαβδίκια Κατερίνα (Αναπληρωτής Καθηγήτης)	Ναι	Ναι	Ναι	716	512	284	Ναι	Υποβάθρου	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1	Ναι
4	ΝΕΟΤΕΡ.Η ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ Α	61Π14	5	Υποχρεωτικό	1	http://eclass.uoa.gr/courses/AR/CH120/ , http://eclass.uoa.gr/courses/AR/CH480/	79	Ράλτης Κωνσταντίνος (Επικουρος Καθηγήτης), Παπαθανασίου Μαρία (Επικουρος Καθηγήτης)	Ναι	Ναι	Ναι	719	465	241	Ναι	Υποβάθρου	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1	Ναι
4	ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ	61ΙΑ10	5	Υποχρεωτικό	1	http://eclass.uoa.gr/courses/AR/	103	Μαντζουράνη Ελένη (Κ	Ναι	Ναι	Ναι	677	325	221	Ναι	Υποβάθρου	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1	Ναι

Ανάλυση μαθημάτων προγράμματος σπουδών Ακαδημαϊκού έτους 2015-2016
 Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας

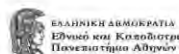
	ΓΙΑ Β					CH146/, http://eclass.uoa.gr/courses/AR-CH173/		αθηγητής), Πλάτων Λευτέρης (Επίκουρος Καθηγητής)											
4	ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ Β	61ΙΑ14	5	Υποχρεωτικό	1	http://eclass.uoa.gr/courses/AR-CH396/	104-105	Κέλετζη Βικτώρια (Επίκουρος Καθηγητής)	Ναι	Ναι	Ναι	1041	745	387	Ναι	Υποβάθρου	Θεωρία: 3		Ναι
4	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ Β	61ΙΑ16	5	Υποχρεωτικό	1	http://eclass.uoa.gr/courses/AR-CH333/	105	Παυλόπουλος Δημήτρης (Επίκουρος Καθηγητής)	Ναι	Ναι	Ναι	713	290	245	Ναι	Υποβάθρου	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1, Άσκηση Υπαίθρου: 1		Ναι
4	ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ Ι	61ΦΝ03	3.5	Υποχρεωτικό	1		49	Σούρας Γιάννης (Λέκτορας)	Ναι	Ναι	Ναι	512	391	155	Ναι	Υποβάθρου	Θεωρία: 3		Ναι
4	ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ Β	61Π21	5	Υποχρεωτικό	1	http://eclass.uoa.gr/courses/AR-CH357/	79	Μανιάτη-Κοκκίνη Τριανταφυλίτσα (Επίκουρος Καθηγήτριας)	Ναι	Ναι	Ναι	665	354	144	Ναι	Υποβάθρου, Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1		Ναι
4	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ Β	61ΙΑ16	5	Υποχρεωτικό	1	http://eclass.uoa.gr/courses/AR-CH333/	100	Παυλόπουλος Δημήτρης (Επίκουρος Καθηγητής)	Ναι	Ναι	Ναι	679	304	244	Ναι	Υποβάθρου	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1		Ναι
5	ΜΕΘΩΔΟΛ. ΠΡ. ΙΣΤΟΡΙΑΣ	61Π29	5.5	Υποχρεωτικό	1	http://eclass.uoa.gr/courses/AR-CH510/	70-71	Καραμάνωλης Βαγγέλης (Λέκτορας)	Ναι	Ναι	Ναι	245	182	109	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3		Ναι
5	ΑΡΧΑΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ	61Π25	5	Υποχρεωτικό	1	http://eclass.uoa.gr/c	70	Μπουραζέλης	Ναι	Ναι	Ναι	526	282	207	Ναι	Υποβάθρου, Επιστ.	Θεωρία: 3, Εργαστ		Ναι

Ανάλυση μαθημάτων προγράμματος σπουδών Ακαδημαϊκού έτους 2015-2016
 Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας

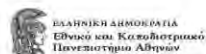
Κωδικός	Γ	Κωδικός	Επίπεδο	Υποχρεωτικό	Αριθμός	URL	Κόστος	Κάτοχος (Καθηγητής)	Ναι	Ναι	Ναι	228	136	106	Ναι	Περιοχής	ήριο: 1	Ναι
5	ΝΕΟΤΕΡΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ Β	61Π31	5	Υποχρεωτικό	1	http://eclass.uoa.gr/courses/AR/CH304/	71	Πλουμίδης Σπυρίδων (Λέκτορας)	Ναι	Ναι	Ναι	228	136	106	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1	Ναι
5	ΝΕΟΤΕΡΗ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ	61Π19	5	Υποχρεωτικό	1	http://eclass.uoa.gr/courses/AR/CH100/	86	Γαγανάκης Κώστας (Αναπληρωτής Καθηγητής)	Ναι	Ναι	Ναι	222	127	124	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1	Ναι
5	ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ Γ	61ΙΑ26	5	Υποχρεωτικό	1	http://eclass.uoa.gr/courses/AR/CH150/ , http://eclass.uoa.gr/courses/AR/CH164/	90-91	Κουρτέση-Φιλιππάκη Γεωργία (Επίκουρος Καθηγήτρια), Καραλή Λίλιαν (Καθηγήτρια)	Ναι	Ναι	Ναι	245	142	110	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1	Ναι
5	ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΑΝΑΤΟΛΙΚΩΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΩΝ	61ΙΑ42	5	Υποχρεωτικό	1	http://eclass.uoa.gr/courses/AR/CH275/	106-107	Κοπανιάς Κωνσταντίνος (Λέκτορας)	Ναι	Ναι	Ναι	243	166	82	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1	Ναι
5	ΕΜΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ	61ΙΑ43	5	Υποχρεωτικό	1	http://eclass.uoa.gr/courses/AR/CH325/ , http://eclass.uoa.gr/courses/AR/CH191/ ,	88-90	Κέλετση Βικτόρια (Επίκουρος Καθηγήτρια), Παλαγγιά Όλγα (Καθηγήτρια), Πολυχρονάκου-Σγο	Ναι	Ναι	Ναι	240	144	114	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1	Ναι

Ανάλυση μαθημάτων προγράμματος σπουδών Ακαδημαϊκού έτους 2015-2016
 Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας

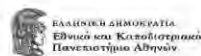
5	Μικηνική Μικροτεχνία	62ΙΑ73	5.5	Υποχρεωτικό	1		124	Παλαδμηγητριου-Γραμμένου Άννα (Λέκτορας)		Ναι	Ναι	Ναι	76	55	48	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1		Ναι	
5	ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ	61ΣΑ116	6	Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν	1	http://eclass.uoa.gr/courses/ARCH375/	92	Πλάτων Λευτέρης (Επίκουρος Καθηγητής)		Ναι	Ναι	Ναι	29	20	18	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1		Ναι	
5	ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ	61ΣΑ181	6	Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν	1	http://eclass.uoa.gr/courses/ARCH519/	94	Πάλλης Γεώργιος (Λέκτορας)		Ναι	Ναι	Ναι	23	17	16	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1		Ναι	
5	ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ 19ου Ι.	60ΓΦΝ07	3	Μάθημα ελεύθερης επιλογής	1			Χάνη Δικατερίνη (Λέκτορας)		Ναι	Ναι	Ναι	1	1	1	Ναι	Γενικών Γνώσεων				Ναι
5	ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ	60ΚΦΑ06	3	Μάθημα ελεύθερης επιλογής	1			Μακρυγιάννη Ευγενία (Επίκουρος Καθηγήτριας)		Ναι	Ναι	Ναι	4	0	0	Ναι	Γενικών Γνώσεων				Ναι
5	ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ	60ΚΦΑ09	3	Μάθημα ελεύθερης επιλογής	1			Γιόση Μαίρη (Καθηγήτριας)		Ναι	Ναι	Ναι	7	0	0	Ναι	Γενικών Γνώσεων				Ναι
5	ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ	60ΚΦΑ15	3	Μάθημα ελεύθερης επιλογής	1			Φάκας Χρήστος (Λέκτορας)		Ναι	Ναι	Ναι	3	0	0	Ναι	Γενικών Γνώσεων				Ναι
5	ΘΕΩΡΙΑ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ	60ΚΦΝ09	3	Μάθημα ελεύθερης επιλογής	1			Τζούμα Άννα (Καθηγήτριας)		Ναι	Ναι	Ναι	2	0	0	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3			Ναι
5	ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ 20ου	60ΚΦΝ12	3	Μάθημα ελεύθερης επιλογής	1			Ντουνιά Χριστίνα (Καθηγήτριας)		Ναι	Ναι	Ναι	5	0	0	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3			Ναι

Ανάλυση μαθημάτων προγράμματος σπουδών Ακαδημαϊκού έτους 2015-2016
 Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας

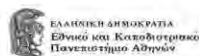
5	ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ 20ου Π.	60ΚΦΝ13	3	Μάθημα ελεύθερης επιλογής	1			Αγάθος Θανάσης (Επίκουρος Καθηγητής)	Ναι	Ναι	Ναι	0	0	0	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3		Ναι
5	ΝΕΩΤΕΡΙΚΗ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ	60ΜΦΛ05	3	Μάθημα ελεύθερης επιλογής	1			Αλεξιάδης Μηνάς (Καθηγητής)	Ναι	Ναι	Ναι	3	1	1	Ναι	Γενικών Γνώσεων	Θεωρία: 3		Ναι
5	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ	60ΦΦΛ01	3	Μάθημα ελεύθερης επιλογής	1			Καπλάνογλου Μαρίας (Επίκουρος Καθηγητής)	Ναι	Ναι	Ναι	15	4	4	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3		Ναι
5	ΕΙΔΙΚΗ ΑΓΩΓΗ	62ΠΑ158	3	Μάθημα ελεύθερης επιλογής	1			Γενά Αγγελική (Αναπληρωτής Καθηγητής)	Ναι	Ναι	Ναι	12	3	2	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3		Ναι
5	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	62ΠΑ229	3	Μάθημα ελεύθερης επιλογής	1			Πασιάς Γεώργιος (Επίκουρος Καθηγητής)	Ναι	Ναι	Ναι	2	0	0	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3		Ναι
5	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ I	62ΦΠΦ11	3	Μάθημα ελεύθερης επιλογής	1			Παπασιλιανού Αντωνία (Καθηγητής)	Ναι	Ναι	Ναι	3	0	0	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3		Ναι
5	ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	62ΦΠΦ34	3	Μάθημα ελεύθερης επιλογής	1			Ράλλη Ασημίνα (Λέκτορας)	Ναι	Ναι	Ναι	75	49	45	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3		Ναι
5	ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΔΥΣΚΟΛΙΩΝ	62ΦΠΦ54	3	Μάθημα ελεύθερης επιλογής	1			Δημητροπούλου Κωνσταντίνα (Άλλο)	Ναι	Ναι	Ναι	5	0	0	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3		Ναι

Ανάλυση μαθημάτων προγράμματος σπουδών Ακαδημαϊκού έτους 2015-2016
 Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας

5	ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ	62ΦΣ137	3	Μάθημα ελεύθερης επιλογής	1			Αραμπαζής Γεώργιος (Επικουρός Καθηγητής)		Ναι	Ναι	Ναι	5	1	1	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3		Ναι
5	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΚΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ Ι	66ΙΤΑ011	3	Μάθημα ελεύθερης επιλογής	1			Τσόλκας Ιωάννης (Λέκτορας)		Ναι	Ναι	Ναι	183	142	140	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3		Ναι
5	ΙΤΑΛΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΤΗΣ ΑΝΔΡΕΝΝΗΣΗΣ	66ΙΤΑ018	3	Μάθημα ελεύθερης επιλογής	1			Δημοπούλου Ρουμπίνη (Λέκτορας)		Ναι	Ναι	Ναι	2	0	0	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3		Ναι
5	ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ	66ΙΤΑ065	3	Μάθημα ελεύθερης επιλογής	1			Γιαννούσοπουλου Γιαννούλα (Αναληρωστής Καθηγητής)		Ναι	Ναι	Ναι	1	0	0	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3		Ναι
5	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΚΗ ΕΡΕΥΝΑ	66ΙΤΑ068	3	Μάθημα ελεύθερης επιλογής	1			Δημοπούλου Ρουμπίνη (Λέκτορας)		Ναι	Ναι	Ναι	5	0	0	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3		Ναι
5	ΓΝΩΣΤΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΙΙ	67ΨΧ05	3	Μάθημα ελεύθερης επιλογής	1			Ρούσος Πέτρος (Επικουρός Καθηγητής)		Ναι	Ναι	Ναι	1	0	0	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3		Ναι
5	ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑΣ	67ΨΧ43	3	Μάθημα ελεύθερης επιλογής	1			Μόντη Φρόσα (Καθηγήτριας)		Ναι	Ναι	Ναι	6	0	0	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3		Ναι

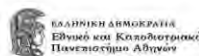

Ανάλυση μαθημάτων προγράμματος σπουδών Ακαδημαϊκού έτους 2015-2016
 Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας

5	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΣΥΚΗΝΟΓΡΑΦΙΑ, ΘΕΛΑΤΡΙΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΝΔΥΜΑΤΟΛΟΓΙΑ Α'	68Θ018	3	Μάθημα ελεύθερης επιλογής	1			Στεφανίδης Μάνος (Επίκουρος Καθηγητής)		Ναι	Ναι	Ναι	5	0	0	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3		Ναι
5	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΕΧΝΗΣ Α	68Θ610	3	Μάθημα ελεύθερης επιλογής	1			Στεφανίδης Μάνος (Επίκουρος Καθηγητής)		Ναι	Ναι	Ναι	12	1	1	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3		Ναι
5	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΑΠΟΙΚΙΟΚΡΑΤΙΑΣ 19ος ΕΩΣ 20ος ΑΙΩΝΑΣ	68ΘΣ15	3	Μάθημα ελεύθερης επιλογής	1			Καρακατσούλη Άννα (Αναπληρωτής Καθηγητής)		Ναι	Ναι	Ναι	10	4	4	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3		Ναι
5	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΙΣΛΑΜ: ΑΡΑΒΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ Ι	70034	3	Μάθημα ελεύθερης επιλογής	1			Κονδύλη Ελένη (Αναπληρωτής Καθηγητής)		Ναι	Ναι	Ναι	12	0	0	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3		Ναι
5	ΘΕΜΑΤΑ ΑΡΑΒΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	70039	3	Μάθημα ελεύθερης επιλογής	1			Κονδύλη Ελένη (Αναπληρωτής Καθηγητής)		Ναι	Ναι	Ναι	2	0	0	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3		Ναι
5	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ	86173	3	Μάθημα ελεύθερης επιλογής	1			Τόμπας Αριστοτέλης (Αναπληρωτής Καθηγητής)		Ναι	Ναι	Ναι	2	0	0	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3		Ναι

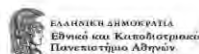

Ανάλυση μαθημάτων προγράμματος σπουδών Ακαδημαϊκού έτους 2015-2016
Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας

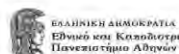
5	ΕΠΙΣΤΗ ΜΟΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ	86I201	3	Μάθημα ελεύθερης επιλογής	1			Αραμπατζής Θεόδωρος (Καθηγητής)		Ναι	Ναι	Ναι	0	0	0	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3		Ναι
5	ΙΣΤΟΡΙΑ ΦΥΣΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ	86K017	3	Μάθημα ελεύθερης επιλογής	1			Δρακόπουλος Σταύρος (Καθηγητής)		Ναι	Ναι	Ναι	2	0	0	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3		Ναι
5	ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΔΥΣΗΣ	61ΣI51	6	Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν	1		72	ΝΤΟΥΡΟΥ-ΧΑΙΟΠΟΥΛΟΥ ΜΑΡΙΑ (Καθηγητής)		Ναι	Ναι	Ναι	41	23	23	Ναι				Ναι
5	ΝΕΟΤΕΡΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ	61ΣI20	6	Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν	1		74	ΚΑΡΑΜΑΝΩΛΑΚΗΣ ΒΑΓΓΕΛΗΣ (Επίκουρος Καθηγητής)		Ναι	Ναι	Ναι	27	21	21	Ναι	Επιστ. Περιοχής			Ναι
5	ΝΕΟΤΕΡΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ	61ΣII19	6	Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν	1		74	ΡΑΠΤΗΣ ΚΩΣΤΑΣ (Επίκουρος Καθηγητής)		Ναι	Ναι	Ναι	26	21	18	Ναι				Ναι
5	Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ 1821	61Π07	5.5	Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν	1		87	ΕΥΘΥΜΙΟΥ ΜΑΡΙΑ (Αναπληρωτής Καθηγητής)		Ναι	Ναι	Ναι	76	23	19	Ναι				Ναι
5	ΙΣΤΟΡΙΑ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ	30611	3	Μάθημα ελεύθερης επιλογής	1			Μαριόρας Μιχάλης (Λέκτορας)		Ναι	Ναι	Ναι	6	6	6	Ναι	Ανάπτυξης Δεξιοτήτων	Θεωρία: 3		Ναι
5	ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ	61IA202	5.5	Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν	1			Κοιρτίση-Φιλίππυ Γεωργία (Ναι	Ναι	Ναι	58	30	30	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1		Ναι

Ανάλυση μαθημάτων προγράμματος σπουδών Ακαδημαϊκού έτους 2015-2016
 Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας

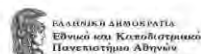
6	ΑΝΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ	61Π22	5	Υποχρεωτικό	1	http://elearning.uoa.gr/courses/AR/CH349/	80	Γιαντσή-Μελετιάδη Νικολέττα (Αναπληρωτής Καθηγήτριας)	Ναι	Ναι	Ναι	312	197	161	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1	Ναι
6	ΙΣΤΟΡΙΑ ΝΕΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ Β	61Π30	5	Υποχρεωτικό	1	http://elearning.uoa.gr/courses/AR/CH172/ , http://elearning.uoa.gr/courses/AR/CH330/	80	Κωνσταντίνου Κατερίνα (Επίκουρος Καθηγήτριας)	Ναι	Ναι	Ναι	290	183	112	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1	Ναι
6	ΚΛΑΣΣΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ Γ	61ΙΑ31	5	Υποχρεωτικό	1	http://elearning.uoa.gr/courses/AR/CH237/	107-109	Παλαγγιά Όλγα (Καθηγήτριας), Κανελλόπουλος Χρυσάνθος (Λέκτορας), Κεφαλίδου Ευρυδίκη (Επίκουρος Καθηγήτριας)	Ναι	Ναι	Ναι	280	184	128	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1	Ναι
6	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ Γ	61ΙΑ29	5	Υποχρεωτικό	1	http://elearning.uoa.gr/courses/AR/CH149/	109	Πανόπουλος Δημήτρης (Επίκουρος Καθηγήτριας)	Ναι	Ναι	Ναι	268	111	99	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1	Ναι
6	ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟ	61ΦΑ07	3,5	Υποχρεωτικό	1		49	Καρβούνη Αικατερίνη-Νίνα (Ναι	Ναι	Ναι	276	128	93	Ναι	Υποβάθρου	Θεωρία: 3	Ναι

Ανάλυση μαθημάτων προγράμματος σπουδών Ακαδημαϊκού έτους 2015-2016
 Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας

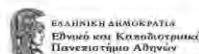
	ΛΟΓΙΑ IV							Λέκτορας											
6	Η ΒΕΝΕΤΟΚΡΑΤΙΑ ΣΤΟΝ ΕΛΛΑΔΙΚΟ ΧΩΡΟ	66ΓΤΑ054	3	Μάθημα ελεύτερης επιλογής	1			Παγκράτης Γεράσιμος (Λέκτορας)	Ναι	Ναι	Ναι	15	0	0	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3		Ναι
6	ΝΕΟΤΕΡΗ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ	68ΘΣ24	3	Μάθημα ελεύτερης επιλογής	1			Καρακατσούλη Άννα (Επίκουρος Καθηγήτριας)	Ναι	Ναι	Ναι	6	3	2	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3		Ναι
6	ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑ	61ΦΓ07	3,5	Μάθημα ελεύτερης επιλογής	1			Παντελίδης Νικόλαος (Επίκουρος Καθηγητής)	Ναι	Ναι	Ναι	363	292	183	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3		Ναι
6	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ	60ΚΦΛ04	3	Μάθημα ελεύτερης επιλογής	1			Χρυσανθούπουλου Βασιλική (Λέκτορας)	Ναι	Ναι	Ναι	3	1	1	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3		Ναι
6	ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ	62ΦΣ115	3	Μάθημα ελεύτερης επιλογής	1			Αραμπιτζής Γεώργιος (Επίκουρος Καθηγητής)	Ναι	Ναι	Ναι	6	0	0	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3		Ναι
6	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ Β	61ΣΑ110	6	Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν	1	https://ecl-ass.uoa.gr/ARCH151	137	Καραλή Λίλιαν (Καθηγήτριας)	Ναι	Ναι	Ναι	43	29	29	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1		Ναι
6	ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΙ	61ΣΑ55	6	Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν	1	http://ecl-ass.uoa.gr/courses/ARCH558/	105	Κοπανιάς Κωνσταντίνος (Επίκουρος Καθηγητής)	Ναι	Ναι	Ναι	11	6	6	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1		Ναι

Ανάλυση μαθημάτων προγράμματος σπουδών Ακαδημαϊκού έτους 2015-2016
 Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας

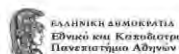
6	ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ	61ΣΑ112	6	Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν	1		136	Παπαδημητρίου-Γραμμένου Άννα (Λέκτορας)	Ναι	Ναι	Ναι	34	19	19	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1		Ναι
6	ΚΛΑΣΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ	61ΙΑ170	5,5	Υποχρεωτικό	1	http://eclass.uoa.gr/courses/ARCH527/	141	Πλάτωνος Δημήτρης (Επίκουρος Καθηγητής)	Ναι	Ναι	Ναι	3	0	0	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1		Ναι
6	Η σθαιμανική αρχιτεκτονική στην Ελλάδα	61ΙΑ180	5,5	Υποχρεωτικό	1		142	Πάλλης Γεώργιος (Λέκτορας)	Ναι	Ναι	Ναι	1	0	0	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1		Ναι
6	ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ	61ΣΑ22	6	Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν	1	http://eclass.uoa.gr/courses/ARCH356/	104	Πλάτων Λευτέρης (Επίκουρος Καθηγητής)	Ναι	Ναι	Ναι	23	17	16	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1		Ναι
6	ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ	60ΚΦΑ17	3	Μάθημα ελεύθερης επιλογής	1			Γεωργάντζου Νικόλαος (Καθηγητής)	Ναι	Ναι	Ναι	2	0	0	Ναι	Γενικών Γνώσεων			Ναι
6	ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ	60ΚΦΑ19	3	Μάθημα ελεύθερης επιλογής	1			Λεντάκης Βασίλειος (Αναπληρωτής Καθηγητής)	Ναι	Ναι	Ναι	4	1	1	Ναι	Γενικών Γνώσεων			Ναι
6	ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ	60ΚΦΑ20	3	Μάθημα ελεύθερης επιλογής	1			Ζαμάρον Ρένα (Αναπληρωτής Καθηγητής)	Ναι	Ναι	Ναι	2	0	0	Ναι	Γενικών Γνώσεων			Ναι
6	ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΠΑΡΑΜΥΘΙΩΝ	60ΜΦΛ06	3	Μάθημα ελεύθερης επιλογής	1			Κασιλιάνου Μαρίας (Επίκουρος Καθηγήτριας)	Ναι	Ναι	Ναι	2	1	1	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3		Ναι

Ανάλυση μαθημάτων προγράμματος σπουδών Ακαδημαϊκού έτους 2015-2016
 Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας

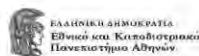
6	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ - ΠΑΛΑΙΟΓΡΑΦΙΑ	60ΦΦΑ05	3	Μάθημα ελεύθερης επιλογής	1			Παπαθωμάς Αμφιλόχιος (Καθηγητής)		Ναι	Ναι	Ναι	3	0	0	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3		Ναι
6	ΔΙΑΠΟΛΙΤΕΜΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	62ΠΑΔ173	3	Μάθημα ελεύθερης επιλογής	1			Παρθένης Χρήστος (Λέκτορας)		Ναι	Ναι	Ναι	2	0	0	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3		Ναι
6	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΙΙ	62ΠΑΔ224	3	Μάθημα ελεύθερης επιλογής	1			Φωτεινός Δημήτριος (Επίκουρος Καθηγητής)		Ναι	Ναι	Ναι	2	0	0	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3		Ναι
6	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΙΙ	62ΦΠΦ12	3	Μάθημα ελεύθερης επιλογής	1			Παπασιλιανού Αντωνία (Καθηγήτριας)		Ναι	Ναι	Ναι	1	0	0	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3		Ναι
6	ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ	62ΦΠΦ41	3	Μάθημα ελεύθερης επιλογής	1			Πολυχρόνη Φωτεινή (Λέκτορας)		Ναι	Ναι	Ναι	3	1	1	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3		Ναι
6	ΨΥΧΟΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΔΥΣ	62ΦΠΦ91	3	Μάθημα ελεύθερης επιλογής	1			Πολυχρόνη Φωτεινή (Λέκτορας)		Ναι	Ναι	Ναι	2	0	0	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3		Ναι

Ανάλυση μαθημάτων προγράμματος σπουδών Ακαδημαϊκού έτους 2015-2016
 Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας

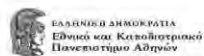
6	ΚΟΛΙΩΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΦΙΛ ΟΣΟΦΙΑ Σ	62ΦΣ101	3	Μάθημα ελεύθερη ς επιλογής	1			Στείριος Γεώργιος (Λέκτορας)		Ναι	Ναι	Ναι	33	11	6	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3		Ναι
6	ΜΕΣΑΙΩ ΝΙΚΗ ΦΙ ΛΟΣΟΦΙ Α	62ΦΣ105	3	Μάθημα ελεύθερη ς επιλογής	1			Στείριος Γεώργιος (Λέκτορας)		Ναι	Ναι	Ναι	1	0	0	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3		Ναι
6	ΒΥΖΑΝΤ ΙΝΗ ΦΙΛ ΟΣΟΦΙΑ	62ΦΣ106	3	Μάθημα ελεύθερη ς επιλογής	1			Αραμπατ ζής Γεώργιος (Επικουρ ος Καθηγ ητής)		Ναι	Ναι	Ναι	5	0	0	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3		Ναι
6	ΗΘΙΚΗ Φ ΙΛΟΣΟΦΙ Α	62ΦΣ107	3	Μάθημα ελεύθερη ς επιλογής	1			Πρωτοπα παδάκης Ευάγγελος (Επικό υρος Καθ ηγητής)		Ναι	Ναι	Ναι	17	4	4	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3		Ναι
6	ΣΥΓΧΡΟ ΝΗ ΦΙΛΟ ΣΟΦΙΑ Α' ΦΑΙΝ ΟΜΕΝΟ ΛΟΓΙΑ - ΥΠΑΡΞΙΣ ΜΟΣ - Μ ΕΤΑΜΟΡ ΝΤΕΝΙΣ ΜΟΣ	62ΦΣ112	3	Μάθημα ελεύθερη ς επιλογής	1			Κακολύρ ης Γεράσι μος (Λέκτορας)		Ναι	Ναι	Ναι	1	1	1	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3		Ναι
6	ΕΦΑΡΜΟ ΣΜΕΝΗ ΗΘΙΚΗ	62ΦΣ120	3	Μάθημα ελεύθερη ς επιλογής	1			Πρωτοπα παδάκης Ευάγγελος (Επικό υρος Καθ ηγητής)		Ναι	Ναι	Ναι	3	0	0	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3		Ναι
6	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΙΤΑ ΛΙΚΗΣ Λ	66ΙΤΑ014	3	Μάθημα ελεύθερη ς	1			Τσόλκας Ιωάννης (Λέκτορας		Ναι	Ναι	Ναι	270	225	213	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3		Ναι

Ανάλυση μαθημάτων προγράμματος σπουδών Ακαδημαϊκού έτους 2015-2016
 Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας

	ΟΓΟΤΕΧ ΝΙΑΣ ΙΙ			επιλογής)											
6	ΝΕΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΗΝ ΕΠΙΣΤ. ΕΡΕΥΝΑ: ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ-ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	66ΓΤΑ048	3	Μάθημα ελεύθερης επιλογής	1			Ζώρας Γεράσιμος (Καθηγήτριας)	Ναι	Ναι	Ναι	2	0	0	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3		Ναι
6	ΝΕΩΤΕΡΗ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΙΤΑΛΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ	66ΓΤΑ075	3	Μάθημα ελεύθερης επιλογής	1			Θέμου Άννα (Επίκουρος Καθηγήτριας)	Ναι	Ναι	Ναι	3	0	0	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3		Ναι
6	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΚΗ ΕΡΕΥΝΑ	66ΓΤΑ090	3	Μάθημα ελεύθερης επιλογής	1			Παγκράτης Γεράσιμος (Αναπληρωτής Καθηγήτριας)	Ναι	Ναι	Ναι	5	1	0	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3		Ναι
6	ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ	61Π212	5.5	Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν	1			Χρήστου Ειρήνη (Επίκουρος Καθηγήτριας)	Ναι	Ναι	Ναι	118	86	55	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1		Ναι
6	ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ	61ΣΑ10	6	Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν	1			Κουρτέση-Φίλιππάκη Γεωργία (Επίκουρος Καθηγήτριας)	Ναι	Ναι	Ναι	20	16	16	Ναι	Επιστ. Περιοχής, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1		Ναι
6	ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ	61ΣΑ122	6	Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν	1			Παπαδάτος Γιάννης (Επίκουρος Καθηγήτριας)	Ναι	Ναι	Ναι	30	25	25	Ναι	Επιστ. Περιοχής, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1		Ναι

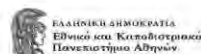

Ανάλυση μαθημάτων προγράμματος σπουδών Ακαδημαϊκού έτους 2015-2016
 Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας

6	ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΡΩΜΑΪΚΩΝ ΧΡΟΝΩΝ	61ΣΑ150	6	Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν	1			Κατάκης Σταλιανός (Επίκουρος Καθηγητής)		Ναι	Ναι	Ναι	17	14	14	Ναι	Επιστ. Περιοχής Ανάπτυξης Δεξιοτήτων	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1		Ναι
6	ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ	61ΣΑ58	6	Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν	1			Κέλετζη Βικτώρια (Επίκουρος Καθηγήτριας)		Ναι	Ναι	Ναι	6	3	3	Ναι	Επιστ. Περιοχής Ανάπτυξης Δεξιοτήτων	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1		Ναι
6	ΔΙΑΣΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ	67ΨΧ56	3	Μάθημα ελεύθερης επιλογής	1			Παυλόπουλος Βασίλης (Αναπληρωτής Καθηγητής)		Ναι	Ναι	Ναι	2	1	1	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3		Ναι
6	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ Β: ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΠΡΑΞΗ	68ΘΣ44	3	Μάθημα ελεύθερης επιλογής	1			Στεφανή Ευανθία (Επίκουρος Καθηγήτριας)		Ναι	Ναι	Ναι	48	7	7	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3		Ναι
6	ΠΡΟΚΟΛΟΜΒΙΑΝΟΙ ΚΑΙ ΙΘΑΓΕΝΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΙ ΤΗΣ ΛΑΤΙΝΙΚΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ	72ΙΣΠ087	3	Μάθημα ελεύθερης επιλογής	1			Δρόσος Δημήτριος (Λέκτορας)		Ναι	Ναι	Ναι	10	7	7	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3		Ναι
7	ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΡΩΜΑΪΚΩΝ ΧΡΟΝΩΝ	61ΙΑ108	5	Υποχρεωτικό	1	http://elearning.uoa.gr/courses/ARCH274/	108	Κατάκης Σταλιανός (Λέκτορας)		Ναι	Ναι	Ναι	271	151	110	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1		Ναι
7	ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ	61ΣΙ66	6	Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν	1	http://elearning.uoa.gr/courses/ARCH156/	82	Μανιάτη-Κοκκίνη Τριανταφυλίτσα (Ναι	Ναι	Ναι	8	3	2	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1		Ναι

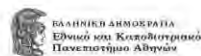

Ανάλυση μαθημάτων προγράμματος σπουδών Ακαδημαϊκού έτους 2015-2016
Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας

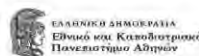
7	ΝΕΩΤΕΡΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ	61ΣΙ55	6	Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν	1	http://eclass.uoa.gr/courses/ARCH111/	73	Επίκουρος Καθηγήτριας) Γαγενάκης Κώστας (Αναπληρωτής Καθηγητής)	Ναι	Ναι	Ναι	29	21	21	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1	Ναι
7	ΙΣΤΟΡΙΑ ΝΕΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ Ι	61ΣΙ57	6	Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν	1	http://eclass.uoa.gr/courses/ARCH294/	75	Παπαδιάδου Αλάνα Αναστασία (Καθηγήτριας)	Ναι	Ναι	Ναι	25	20	20	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1	Ναι
7	ΝΕΟΤΕΡΗ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ	61ΣΙ215	6	Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν	1	http://eclass.uoa.gr/courses/ARCH276/	75	Γαργάικα Κατερίνα (Αναπληρωτής Καθηγήτριας)	Ναι	Ναι	Ναι	25	23	21	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1	Ναι
7	ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ	61Π88	5.5	Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν	1	http://eclass.uoa.gr/courses/ARCH271/	77	Χατζηβασιλείου Ενώθης (Αναπληρωτής Καθηγητής)	Ναι	Ναι	Ναι	280	182	106	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1	Ναι
7	ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΙΙ	61ΣΑ70	6	Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν	1	http://eclass.uoa.gr/courses/ARCH147/	92	Χασιακού Αφροδίτη (Λέκτορας)	Ναι	Ναι	Ναι	30	16	16	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1	Ναι
7	ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ VI	61ΙΑ74	5.5	Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν	1	http://eclass.uoa.gr/courses/ARCH132/	95	Μαντζουράνη Ελένη (Καθηγήτριας)	Ναι	Ναι	Ναι	32	17	13	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1	Ναι
7	ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ	61ΙΑ203	5.5	Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν	1	http://eclass.uoa.gr/courses/ARCH283/	97	Χασιακού Αφροδίτη (Λέκτορας)	Ναι	Ναι	Ναι	61	41	36	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1	Ναι
7	ΚΛΑΣΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ	61ΙΑ115	5.5	Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν	1	http://eclass.uoa.gr/courses/ARCH99-100/	99-100	Βαλαβάνης Πάνος (Καθηγητής)	Ναι	Ναι	Ναι	110	69	45	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1	Ναι

Ανάλυση μαθημάτων προγράμματος σπουδών Ακαδημαϊκού έτους 2015-2016
 Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας

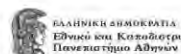
7	ΚΛΑΣΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ	611Α201	5.5	Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν	1	http://eclss.uoa.gr/courses/ARCH282/	117-118	Παλαγγιά Όλγα (Καθηγήτριας)	Ναι	Ναι	Ναι	70	36	26	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1	Ναι
7	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ	62ΦΣ100	3	Μάθημα ελεύθερης επιλογής	1			Παναζάκος Παναγιώτης (Επικουρος Καθηγητής), Φουρνάρος Σωτήρης (Λέκτορας)	Ναι	Ναι	Ναι	37	17	16	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3	Ναι
7	ΣΧΟΛΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ	67ΦΧ10	3	Μάθημα ελεύθερης επιλογής	1			Χατζηζήσιου Χρυσή (Καθηγήτριας)	Ναι	Ναι	Ναι	21	5	4	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3	Ναι
7	ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ ΙΔΙΑΙΤΗΡΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ, ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΠΡΑΞΗ	61ΠΑ301	4.5	Υποχρεωτικό	1			Κάββουρα-Σισσούρα Θεοδώρα (Λέκτορας)	Ναι	Ναι	Ναι	420	342	261	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3	Ναι
7	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ	611Α132	5.5	Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν	1		100	Πανόλιος Δημήτρης (Επικουρος Καθηγητής)	Ναι	Ναι	Ναι	92	62	43	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1	Ναι
7	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ	61Π06	5.5	Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν	1	http://eclss.uoa.gr/courses/ARCH365/	87-88	Λαμπροπούλου Δήμητρα (Λέκτορας)	Ναι	Ναι	Ναι	111	66	29	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1	Ναι

Ανάλυση μαθημάτων προγράμματος σπουδών Ακαδημαϊκού έτους 2015-2016
 Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας

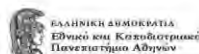
7	ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΩΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΩΝ Ι	61ΣΑ13	6	Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν	1		111	Κοπανιάς Κωνσταντίνος (Λέκτορας)		Ναι	Ναι	Ναι	22	18	17	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1		Ναι
7	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ	61ΣΑ80	6	Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν	1	http://elearning.uoa.gr/courses/ARCH444/	95	Παυλόπουλος Δημήτρης (Επίκουρος Καθηγητής)		Ναι	Ναι	Ναι	37	26	26	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1		Ναι
7	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΜΟΥΣΕΙΟΛΟΓΙΑ	61ΠΑ106	5.5	Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν	1	http://elearning.uoa.gr/courses/ARCH442/	100-101	Μούλιου Μαρία (Λέκτορας)		Ναι	Ναι	Ναι	96	61	46	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1		Ναι
7	ΕΞΕΛΙΚΤΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ	67ΦΧ03	3	Μάθημα ελεύτερης επιλογής	1			Τάνταρος Σπυρίδων (Επίκουρος Καθηγητής)		Ναι	Ναι	Ναι	32	8	6	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3		Ναι
7	ΙΣΤΟΡΙΑ ΜΕΤΑΠΟΛΕΜΙΚΟΥ ΚΟΣΜΟΥ ΙΙ	61Π85	5.5	Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν	1	http://elearning.uoa.gr/courses/ARCH434/	89	Χατζηβασιλείου Ευάνθης (Αναπληρωτής Καθηγητής)	Χουρμούλης (Άλλο)	Ναι	Ναι	Ναι	125	79	67	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1		Ναι
7	ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ	61ΣΙ06	6	Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν	1	http://elearning.uoa.gr/courses/ARCH363/	85	Λαμπροπούλου Δήμητρα (Λέκτορας)		Ναι	Ναι	Ναι	35	29	29	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1		Ναι
7	ΑΠΟ ΤΟ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΑΙ ΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΣΤΗΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ	62ΠΔ206	3	Μάθημα ελεύτερης επιλογής	1			Φοιντοπούλου Μαρίζα (Αναπληρωτής Καθηγητής)		Ναι	Ναι	Ναι	6	0	0	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3		Ναι

Ανάλυση μαθημάτων προγράμματος σπουδών Ακαδημαϊκού έτους 2015-2016
 Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας

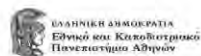
7	Η ΠΡΑΞΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΔΙΑΔΕΚΑΛΙΑΣ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ	62ΠΔ232	3	Μάθημα ελεύθερης επιλογής	1			Φουντοπούλου Μαρίτζα (Επίκουρος Καθηγήτριας)	Ναι	Ναι	Ναι	1	0	0	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3	Ναι
7	ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ	61ΣΙ52	6	Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν	1	http://eclass.uoa.gr/courses/AR/CH493/	72-73	Κόλια-Δεμιτζάκη Αθηνά (Καθηγήτριας)	Ναι	Ναι	Ναι	14	8	8	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1	Ναι
7	Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία	61ΣΙ113	6	Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν	1	http://eclass.uoa.gr/modules/contact/index.php?course_id=6475	84	Παπαθανασίου Μαρία (Επίκουρος Καθηγήτριας)	Ναι	Ναι	Ναι	18	12	12	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1	Ναι
7	Ιστορία Νέου Ελληνισμού	61ΣΙ219	6	Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν	1	http://eclass.uoa.gr/courses/AR/CH306/	83	Κωνσταντίνου Κατερίνα (Επίκουρος Καθηγήτριας)	Ναι	Ναι	Ναι	16	12	12	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1	Ναι
7	ΑΡΧΑΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ	61Π89	5.5	Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν	1	http://eclass.uoa.gr/courses/AR/CH533/	76-77, 97	Ανεξίτη Σοφία (Επίκουρος Καθηγήτριας)	Ναι	Ναι	Ναι	93	45	34	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1	Ναι
7	ΑΡΧΑΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ	61ΣΙ38	6	Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν	1		72	Ανεξίτη Σοφία (Επίκουρος Καθηγήτριας)	Ναι	Ναι	Ναι	9	7	7	Ναι		Θεωρία: 3	Ναι
7	ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ	61ΣΙ31	6	Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν	1		72	Νικολιάου Κατερίνα (Επίκουρος Καθηγ	Ναι	Ναι	Ναι	19	13	12	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3	Ναι

Ανάλυση μαθημάτων προγράμματος σπουδών Ακαδημαϊκού έτους 2015-2016
 Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας

7	ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ	61ΣΙ26	6	Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν	1		73	Μανιάτη-Κοκκίνη Γριανταφύλλιστα (Επίκουρος Καθηγήτριας)	Ναι	Ναι	Ναι	7	3	3	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3		Ναι
7	ΙΣΤΟΡΙΑ ΝΕΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ	61ΣΙ122	6	Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν	1		74	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ ΚΑΤΕΡΙΝΑ (Επίκουρος Καθηγήτριας)	Ναι	Ναι	Ναι	15	14	10	Ναι	Υποβόθρου, Επιστ. Περιοχής, Γενικών Γνώσεων	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1		Ναι
7	ΙΣΤΟΡΙΑ ΝΕΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ	61ΣΙ63	6	Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν	1		75	ΚΑΤΣΙΛΑΡ ΔΗ-ΗΕΡΙΝΓ ΟΛΓΑ (Καθηγήτριας)	Ναι	Ναι	Ναι	15	14	14	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1		Ναι
7	ΝΕΟΤΕΡΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ	61ΣΙ37	6	Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν	1		75-76	ΓΑΡΔΙΚΑ ΚΑΤΕΡΙΝΑ (Αναπληρωτής Καθηγήτριας)	Ναι	Ναι	Ναι	22	18	15	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1		Ναι
7	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΟΘΜΑΝΙΚΗΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑΣ	61ΣΙ217	6	Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν	1		76	ΚΟΝΟΡΤΑΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ (Αναπληρωτής Καθηγήτριας)	Ναι	Ναι	Ναι	1	1	1	Ναι		Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1		Ναι
7	ΝΕΟΤΕΡΗ ΡΩΣΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ	61Π55	5,5	Υποχρεωτικό	1		78	ΡΑΠΤΗΣ ΚΩΣΤΑΣ (Επίκουρος Καθηγήτριας)	Ναι	Ναι	Ναι	175	125	98	Ναι		Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1		Ναι
7	ΝΕΟΤΕΡΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ	61ΣΙ135	6	Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν	1			ΠΛΟΥΜΙΔΗΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ (Επίκουρος)	Ναι	Ναι	Ναι	27	15	15	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1		Ναι

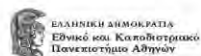

Ανάλυση μαθημάτων προγράμματος σπουδών Ακαδημαϊκού έτους 2015-2016
 Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας

7	ΙΣΤΟΡΙΑ ΝΕΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ	61ΣΙ67	6	Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν	1		84	ΚΑΤΣΙΑΡΔΗ-HERING ΟΛΓΑ (Καθηγήτριας)		Ναι	Ναι	Ναι	9	6	6	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1	Ναι
7	ΝΕΟΤΕΡΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ	61ΣΙ18	6	Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν	1		84-85	ΧΑΤΖΗΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΕΥΑΝΘΗΣ (Καθηγήτριας)		Ναι	Ναι	Ναι	23	19	19	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1	Ναι
7	ΙΣΤΟΡΙΑ ΝΕΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ	61ΣΙ130	6	Υποχρεωτικό	1			ΣΕΙΡΗΝΙΔΟΥ ΒΑΣΩ (Επίκουρος Καθηγήτριας)		Ναι	Ναι	Ναι	15	13	13	Ναι	Επιστ. Περιοχής		Ναι
7	ΘΩΜΑΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΠΑΛΑΙΟΓΡΑΦΙΑ: ΟΙ ΠΗΓΕΣ	61Π109	5.5	Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν	1		89	ΚΟΝΟΡΤΑΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ (Αναπληρωτής Καθηγήτριας)	ΛΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ (Άλλο)	Ναι	Ναι	Ναι	13	6	6	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1	Ναι
8	ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΑ - ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ - ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑ-ΑΝΑΣΚΑΦΙΚΗ	61ΙΑ21	5	Υποχρεωτικό	1	http://eclass.uoa.gr/courses/ARCH265/ , http://eclass.uoa.gr/courses/ARCH358/	106	Βαλαβάνης Πάνος (Καθηγητής), Πετρίδης Πλάτων (Επίκουρος Καθηγητής), Κανελλόπουλος Χρύσανθος (Επίκουρος Καθηγητής)		Ναι	Ναι	Ναι	340	165	103	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3, Άσκηση Υπαίθρου: 3	Ναι
8	ΙΣΤΟΡΙΑ ΝΕΟΥ Ε	61ΣΙ218	6	Υποχρεωτικό κατ'	1	http://eclass.uoa.gr/c	75	Παπαδιά-Λάλα Αν		Ναι	Ναι	Ναι	38	25	25	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3, Εργαστ	Ναι

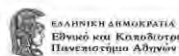
Ανάλυση μαθημάτων προγράμματος σπουδών Ακαδημαϊκού έτους 2015-2016
Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας

	ΛΛΗΝΣ ΜΟΥ			επιλογών		ourses/AR CH322/		αστασία (Καθηγητ ής)									ήριο: 1		
8	ΙΣΤΟΡΙΑ ΜΕΤΑΠΟ ΛΕΜΙΚΟ Υ ΚΟΣΜΟ ΤΙ	61Π84	5.5	Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν	1	http://eclass.uoa.gr/courses/ARCH114/	80	Χατζηβασιλείου Ευάνθης (Αναπληρωτής Καθηγητής)	Ναι	Ναι	Ναι	215	130	111	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1		Ναι
8	ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	62ΠΔ119	3	Μάθημα ελεύθερης επιλογής	1			Παπακωνσταντίνου Γεώργιος (Επίκουρος Καθηγητής)	Ναι	Ναι	Ναι	13	2	2	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3		Ναι
8	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	62ΠΔ169	3	Μάθημα ελεύθερης επιλογής	1			Δασκογιάννη Μαρία (Λέκτορας)	Ναι	Ναι	Ναι	9	4	3	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3		Ναι
8	ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ-ΕΚΦΡΑΣΗΣ	62ΠΔ174	3	Μάθημα ελεύθερης επιλογής	1			Μιχάλης Αθανάσιος (Επίκουρος Καθηγητής)	Ναι	Ναι	Ναι	86	49	49	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3		Ναι
8	ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ	62ΠΔ300	3	Μάθημα ελεύθερης επιλογής	1			Σμυρναιού Ζαχαρούλα (Λέκτορας)	Ναι	Ναι	Ναι	298	252	204	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3		Ναι
8	ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΗ	62ΠΔ302	3	Μάθημα ελεύθερης επιλογής	1			Μηλιγκού Ευανθία-Έλλη (Λέκτορας)	Ναι	Ναι	Ναι	264	200	191	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3		Ναι
8	ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΠΡΑΞΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΤΩΝ ΦΙΛΟΣΟΦΩΝ	62ΠΔ303	4	Υποχρεωτικό	1			Φουντοπούλου Μαρίνα (Επίκουρος Καθηγήτριας)	Ναι	Ναι	Ναι	395	297	253	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3		Ναι

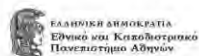
Ανάλυση μαθημάτων προγράμματος σπουδών Ακαδημαϊκού έτους 2015-2016
Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας

8	ΛΟΛΟΓΙ ΚΩΝ ΜΑ ΘΗΜΑΤ ΩΝ																		
8	ΙΤΑΛΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛ ΙΤΙΣΜΟΣ II	66ΠΑ009	3	Μάθημα ελεύθερη ς επιλογής	1			Παγκράτ ης Γεράσι μος (Λέκτορας)	Ναι	Ναι	Ναι	18	0	0	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3		Ναι
8	ΣΧΟΛΙΚ Η ΦΥΧΟ ΛΟΓΙΑ: Σ ΥΝΔΕΣΗ ΘΕΩΡΙΑ Σ ΚΑΙ ΠΡΑΞΗΣ	67ΦΧ09	3	Μάθημα ελεύθερη ς επιλογής	1			Χατζηζηρή στου Χρυσή (Καθηγητ ής)	Ναι	Ναι	Ναι	10	0	0	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3		Ναι
8	ΠΡΟΙΣΤΟ ΡΙΚΗ ΑΡ ΧΑΙΟΛ. IV	61ΠΑ72	5,5	Υποχρεω τικό κατ' επιλογήν	1	http://eclss.uoa.gr/courses/ARCH170	96	Παπαδάτ ος Γιάννης (Επικουρο ς Καθηγη τής)	Ναι	Ναι	Ναι	144	98	92	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3, Εργαστ ήριο: 1		Ναι
8	ΜΕΘΩΔ ΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΔΙΔ ΑΣΚΑΛΙ ΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙ ΚΗΣ ΩΣ ΜΗΤΡΙΚ ΗΣ	62ΠΔ205	3	Μάθημα ελεύθερη ς επιλογής	1			Μιγάλης Αθανάσιο ς (Επικό υρος Καθ ηγητής)	Ναι	Ναι	Ναι	21	19	19	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3		Ναι
8	ΒΥΖΑΝΤ ΙΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ	61Π215	5,5	Υποχρεω τικό κατ' επιλογήν	1	http://eclss.uoa.gr/courses/ARCH477/	85-86	Νικολάου Κατερίνα (Επικουρ ος Καθηγ ητής)	Ναι	Ναι	Ναι	150	102	72	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3, Εργαστ ήριο: 1		Ναι
8	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΟΘ ΩΜΑΝΙΚ ΗΣ ΑΥΤ ΟΚΡΑΤΟ ΡΙΑΣ	61Π24	5	Υποχρεω τικό κατ' επιλογήν	1	http://eclss.uoa.gr/courses/ARCH489/	81	Κονόρτας Παρασκε υάς (Ανα πληρωτής Καθηγητ ής)	Ναι	Ναι	Ναι	298	163	79	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3, Εργαστ ήριο: 1		Ναι

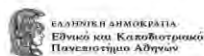

Ανάλυση μαθημάτων προγράμματος σπουδών Ακαδημαϊκού έτους 2015-2016
Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας

8	ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ	61ΣΙ88	6	Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν	1	http://eclss.uoa.gr/courses/ARCH174/	81-82	Χρήστου Ειρήνη (Επικουρος Καθηγήτριας)		Ναι	Ναι	Ναι	24	22	22	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1		Ναι
8	Ιστορία Νέου Ελληνισμού	61ΣΙ60	6	Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν	1		83	Κατσιαρδής-Heising Όλγα (Καθηγήτριας)		Ναι	Ναι	Ναι	9	6	5	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1		Ναι
8	Ιστορία της Εκκλησίας	61Π126	5.5	Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν	1	http://eclss.uoa.gr/courses/ARCH528/	106	Καραμάνωλης Βαγγέλης (Λέκτορας)		Ναι	Ναι	Ναι	187	124	90	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1		Ναι
8	Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία	61Π64	5.5	Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν	1	http://eclss.uoa.gr/courses/ARCH213/	87	Γαλανάκης Κώστας (Αναπληρωτής Καθηγητής)		Ναι	Ναι	Ναι	183	110	99	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1		Ναι
8	Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία	61Π140	5.5	Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν	1	http://eclss.uoa.gr/courses/ARCH481/	78	Παπαθανασίου Μαρία (Επικουρος Καθηγήτριας)		Ναι	Ναι	Ναι	126	87	74	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1		Ναι
8	ΑΝΑΣΚΑΦΗ ΚΑΙ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ - ΜΟΥΣΕΙΟΛΟΓΙΑ	61ΙΑ103	6	Υποχρεωτικό	1	http://eclss.uoa.gr/ARCH492	102	Ρογκενμπίσγκε Μισέλ (ΕΕΔΙΠ), Παπαδάτος Γιάννης (Επικουρος Καθηγητής), Πολυχρονάκου-Σγορίτσα Παναγιώτα (Καθηγήτριας)		Ναι	Ναι	Ναι	174	120	105	Ναι	Υποβάθρου	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1		Ναι

Ανάλυση μαθημάτων προγράμματος σπουδών Ακαδημαϊκού έτους 2015-2016
 Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας

								της), Μαύλιου Μαρία (Λέκτορας)												
8	ΜΟΥΣΕΙΟΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ	61ΠΑ190	5.5	Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν	1	http://eclss.uoa.gr/courses/ARCH471/	93	Μαύλιου Μαρία (Λέκτορας)		Ναι	Ναι	Ναι	34	15	14	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1		Ναι
8	ΜΟΥΣΕΙΟΛΟΓΙΑ	61ΣΑ135	6	Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν	1		106	Μαύλιου Μαρία (Λέκτορας)		Ναι	Ναι	Ναι	29	20	20	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1		Ναι
8	ΑΡΧΑΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ	61Σ191	6	Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν	1		81	Ανεζήρη Σοφία (Επίκουρος Καθηγήτριας)	Βουλγαρίας Γιώργος (Άλλο)	Ναι	Ναι	Ναι	10	6	6	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3		Ναι
8	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ	61Π91	5.5	Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν	1		85	Φομά Σελήνη (Αναπληρωτής Καθηγήτριας)		Ναι	Ναι	Ναι	41	15	14	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3		Ναι
8	ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ	61ΣΠ3	6	Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν	1		82	Κόλια-Δεμιτζάκη Αθηνά (Καθηγήτριας)		Ναι	Ναι	Ναι	13	11	11	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3		Ναι
8	ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ 20ου. IV	60ΚΦΝ16	3	Μάθημα ελεύθερης επιλογής	1			Αγάθος Θανάσης (Επίκουρος Καθηγητής)		Ναι	Ναι	Ναι	8	4	4	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1		Ναι
8	ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	62ΠΔ162	3	Μάθημα ελεύθερης επιλογής	1			Παπακωνσταντίνου Γεώργιος (Επίκουρος Καθηγητής)		Ναι	Ναι	Ναι	10	0	0	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3		Ναι
8	ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ	67ΦΧ06	3	Μάθημα ελεύθερης επιλογής	1			Τάνταρος Σπυρίδων		Ναι	Ναι	Ναι	2	1	1	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3		Ναι

Ανάλυση μαθημάτων προγράμματος σπουδών Ακαδημαϊκού έτους 2015-2016
 Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας

	ΤΗΣ ΕΦΗ ΒΙΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ			ς επιλογής				(Επίκουρ ος Καθηγ ητής)											
8	ΕΞΕΛΙΚΤ ΙΚΗ ΨΥΧ ΟΠΑΘΟ ΛΟΓΙΑ	67ΦΧ22	3	Μάθημα ελεύθερη ς επιλογής	1			Λουμάκο υ Μαρία (Καθηγητ ής)	Ναι	Ναι	Ναι	13	3	3	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3		Ναι
8	ΓΝΩΣΤΙ ΚΗ ΨΥΧ ΟΛΟΓΙΑ	67ΦΧ32	3	Μάθημα ελεύθερη ς επιλογής	1			Ρούσσος Πέτρος (Επίκουρο ς Καθηγη τής)	Ναι	Ναι	Ναι	8	1	1	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3		Ναι
8	ΨΥΧΟΛ ΟΓΙΑ ΤΩΝ ΚΙΝ ΗΤΡΩΝ	67ΦΧ45	3	Μάθημα ελεύθερη ς επιλογής	1			Κανελλοπ ούλου Λίσσε (Ε πίκουρος Καθηγητ ής)	Ναι	Ναι	Ναι	4	0	0	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3		Ναι
8	ΕΙΣΑΓΩΓ Η ΣΤΗ Σ ΚΗΝΟΓΡ ΑΦΙΑ, Θ ΕΑΤΡΙΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚ ΤΟΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΝΔ ΥΜΑΤΟ ΛΟΓΙΑ Β'	68Θ028	3	Μάθημα ελεύθερη ς επιλογής	1			Στεφανίδ ης Μάνος (Επίκουρ ος Καθηγ ητής)	Ναι	Ναι	Ναι	1	0	0	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3		Ναι
8	ΤΟ ΕΛΛ ΗΝΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΤΩΝ ΝΕ ΩΤΕΡΩΝ ΧΡΟΝΩΝ Β'	68Θ303	3	Μάθημα ελεύθερη ς επιλογής	1			Τσιτσόκη Άννα (Κ αθηγητής)	Ναι	Ναι	Ναι	1	0	0	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3		Ναι
8	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΕΧΝΗΣ Β	68Θ612	3	Μάθημα ελεύθερη ς επιλογής	1			Στεφανίδ ης Μάνος (Επίκουρ ος Καθηγ ητής)	Ναι	Ναι	Ναι	2	0	0	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3		Ναι
8	ΣΤΟΙΧΕΙ Α ΑΡΑΒΙ ΚΗΣ ΛΟ	70054	3	Μάθημα ελεύθερη ς	1			Κονδύλη Ελένη (Α ναπληρωτ	Ναι	Ναι	Ναι	0	0	0	Ναι	Επιστ. Περιοχής	Θεωρία: 3		Ναι

Πίνακας 11-6.1 Κατανομή βαθμολογίας και μέσος βαθμός πτυχίου των αποφοίτων του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών

Ακαδημαϊκό Έτος	Συνολικός αριθμός αποφοίτων	5.0-5.9	6.0-6.9	7.0-8.4	8.5-10.0	Μέσος όρος Βαθμολογίας
2015-2016	295	5	138	125	27	7.17
2014-2015	319	9	170	123	17	7.03
2013-2014	371	9	234	122	6	6.9
2012-2013	364	7	239	108	10	6.87
2011-2012	371	10	238	114	9	6.85

Πίνακας 11-6.2 Εξέλιξη του αριθμού των αποφοίτων του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών και διάρκεια σπουδών**Αναφορά Ακαδημαϊκού έτους 2015 – 2016**

Έτος Εισαγωγής	Εισαχθέντες	* Σύνολο αποφοίτων μέχρι το έτος αναφοράς	Διαγραφέντες μέχρι το έτος αναφοράς
2015-2016	323	0	7
2014-2015	329	0	25
2013-2014	311	3	28
2012-2013	286	52	34
2011-2012	296	102	34
2010-2011	419	207	42
2009-2010	385	226	25
2008-2009	380	265	17

Αναφορά Ακαδημαϊκού έτους 2014 – 2015

Έτος Εισαγωγής	Εισαχθέντες	* Σύνολο αποφοίτων μέχρι το έτος αναφοράς	Διαγραφέντες μέχρι το έτος αναφοράς
2014-2015	329	0	12
2013-2014	311	0	27
2012-2013	286	4	34
2011-2012	296	29	34
2010-2011	419	139	42
2009-2010	385	173	24
2008-2009	380	225	17
2007-2008	399	264	11

Αναφορά Ακαδημαϊκού έτους 2013 – 2014

Έτος Εισαγωγής	Εισαχθέντες	* Σύνολο αποφοίτων μέχρι το έτος αναφοράς	Διαγραφέντες μέχρι το έτος αναφοράς
2013-2014	311	0	15
2012-2013	286	1	33
2011-2012	296	1	33
2010-2011	419	43	41
2009-2010	385	115	24
2008-2009	380	186	17
2007-2008	399	228	11
2006-2007	364	230	15

Αναφορά Ακαδημαϊκού έτους 2012 – 2013

Έτος Εισαγωγής	Εισαχθέντες	* Σύνολο αποφοίτων μέχρι το έτος αναφοράς	Διαγραφέντες μέχρι το έτος αναφοράς
2012-2013	286	0	12
2011-2012	296	0	51
2010-2011	419	6	51
2009-2010	385	17	23
2008-2009	380	162	17
2007-2008	399	237	10
2006-2007	364	258	14
2005-2006	394	266	12

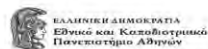
Αναφορά Ακαδημαϊκού έτους 2011 – 2012

Έτος Εισαγωγής	Εισαχθέντες	* Σύνολο αποφοίτων μέχρι το έτος αναφοράς	Διαγραφέντες μέχρι το έτος αναφοράς
2011-2012	296	0	4
2010-2011	419	2	33
2009-2010	385	1	22
2008-2009	380	28	17
2007-2008	399	126	10
2006-2007	364	150	14
2005-2006	394	195	12
2004-2005	376	251	13

* Σύνολο φοιτητών εισαχθέντων στη σχολή το αντίστοιχο έτος εισαγωγής στα αριστερά, που αποφοίτησαν **μέχρι** το επιλεγμένο Ακαδημαϊκό Έτος

Πίνακας 11-7.1 Μαθήματα Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών

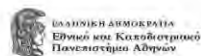
Τίτλος ΜΠΣ: «Ιστορίας – Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης»

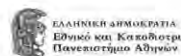
Μαθήματα Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών Ακαδημαϊκού έτους 2015-2016
Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας

Μαθήματα Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών Ακαδημαϊκού έτους 2015-2016

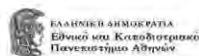
Τίτλος Μαθήματος	Κωδικός Μαθήματος	Ιστοσελίδα Μαθήματος	Σύμβαση Οδηγού Σπουδών	Υπεύθυνος Διδάσκων και Βαθμίδα	Συνεργάτες & Βαθμίδα	Κατηγορία Μαθήματος	Εξάμηνο Σπουδών	Αιώρα	Αριθμός φοιτητών που εγγράφησαν στο μάθημα	Αριθμός φοιτητών που πήραν πτυχίο ως εξετάσεις	Αριθμός φοιτητών που πήραν πτυχίο στην κεντρική ή επανεξιμήτη εξέταση	Αξιολογήσεις από τους Φοιτητές	Πιστωτικές Μονάδες ECTS	Προσθετη Βιβλιογραφία	Χρήση Εκπαιδευτικών Μέσων	Επαρκώς Εκπαιδευτικών Μέσων	Περσ. διορ. ανά βδομάδα	Προσεπιτα όμινα μαθήματα
Προϊστορικό Αιγαίο: Το θαλάσσιο περιβάλλον	1203	http://eclass.uoa.gr/courses/ARCH133/	23	Καραλή Λίλιαν (Καθηγήτριας)		Κατ' επιλογήν	1	1	0	0	0	Όχι	10	Ναι	Ναι	Ναι	Θεωρία: 3	
Πέρα από το Αιγαίο- Η προϊστορική έρευνα στα Ιόνια Νησιά	1206		24	Κουρτέση-Φύλιππκη Γεωργία (Επικουρος Καθηγήτριας)		Κατ' επιλογήν	1	1	0	0	0	Όχι	10	Ναι	Ναι	Ναι	Θεωρία: 3	
Η ανθρώπινη μορφή στη μικροτεχνία της Εποχής του Χαλκού στην ηπειρωτική Ελλάδα	1201		26	Παπαδημητρίου-Γραμμένου Άννα (Λέκτορας)		Κατ' επιλογήν	1	1	0	0	0	Όχι	10	Ναι	Ναι	Ναι	Θεωρία: 3	
Ο αρχαϊσμός στη γλυπτική	1210	http://eclass.uoa.gr/courses/ARCH292/	33	Παλαγγιά Όλγα (Καθηγήτριας)		Κατ' επιλογήν	1	1	0	0	0	Όχι	10	Ναι	Ναι	Ναι	Θεωρία: 3	

Μαθήματα Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών Ακαδημαϊκού έτους 2015-2016
 Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας

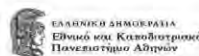
Η Οθωμανική Αυτοκρατορία και οι βαλκανικοί λαοί, τέλη 18ου - αρχές 19ου αιώνα	1208		35	Ευθυμίου Μαρία (Αναπληρωτής Καθηγήτριας)	Κατ' επιλογήν	1	1	0	0	0	Όχι	10	Ναι	Ναι	Ναι	Θεωρία: 3
Ιατρική, ιώσεις και θανάματα στο βυζάντιο	1213		42	Κέπετζη Βικτώρια (Επίκουρος Καθηγήτριας)	Κατ' επιλογήν	1	1	0	0	0	Όχι	10	Ναι	Ναι	Ναι	Θεωρία: 3
Η Κωνσταντινούπολη μετά το Βυζάντιο	1214		43	Πάλλης Γεώργιος (Λέκτορας)	Κατ' επιλογήν	1	1	0	0	0	Όχι	10	Ναι	Ναι	Ναι	Θεωρία: 3
Βυζαντινά Έγγραφα της υστεροβυζαντινής περιόδου: από τον τύπο στην ουσία	1227	http://eclass.uoa.gr/courses/ARCH157/	68	Μανιάτη-Κοκκίνη Τριανταφυλίτσα (Επίκουρος Καθηγήτριας)	Κατ' επιλογήν	1	1	0	0	0	Όχι	10	Ναι	Ναι	Ναι	Θεωρία: 3
Η συμβολή των δυνατών στην ανάπτυξη και κατάνυξη της Αθηναϊκής ηγεμονίας	1223		58	Ραμού-Χαψιάδη Άννα (Ομότιμος Καθηγήτριας)	Κατ' επιλογήν	1	1	0	0	0	Όχι	10	Ναι	Ναι	Ναι	Θεωρία: 3
Βυζαντινή Θεσσαλονίκη	1229		90	Κόλια-Δερμιτζάκη Αθηνά (Αναπληρωτής Καθηγήτριας)	Κατ' επιλογήν	1	1	0	0	0	Όχι	10	Ναι	Ναι	Ναι	Θεωρία: 3

Μαθήματα Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών Ακαδημαϊκού έτους 2015-2016
 Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας

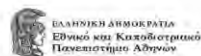
				ς λ. Καλοπίση Σοφία (Ομότιμος Καθηγητή ς)														
Κοινωνική Ιστορία της Υγείας	1233	http://eclass.uoa.gr/courses/ARCH259/	83	Γαρίδα Κατερίνα (Αναπληρωτής Καθηγητή ς), Καραμανολάκης Βαγγέλης (Επίκουρος Καθηγητή ς)	Κατ' επιλογήν	1	1	0	0	0	Όχι	10	Ναι	Ναι	Ναι	Θεωρία: 3		
Ταφική Αρχαιολογία του Πρώιμου Αιγαίου	1235		27	Παπαδόπουλος Γιάννης (Επίκουρος Καθηγητή ς)	Κατ' επιλογήν	1	1	0	0	0	Όχι	10	Ναι	Ναι	Ναι	Θεωρία: 3		
Θρησκεία και Λογρυστικές Πρακτικές στην Προϊστορική Κρήτη και Κύπρο	1230		95	Μαντζουράνη Ελένη (Άλλο)	Κατ' επιλογήν	1	1	0	0	0	Όχι	10	Ναι	Ναι	Ναι	Θεωρία: 3		
Πόλεμος και ΜΜΕ: η ελληνική και διεθνής διάσταση	1239	http://eclass.uoa.gr/courses/ARCH395/	103		Κατ' επιλογήν	1	1	0	0	0	Όχι	10	Ναι	Ναι	Ναι	Θεωρία: 3		
Βενετοί, Γενουάτες και Καταλανοί στη Μεσόγειο	1245		98	Ντούρου-Ηλιοπούλου Μαρία (Αναπληρωτής Καθηγητή ς)	Κατ' επιλογήν	1	1	0	0	0	Όχι	10	Ναι	Ναι	Ναι	Θεωρία: 3		

Μαθήματα Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών Ακαδημαϊκού έτους 2015-2016
 Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας

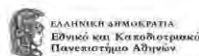
Αστικές τάξεις και μεσαία στρώματα στη Νεότερη Ευρώπη	1236	http://eclass.uoa.gr/courses/ARCH419/	115	Ράπτης Κωνσταντίνος (Επίκουρος Καθηγητής)	Κατ' επιλογήν	1	1	0	0	0	Όχι	10	Ναι	Ναι	Ναι	Θεωρία: 3
Η δημόσια γλυπτική στην Αθήνα, ΙΘ-Κ αι.	1218		52	Παυλόπουλος Δημήτρης (Λέκτορας)	Κατ' επιλογήν	1	1	0	0	0	Όχι	10	Ναι	Ναι	Ναι	Θεωρία: 3
Έθνοι και εθνικισμοί στη Νεότερη Ευρώπη (19ος-20ος αι.)	1242			Δημάκης Ιωάννης (Ομότιμος Καθηγητής)	Κατ' επιλογήν	1	1	0	0	0	Όχι	10	Ναι	Ναι	Ναι	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1
Πρόσβαση στη γνώση και μαθητεία την εποχή των Παλαιολόγων (1261-1453)	1228		80	Μεργιλιώ-Σαχά Σοφία (Επίκουρος Καθηγήτρια)	Υποχρεωτικό	1	1	0	0	0	Όχι	10	Ναι	Ναι	Ναι	Θεωρία: 3
Πολιτιστική ταυτότητα από τη ΜΕΧ στην ΥΕΧ	1204	http://eclass.uoa.gr/courses/ARCH342/	30	Χασιακού Αφροδίτη (Λέκτορας), Πολυχρονάκου-Σγουρίτσα Παναγιώτα (Καθηγήτρια)	Κατ' επιλογήν	2	1	0	0	0	Όχι	10	Ναι	Ναι	Ναι	Θεωρία: 3
Ασθένεια, αναπηρία και δυσμορφία στην αρχαία	1212		34	Κεφαλίδου Ευρυδίκη (Επίκουρος Καθηγήτρια)	Κατ' επιλογήν	2	1	0	0	0	Όχι	10	Ναι	Ναι	Ναι	Θεωρία: 3

Μαθήματα Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών Ακαδημαϊκού έτους 2015-2016
 Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας

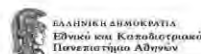
ελληνική τέχνη																		
Η μνημειακή μακεδονική ή αρχιτεκτονική	1207	http://eclass.uoa.gr/courses/ARCH318/	38	Κανελλόπουλος Χρύσανθος (Λέκτορας)	Κατ' επιλογήν	2	1	0	0	0	Όχι	10	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι	Θεωρία: 3	
Βιοτέχνες και εργαστήρια στην Κρήτη της Εποχής του Χαλκού	1215		47	Πλάτων Λευτέρης (Αναπληρωτής Καθηγητής)	Κατ' επιλογήν	2	1	0	0	0	Όχι	10	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι	Θεωρία: 3	
Βιοαρχαιολογία	1219		61	Παυλόπουλος Δημήτρης (Λέκτορας)	Κατ' επιλογήν	2	1	0	0	0	Όχι	10	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι	Θεωρία: 3	
Πρώιμη Φλαμανδική Ζωγραφική	1220		52	Μαυρομιχάλη Ευθυμία (Λέκτορας)	Κατ' επιλογήν	2	1	0	0	0	Όχι	10	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι	Θεωρία: 3	
Η αρχαιολογία των μεταβάσεων	1226		74	Παπαδημητρίου Νίκος (Άλλο)	Κατ' επιλογήν	2	1	0	0	0	Όχι	10	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι	Θεωρία: 3	
Φυσικές καταστροφές και επιδημίες στην ελληνική Ανατολή	1237		89	Κωνσταντίνου Κατερίνα (Λέκτορας)	Κατ' επιλογήν	2	1	0	0	0	Όχι	10	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι	Θεωρία: 3	
Ψυχροπολεμικός εκσυγχρονισμός. Η νοτιοευρωπαϊκή εμπειρία στην Ελλάδα	1232		99	Χατζηβασιλείου Ευάνθης (Επίκουρος Καθηγητής)	Κατ' επιλογήν	2	1	0	0	0	Ναι	10	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι	Θεωρία: 3	

Μαθήματα Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών Ακαδημαϊκού έτους 2015-2016
 Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας

Σχέσεις οικονομίας και εξωτερικής πολιτικής στη Νεότερη Ευρώπη	1241		105	Δημόκριτος Ιωάννης (Ομότιμος Καθηγητής)	Κατ' επιλογήν	2	1	0	0	0	0	Όχι	10	Ναι	Ναι	Ναι	Θεωρία: 3
Εργατικά σπρώματα στον ευρωπαϊκό αστικό χώρο 19ος αι..	1243		108	Παπαθανασίου Μαρία (Επίκουρος Καθηγήτριας)	Κατ' επιλογήν	2	1	0	0	0	0	Όχι	10	Ναι	Ναι	Ναι	Θεωρία: 3
Διερευνώντας τη Μεταρρύθμιση	1234	http://eclass.uoa.gr/courses/ARCH115/	111	Γαλανάκης Κώστας (Επίκουρος Καθηγητής)	Κατ' επιλογήν	2	1	0	0	0	0	Όχι	10	Ναι	Ναι	Ναι	Θεωρία: 3
«Creta romana»: Όψεις της κρητικής αρχαιολογίας κατά τη ρωμαϊκή περίοδο	1246		116	Κατάκης Στυλιανός (Επίκουρος Καθηγητής)	Κατ' επιλογήν	2	1	0	0	0	0	Όχι	10	Ναι	Ναι	Ναι	Θεωρία: 3
Εικόνα και επιστημονικός λόγος στην αρχαιολογία του Προϊστορικού Αιγαίου	1202		28	Βαβουρανάκης Γεώργιος (Λέκτορας)	Κατ' επιλογήν	2	1	0	0	0	0	Όχι	10	Ναι	Ναι	Ναι	Θεωρία: 3
Ιερά, λατρείες και γιορτές στον αρχαίο ελληνικό	1222		63	Ανεξίτη Σοφία (Επίκουρος Καθηγήτριας), Βαλαβάνης	Κατ' επιλογήν	2	1	0	0	0	0	Όχι	10	Ναι	Ναι	Ναι	Θεωρία: 3

Μαθήματα Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών Ακαδημαϊκού έτους 2015-2016
 Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας

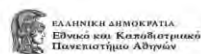
κόσμο				Πάνος (Καθηγητής)														
Το φαινόμενο των Συμπλολιπειών στις ανατολικές επαρχίες της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας	1224			Μπουραζέλης Κώστας (Καθηγητής)	Κατ' επιλογήν	2	1	0	0	0	Όχι	10	Ναι	Ναι	Ναι	Θεωρία: 3		
Τέχνη και κοινωνία στην Καππαδοκία. Η μαρτυρία των μνημείων.	1211		36	Κωνστανταυδάκη Μαρία (Καθηγήτρια)	Κατ' επιλογήν	2	1	0	0	0	Όχι	10	Ναι	Ναι	Ναι	Θεωρία: 3, Εργαστήριο: 1		
Βυζαντινά έγγραφα 10ου-15ου αι.: από τον τύπο στην ουσία	1209		37	Μανιάτη-Κοκκινη Τριανταφυλίτισσα (Καθηγήτρια)	Κατ' επιλογήν	2	1	0	0	0	Όχι	10	Ναι	Ναι	Ναι	Θεωρία: 3		
Αστικός δομημένος χώρος και κινητά ευρήματά	1216		44	Πετρίδης Πλάτων (Αναπληρωτής Καθηγητής)	Κατ' επιλογήν	2	1	0	0	0	Όχι	10	Ναι	Ναι	Ναι	Θεωρία: 3		
Εθνικά Μουσεία και Μουσεία Πόλεων στην Ευρώπη Ιστορική δημογραφία και εθνικισμοί	1212α			Κονόρτας Παρασκευάς (Αναπληρωτής Καθηγητής)	Υποχρεωτικό	2	1	0	0	0	Όχι	10	Ναι	Ναι	Ναι	Θεωρία: 3		

Μαθήματα Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών Ακαδημαϊκού έτους 2015-2016
Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας

στην Οθωμανική Αυτοκρατορία (19ος – αρχές 20ού αι.)																			
Ιδρυτικοί μύθοι των αποικιών σε Δύση και Ανατολή	1225			Φωμό Ελένη (Επικουρος Καθηγητή ς)		Κατ' επιλογήν	2	1	0	0	0	0	Όχι	10	Ναι	Ναι	Ναι	Θεωρία: 3	
Τα βουνά της Μεσογείου - Χρήσεις και προσλήψεις ενός μεταβαλλόμενου χώρου (16-19ος αιώνας)	1244			Σειρηνίδου Βάσω (Λέκτορας)		Υποχρεωτικό	2	1	0	0	0	0	Όχι	10	Ναι	Ναι	Ναι	Θεωρία: 3	
Ο ελληνικός Μεσοπόλεμος (1922-1940): κοινωνία και πολιτικοί θεσμοί	1240	ARCH529		Πλουμίδης Σπυρίδων (Καθηγητή ς)		Κατ' επιλογήν	2	1	7	7	7	7	Όχι	10	Ναι	Ναι	Ναι	Θεωρία: 3	

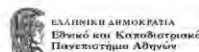
Τίτλος ΜΠΣ: «Μουσειακές Σπουδές»

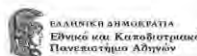
Μαθήματα Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών Ακαδημαϊκού έτους 2015-2016
Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας

Μαθήματα Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών Ακαδημαϊκού έτους 2015-2016

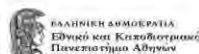
Τίτλος Μαθήματος	Κωδικός Μαθήματος	Προσπελάσιμα Μαθήματα	Σελίδα Οδηγού Σπουδών	Υπεύθυνος Διδάσκων και Βαθμίδα	Συνεργάτες & Βαθμίδα	Κατηγορία Μαθήματος	Εξάμηνο Σπουδών	Διάρκεια	Αριθμός φοιτητών που ενεγράφησαν στο μάθημα	Αριθμός Φοιτητών που συμμετείχαν στις εξετάσεις	Αριθμός Φοιτητών που πέρασε επιτυχώς στην κανονική ή επαναληπτική εξέταση	Αξιολογήθηκε από τους Φοιτητές	Πτυχιολογικές Μονάδες ECTS	Προσθετη Βιβλιογραφία	Χρήση Εκπαιδευτικών Μέσων	Επάρκειση Εκπαιδευτικών Μέσων	Άρες διδασκαλίας ανά βδομάδα	Προαπαιτούμενα μαθήματα
Ιστορία και Θεωρία Μουσείων	NY01		42	Μούλιου Μαρία (Λέκτορας)	Τζώρτζη Καλή (Άλλο)	Υποχρεωτικό	1	1	15	15	15	Ναι	6	Ναι	Ναι	Ναι	Θεωρία: 2	
Μνημεία και Μουσειακά Αντικείμενα. Υλικά και Τεχνολογία Κατασκευής	NY04		56	Σταματάκης Μιχαήλ (Καθηγητής)	Κατερινόπουλος Αθανάσιος (Αναπληρωτής Καθηγητής), Μεθενίτης Κωνσταντίνος (Επίκουρος Καθηγητής), Οικονόμου Μαρία (Καθηγήτρια), Πούρνου Α (Επίκουρος Καθηγητής), Στεφανής Α (Καθηγήτρια),	Υποχρεωτικό	1	1	15	15	15	Ναι	6	Ναι	Ναι	Ναι	Θεωρία: 2	

Μαθήματα Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών Ακαδημαϊκού έτους 2015-2016
 Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας

					Μαλέα Α (Καθηγητής), Αργυροπούλου Β (Καθηγητής), Λαμπρόπουλος Βασίλης (Καθηγητής), Παναγιώτης Γιώργος (Καθηγητής)														
Ελληνικό και Διεθνές Δίκαιο, Θεσμοί Πολιτισμικής Διαχείρισης	ΝΥ02		46	Παπαδόπουλος Ιωάννης (Επίκουρος Καθηγητής)	Πάντος Πάντος (Άλλο), Νικολέττος Κωνσταντίνος (Άλλο)	Υποχρεωτικό	1	1	15	15	15	Ναι	6	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι	Θεωρία: 2
Σχεδιασμός και οργάνωση Μουσειακού ή Χώρου	ΝΥ03		48	Σαλή-Παπασαλή Τέση (Καθηγητής)	Τζορτζή Καλή (Άλλο)	Υποχρεωτικό	1	1	15	15	15	Ναι	6	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι	Θεωρία: 2
Διοίκηση και Οικονομική Διαχείριση Πολιτισμικών Οργανισμών	ΝΥ05		58	Φωτόπουλος Θανάσης (Άλλο)	Ζοήνης Πέτρος (Άλλο)	Υποχρεωτικό	1	1	15	15	15	Ναι	6	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι	Θεωρία: 2
Συγκρότηση, Επιμέλεια και Τεκμηρίωση Συλλογών και Συνόλων	ΝΥ06		60	Αντζουλάτου-Ρετσίδα Ευθυμία (Καθηγήτρια)	Κυριακή-Μάνεση Δάφνη (Αναπληρωτής Καθηγητής), Πέννα Βασιλική (Επίκουρος)	Υποχρεωτικό	2	1	15	15	14	Ναι	6	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι	Θεωρία: 2

Μαθήματα Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών Ακαδημαϊκού έτους 2015-2016
 Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας

				Καθηγητή ς)													
Μουσειακή ή Εκπαίδευση	ΝΥ09		68	Φίλιππου πολίτη Α (Λέκτορας), Φέρμελη Γεωργία (Άλλο)		Υποχρεωτικό	2	1	15	15	13	Ναι	6	Ναι	Ναι	Ναι	Θεωρία: 2
Αρχιτεκτονικός Προγραμματισμός, Τρόποι Ανάδειξης Μνημείων και Μουσείων	ΝΥ07		63	Κανελόπουλος Χρυσάνθος (Λέκτορας)		Κατ' επιλογήν	2	1	15	15	14	Ναι	6	Ναι	Ναι	Ναι	Θεωρία: 2
Θετικές Επιστήμες και Μουσεία: Γεωλογία, Πάλαιοντολογία, Φυσική Ιστορία, Τεχνικός Πολιτισμός	ΝΕ03		92	Ντρίνια Χαρά (Αναπληρωτής Καθηγητής)	Λεγάκης Αναστάσιος (Επικουρός Καθηγητής), Κατερινόπουλος Αθανάσιος (Καθηγητής)	Κατ' επιλογήν	2	1	8	8	8	Ναι	6	Ναι	Ναι	Ναι	Θεωρία: 2
Θεωρητικές Επιστήμες και Μουσεία, Αρχαιολογία, Ιστορία, Ιστορία της Τέχνης, Λαογραφία, Εθνολογία, Αρχαία	ΝΕ01		91	Ευθυμίου Μαρία (Αναπληρωτής Καθηγητής)	Κατάκης Στυλιανός (Λέκτορας), Παυλόπουλος Δημήτρης (Επικουρός Καθηγητής), Μεργιλή-Σαρά Σοφία (Επικουρός Καθηγητής), Καμηλάκη	Κατ' επιλογήν	2	1	15	15	14	Ναι	6	Ναι	Ναι	Ναι	Θεωρία: 2

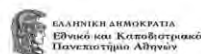

Μαθήματα Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών Ακαδημαϊκού έτους 2015-2016
 Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας

Μνημεία και Μουσεία Αντικείμενα. Παράγοντες και Διαπραγματεύσεις Φθοράς	NY08	65	Παναγιώτης Γεώργιος (Καθηγητής), Κατερίνα Αθανάσιος (Καθηγήτριας)	Καρνανάκη Γκόστη Ευαγγελία (Λέκτορας), Λεγάκις Αναστάσιος (Επίκουρος Καθηγητής), Πανταζίδου Αδριανή (Επίκουρος Καθηγήτριας), Παύρου Α (Επίκουρος Καθηγήτριας)	Υποχρεωτικό	2	1	15	15	14	Ναι	6	Ναι	Ναι	Ναι	Θεωρία: 2
Διαχείριση Κινδύνων και Προληπτική Συντήρηση Συλλογών και Μνημείων	NY14	86	Λαμπρόπουλος Βασίλης (Καθηγητής)	Παπαδημητρίου Μ (Καθηγητής), Παναγιώτης Γεώργιος (Καθηγητής)	Υποχρεωτικό	3	1	15	15	15	Ναι	6	Ναι	Ναι	Ναι	Θεωρία: 2
Νέες Τεχνολογίες και Μουσεία	NY12	77	Ρούσσου Μαρία (Άλλο)	Δραγώνα Δ (Άλλο)	Υποχρεωτικό	3	1	15	15	15	Ναι	6	Ναι	Ναι	Ναι	Θεωρία: 2
Μελέτες Ειδικών Περιπτώσεων Μουσείων	NY10	71	Δερμιτζάκης Μιχαήλ (Ομότιμος Καθηγητής)	Αντζουλάτου-Ρετσιόλα Ε (Καθηγήτριας)	Υποχρεωτικό	3	1	15	15	15	Ναι	18	Ναι	Ναι	Ναι	Πρακτική Δασκ.: 6
Τεχνικές Σύνταξης Μουσειολογικών	NY11	75	Γκαζή Ανδρομάχη (Λέκτορας)	Νικηφορίδου Α (Άλλο), Μούλιου	Υποχρεωτικό	3	1	15	15	15	Ναι	6	Ναι	Ναι	Ναι	Θεωρία: 2

Μαθήματα Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών Ακαδημαϊκού έτους 2015-2016
 Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας

γικής και Μουσειογραφικής Μελέτης					Μαρία (Λέκτορας)													
Μουσεία και Εθνικολογία με το Κοινό	NY13		83	Μπούνια Αλεξάνδρου (Αναπλ. ηρωτής Καθηγητής ς)	Νικηφορίδου Α (Άλλο , Μπαντιμ αρούδης Φιλίμων (Αναπληρω τής Καθηγητής ς)	Υποχρεωτικό	3	1	15	15	15	Ναι	6	Ναι	Ναι	Ναι	Θεωρία: 2	

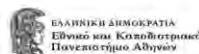
Τίτλος ΜΠΣ: «Διαχείριση Μνημείων: Αρχαιολογία, Πόλη και Αρχιτεκτονική»

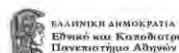
Μαθήματα Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών Ακαδημαϊκού έτους 2015-2016
Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας

Μαθήματα Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών Ακαδημαϊκού έτους 2015-2016

Τίτλος Μαθήματος	Κωδικός Μαθήματος	Ιστοσελίδα Μαθήματος	Σελίδα Οδηγού Σπουδών	Υπεύθυνος Διδασκων και Βαθμίδα	Συνεργάτες & Βαθμίδα	Κατηγορία Μαθήματος	Εξάμηνο Σπουδών	Διάρκεια	Αριθμός φοιτητών που εγγράφησαν στο μάθημα	Αριθμός Φοιτητών που σήμητε τέλεσαν στις εξετάσεις	Αριθμός Φοιτητών που πέρασαν επιτυχώς στην κανονική ή επαναληπτική εξέταση	Αξιολογήθηκε από τους Φοιτητές	Πιστωτικές Μονάδες ECTS	Πρόσθετη Βιβλιογραφία	Χρήση Εκπαιδευτικών Μέσων	Επάρκειση Εκπαιδευτικών Μέσων	Άρες διδασκαλίας ανά βδομάδα	Προσπατούμενα μαθήματα
Διεπιστημονικό Σεμινάριο I	Υ1	www.dpms.diax.arch.uoa.gr	6	Παναγιώτιδου Μαρία (Ομότιμος Καθηγήτριας)	Μπούνια Αλεξάνδρα (Αναπληρωστής Καθηγήτριας)	Υποχρεωτικό	1	1	24	24	23	Όχι	2	Ναι	Ναι	Ναι	Θεωρία: 2	
Αρχαιολογία, Αρχιτεκτονική και Πολεοδομία της Αρχαϊότητας	E3	www.dpms.diax.arch.uoa.gr	5	Βαλαβάνη Πάνος (Καθηγήτριας)	Κορρές Μανώλης (Καθηγήτριας)	Κατ' επιλογήν	1	1	7	7	7	Όχι	6	Ναι	Ναι	Ναι	Θεωρία: 2	
Βυζαντινή, Μεσαιωνική και Μεταβυζαντινή Αρχιτεκτονική και Πολεοδομία	E4	www.dpms.diax.arch.uoa.gr	5	Παναγιώτιδου Μαρία (Ομότιμος Καθηγήτριας)	Μαμαλούκος Σταύρος (Επικουρός Καθηγήτριας), Μουρελάτος Διονύσης (Άλλο)	Κατ' επιλογήν	1	1	4	4	4	Όχι	6	Ναι	Ναι	Ναι	Θεωρία: 2	
Πολιτισμική Επικοινωνία	E5	www.dpms.diax.arch.uoa.gr	5	Δασκαλοπούλου Σοφία (Καθηγήτριας)		Κατ' επιλογήν	1	1	11	11	11	Όχι	6	Ναι	Ναι	Ναι	Θεωρία: 2	

Μαθήματα Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών Ακαδημαϊκού έτους 2015-2016
 Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας

Αρχαιολογική διοχείριση μνημείων	E6	www.dpms diax.arch.u oa.gr	5	Λαμπρινου δάκης Βασίλειος (Ομότιμος Καθηγητής)		Κατ' επιλογήν	1	1	8	8	8	Όχι	6	Ναι	Ναι	Ναι	Θεωρία: 2
Διαχείριση του Αρχαιολογικού Έργου	E7	www.dpms diax.arch.u oa.gr	5	Μαστραντώνης Παναγιώτης (Άλλο)		Κατ' επιλογήν	1	1	8	8	8	Όχι	6	Ναι	Ναι	Ναι	Θεωρία: 2
Θέμα Σχεδιασμού I	Y16	www.dpms diax.arch.u oa.gr	6	Μαμαλούκος Σταύρος (Επίκουρος Καθηγητής)		Υποχρεωτικό	1	1	11	11	11	Όχι	10	Ναι	Ναι	Ναι	Φροντιστήριο: 2
Διεπιστημονικό Σεμινάριο II	Y2	www.dpms diax.arch.u oa.gr	6	Παναγιώτου Μαρία (Ομότιμος Καθηγητής)	Μπούνια Αλεξάνδρα (Αναπληρωτής Καθηγητής)	Υποχρεωτικό	2	1	12	12	12	Όχι	2	Ναι	Ναι	Ναι	Θεωρία: 2
Κοινωνιολογία του αστικού και περιεστικου χώρου	E8	www.dpms diax.arch.u oa.gr	5	Δασκαλόπουλος Σοφία (Καθηγητής)		Κατ' επιλογήν	2	1	8	8	8	Όχι	6	Ναι	Ναι	Ναι	Θεωρία: 2
Λειτουργία μνημειακών χώρων	E10	www.dpms diax.arch.u oa.gr	5	Μαστραντώνης Παναγιώτης (Άλλο)		Κατ' επιλογήν	2	1	6	6	6	Όχι	6	Ναι	Ναι	Ναι	Θεωρία: 2
Μέθοδοι αρχαιολογικής έρευνας σε αστικό και περιεστικό χώρο	E12	www.dpms diax.arch.u oa.gr	5	Λαμπρινου δάκης Βασίλειος (Ομότιμος Καθηγητής)	Σημαντώνη- Μπουρνιά Ευαγγελία (Καθηγητής)	Κατ' επιλογήν	2	1	8	8	8	Όχι	6	Ναι	Ναι	Ναι	Θεωρία: 2
Συντήρηση και αποκατάσταση μνημείων	E13	www.dpms diax.arch.u oa.gr	5	Χλέπα Ευαγγελία (Άλλο)		Κατ' επιλογήν	2	1	36	6	6	Όχι	6	Ναι	Ναι	Ναι	Θεωρία: 2

Μαθήματα Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών Ακαδημαϊκού έτους 2015-2016

Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας

Ειδικά θέματα Ιστορίας και Θεωρίας	E14	www.dpms diach.arch.u oa.gr	5	Μουρελάτ ος Διονύσης (Άλλο)		Κατ' επιλογήν	2	1	5	5	5	Όχι	6	Ναι	Ναι	Ναι	Θεωρία: 2
Θέμα Σχεδ ιασμού ΙΙ	Υ17	www.dpms diach.arch.u oa.gr	6	Κουφόπου λος Πέτρος (Ανακληρ ωτής Καθηγητή ς)		Υποχρεωτι κό	2	1	11	11	11	Όχι	10	Ναι	Ναι	Ναι	Φροντιστή ριο: 2
Θέμα Σχεδ ιασμού ΙΙΙ	Υ18	www.dpms diach.arch.u oa.gr	6	Πετρίδης Πλάτων (Επ ίκουρος Καθηγητή ς)		Υποχρεωτι κό	2	1	12	12	12	Όχι	10	Ναι	Ναι	Ναι	Φροντιστή ριο: 2
Βιώσιμη και Αειφόρος Ανάπτυξη	E9	www.dpms diach.arch.u oa.gr	5	Βερνίκος Νικόλαος (Ο μότιμος Καθηγητή ς)		Κατ' επιλογήν	3	1	6	6	6	Όχι	6	Ναι	Ναι	Ναι	Θεωρία: 2
Μέθοδοι Κ οινωνικών Επιστημών	E11	www.dpms diach.arch.u oa.gr	5	Δασκαλοπ ούλου Σοφία (Κ αθηγητή ς)		Κατ' επιλογήν	3	1	11	10	10	Όχι	6	Ναι	Ναι	Ναι	Θεωρία: 2
Θεωρία της Συντήρ ησης και Α ποκατάστα σης Μνημείων και Συνόλων	E15	www.dpms diach.arch.u oa.gr	5	Μαλλούχο υ-Ταfano Φανή (Α νακληρωτή ς Καθηγητή ς)		Κατ' επιλογήν	3	1	10	10	10	Όχι	6	Ναι	Ναι	Ναι	Θεωρία: 2

Πίνακας 11-8. Συμμετοχή σε Διαπανεπιστημιακά Προγράμματα Σπουδών**Συμμετοχή σε διαπανεπιστημιακά ή διατμηματικά προγράμματα**

Ακαδημαϊκό Έτος	Φοιτητές που φοίτησαν σε άλλο Α.Ε.Ι. Εσωτερικού	Φοιτητές που φοίτησαν σε άλλο Α.Ε.Ι. (Ευρωπαϊκά Προγράμματα ανταλλαγών)	Φοιτητές που φοίτησαν σε άλλο Α.Ε.Ι. Εξωτερικού	Επισκέπτες φοιτητές άλλων Α.Ε.Ι. Εσωτερικού	Επισκέπτες φοιτητές άλλων Α.Ε.Ι. (Ευρωπαϊκά Προγράμματα ανταλλαγών)	Επισκέπτες φοιτητές άλλων Α.Ε.Ι. Εξωτερικού	Μέλη ΔΕΠ που διδάξαν σε άλλο Α.Ε.Ι. Εσωτερικού	Μέλη ΔΕΠ που διδάξαν σε άλλο Α.Ε.Ι. (Ευρωπαϊκά Προγράμματα ανταλλαγών)	Μέλη ΔΕΠ που διδάξαν σε άλλο Α.Ε.Ι. Εξωτερικού	Μέλη ΔΕΠ άλλων Α.Ε.Ι. Εσωτερικού που διδάξαν στο Τμήμα	Μέλη ΔΕΠ άλλων Α.Ε.Ι. που διδάξαν στο Τμήμα (Ευρωπαϊκά Προγράμματα ανταλλαγών)	Μέλη ΔΕΠ άλλων Α.Ε.Ι. Εξωτερικού που διδάξαν στο Τμήμα
2011-2012	0	25	0	0	17	0	0	2	0	0	0	0
2012-2013	0	0	0	0	16	0	0	0	0	0	0	0
2013-2014	0	32	0	0	18	0	0	1	0	0	1	0
2014-2015	0	17	0	0	16	0	0	3	0	0	0	0
2015-2016	0	39	0	0	28	2	0	1	0	0	1	0

Πίνακας 11-9. Επιστημονικές δημοσιεύσεις

Έτος	Βιβλία / μονογραφίες	Εργασίες σε επιστημονικά περιοδικά με κριτές	Εργασίες σε επιστημονικά περιοδικά χωρίς κριτές	Εργασίες σε πρακτικά συνεδρίων με κριτές	Εργασίες σε πρακτικά συνεδρίων χωρίς κριτές	Κεφάλαια σε συλλογικούς τόμους	Συλλογικοί Τόμοι στους οποίους επιστημονικός εκδότης είναι μέλος Δ.Ε.Π. του Τμήματος	Άλλες εργασίες	Ανακοινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια (με κριτές) που δεν εκδίδουν πρακτικά	Βιβλιοκρισίες που συντάχθηκαν από μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος
2015	7	20	2	15	0	33	10	6	96	10
2014	6	15	1	28	0	26	6	8	77	11
2013	5	22	1	14	0	15	6	21	86	7
2012	4	18	4	32	0	37	9	26	71	9
2011	7	17	2	43	0	50	19	18	56	12

Πίνακας 11-10. Αναγνώριση του ερευνητικού έργου

Έτος	Ετεροαναφορές	Αναφορές του ειδικού / επιστημονικού τύπου	Βιβλιοκρισίες τρίτων για δημοσιεύσεις μελών Δ.Ε.Π. του Τμήματος	Συμμετοχές σε επιτροπές επιστημονικών συνεδρίων	Συμμετοχές σε συντακτικές επιτροπές επιστημονικών περιοδικών	Προσκλήσεις για διαλέξεις	Διπλώματα ευρεσιτεχνίας
2015	0	0	7	28	27	36	0
2014	0	0	8	16	18	37	0
2013	0	5	18	19	21	37	0
2012	0	0	10	14	26	21	0
2011	0	1	15	18	27	54	0

12. Παραρτήματα

Το Τμήμα επισυνάπτει ως Παραρτήματα:

- ◆ 1. Τον Οδηγό Σπουδών του Τμήματος του ακαδημαϊκού έτους 2015-2016
- ◆ 2. Τον Οδηγό Σπουδών του ΠΜΣ του Τμήματος του ακαδημαϊκού έτους 2015-2016
- ◆ 3. Τον Οδηγό Σπουδών του Διατμηματικού Μεταπτυχιακού Προγράμματος «Μουσειακές Σπουδές» του ακαδημαϊκού έτους 2012-2013
- ◆ 4. Τον Οδηγό Σπουδών του Διατμηματικού – Διαπανεπιστημιακού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Διαχείριση Μνημείων: Αρχαιολογία, Πόλη και Αρχιτεκτονική»
- ◆ 5. Κατάλογο των επιστημονικών δημοσιεύσεων των μελών ΔΕΠ του Τμήματος κατά τα έτη 2009-2015
- ◆ 6. Έκθεση Εξωτερικής Αξιολόγησης του Τμήματος (Νοέμβριος 2010)